

KOSTBARE HULPMIDDELEN TEGEN SATANS BEDRIEGERIJEN

Engelse titel: Precious remedies against Satans devices

Door

THOMAS BROOKS

Vertaald door Barth. Reijniersen

Uitgave: J. de Klerk
Vlissingen 1665

Opnieuw vertaald door J. H. den Boer te Putten

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2002

Inhoud
 Een korte levensbeschrijving
 Brief als opdracht
 Een woord aan de lezer
 Inleiding.

Bladwijzer, behelzend de bijzondere stukken die in dit traktaat verhandeld worden.

Het bewijs dat de satan verscheiden listen heeft

- I. Satans listen om de ziel tot zonde te verleiden
 1. Door het aas te laten zien en de haak te verbergen
 2. Door de zonde te schilderen in de kleuren van de deugd
 3. Door de zonde te verminderen en te verkleinen
 4. Door de ziel te wijzen op de zonden van de Godvrezende, en hun deugden verbergt
 5. Door God aan de ziel voor te stellen als Iemand Die alleen maar uit barmhartigheid bestaat
 6. Door de ziel ervan te overtuigen dat het werk der bekering een makkelijk werk is en dat ze zich daarom niet zo druk hoeft te maken over de zonde
 7. Door de ziel zo vrijpostig te maken dat ze zich inlaat met gelegenheden die tot zonde verleiden
 8. Door aan de ziel de uitwendige weldaden voor te stellen die genoten worden door mensen die in de zonde leven en van uitwendige onheilen zijn ontheven
 9. Door aan de ziel het kruis, het verlies, de smart en het lijden voor te stellen dat dagelijks wordt ondervonden door degenen die in de wegen der heiligheid wandelen
 10. Door de mensen aan te zetten om zichzelf te vergelijken met hen die slechter bekend staan dan zij zelf
 11. Door de zielen en het verstand der mensen te besmetten en bederven met gevaarlijke dwalingen
 12. Door mensen aan te zetten tot het kiezen van goddeloos gezelschap
- II. Satans listen om de ziel van heilige plichten en oefeningen te weerhouden
 1. Door de wereld in zo'n schoon gewaad voor te stellen, dat de ziel daardoor wordt verstrikt
 2. Door het gevaar, het verlies en het lijden voor ogen te houden dat verbonden is aan de betrachtting van bepaalde godsdienstige oefeningen
 3. Door voor ogen te houden hoe moeilijk het is godsdienstige oefeningen uit te voeren
 4. Door ervoor te zorgen dat zij verkeerde gevolgtrekkingen maakt uit hetgeen Christus voor haar heeftgedaan
 5. Door het gebrek en de armoede voor ogen te stellen van hen die in Gods wegen wandelen
 6. Door het voorbeeld van het grootste gedeelte van de wereld voor te stellen, dat in hun eigen wegen wandelt en de wegen des Heeren veracht
 7. Door een menigte ijdele gedachten in te werpen terwijl de ziel God zoekt of op Hem wacht
 8. Door ervoor te zorgen dat Gods kinderen rusten op hun bidden, horen, lezen en op de gemeenschap der heiligen

- III. Satans listen om de zielen der heiligen in een droevige, twijfelende en troosteloze toestand te houden
1. Door ervoor te zorgen dat zij steeds maar over hun zonde blijven nadenken en niet over hun Zaligmaker
 2. Door hen zo te bewerken dat zij verkeerde opvattingen over hun genade voeden
 3. Door hen zo te bewerken dat zij verkeerde gevolgtrekkingen maken uit de drukwegen die God in Zijn voorzienigheid met hen houdt
 4. Door hen in te fluisteren dat hun genade geen ware maar valse genade is
 5. Door hen in te fluisteren dat de strijd die zij inwendig voeren niet alleen in hen, maar ook in huichelaren en goddelozen te vinden is
 6. Door hen in te fluisteren dat hun staat niet goed is, omdat zij zich niet in Christus kunnen verblijden zoals voorheen
 7. Door hen eraan te herinneren dat zij telkens in de zonde terugvallen
 8. Door hen ervan te overtuigen dat hun staat niet goed is en hun hart niet oprecht is, omdat zij zo door verzoeken achtervolgd en gekweld worden
- IV. Satans listen om allerlei rangen en standen van mensen in de wereld te verstikken en te verderven
1. Listen tegen de groten en aanzienlijken der aarde
 - (1) Door er hun bezigheid van te maken zichzelf zoeken
 - (2) Door hen tegen het volk van God op te zetten
 2. List tegen de geleerden en wijzen
 - (1) Door hen hoogmoedig te maken op hun talenten en bekwaamheden, en mensen met meergenade maar minder bekwaamheden te verachten
 3. List tegen de heiligen
 - (1) Door verdeeldheid onder hen te zaaien en hen elkaar te laten bijten en vereten
- V. List tegen arme en onkundige zielen
- (1) Door hen de voorkeur te laten geven aan onkunde en de middelen om kennis te verwerven te veronachtzamen

Aanhangsel

- I. Nog eens vijf listen van satan waardoor hij arme zielen tegenhoudt om in Christus te geloven
 1. Door de ziel de grootheid en de walgelijkheid van zijn zonden voor te houden
 2. Door zondaren hun onwaardigheid voor te houden
 3. Door zondaren erop te wijzen dat ze bepaalde voorbereidingen en geschiktheden missen
 4. Door zondaren in te fluisteren dat Christus niet gewillig is om hen zalig te maken
 5. Door zondaren zover te krijgen dat ze meer aandacht schenken aan de verborgen besluiten en raad van God dan aan hun plicht
- II. Negen eigenschappen van valse leraars
- III. Zes stellingen aangaande de satan en zijn listen
- IV. Besluit: 10 hulpmiddelen tegen satans listen en enkele nuttige wenken.

KORTE LEVENSBESCHRIJVING

Thomas Brooks werd geboren in 1608. Zijn afkomst en geboorteplaats zijn onbekend. Van hem zijn slechts enkele persoonlijke gegevens bekend. Thomas liet zich als student op Emmanuël College te Cambridge inschrijven de 7^e juli 1625.

Ook als predikant is zeer weinig van hem bekend, ondanks het feit dat hij zo'n groot aantal boeken heeft geschreven. Hij maakt in een van zijn verhandelingen de opmerking, dat hij in andere landen geweest is. Ik ben enige jaren op zee geweest, en door genade kan ik zeggen dat ik mijn ervaringen op zee niet voor Englands rijkdommen zou willen ruilen. Ik heb vreselijke stormen meegemaakt", etc.

Aan het eind van de Burgeroorlog was Brooks Evangeliedienaar te *Thomas Apostles* te Londen. Hij werd voldoende bekwaam geacht als man Gods om voor het Rompparlement te prediken, 26 december 1648. Zijn predikatie werd later uitgegeven onder de titel: "*Gods behagen in de vordering van de oprechten*", naar aanleiding van de tekst uit Psalm 44:19: "Ons hart is niet achterwaarts gekeerd, noch onze gang geweken van Uw pad." Zijn tweede preek voor het Parlement hield hij op 8 oktober 1650, een dankdag voor de overwinning van Cromwell op de Schotten te Dunbar op 3 september. Zijn tekst was Jesaja 10:6.

Twee jaar later ging Brooks over naar een andere kerk in Londen: St. Margaret's, Fish-Street Hill, en dat niet zonder veel tegenstand van enige lidmaten van zijn toekomstige gemeente. Zij die tegen zijn komst bezwaren maakten, klaagden erover dat hij geweigerd had aan bepaalde personen, die hij het niet waardig achtte, de sacramenten te bedienen.

Brooks heeft uitvoerig geschreven over de grote brand van Londen, 1566. Het boek heeft 312 bladzijden en draagt tot titel: "*Een ernstige verhandeling over de onlangs vurige daad Gods, die onze eens beroemde stad in een puinhoop veranderde; alsmede de verscheidene lessen die voor degenen van wie de huizen voor de verterende vlammen gespaard bleven, daaruit geleerd moeten worden.*"

In 1676 stierf zijn vrouw Martha Burgess. Van haar getuigt hij: "Zij was er het best aan toe als zij in de eenzaamheid met God verkeerde. Vaak goot ze een gehele dag haar ziel uit voor God aangaande het volk, voor Sion en de grote belangen van haar eigen ziel. Als die om haar heen waren het beter oordeelden dat ze vanwege een of andere kwaal, waaraan zij leed, in bed had kunnen blijven, deden de Goddelijke vertroosting, die ze in haar afgezonderd hoekje genoot, het gevoel van pijn verdwijnen."

Er schijnen geen kinderen uit het huwelijk geboren te zijn. Hij trouwde voor de tweede keer met Patience Cartwright. In maart 1680 stierf Brooks.

De jaren 1652-1680 waren bezet met preken en schrijven. Met herhaalde tussenpozen verschenen een groot aantal verhandelingen. Een van de eerste was: *Precious remedies against Satans devices; Kostbare hulpmiddelen tegen satans bedriegerijen.*

In deze uitgave is gekozen voor de vertaling *listen*, in plaats van *bedriegerijen*.

De complete werken van Brooks werden voor het eerst gepubliceerd in 6 delen, 1861-1867. Zij werden herdrukt bij The Banner of Truth Trust 1980.

De Engelse drukker tot de lezer.

Christelijke lezer,

Ik heb goed gedacht hierbij te voegen in zekere brief welke mij met de vijfde druk van dit boek ter hand gekomen is. Deze volgende brief is gezonden van iemand in Devonshire aan zijn broer te Londen, waarin hij zijn broer voor het toegezonden boek van Thomas Brooks hartgrondig bedankt. Hij verklaart het grote goed dat hij daaruit ontvangen heeft en de troostrijke werking die het door des Heeren zegen op zijn ziel gehad heeft, aan Wie hij alle eer daarvan toeschrijft. En ik mag met waarheid zeggen, dat het niet alleen zo'n troostrijke werking op hem heeft gehad, maar ook op verschillende andere, gelijk mij vertelt is. Ik ben bewogen geworden om die brief hier bekend te maken, opdat anderen tot gebruik van dit boek meer mochten aangemoedigd worden.

Kopie van de brief is deze.

Broeder,

Ik bedanken uw e. zeer vriendelijk voor het boek van en Thomas Brooks; *De kostelijke hulpmiddelen tegen satans bedriegerijen*. Ik kan deze weldaad aan uw E. nooit beter vergelden dan uw E. bekend te maken wat groot goed voor mijn ziel ik daardoor gekregen heb. Want het heeft mij wakker gemaakt, en doen zien in welke verloren staat ik was, zonder Christus en op hoe menigerlei wijze de satan mij bedrogen heeft, door mij altijd te doen uitstellen om voor het eeuwige te zorgen.

Broeder, ik werd in deze weinige weken van mijn staat zó gevoelig, dat ik een ganse week lang bijkans wanhoopde aan Gods genade en barmhartigheid. Ik was uitnemend beroerd en ontsteld, dat ik zo grotelijks gezondigd had tegen God barmhartigheid, welke mij zoveel middelen der genade ter hand gesteld had. En zoveel jaren door Zijn dienaars met overtuiging en dreigementen achtervolgd had. Welke mij deden denken dat mijn dag der genade al gepasseerd en voorbij was. Maar sedert die tijd, geloofd zij de Heere, Die mij zo vertroost heeft, zie ik dat er nog een deur van hoop voor mij geopend is, welke mij gebracht heeft tot zulke grote verandering in de gedachten van mijn hart, dat ik die niet verwisselen wilde voor de hele wereld.

Broeder, laat uw gebeden en de gebeden van Gods volk voor mij zijn, dat de Heere Zijn genade in mij meer en meer mag versterken, enzovoort.

Uw, in alle broederlijke liefde en toegenegenheid, tot de dood,

W. L.

BRIEF ALS OPDRACHT

Aan zijn hoogst geliefden en dierbaren, de zonen en dochteren des allerhoogsten Gods, over wie de Heilige Geest hem als wachter gesteld heeft.

Geliefden in onze dierbare Heere.

Christus, de Heilige Schrift, uw eigen hart en satans listen, zijn de vier voornaamste dingen die het eerst en het meest bestudeerd en onderzocht behoren te worden. Als iemand de bestudering daarvan verwerpt, kan hij hier niet veilig en hierna niet zalig zijn. Het is mijn taak als christen, maar nog veel meer als wachter, om mijn best te doen de volheid van Christus, de ledigheid van het schepsel en de strikken van de grote bedrieger open te leggen, hetgeen ik getracht heb in de volgende verhandeling te doen naar die mate der genade die ik van de Heere ontvangen heb. God aanvaardde eens een handvol meelbloem, Lev. 2:2 tot 5:12 als offerande en een beetje geitenhaar als gave, Ex. 25:4; en ik weet dat gij den Vader niet zo geleerd hebt, dat gij de dag der kleine dingen zoudt verachten, Zach. 4:10.

Geliefden, de satan, die van het licht in de duisternis, van de zaligheid in de ellende, van de hemel in de hel gevallen is, en van een engel een duivel werd, is zo vol boosaardigheid en afgunst, dat hij geen middel onbeproefd zal laten om alle anderen even eeuwig ellendig te maken als hij zelf is. Daar hij zelf uit de hemel gesloten is en met eeuwige banden onder de duisternis bewaard wordt tot het oordeel van den groten dag, Judas : 6 Hij gebruikt hij al zijn kracht en bekwaamheid om alle mensenkinderen in dezelfde toestand en verdoemenis te brengen, als waarin hij zichzelf bevindt. De satan heeft zulk een zondig zaad in onze ziel geworpen, dat hij nu niet zo snel kan verzoeken, of wij staan al gereed om toe te stemmen. Hij kan niet zo snel een complot tegen ons smeden, of hij overwint ons reeds. Als hij de mensen slechts een beetje van de schoonheid en heerlijkheid der wereld laat zien, zijn ze dadelijk bereid om voor hem neer te vallen en hem te aanbidden. Tot welke zonde het hart des mensen ook het meest geneigd is, de satan zal hem wel voorthelpen.

- Als David hoogmoedig op zijn volk is, zal de satan hem aanporren het volk te tellen, opdat hij nog trotser zal worden, 2 Sam. 24.
- Als Petrus vol slaafse vrees is, zal de satan hem Christus doen verloochenen; opdat hij zo zijn eigen hachje zal redden.
- Als de profeten van Achab graag vleien, wil de duivel regelrecht een leugengeest in de mond van vierhonderd van hen worden, en zij zullen Achab zo vleien, dat het zijn ondergang wordt.
- Als Judas verraad wil plegen, wil de satan wel snel in zijn hart varen en laat hem zijn Meester voor wat geld verkopen, hetgeen sommige heidenen nooit gedaan zouden hebben, Joh. 13:2.
- Als Ananias tot zijn voordeel wil liegen, wil de satan wel zijn hart vervullen; opdat hij zonder enige fout tegen de Heilige Geest zal liegen.

De satan houdt ervan met de wind mee te zeilen en zijn verzoeking en neigingen der mensen aan te passen bij de gesteldheid en neigingen der mensen.

- Als zij voorspoed hebben, zullen zij, zat zijnde, God verloochenen en zeggen: "Wie is de HEERE?"
- Als zij tegenspoed hebben, zal hij hen verzoeken God te wantrouwen.
- Als hun kennis gering is, zal hij hen verzoeken lage gedachten van God te hebben.
- Als ze een tere consciëntie hebben, zal hij hen verzoeken tot angstvalligheid; zijn ze ruim van consciëntie, tot vleeselijke gerustheid.
- Als ze een stoutmoedige geest hebben, zal hij hen verzoeken tot verwaandheid; zijn ze vreesachtig, tot wanhoop; zijn ze plooibaar, tot onstandvastigheid; en indien ze stijfhoofdig zijn, tot onboetvaardigheid.

Door de macht, boosaardigheid en bedrevenheid van de satan ontstaan al de zieldodende complotten, kunstgrepen, krijgslisten en kuiperijen die er in de wereld voorkomen. Hij heeft verschillende listen om de zielen te doen zondigen, en verschillende strikken om de zielen van alle heilige en hemelse diensten af te houden, en verschillende listen om de zielen in een treurende, wankelende, twijfelende en vragende toestand te houden.

Hij heeft verschillende listen om de groten en aanzienlijken, de wijzen en geleerden, de blinden en onwetenden, de rijken en de armen, de ware en de naamchristenen te verwoesten. Het ene ogenblik zal hij ophouden met verzoeken, opdat wij ons veilig wanen en onze bekwaamheid zullen verliezen; het andere ogenblik zal hij schijnbaar vluchten, opdat we hoogmoedig op onze overwinning zullen worden; weer op een andere tijd zal hij ons doen zien op de zonden van anderen, opdat hij ons opgeblazen zal maken; en vaak doet hij ons meer staren op de genaden van anderen dan op die we zelf ontvangen hebben, opdat hij ons zal terneerslaan en ontmoedigen. Een mens kan evengoed de sterren, of het zand van de zee tellen, als al die listen van satan berekenen. Nochtans zijn die welke het meest belangrijk zijn en waardoor hij aan de kostbare zielen der mensen de meeste schade doet, in de volgende verhandeling opengelegd en worden de hulpmiddelen daartegen aangewezen.

Geliefden, ik acht het noodzakelijk om u en de wereld een getrouw verslag te geven van de redenen die mij bewogen hebben om in deze dagen, waarin wij kunnen zeggen dat er nooit meer geschreven en toch nooit minder beoefend wordt, dit werk in druk te doen verschijnen.

1. De satan heeft groter invloed en meer overmacht over de mensen dan zij denken. Hij heeft daarin als het ware alles mee. Nu, de kennis van zijn invloed en overmacht is de voorname weg om hem teleur te stellen en de ziel sterk in het tegenstaan en voorspoedig in de overwinning te maken.
2. Uw overlast en de overlast van vele andere kostelijke kinderen van Sion, die ze van hem ondervinden, heeft mij na veel worsteling met God, met mijn eigen hart en met anderen, overwonnen en mij ten slotte genoodzaakt datgene te doen dat in het begin niet weinig tegen mijn neiging en besluit inging.
3. De vreemde tegenstand, die ik van de satan ondervond in het bestuderen van de volgende verhandeling, heeft mijn geest opgescherpt; daar ik weet dat de satan zich geweldig inspant om die dingen uit het licht te houden die uitnemend dienstig zijn om zijn koninkrijk der duisternis te doen schudden en breken, en het Koninkrijk en de heerlijkheid van de Heere Jezus Christus in de zielen en het leven van de mensenkinderen te verheffen. Zeerovers doen de sterkste en hevigste aanvallen op die schepen die het rijkst beladen zijn. Zo doet de satan, die aartszeerover, het op die waarheden die het meest van God, Christus en de hemel in zich hebben.

4. Deze verhandeling is buitengewoon nuttig voor alle rangen, standen en toestanden onder de mensen. Hier vindt u balsem voor iedere zweer en zalf voor iedere wond; een middel tegen iedere kwaal, vooral zegen die kwalen die het meest de zielen verloren doen gaan en de Staat naar de ondergang leiden.
5. Ik weet niet of er ooit iemand over dit onderwerp geschreven heeft. Allen die ik ooit gelezen heb, hebben deze snaar slechts even aangeroerd. Dit is voor mij geen kleine uitlokking geweest om iets in deze weg te doen; opdat anderen, die meer wijsheid en een beter hart hebben, opgewekt zullen worden om hun talenten te gebruiken tot verdere ontdekking van satans listen en tot aanwijzing van zulke uitgezochte middelen daartegen, die de zielen der mensen in staat zullen stellen om over al zijn listen en aanvallen te triomferen.
6. Ik heb veel lieve vrienden in andere landen, die zeer verlangend zijn dat mijn geschrift hen moge bereiken, nu mijn stem dat niet kan doen. Vroeger ben ik, door de genade en de hulp van de machtige God van Jakob, een zwak instrument tot hun welzijn geweest. Nu kan ik slechts hopen en geloven dat de Heere ook deze arbeid, die ten dele ook de vrucht van hun begeerten en gebeden is, wil zegenen.
7. Ten slotte, daar ik niet weet, hoe spoedig mijn tijd voorbij kan zijn, en hoe spoedig ik door de zeis des doods afgesneden kan worden van alle gelegenheden om Christus, of uw zielen in deze wereld nog verder te dienen, was ik gewillig om nog een handjevol geestelijk zaad onder u te strooien. Zo zullen, wanneer ik deze aardse tabernakel afleg, mijn liefde tot u en die aangename herinneringen aan u, die ik in mijn ziel bewaar, uw gemoed en geest sterk verbinden om dit boek tot uw metgezel te maken. Gij zult dan onder alle in- en uitwendige veranderingen van deze hemelse balsem gebruik kunnen maken; en die zal, naar ik hoop, door de zegen des Heeren, even doeltreffend zijn ter genezing van al uw wonden, als het zien op de koperen slang krachtdadig was om de wonden van hen die door de vurige slangen gebeten werden, te genezen.

Ik zal dit boek als een erfenis van mijn sterkste liefde nalaten; met de bede dat de Heere het een veel groter en lieflijker erfdeel wil doen zijn dan al die aardse, tijdelijke erfenissen, die de voornamen en machtigen der aarde aan hun nauwste, dierbaarste betrekkingen hebben nagelaten.

Geliefden, ik zou niet graag meer willen schrijven dan mijn bedoeling was. Vergun mij daarom om mijn begeerte vóór u en aan u uit te drukken, en ik zal eindigen.

- a. Mijn begeerten vóór u zijn: "Dat Hij u geve, naar den rijkdom Zijner heerlijkheid, met kracht versterkt te worden door Zijn Geest in de inwendige mens; opdat Christus door het geloof in uw harten wone en gij in de liefde geworteld en gegrond zijt; opdat gij ten volle kondet begrijpen met al de heiligen, welke de breedte en lengte en diepte en hoogte is, en bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, opdat gij vervuld wordt tot al de volheid Gods", Ef. 3:16-19. "Dat gij moogt wandelen waardiglijk den Heere tot alle behaaglijkheid, in alle goede werken vruchtdragende, en wassende in de kennis Gods; met alle kracht bekrachtigd zijnde, naar de sterkte Zijner heerlijkheid, tot alle lijdzaamheid en lankmoedigheid, met blijdschap", Kol. 1:10-11. "Dat gij geen kwaad doet", 2 Kor. 13:7. "Dat uw liefde nog meer en meer overvloedig worde in erkenenis en alle gevoelen; opdat gij beproeft de dingen die daarvan verschillen, opdat gij oprecht zijt en zonder aanstoot te geven, tot den dag van Christus", Filipp. 1:9-10. "Dat onze God u waardig achte der roeping en vervulle al het welbehagen Zijner goedheid, en het werk des geloofs met kracht; opdat de Naam van onzen Heere Jezus Christus verheerlijkt worde in u,

en gij in Hem, naar de genade van onzen God en den Heere Jezus Christus", 2 Thess. 1:11-12. En dat gij uitnemend moogt zijn in heiligheid, want die is Sions sierlijkheid, Ps. 93:5; dat uw harten oprecht gehouden mogen worden, uw oordeel gezond, en uw leven onberispelijk.

Dat, zoals gij nu mijn blijdschap zijt, gij in de dag van Christus mijn kroon moogt zijn; dat ik de vrucht van mijn arbeid moge zien in uw leven; dat uw wandel niet aardsgezind moge zijn, dewijl de dingen die gij hoort, hemels zijn; maar dat ze mogen zijn, zoals het Evangelie betaamt. Dat gij zoals de vissen, die in het zoute zeewater zwemmen, toch levend en fris blijven, in een liefdeloze wereld verkerend, nochtans zelf in liefde moogt leven. Dat gij net als de bij, uit iedere bloem honing zult zuigen en in een zee van moeiten zult schitteren gelijk de parel in de zon, al groeit ze in de zee. Dat gij in al uw beproevingen moogt blinken als de steen Thracia, die noch in het vuur verbrandt, noch in het water zinkt. Dat gij aan de hemelen gelijk moogt zijn in schoonheid, en mij met vreugde zult ontmoeten in die dag waarop Christus tot Zijn Vader zal zeggen: "Zie, Ik en de kinderen die Gij Mij gegeven hebt", Jes. 8:18.

b. Mijn wensen áán u zijn:

- Dat gij het tot uw bezigheid maakt om Christus, Zijn Woord, uw eigen hart, satans listen en de eeuwigheid meer dan ooit te bestuderen.
- Dat gij zoudt willen trachten meer inwendig oprecht dan uitwendig heerlijk te zijn; meer werkelijk te leven dan dat gij de naam hebt dat gij leeft.
- Dat gij uit al uw macht zult beoefenen dankbaar te zijn voor weldadigheden, getrouw in uw standplaats, ootmoedig onder Goddelijke openbaringen, en vruchtbaar onder de kostelijke genademiddelen.
- Dat gij, als uw middelen en weldaden groter zijn dan die van anderen, in uw rekenschap voor God niet slechter blijkt te zijn dan anderen.
- Dat gij voor mij, die niet waard ben onder de heiligen genoemd te worden, zult bidden; opdat ik een kostbaar instrument mag zijn in de hand van Christus, om vele zielen tot Hem te leiden en de Zijnen op te bouwen in hun allerheiligst geloof; "opdat mij het woord gegeven worde in de opening mijns monds met vrijmoedigheid, om de verborgenheid des Evangelies bekend te maken, Ef. 6:19; opdat ik oprecht, getrouw, onvermoeid, vurig en standvastig in het werk des Heeren mag zijn, en opdat mijn werk in de Heere niet ijdel zal zijn; in de Heere en Zijn heiligen aangenomen mag worden, en ik dagelijks de vruchten van de arbeid Zijner ziel mag zien.
- Maar boven alles, bidt voor mij, dat ik meer en meer de kracht en het zoete mag ondervinden van die dingen die ik u en anderen verkondig; opdat mijn ziel bezocht mag worden met de kracht uit de hoogte; ten volle en voortdurend uit die waarheden mag leven die ik de wereld verkondig, en zo in leven en in leer een brandende en lichtende kaars mag zijn; opdat ik, als de Heere Jezus zal verschijnen, de kroon der rechtvaardigheid mag ontvangen, welke mij de Heere, de rechtvaardige Rechter, in dien dag geven zal, en niet alleen mij, maar ook allen die Zijn verschijning liefgehad hebben, 2 Tim. 4:8.

Bedenkt tot besluit dit, dat uw leven kort is, uw plichten vele zijn, uw ondersteuning groot en uw loon zeker is. Bezwijkt daarom niet; houdt aan en volhardt in weldoen, en de hemel zal alles vergoeden.

Ik zal nu afscheid van u nemen, nadat mijn hart door mijn hand heeft geschreven, dat ik ben,

uw liefhebbende dienaar in Christus, in alle herderlijke genegenheid en zorg in onze dierbare Heere,

Thomas Brooks

EEN WOORD AAN DE LEZER

Geliefde vriend.

Salomo raadt ons in Spreuken 23:23: "Koop de waarheid." Hij vertelt ons echter niet wat ze moet kosten; want we moeten ze krijgen, al is ze nog zo duur. We moeten haar liefhebben, zoals ze beide verzegend of verwarmend is. Elk stukje van de waarheid is even kostbaar als goudvijsel; we moeten ermee leven, of ervoor sterven. Zoals Ruth tegen Naomi zei: "Waar gij zult heengaan, zal ik ook heengaan, en waar gij zult vernachten, zal ik vernachten; zo niet de dood alleen zal scheiding maken tussen mij en tussen u", Ruth 1:16-17; zo moeten begenadigde zielen zeggen: "Waar de waarheid zal heengaan, zal ik heengaan; zo niet de dood alleen zal scheiding maken tussen mij en de waarheid."

Een man mag wettig zijn huis, land en juwelen verkopen; maar de waarheid is een juweel dat alle waarde te boven gaat en dat niet verkocht moet worden. Ze is onze erfenis: "Ik heb Uw getuigenissen genomen tot een eeuwige erve", Ps. 119:111. Het is een erfenis die onze voorvaders gekocht hebben met hun bloed, en ze behoort ons gewillig te maken alles af te leggen en alles te verkopen; opdat wij met de wijze koopman uit het Evangelie deze kostbare Parel, Die meer waard is dan hemel en aarde, en Die een mens zalig zal doen leven, getroost zal doen sterven en eeuwig zal doen heersen, zullen kopen. Welnu, lees, als gij wilt, dit werk en neem deze raad van mij aan:

1. Gij moet weten dat, hoewel ieder mens niet uitnemend kan zijn, hij toch nuttig kan zijn. Een ijzeren sleutel kan de deur tot een gouden schat ontsluiten; zelfs kan ijzer sommige dingen doen dat goud niet kan doen.
2. Bedenk, dat het niet het haastig lezen, maar het ernstig overdenken van heilige en hemelse waarheden is, dat ze lieflijk en profijtelijk voor de ziel maakt. De bij vergadert geen honing als ze de bloem even aanraakt; maar als ze een poosje op de bloem blijft zitten. Niet hij die het meest leest, maar het meest mediteert, zal de meest uitnemende, lieflijke, wijze en sterkste christen zijn.
3. Weet, dat niet de man die veel weet, veel praat en veel leest, maar de man die veel beoefent, ten slotte de gelukkigste man zal blijken te zijn. "Niet een iegelijk die tot Mij zegt: Heere, Heere! zal ingaan in het Koninkrijk der hemelen, maar die daar doet den wil Mijns Vaders, Die in de hemelen is", Matth. 7:21. "Indien gij deze dingen weet, zalig zijt gij zo gij dezelve doet", Joh. 13:17. Judas noemde Christus: Heere, Heere! en toch verraadde hij Hem en is naar zijn eigen plaats gegaan. O, hoeveel Judassen hebben wij in onze dagen; zij kussen Christus en toch verraden zij Christus, zij belijden Hem met de mond en verloochenen Hem met hun werken; zij buigen de knie voor Hem en toch verachten zij Hem in hun hart; zij noemen Hem Jezus en toch willen zij Hem niet als hun Heere gehoorzamen.

Lezer, als er geen drang op uw hart ligt om te beoefenen wat gij leest, waarom leest gij het dan? Om uw eigen verdoemenis te verzwaren? Als uw licht en uw kennis niet in oefening gebracht worden, dan zult gij, hoe meer gij weet, des te ellendiger zijn in de dag der vergelding. Uw licht en uw kennis zullen u meer pijnigen dan alle duivels in de hel. Uw kennis zal de roede zijn die u eeuwig zal geselen, de schorpioen die u eeuwig

zal steken, en de worm die u eeuwig zal knagen. Lees daarom en vermeer der uw kennis met het doel in de ware vreze Gods te wandelen, of anders zijt gij voor eeuwig verloren. Toen aan Demosthenes gevraagd werd wat de eerste, de tweede en de derde taak van een redenaar moet zijn, antwoordde hij: "De daad!" Zo kan ik zeggen: Als iemand mij zou vragen wat de eerste, de tweede en de derde taak van een christen is, moet ik antwoorden: "De daad!" De man die leest opdat hij kennis zal vergaderen, en die werkt om te weten wat zijn roeping is, zal twee hemelen hebben: een hemel van vreugde, vrede en troost op de aarde, en een hemel van heerlijkheid en zaligheid na zijn dood.

Als gij bij het lezen met ernst aandacht wilt schenken aan de vele aantekeningen op de kant, die vaak licht werpen op de dingen die gij leest, zult gij daardoor veel troost en nut voor uw moeite terugontvangen.* Aldus begerende, dat gij evenveel zoetheid en voordeel moogt ontvangen in het lezen van deze verhandeling, als ik, door de overschaduwung des hemels, in de bestudering en het schrijven daarvan heb ondervonden, *"beveel ik u Gode en het woord Zijner genade, Die machtig is u op te bouwen en u een erfdeel te geven onder al de geheiligden"*, Hand. 20:32.

Ik blijf lezer,
de dienaar uwer ziel in elke bediening van het Evangelie,

Thomas Brooks

** De Latijnse citaten zijn niet overgenomen. De meeste kanttekeningen die uit het Latijn in het Engels waren vertaald door Th. Brooks zijn in deze vertaling verwerkt.*

Verklaring van de tekst

"Want zijn gedachten zijn ons niet onbekend." Engelse vert. ***zijn bedriegerijen, listen;*** 2 Korinthe 2:11

In 2 Korinthe 2:5 wijst de apostel aan dat de bloedschendige persoon door zijn bloedschande hen bedroefd heeft die God niet bedroefd wil hebben. Zij die in zonde wandelen, zijn voor hen die God vrezen, Hazaëls, 2 Kon. 8:12-15, en zij doen de Godvrezenden veel zuchten en wenen. Jeremia weende in het verborgen om Juda's zonden, Jer. 9:1, en Paulus weende over hen welke god de buik was. Lots rechtvaardige ziel werd belast en gekweld door de vuile zonden van de inwoners van Sodom, 2 Petrus 2:7-8. Iedere zondige Sodomiet was in Lots ogen als later een Hazaël en voor zijn hart een Hadadrimmon, Zach. 12:11. Begnadigde zielen treuren gewoonlijk over hun eigen zonden en over die van anderen; ze wenen om de zielen van hen die met de zonde spotten en lichtvaardig hun eigen ziel eeuwig in gevaar brengen. Alles wat begnadigde zielen door gemeenschap en omgang met goddelozen ten deel valt, is schuld en smart.

In 2 Korinthe 2:6 zegt de apostel dat de bestraffing die de bloedschender van velen ontving, genoeg was. Daarom moesten zij hem die over zijn vroegere zonden en dwaasheden geweend en zich daarvan bekeerd had, niet weigeren weer aan te nemen en de liefde aan hem te bevestigen. Het is geen eer voor Christus en voor het Evangelie, noch tot welzijn der zielen, als belijders op die bloeddorstige ellendelingen gelijken, die iemand die zijn zonde openlijk erkende, op de brandstapel verbrandden, zeggende dat ze hem naar de andere wereld zonden en hem toch goed gezind waren.

In de verzen 7-10 wekt de apostel de Kerk op hem te vergeven, te vertroosten en de liefde aan hem te bevestigen; opdat hij door al te overvloedige droefheid niet verslonden zou worden; omdat de satan het afschuwelijke onkruid der wanhoop met de Goddelijke droefheid van een waar boetvaardig hart tracht te vermengen. Iemand heeft eens gezegd: "Laat een mens treuren over zijn zonde en zich dan verheugen over zijn droefheid." (Hiëronymus) Die droefheid over de zonde die de ziel ervan weerhoudt tot de genadetroon op te zien, en die Christus en de ziel gescheiden houdt, of de ziel ongeschikt maakt voor de gemeenschap der heiligen, is een zondige droefheid.

In vers 11 noemt de apostel nog een reden om de boetvaardige zondaar die onder zijn zonde en ellende kreunde, medelijden en barmhartigheid te betonen, namelijk, ***opdat de satan over ons geen voordeel krijgje; want zijn (gedachten, of listen) zijn ons niet onbekend.***

Wij willen deze woorden een weinig openen: "Opdat de satan over ons geen voordeel krijgje", of opdat hij ons niet overweldige. Het woord in het Grieks betekent: meer nemen of hebben dan iemand toebehoort. De vergelijking is ontleend aan een hebzuchtige koopman, die elke gelegenheid zoekt en te baat neemt om anderen te bedriegen. De satan is die listige koopman, die niet de huizen der weduwen opeet, maar de meeste mensenzielen verslindt.

Want zijn gedachten zijn ons niet onbekend. Wij zijn niet onbekend met satans gedachten of listen, complotten, kuiperijen of krijgslisten. Hij die nooit persoonlijk met satans listen, listige omleidingen, kunstgrepen, pijlen of diepten, waardoor hij onze eerste ouders bedrogen heeft en ons nog steeds wil vangen, kennis heeft gemaakt, is slechts een naamchristen.

De voornaamste opmerking die ik over deze woorden wil maken, is deze:

LEER

De satan heeft zijn verscheiden listen waardoor hij de zielen der mensen bedriegt, verstrikt en bederft.

Ik zal:

- I. Dit leerstuk bewijzen.
- II. Zijn verscheiden listen noemen.
- III. U de hulpmiddelen en raad tegen zijn listen aanwijzen.
- IV. U aantonen hoe het komt dat hij zoveel verschillende listen heeft om de zielen der mensen te bedriegen, te verstrikken en te verderven.
- V. Enige stellingen noemen aangaande satans listen.

I. HET BEWIJS DAT DE SATAN VERSCHEIDEN LISTEN HEEFT

Gebruik, om dit leerstuk te bewijzen, let op deze enkele Schriftplaatsen: "Doet aan de gehele wapenrusting Gods, opdat gij kunt staan tegen de listige omleidingen des duivels", Ef. 6:11. De woorden "listige omleidingen" hebben in het Grieks een opmerkelijke nadruk.

1. Ze duiden strikken aan die achter iemand gelegd worden; verraderlijke aanvallen, die op iemand onbewust van achteren gedaan worden. Ze duiden aan hoe de oude listige slang iemand kan belagen; hoe hij gelijkt op Dan, een adderslang nevens het pad, die de verzenen van het paard bijt, zodat de ruiter achterover valt, omdat die slang door zijn beet tevens zijn gif in hoofd en hart inspuit. De woorden hebben ook de betekenis van een hinderlaag of krijgslist, waardoor de vijand iemand onverwachts aanvalt.
2. Het woord *omleidingen* betekent de strikken die op de weg gespannen worden om iemand onverhoeds te verstrikken. B.v. iemand wandelt op de weg, hij denkt nergens om en wordt plotseling overvallen door dieven; of hij valt in een put.
3. Het woord *omleidingen* betekent hoe alles met opzet, kunstig en listig opgezet wordt, om een prooi met de grootst mogelijke zekerheid te vangen. Het Grieks betekent eigenlijk: *een belagen, een misleiden, een rondlopen, zoals zij doen die achter een prooi aanzitten*. Julianus de Afvallige, een Romeins keizer, deed door zijn listigheid er meer van het geloof afvallen dan al zijn voorgangers door hun wrede vervolgingen hadden kunnen doen. Zo verwondt de satan er meer in zijn schaapskleren dan door zijn brullen als een leeuw.

Neem nog een andere Schriftplaats om dit leerstuk te bewijzen, en die is te vinden in 2 Timothéüs 2:26: "En zij wederom ontwaken mochten uit den strik des duivels, onder welchen zij gevangen waren tot zijn wil." De apostel zinspeelt hier op iemand die slaapt, of dronken is, en die weer bij zijn zinnen gebracht moet worden. Het woord "gevangen" is eigenlijk ook een krijgswoord. Zo werden krijgslieden "levend" gevangen, en zo worden vogels "levend" verstrikt in het net van de vogelvanger. De satan heeft strikken voor de wijzen en strikken voor de eenvoudigen; strikken voor de huichelaars en strikken voor de oprechten; strikken voor de vrijmoedigen en strikken voor de schuchteren; strikken voor de rijken en voor de armen; strikken voor de ouderen en voor de jongen. Zalig zijn zij die in de strikken van satan niet gevangen of vastgehouden worden!

Voordat ik ertoe overga om het leerstuk te verklaren, nog één bewijs en dat vindt u in Openbaring 2:24: "Doch Ik zeg tot ulieden, en tot de anderen die te Thyatira zijn, zovelen als er deze leer niet hebben, en die de diepten des satans niet gekend hebben, gelijk zij zeggen: Ik zal u geen anderen last opleggen; maar hetgeen gij hebt, houdt dat, totdat Ik zal komen." Deze arme zielen noemden hun meningen de diepten van God, terwijl het in werkelijkheid diepten des satans waren. Gij kunt uw opvattingen diepten noemen, en dat zijn ze; maar het zijn diepten die de satan uit de hel heeft meegebracht. Het zijn de fluisteringen en het sissen van het oude serpent en niet de ingevingen van God.

II. SATANS LISTEN OM DE ZIEL TOT ZONDE TE VERLEIDEN

De tweede zaak die ik moet aantonen, is satans verschillende listen.

1. En hier zal ik u eerst de verschillende listen laten zien die hij heeft om de ziel tot de zonde te verleiden. Ik zal u er twaalf voorbeelden van geven, die om onze ernstige overdenking vragen.
2. Verscheiden bedriegerijen van de satan aantonen, waardoor hij de ziel weerhoudt van de heilige plichten en de religieuze werkzaamheden.
3. De verscheiden listen van de satan aantonen om een ziel te houden in droevige, twijfelende, bekommerde en troosteloze toestand.
4. Aantonen de verscheiden bedriegerijen en wegen des satans om allerlei soorten mensen, in verschillende omstandigheden in de wereld te bederven en te verstrikken.
5. Ten laatste zal nog 5 listen aantonen waardoor de satan veel arme zielen weerhoudt van in Christus te geloven, op Hem te leunen en te steunen, Hem te omhelzen en aan te nemen.

I. DE EERSTE LIST IS, DAT HIJ HET AAS LAAT ZIEN EN DE HAAK VERBERGT

Hij laat de gouden beker schitteren, maar verbergt het vergif. Hij laat het zoete, het genoegen en het voordeel zien, dat de ziel meent te verkrijgen door aan de zonde toe te geven, en hij verbergt voor de ziel de toorn en de ellende, die gewis zullen volgen op het bedrijven van de zonde. Door deze list heeft hij onze eerste ouders bedrogen: "Toen zeide de slang tot de vrouw: Gijlieden zult den dood niet sterven; maar God weet, dat, ten dage als gij daarvan eet, zo zullen uw ogen geopend worden, en gij zult als God wezen, kennende het goed en het kwaad", Gen. 3:4-5. Uw ogen zullen geopend worden, en gij zult als God zijn! Dit is het aas, het zoete, het genoegen, het voordeel. Och, maar hij verbergt de haak: de schaamte, de toorn en het verlies, die daarop zeker zullen volgen.

De ogen der ziel kunnen geopend worden, zodat het aangename met vreugde gezien wordt, terwijl de lichamelijke ogen daarna geopend worden om de schande en de verwarring te aanschouwen. De satan beloofde hun het eerste, maar bedoelde het laatste, en zo bedriegt hij hen. De martelaar Taylor zegt: *de satan beloofde hen niet alleen een vrijdom, maar ook een bidsom.* (Fox Martelarenboek) Hij geeft hun een appel in ruil voor een paradijs. Zo handelt hij nog dagelijks met duizenden. De satan bedriegt ons door zijn lokaas met valse schijn te bedekken en leidt ons in en laat ons dan in het paradijs der dwazen achter. Hij belooft de ziel eer, genoegens, voordeel; maar hij betaalt haar uit met de grootste schande, verachting en verliezen, die er bestaan. Door een gouden lokaas arbeidt hij om Christus te vangen. Hij toont Hem de schoonheid en

heerlijkheid van een betoverende wereld. Dit zou ongetwijfeld menig vleselijk hart hebben doen bezwijken. Het vuur van de duivel viel echter op "het groene hout" en kon geen vlam vatten. De wereld had in het geheel geen vat op Zijn genegenheden en kon Zijn ogen niet verblinden, hoewel velen door die hoer, de wereld, die hun haar voordelen en genoegens voorhield, verwond werden in hun ziel en voor eeuwig verloren zijn gegaan. Ze heeft, door de glinstering van al haar pracht, miljoenen gedood. *Deze wereld zal tenslotte nog als een tovenares verbrand worden*, zegt iemand. De wereld deed en doet als de slang Scytale. Toen deze de vluchtende voorbijgangers niet kon achterhalen, ging ze hen met haar mooie kleuren verbazen en verblinden, zodat ze geen macht meer hadden om te ontkomen en ze door haar giftanden doodgestoken werden. Tegespoed heeft haar duizenden verslagen; voorspoed haar tienduizenden.

Nu, de hulpmiddelen en de raad tegen deze list van de satan zijn de volgende:

a. Het eerste middel tegen deze list is: Houd u op de grootst mogelijke afstand van de zonde, en speel niet met het gouden lokaas dat de satan u voorhoudt om u te vangen. Daarom zegt Romeinen 12:9: "Hebt een afkeer van het boze, en hangt het goede aan." Als we iets tegenkomen dat buitengewoon kwaad en gevaarlijk voor ons is, verafschuwt onze natuur het en wij vluchten er zo ver mogelijk vandaan. Het Griekse woord dat vertaald wordt door: "Hebt een afkeer", heeft een sterke inhoud. Het betekent: Haat het als de hel zelf; haat het met afgrijzen. Anselmus was gewoon te zeggen dat, *als hij gedwongen zou worden tussen de schande der zonde enerzijds en de smarten der hel anderzijds te kiezen, hij liever zonder zonde in de hel geworpen zou willen worden dan met de zonde de hemel in te gaan*. Zo groot was zijn haat en afschuw tegen de zonde. Het is onze meest wijze en veiligste weg om zo ver mogelijk van de zonde vandaan te blijven; niet tot de huisdeur van de hoer te naderen, maar ons van alle schijn des kwaads te onthouden. De beste manier om niet in de put te vallen, is er zeer ver vandaan te blijven. Hij die zo stoutmoedig is om op de rand van de put te dansen, zal door pijnlijke ondervinding moeten erkennen dat God rechtvaardig is om hem erin te laten vallen. Jozef vlucht van de zonde weg en speelt niet met het gouden lokaas van de duivel. Hij blijft staande. David nadert de zonde, speelt met het aas, valt en slikt én het aas en de haak in. David nadert de strik, wordt er zo in gevangen dat hij zijn benen breekt, zijn consciëntie verwondt en de gemeenschap met zijn God verliest. Seneca, een heidens geleerde, heeft gezegd: "Al zou er geen God zijn om mij te straffen en geen duivel om mij te pijnigen; noch een hel om in te branden, of een mens om mij te zien, zou ik toch niet willen zondigen vanwege de lelijkheid der zonde en de smart in mijn eigen consciëntie."

De zonde is een plaag; ja, de grootste en besmettelijkste plaag in de wereld; en toch, o, hoe weinigen zijn er die ervoor beven en zich op verre afstand van haar houden! "Weet gij niet, dat een weinig zuurdesem het gehele deeg zuur maakt?", 1 Kor. 5:6. Zodra één zonde Adams hart in haar greep kreeg, kwamen alle zonden in zijn ziel en verspreidden zich. Hoe heeft Adams ene zonde zich ook over het gehele menselijk geslacht uitgestrekt: "Daarom, gelijk door één mens de zonde in de wereld ingekomen is, en door de zonde de dood, en alzo de dood tot alle mensen doorgegaan is, in welchen allen gezondigd hebben", Rom. 5:12. O, hoe besmet de zonde van de vader het kind; de zonde van de man de vrouw; de zonde van de heer zijn knecht. De zonde die in het hart van één mens woont, is in staat een gehele wereld te besmetten. Zo groot is haar besmettelijke aard. Iemand bracht eens zijn vijand ertoe God te loochenen en daarna doorstak hij hem. Zo werden dus zijn ziel en zijn lichaam beide tegelijk vermoord. Zo doet nu ook de zonde in haar volkomen boosaardigheid met de mens. O, dat alles wat nu gezegd is, u moge overreden om verre van de zonde te blijven.

b. Het tweede middel is, te overwegen dat de zonde slechts een bitter zoet is. Het schijnbaar zoete in de zonde zal snel verdwijnen, en er zal blijvende schaamte, smart, afschuw en schrik voor in de plaats komen: "Indien het kwaad in zijn mond zoet is, hij dat verbergt onder zijn tong, hij dat spaart en hetzelve niet verlaat, maar dat in het midden van zijn gehemelte inhoudt; zijn spijszal zal in zijn ingewand veranderd worden; gal der adderen zal zij in het binnenste van hem zijn", Job 20:12-14. Verboden genoegens en voordelen zijn voor ijdele mensen, die menen dat krankzinnigheid hetzelfde als vrolijkheid is, het aangenaamst. Velen begeren de moordende bete der zonde, die niet voedt; maar de ziel die ze opneemt, verscheurt en verteert. Velen eten op aarde hetgeen ze in de hel moeten verteren. De moordende bete der zonde zal hen die ze eten, bedriegen. Adams appel was een bitter zoet; Ezau's linzenmoes was een bitter zoet; eveneens waren de kwakkelen der Israëlieten, Jonathans honing en Adónids lekkernijen bitterzoet. Als de maaltijd afgelopen is, komt de afrekening. Men moet niet denken met de duivel te kunnen dansen en dineren en daarna met Abraham, Izak en Jakob in het Koninkrijk der hemelen avondmaal te zullen houden. Als de adder een mens bijt, streelt het hem in het begin zo, dat hij lacht; totdat het vergif langzaam aan zijn hart bereikt, en dan pijnigt het hem meer dan dat het hem tevoren vrolijk maakte. Zo doet de zonde ook. Ze mag in het begin een beetje vreugde geven, maar ze zal ten slotte de ziel niet zuinig smart aandoen. Zelfs, indien er ook maar de geringste wezenlijke vreugde in de zonde was, dan zou er geen volmaakte hel zijn; want daar zal men volmaakt door zijn zonde gepijnigd worden.

c. Het derde middel is, ernstig te overwegen dat de zonde zal uitlopen op de grootste en droevigste verliezen die onze ziel kan lijden. Ze zal uitlopen op het verlies van die Goddelijke gunst die beter is dan het leven, en op het verlies van die vreugde die onuitsprekelijk heerlijk is; van die vrede die alle verstand te boven gaat; op het verlies van die Goddelijke invloeden, waardoor de ziel verkwikt, verlevendigt, opgewekt, versterkt en vervrolijkt wordt, en op het verlies van vele uitwendige weldaden, die anders de ziel genoten zou hebben.

Een trotse Fransman vroeg, toen Engeland de stad Calais verloor, spottend aan een Engelse kapitein: "Wanneer zult u Calais herwinnen?" De Engelsman antwoordde: "Als jullie zonden de onze overtreffen." O Engeland, mijn aanhoudend gebed voor u is, dat gij uw zegeningen niet zo zult weg zondigen dat ze in handen van genadelozen vallen, die zich in niets meer zouden verheugen dan in uw smart en ellende, en die niets liever zouden zien dan dat de hand die u met veel genade en heerlijkheid bekleed heeft, u geheel zou ontbloten.

d. Het vierde middel is, te overwegen dat de zonde een zeer bedrieglijke en betoverende aard heeft. In Sardis moet een kruid voorgekomen zijn dat de naam Appium Sardis droeg. Dit kruid zou een mens die dodelijk ziek neerlag, hebben doen lachen. Zodanig is nu de werking der zonde. De zonde komt van de grootste bedrieger; hij heeft dat kind zelf verwekt. Ze is de grond van al het bedrog in de wereld, en ze is in haar eigen aard buitengewoon bedrieglijk: "Vermaant elkander allen dag, zolang als het heden genaamd wordt, opdat niet iemand uit u verhard worde door de verleiding der zonde", Hebr. 3:13; Eng. vert.: door de bedrieglijkheid der zonde. De zonde wil de ziel kussen en zich mooi voordoen aan de ziel; nochtans zal ze de ziel voor eeuwig verraden. Ze zal met Delila tegen ons glimlachen, omdat ze ons in de handen van de duivel kan overleveren, zoals Delila Simson in de handen der Filistijnen overleverde.

De zonde geeft aan de satan een macht over ons en een voordeel om ons te beschuldigen en ons op te eisen, omdat wij zijn merk dragen. De zonde heeft een betoverende aard voor de ziel waarin zij haar troon heeft. De ziel kan daardoor de zonde niet verlaten, al komt ze er eeuwig door om. De zonde betovert de ziel zo, dat de ziel het kwade goed noemt en het goede kwaad; ze noemt het bitter zoet en het zoete bitter, het licht duisternis en de duisternis licht. Zulk een misleide ziel zal tot de dood, tot de punt van Gods zwaard in de zonde volharden. Al slaat en verwondt God tot in het merg; toch geeft de ziel daar niet om; ze kent geen vrees en wil in de goddeloosheid volharden. Dit kunt u zien in Farao, Bileam en Judas. Zeg tot de betoverde ziel dat de zonde een adder is die gewis zal doden als deze zelf niet gedood wordt; zeg haar dat de zonde vaak op verborgen wijze, onmerkbaar en voor eeuwig doodt; toch wil en kan de misleide ziel de zonde niet nalaten. Toen de dokters tegen een zekere Theotimus zeiden dat hij, als hij niet ophield in dronkenschap en andere vuile zonden te leven, blind zou worden; was zijn hart zo verhard in de zonde dat hij antwoordde: "Vaarwel dan, lieflijk licht mijner ogen." Hij werd liever blind dan dat hij de zonde naliet. Zo wil een mens die betoverd is door de zonde, liever God, Christus, de hemel en zijn eigen ziel verliezen dan van zijn zonde scheiden. O, pas daarom voor altijd op, dat u met het gouden lokaas van de satan niet blijft spelen of daaraan blijft knagen.

2. DE TWEDE LIST VAN DE SATAN OM DE ZIEL TOT ZONDE TE VERLEIDEN IS, DAT HIJ DE ZONDE BESCHILDEERT MET DE KLEUREN VAN DE DEUGD

De satan weet dat, indien hij de zonde in haar eigen aard en wezen laat zien, de ziel eerder van de zonde weg zou vluchten dan eraan toe te geven. Daarom stelt hij ons de zonde niet in haar eigen kleuren voor, maar verguldt haar zo dat ze er als de deugd uitziet. Daardoor worden wij des te gemakkelijker door de zonde overwonnen en begaan wij haar met des te meer genoegen. Hij stelt de hoogmoed aan de ziel voor onder de naam en het begrip van eerbaarheid en reinheid; de hebzucht, door de apostel afgoderij genoemd, als zuinig beheer of spaarzaamheid; de dronkenschap als goede kameraadschap; overdadigheid of onmatigheid als gulhartigheid of vrijgevigheid, en losbandigheid als iets dat nu eenmaal bij de jeugd behoort.

Nu, de hulpmiddelen en de raad tegen deze list van de satan zijn de volgende:

a. Het eerste middel is, te bedenken dat de zonde geen greintje minder vuil, onrein en gruwelijk is, indien ze verguld en bedekt wordt met de kleuren van de deugd. Een vergiftigde pijl is geen ziertje minder giftig, al is ze met goud verguld; een wolf is nooit anders dan een wolf, al draagt hij schaapskleren. Ook blijft de duivel een duivel, al openbaart hij zich als een engel des lichts. Zo is het nu ook met de zonde, hoe mooi ze er ook schijnbaar uitziet.

b. Het tweede middel is, te overwegen dat de zonde het gevaarlijkst voor de ziel is als ze zich het meest als een deugd voordoet. Wij zien dit duidelijk in onze dagen. Zeer velen die in de weg der Godzaligheid zoete en heerlijke gemeenschap met God hadden, zijn afgeweken en hebben zich tot wegen van de grootste dwaasheid en ijdelheid gekeerd, omdat de satan zo listig de ondeugd onder de naam en het uiterlijk van de deugd presenteerde. Dit is zo algemeen waar te nemen, dat ik het nauwelijks behoef te zeggen. Het gevaarlijkste vergif wordt maar al te vaak aangetroffen in de schoonste en zoetst geurende bloemen; de mooiste handschoenen worden vaak over de meest vuile hand aangetrokken, en de rijkste kleren bedekken vaak de meeste onreine lichamen. Zo

dragen de grootste en afschuwelijkste ondeugden en dwalingen in de wereld de schoonste en gunstigste namen. O, dat we hiervan maar niet zoveel droevige bewijzen onder ons mochten aantreffen.

c. Het derde middel tegen deze list is, de zonde met zulk een oog te beschouwen als wij dat binnen enkele uren zullen doen. O zielen, als u op uw sterfbed zult liggen en voor de rechterstoel zult staan, zal de zonde ontmaskerd worden en haar schijnschone kleding afgerukt worden. Ze zal dan vuiler, onreiner en vreselijker dan de hel blijken te zijn. Wat nu het zoetst schijnt te zijn, zal dan het bitterst blijken te zijn. Wat nu het schoonste lijkt te zijn, blijkt dan het lelijkste te zijn. Nu schijnt ze het meest vreugdevolle te zijn, dan is ze de grootste verschrikking voor de ziel.

Tacitus vertelt van keizer Tiberius, dat, toen hij zijn zonden in hun eigen kleuren begon te zien, ze hem zo verschrikten en kwelden dat hij er iedere dag onder leed. O, hoe zal de zonde, als ze dan opengelegd wordt, schaamte, pijn, gal, bitterheid, afschuw en een hel verwekken in arme zielen. De consciëntie zal dan haar werk doen, ook al wordt heden iemand niet door haar beschuldigd. Laban liet zien wie hij was toen Jakob ging vertrekken. De zonde zal aan het einde bitterheid zijn, als de ziel haar in haar eigen vuile natuur ziet. De duivel handelt met mensen net als de panter doet met zijn prooi. Hij verbergt zijn misvormde kop, totdat de zoete geur die van hem uitgaat, haar binnen zijn bereik gebracht heeft. De satan, die u nu tot de zonde verleidt, zal u eerlang doen zien dat "peccatum est Deicidium", dat de zonde een Godsmoord is. Dit zal veroorzaken dat gij uw ziel en uw lichaam tegelijk vermoordt, tenzij de Heere u in Zijn barmhartigheid ervoor bewaart.

O zielen, de dag is nabij dat de duivel de gouden vernis van de zonde af zal schaven, en u dat monster, de zonde, in zulk een monsterachtige gedaante zal voorstellen dat uw gedachten in verwarring zullen geraken, uw aangezicht zal verbleken, de banden uwer lendenen los zullen worden, en uw knieën tegen elkaar zullen stoten. Uw hart zal zo verschrikt worden dat gij geneigd zult zijn u met Achitófel op aarde te verhangen en met Judas uw ziel in de hel te verstikken, indien de Heere u niet meer barmhartigheid bewijst dan Hij aan hen gedaan heeft. O, aanschouwde zonde heden zoals gij haar tot in alle eeuwigheid zult moeten aanschouwen, en zoals God, uw consciëntie en de satan haar u aan het einde voor ogen zal stellen.

d. Het vierde middel tegen deze list is, met ernst te overwegen dat zelfs die zonden die de satan met kleuren van goud bedekt en nieuwe schone namen geeft, het beste bloed, het edelste bloed, het levens- en hartebloed van de Heere Jezus heeft gekost. Luther heeft gezegd: "Eén druppel van het bloed van Christus is meer waard dan de hemel en de aarde." Christus wilde uit de eeuwige schoot Zijns Vaders naar de streek des doods en der smarten komen. God werd geopenbaard in het vlees, en de Schepper werd een schepsel. Hij Die met heerlijkheid bekleed was, werd door een vleesklomp omhuld. Hij Die hemel en aarde met Zijn heerlijkheid vervulde, werd als Kind in een voederbak gelegd. De kracht Gods onttrok zich aan deze zwakke Mens. De God van Israël moest naar Egypte vluchten. De God van de wet werd aan de wet onderworpen. De God van de besnijdenis werd Zelf besneden. De God Die de hemelen geschapen had, werkte mee in Jozefs alledaags beroep. Hij Die de duivelen in ketenen bindt, liet Zich door hem verzoeken. Hij Wiens de wereld en haar volheid is, leed honger en dorst. De God der sterkte werd moe. De Rechter van alle vlees werd veroordeeld, en de God des levens werd gedood. Hij Die één is met Zijn Vader, riep in grote ellende uit: "Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?" Hij Die de sleutels der hel en des doods aan Zijn gordel had, werd ingesloten in het graf van een ander. In Zijn leven had Hij Zelf niets

waarop Hij het hoofd kon neerleggen, en na Zijn dood had Hij geen eigen graf, waarin Zijn lichaam gelegd kon worden. Dat hoofd, waarvoor de engelen hun kronen neerwerpen, werd met doornen gekroond. Die ogen, die klaarder zijn dan de zon, werden door de duisternis van de dood uitgeblust. Die oren, die niets anders horen dan Hallelujahs der engelen en heiligen, hoorden op aarde de lasteringen der menigte. Dat aangezicht, dat schoner is dan dat van de mensenkinderen, werd door die beestachtige ellendige Joden bespuwd. Die mond en die tong, die gesproken hadden zoals nooit iemand sprak, werden beschuldigd van godslastering. Die handen, die de scepter des hemels zwaaiden, werden aan het kruis genageld. Die voeten, gelijk aan blinkend koper, eveneens. Elk van Zijn zintuigen werd gekweld: Zijn gevoel door geselingen en spijkers, Zijn reuk door de stinkende geur van de Hoofdschedelplaats, Zijn smaak door edik en gal, Zijn gehoor door smaad en hoon, en Zijn gezicht door het aanschouwen van Zijn treurende moeder en discipelen. Zijn ziel was troosteloos en verlaten. Dit alles deed en leed Hij nu ook voor die zonden die de satan zo mooi opschildert.

O, hoe behoort de overdenking hiervan de ziel tegen de zonde in opstand te brengen en haar te doen wegvlugten van de zonde. Hoe behoort ze alle heilige middelen te gebruiken waardoor de zonde onderworpen en gedood kan worden. Een van de oude rabbijnen las welke bittere smarten de Messias zou lijden als Hij in de wereld komen zou. Hij riep toen uit: "Laat de Messias komen, maar laat Hem mij niet zien." Toen Dionysius in de tijd van Christus" lijden en sterven in Egypte was, zag hij een zonsverduistering die volgens de natuur niet had moeten en kunnen plaatsvinden. Hij riep toen uit: "Of de God der natuur lijdt, of de gedaante der wereld zal ontbonden worden."

Nadat Julius Caesar vermoord was, liet Antonius zijn geheel bebloede en verscheurde mantel aan het volk zien. Onmiddellijk geraakte het volk in opstand, grepen hun stoelen en tafels, staken die in brand, en snelden daarmee naar de huizen van de moordenaars. Dezen kwamen in de vlammen om. Als wij dan de zonden beschouwen, die onze Heere Jezus gedood hebben, o, hoe behoren onze harten dan opgewekt te worden om ons op de zonden, die de Heere der heerlijkheid vermoord hebben en meer kwaad gesticht hebben dan alle duivelen in de hel ooit konden doen, te wreken. Het is een uitnemend gezegde van iemand: "Hoe verachtelijker Christus Jezus Zich voor ons gemaakt heeft, des te dierbaarder behoort Hij ons te zijn."

Een ander geeft deze goede raad: "Laten de gedachten aan een gekruisigde Christus u nooit verlaten." Zo heeft Bonaventura uitgeroepen: "O, mijn God, zolang ik Uw wonden zie, zal ik nooit zonder wonden leven." Laat de lijdende en stervende Christus uw spijs en drank, uw zoetheid en troost, uw honing en uw verlangen, uw lezen en overdenking, ja, uw leven, uw dood en uw opstanding zijn.

3. DE DERDE LIST OM DE ZIEL TOT ZONDE TE TREKKEN IS, DAT HIJ DE ZONDE VERMINDERT EN VERKLEINT

O, zegt de satan, het is maar een beetje trots, een beetje wereldsgezindheid, een beetje onreinheid, een beetje dronkenschap enz. Het is, zoals Lot van Zoar zei: "Zij is klein. Is zij niet klein? Laat mij daarheen vluchten, opdat mijn ziel leve." Kom, zegt de satan, het is maar een heel kleine zonde waaraan gij vasthoudt; gij kunt ze zonder enig gevaar voor de ziel doen; ze is zo klein, dat gij ze doen kunt en toch zal uw ziel leven.

Nu, de hulpmiddelen en de raad tegen deze list van de satan zijn de volgende:

a. Het eerste middel tegen deze list is, met ernst te overwegen dat die zonden die wij geneigd zijn klein te achten, over velen de grootste toorn van God gebracht hebben. O, welk een vreselijke toorn heeft het eten van een appel, het sprokkelen van wat hout op de sabbat en het aanraken van de ark niet over het hoofd en het hart van de mensen gebracht!

Toen men Draco, de strenge wetgever, vroeg waarom hij over alle zonden, ook al waren ze niet alle even groot, de doodstraf uitsprak, antwoordde hij: "Ik weet dat alle zonden niet even groot zijn; maar ik weet ook dat de kleinste zonde de dood verdient." Zo verdient één kleine zonde de eeuwige dood. De kleinste zonde gaat tegen de wet van God, de natuur van God, het wezen van God en de eer van God in. Daarom wordt ze vaak door God streng gestraft. Zien we niet dagelijks dat de toorn van God zich over lichamen, namen, straten, gezinnen en zielen der mensen uitstort, en dat om die zonden die maar klein in hun ogen waren? Gewis, als we niet geheel door God losgelaten zijn en door de satan verblind, moeten we dat wel opmerken. O, daarom, als de satan zegt: Het is maar een kleine zonde, zeg gij dan: O, maar die zonden die gij klein noemt, zijn de oorzaak dat God de hel uit de hemel doet regenen op de zondaars, zoals Hij op de inwoners van Sodom deed.

b. Het tweede middel tegen deze list is, met ernst te bedenken dat het toegeven aan een kleine zonde de weg opent tot het doen van grotere zonden. Hij die om een grotere zonde te vermijden, toegeeft aan een kleinere, zal, tienduizendmaal tegen één, door Gods rechtvaardigheid toegelaten worden om in grotere zonden te vallen. Als wij één zonde doen om een andere te vermijden, is het rechtvaardig dat wij in beide vallen. Wij hebben geen wet of kracht in eigen hand om de zonde van ons te weren als het ons belieft. Door aan de kleinere zonden toe te geven, dagen wij de verzoeker uit ons tot grotere zonden te verleiden. De zonde overweldigt de ziel ongemerkt en geleidelijk, totdat ze de ziel ten hoogste doet zondigen. David laat zijn ogen ronddwalen, en dit doet hem in vuile zonden vallen, die God noodzaakten zijn beenderen te verbrijzelen en zijn dag in een nacht te veranderen. Jakob, Petrus en anderen hebben dit door droevige ervaring ontdekt, dat het toegeven aan een kleinere zonde uitgelopen is op het toegeven aan een grotere. Een kleine dief zal de deur openen om de grote dief binnen te laten, en een kleine wig zal een opening maken opdat de grotere wig in het hout gedreven kan worden. De satan zal u eerst bij de dronkaard neer doen zitten; dan verleidt hij u met hem te drinken, en ten slotte maakt hij u met hem dronken. Hij zal u eerst onreine gedachten doen koesteren; daarna doet hij u onrein worden in uw blikken; vervolgens doet hij u onreine woorden spreken, en ten slotte wordt gij onrein in uw wandel. De satan zal eerst uw blik richten op de gouden schat; dan wekt hij uw begeerte op naar die gouden schat; dan doet hij u die gouden schat in handen nemen, en daarna gaat gij langs goddeloze wegen om die gouden schat tot uw eigendom te maken, ook al loopt gij daardoor gevaar God en uw ziel voor eeuwig te verliezen. Gij kunt dit zien in Géhazi, Achan en Judas; ook in velen in onze dagen. De zonde staat nooit stil; eerst doet ze u in de raad der goddelozen wandelen; dan staat gij op de weg der zondaren, en ten slotte zit gij in het gestoelte der spotters, Ps. 1:1. Zo gaat gij van zonde tot zonde en bereikt ten slotte de hoogste top daarvan. De Septuagint vertaalt "zitten in het gestoelte der spotters" met de woorden: de eer van de stoel der pestilentie liefhebben.

Augustinus vertelt van iemand die van mening was dat de duivel en niet God de vlieg geschapen had. Toen antwoordde een ander hem: "Als de duivel de vliegen geschapen heeft, schiep hij en niet God ook de wormen, want dat zijn ook levende schepselen." "Zo is het ook", zei de eerste. Toen antwoordde de ander: "Als de duivel ook de

wormen geschapen heeft, moet hij ook de vogels, de dieren en de mens geschapen hebben." "Ook dat is zo", zei de eerste. "Zo", zegt Augustinus, "kwam die man ertoe God en Zijn scheppend werk geheel te loochenen, omdat hij begon te zeggen dat de duivel en niet God de vlieg geschapen had." Uit dit alles kunnen we zien dat het toegeven aan kleinere zonden de ziel ertoe brengt grotere zonden te doen.

O, hoevelen zijn er in onze dagen gevallen. Eerst hadden ze geringe gedachten van Gods Woord en Zijn instellingen. Dan gaan ze de Heilige Schrift en de ordinantiën verachten en maken ze tot een wassen neus. Daarna verwerpen ze het Woord en de ordinantiën, en ten slotte verheffen zij zichzelf en hun Godonterende en zielverdervende meningen boven de Heilige Schrift en de instellingen. De zonde overwint langs onmerk-bare trappen de ziel. "Het begin der woorden zijns monds is dwaasheid, en het einde zijns monds is boze dolligheid", Pred. 10:13. Als de verdorvenheid in het hart uitbreekt, doet ze als het water. Eerst maakt ze een kleine opening, en daarna vreet ze verder, totdat er een totale breuk ontstaat en alles meegesleurd wordt. De ziel beraadslaagt zeer snel en is spoedig klaar. Wat echter in één ogenblik gedaan wordt, kan een mens voor eeuwig te gronde richten. Als een mens begint te zondigen, weet hij niet waar, wanneer en hoe hij daar een einde aan zal kunnen maken. Gewoonlijk gaat hij van kwaad tot kwaad, van dwaasheid tot dwaasheid, totdat hij rijp is voor de eeuwige ellende. De mens wordt van slecht zeer slecht en van zeer slecht het toppunt van slechtheid, en dan vertreedt God hem voor eeuwig. We lezen in Psalm 137:9: "Welgelukzalig zal hij zijn, die uw kinderkens grijpen en aan de steenrots verpletteren zal." Welnu, niet alleen uw grote zonden, maar ook de kleine moeten gedood worden, want anders zullen zij de ziel voor eeuwig doden.

c. Het derde middel tegen deze list van satan is, te overwegen dat het droevig is om voor een kleine zaak tegen God te zondigen. De rijke man wilde geen kruimel afstaan; daarom zou hij, zijnde in de hel, geen druppel water krijgen. Het is de grootste dwaasheid in de wereld om voor een geringe zaak zijn ziel in de waagschaal te stellen. Het is een hoogst onvriendelijke en trouweloze daad om voor een kleinigheid met God te breken. Kleine zonden worden slechts door kleine verzoeken gedaan. Daarom openbaart een mens de grootste boosheid en ondankbaarheid als hij zich door een kleine verzoeking laat verleiden. Het is duivels om zonder verzoeking te zondigen; het is weinig minder duivels om voor een geringe zaak te zondigen. Hoe kleiner de verzoeking tot zonde is, des te groter is die zonde. De zonde van Saul, die niet op Samuël kon wachten, lag niet zozeer in de zaak zelf, maar meer in de boosheid die er zich in openbaarde. Al was Samuël helemaal niet gekomen, dan nog had Saul niet behoren te offeren. Deze zonde kwam hem echter duur te staan. Ze kostte hem zijn ziel en zijn koninkrijk.

Koning Lysimachus verloor zijn koninkrijk, omdat hij niet verder trok voordat hij een klein beetje water gedronken had. Dit kwelde hem onafgebroken in zijn verdere leven. Zo zal het sommige zielen eens eeuwig pijnigen, dat ze om één kleine zonde God, de hemel en hun ziel voor eeuwig verloren hebben. Het is de grootste onvriendelijkheid die men een vriend kan bewijzen, om voor een geringe zaak zijn ziel te doen klagen en bloeden. Zo is het de grootste onvriendelijkheid die iemand God, Christus en de Geest kan aandoen, om door aan een kleine zonde toe te geven, God te doen klagen, Christus te doen bloeden en de Geest te bedroeven. Daarom, als de satan zegt dat het maar een kleine zonde is, antwoord gij dan dat ze de grootste ondankbaarheid jegens Gods heerlijke Majesteit openbaart, en dat gij uw beste en grootste Vriend niet wilt mishagen door aan Zijn grootste vijand te gehoorzamen.

d. Het vierde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat er groot gevaar, zelfs vaak het grootste gevaar in de kleinste zonde schuilt. Een weinig zuurdesem maakt het gehele deeg zuur, 1 Kor. 5:6. Als de slang zijn kop oprolt, trekt hij zijn gehele lichaam mee in. Grotere zonden verschrikken de ziel eerder, en ze wekken vaak de ziel sneller tot bekering op dan kleinere zonden. Kleine zonden glippen vaak in de ziel, broeden en werken daar verborgen en onmerkbaar, totdat ze zo sterk gaan worden, dat ze op de ziel trappen en haar verstikken. Vaak schuilt het grootste gevaar voor ons lichaam in de kleinere of kleinste kwalen, omdat wij geneigd zijn er licht over te denken en nalaten tijdig de middelen tot genezing aan te wenden. Ze kunnen dan zo groot worden dat we er tenslotte aan sterven. Zo schuilt vaak het grootste gevaar in de kleinste zonden. We zijn geneigd er niet op te letten en de Goddelijke, hemelse hulp, waardoor ze verzwakt en vernietigd zouden worden, te verwaarlozen. Ten slotte krijgen ze die kracht dat we gaan uitroepen: Het geneesmiddel is te zwak voor mijn kwaal. Ik zou willen bidden en willen horen; maar ik vrees dat de zonde langzamerhand zo hoog geklommen is, dat ik ze nooit meer zal overwinnen. Zoals ik ervoor begon te vallen, zo zal ik ten slotte er geheel voor vallen en erdoor verloren gaan; tenzij de kracht en vrije genade van Christus, boven mijn begrip en verwachting uit, me van hen verlost.

Men zegt dat de adder door haar jongen, die in haar buik gevoed en gekoesterd worden, gedood wordt. Zo worden er velen voor eeuwig verraden en gedood door wat zij kleine zonden noemen, en die ze in hun hart voeden en koesteren.

Een scorpioen is klein en kan toch een leeuw doodsteken. Een kleine muis kan, als ze in de slurf van een olifant terechtkomt, deze doen stikken. Ik weet niet, heeft iemand gezegd, of het aan de hand houden van de kleinste zonde niet erger is dan het vallen in de grootste zonde. Dit laatste kan uit zwakheid gebeuren, het eerste bewijst hardnekkigheid. Een kleine opening in het schip kan het doen zinken, en een kleine breuk in een dijk kan alles door het water meevoeren. Een kleine zonde, zonder de grote barmhartigheid Gods, zal een mens verdoemen. In de ogen der wereld kan een kleine misstap al de genade van een christen verduisteren, zoals één wolk soms de gehele zon verduistert.

e. Het vijfde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat andere heiligen liever de ergste martelingen wilden ondergaan dan dat ze de minste zonde, zoals de wereld dat noemt, zouden doen. Augustinus heeft gezegd: "Het is beter van honger te sterven, dan hetgeen de afgoden geofferd is te eten." Daniël en zijn vrienden wilden liever voor de leeuwen geworpen worden, of verbrand worden, dan dat ze voor het beeld van Nebukadnézar bogen. Toen wat de wereld een kleine zonde noemde en een vurige oven met elkaar wedijverden, zodat ze of in de zonde moesten vallen of in de vurige oven geworpen zouden worden, was hun liefde tot de eer en heerlijkheid Gods en hun haat en verontwaardiging tegen de zonde zo groot, dat zij liever wilden branden dan zondigen. Ze wisten dat het verreweg beter was te branden, omdat zij niet wilden zondigen, dan dat God en de consciëntie een hel van vuur in hun hart zouden ontsteken.

Marcus Arethusius, predikant in de tijd van keizer Constantijn, liet een afgodstempel afbreken. Toen Julianus keizer werd, wilde deze dat liet volk van die stad hem weer opbouwde. Zij waren gewillig dit te doen, maar de predikant weigerde. Toen greep zijn volk, tot wie hij gepredikt had, hem en deden hem allerlei wrede martelingen ondergaan. Ze zouden daarmee ophouden als hij slechts een halve penning voor de bouw van de tempel wilde geven. Ook dat weigerde hij, hoewel die halve penning zijn leven gered zou hebben. Hij handelde uit dat beginsel waarover veel christenen wel

praten en dat allen wel belijden, maar waarnaar weinig handelen, namelijk: dat wij liever de ergste martelingen die mensen en duivelen kunnen uitvinden en aandoen, willen ondergaan, dan de geringste zonde te doen die God zou ontoren, onze consciëntie verwonden, de dienst van God verachtelijk zou maken, en onze ziel in eeuwig gevaar zou brengen.

f. Het zesde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat de ziel onder de schuld en het gewicht van de geringste zonde nooit staande zal kunnen blijven als God daar rekenschap van zal vragen. De kleinste zonde zal de stoutmoedigste zondaar tot in de hel neerdrukken als God zijn ogen zal openen en hem de afschuwelijke vuilheid en gruwelijke onreinheid van die zonde zal doen zien. Wat kleine, nietige diertjes zijn luizen en muggen. Toch plaagde God de stoutmoedige Farao en geheel Egypte zo, dat ze eronder dreigden te bezwijken en genoodzaakt werden uit te roepen: "Dit is Gods vinger." Als kleine schepselen, ja de kleinste, door God met macht gewapend zullen worden, zullen zij de grootste, stoutmoedigste en meest trotse tirannen doen bezwijken. Zo zal de ziel, als God de kleinste zonde een zwaard in de hand geeft en ze op de ziel doet aanvallen, daardoor vallen en ondergaan. Sommigen hebben slechts in hun voornemen hoererij gepleegd en kwamen niet tot de daad; anderen begingen slechts, zoals ze het noemden, een fout, zonder die te herstellen; weer anderen koesterden een onwaardige gedachte van God. Deze allen zijn door die zonden voor Gods rechterstoel zo verschrikt en verbaasd geworden, dat ze gewenst hebben dat ze nooit geleefd hadden en in hun wezen geheel vernietigd mochten worden. Eén druppel uit een kwade consciëntie kan een oceaan van wereldse vreugde geheel verzwellen. Welk een grote smart, die niet te dragen is, ontstaat er uit de prik van zulk een kleine doorn, heeft iemand eens uitgeroepen.

William Perkins vertelt van een goede, maar heel arme man, die op het punt stond van honger te sterven, en daarom een lam stal. Toen hij het met zijn arme kinderen zou gaan eten en, zoals hij gewoon was, een zegen wilde vragen, durfde hij dit niet te doen en werd door zijn consciëntie hevig geplaagd. Toen ging hij direct zijn schuld aan de eigenaar belijden, en beloofde, zodra hij ertoe in staat zou zijn, schadevergoeding te betalen.

g. Het zevende middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat er in de kleinste zonde meer kwaad schuilt dan in de grootste verdrukking. Dit blijkt zo klaar als de zon uit de gestrenge handelingen van God de Vader jegens Zijn geliefde Zoon. God heeft al de fiolen van Zijn uiterste toorn over Hem uitgegoten, en dat zowel vanwege de kleinste zonde als de grootste zonde. "De bezoldiging der zonde is de dood", Rom. 6:23, en dat onbepaald voor iedere zonde, zowel kleine als grote. De dood is de rechtmatige schuldeiser voor de kleinste zonde; het beste loon dat de kleinste zonde aan haar dienaren geeft, is een dood van allerlei aard. Nauwkeurig gezegd is geen enkele zonde klein, omdat God, tegen Wie wij zondigen, geen kleine, maar een eeuwige en volmaakt heilige God is. O, hoe behoorde ons dit even erg te doen beven voor de kleinste begeerlijkheid als voor de hel zelf, als we overdenken dat God de Vader Zijn Schootzoon niet wilde sparen, neen, niet voor de kleinste zonde. Hij deed Hem daarvoor de beker van Zijn toorn tot op de bodem leegdrinken. Tot zover over de middelen die onze ziel kunnen beschutten en bewaren dat ze door deze list van satan tot zonde verleid wordt.

4. DE VIERDE LIST VAN DE SATAN OM DE ZIEL TOT ZONDE TE TREKKEN IS, DAT HIJ AAN DE MENS LAAT ZIEN DAT DE BESTE GODVREZENDEN ZONDEN HEBBEN, EN DAT HIJ HUN DEUGDEN VERBERGT

De satan laat wel hun zonden zien, maar hij verbergt hun smart en hun berouw daarover. Hij laat de mens de echtbreuk van David, de hoogmoed van Hizkía, de dronkenschap van Noach, de verloochening van Petrus zien, en hij verbergt voor hen de tranen, de zuchten, het klagen, de verootmoediging en het berouw van deze oprechte zielen.

Nu, de hulpmiddelen en de raad tegen deze list van de satan zijn de volgende:

a. het eerste middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat de Geest des Heeren even zorgvuldig geweest is om het "opstaan" van de heiligen uit de zonde door bekering aan te wijzen, als Hij geweest is om hun "vallen" in de zonde op te laten tekenen. Davids val was vreselijk, maar hij staat door bekering lieflijk daaruit op. "Delg mijn overtreding uit; was mij wel van mijn ongerechtigheid, en reinig mij van mijn zonde. Want ik ken mijn overtredingen, en mijn zonde is steeds voor mij. Ontzondig mij met hysop en ik zal rein zijn; was mij, en ik zal witter zijn dan sneeuw. Verlos mij van bloedschulden, o God, Gij God mijns heils", Ps. 51. Het is waar, het hart van Hizkía verhief zich na de overvloed van barmhartigheid die God hem bewezen had; maar het is evenzeer waar dat Hizkía zich over de hoogmoed van zijn hart vernederde, zodat in zijn dagen de toorn des Heeren niet over hem of Jeruzalem kwam. Het is waar dat Job de dag van zijn geboorte vervloekte; maar het is evenzeer waar dat hij in waar berouw opstaat: Zie, "ik ben te gering, onrein, Eng. vert.; wat zou ik U antwoorden? Ik leg mijn hand op mijn mond. Eenmaal heb ik gesproken, maar zal niet antwoorden; of tweemaal, maar zal niet voortvaren", Job 39:37-38. "Met het gehoor des oors heb ik U gehoord, maar nu ziet U mijn oog. Daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw in stof en as", Job 42:5-6. Petrus" val was vreselijk, maar hij staat door bekering lieflijk op.

Eén liefdeblik van Christus doet hem in tranen smelten. Eens was zijn geloof zo groot dat hij als het ware in een zee van water sprong om tot Christus te komen; nu was zijn berouw zo groot dat hij als het ware in een zee van tranen sprong, omdat hij van Christus vandaan gegaan was. Sommigen zeggen dat hij na zijn droeve val telkens weer weende, en dat zijn gelaat door zijn aanhoudend wenen doorgroefd was. Zodra hij het gif ingedronken had, spuwde hij het weer uit. Nauwelijks had hij de adder gegrepen, of hij veranderde die in een roede om zijn ziel met berouw te geselen vanwege het zondigen tegen zoveel helder licht en tegen zoveel sterke liefde en tegen zoveel zoete openbaringen van het hart van Christus jegens hem.

Clementius beweert dat Petrus zijn leven lang zijn zonde zo diep betreurde dat hij, telkens als hij "s nachts de haan hoorde kraaien, op zijn knieën zou gevallen zijn en bitter weende. O zielen, gij kunt evenals de heiligen zondigen; maar kunt gij met de heiligen ook rouwen over de zonde? Velen kunnen zondigen als David en Petrus, die echter met hen niet wederkeren, en daarom voor eeuwig moeten omkomen. Keizer Theodosius wilde Ambrosius dwingen om hem toe te laten tot "s Heeren Avondmaal, en verontschuldigde zijn eigen vuile zonde met die van David. Toen antwoordde

Ambrosius: "gij zijt David gevolgd in zijn zonde; volg hem ook in zijn berouw, en denk dan aan de tafel des Heeren."

b. Het tweede middel tegen deze list is, met ernst te overwegen dat deze heiligen van de zonde geen beroep hebben gemaakt. Zij vielen eens of tweemaal, en keerden in waar berouw zo weder dat ze, meer dan ooit daarvóór, aan Christus te nauwer verbonden werden. Zij vielen bij geval en met veel tegenzin. De heiligen kunnen niet met een volkomen wil zondigen, maar als het ware met een halve wil, of liever onwillig, niet met volkomen toestemming. Gij echter zondigt laatdunkend, hardnekkig, vrijwillig, met vreugde en uit gewoonte. Gij hebt, door van de zonde uw beroep te maken, op uw ziel een soort van vervloekte noodzakelijkheid van zondigen gebonden. De zonde is door gewoonte u tot een tweede natuur geworden, die gij niet kunt of wilt afleggen; ook al weet gij, als gij de zonde niet wilt afleggen, dat God uw ziel voor eeuwig zal verwerpen; ook al weet gij, als de zonde en uw wil zich niet van elkaar scheiden, dat Christus en uw ziel zich nooit met elkaar kunnen verenigen. Als gij van de zonde uw beroep wilt maken en dan uitroept: Heeft David niet even erg gezondigd, en Noach en Petrus? Neen, zij keerden zich één dag tot dwaasheid, maar gij keert iedere dag tot dwaasheid weder, 2 Petrus 2:14; Spr. 4:16. Bovendien, toen zij gevallen waren, keerden zij in berouw en in geloofsoefeningen op een gekruisigde Christus weder. Gij valt echter en hebt geen kracht noch wil om weer op te staan; gij wentelt u in de zonde en wilt eeuwig in uw zonden sterven, tenzij de Heere barmhartiger met u wil handelen. Denkt gij niet dat gij beter aldus kunt spreken: Zij proefden maar ééns het vergif der zonde en ontkwamen ternauwernood; maar ik drink dagelijks dat vergif in, en zal ik nochtans ontkomen? Toch redeneren lichtzinnige mensen zo dwaas. David en Petrus zondigden eens vreselijk en vuil en werden tot stervens toe ziek, maar ik wentel me dagelijks in de zonde, en zal ik dan de eeuwige dood niet sterven? Gedenkt dan, o zielen, dat de dag aanstaande is, dat zelfvleiers zelfbedriegers, ja, zelfs zelfmoordenaars blijken te zijn.

c. Het derde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat, hoewel God Zijn volk nooit om hun zonden zal onterven, Hij toch Zijn volk streng gekastijd heeft om hun zonden. David zondigt, en God breekt zijn beenderen voor zijn zonde: "Doe mij vreugde en blijdschap horen; dat de beenderen zich verheugen, die Gij verbrijzeld hebt", Ps. 51:10. Daarom zou het zwaard niet van zijn huis afwijken tot in eeuwigheid, 2 Sam. 12:10. Hoewel God Zijn goedertierenheid niet van hem zal wegnemen en in Zijn getrouwheid niet zal feilen, Zijn verbond niet zal ontheiligen, en hetgeen uit Zijn lippen gegaan is, niet zal veranderen, zal Hij toch hun overtreding met de roede bezoeken, en hun ongerechtigheid met plagen, Ps. 89:33-35. De Heilige Schrift geeft voorbeelden van deze aard. De Joden zeiden dat er over Israël geen straf kwam waarin niet een korreltje van het gouden kalf gevonden werd. Ze bedoelden daarmee dat de aanbidding van het gouden kalf zulk een grote zonde was dat God hen er in iedere nodige en volgende plaag aan herinnerde. Die zonde had nog invloed op iedere verdrukking die hen overkwam. Het hart van ieder mens moet in zijn verdrukkingen wel zeggen: Ik zelf ben er de oorzaak van. God is het meest toornig als Hij Zijn toorn verbergt. God beware mij voor deze barmhartigheid; dit soort barmhartigheid is erger dan allerlei ellende.

Iemand schreef eens aan een goddeloos mens die niets dan voorspoed had: "Ik acht het zeer ongelukkig te zijn als ik nooit tegenspoed heb. Ik vrees dat gij zeer ellendig zijt, omdat gij nooit ellende gekend hebt."

Luther heeft gezegd: "Er is geen christen die niet het kruis draagt." Het is genade dat onze verdrukking geen straoefening, maar een kastijding is. Hij die verdient opgehangen te worden, mag blij zijn als hij er met een geseling afkomt. Gods kastij-

dingen zijn onze onderwijzingen. Zijn zweepslagen zijn onze lessen, Zijn geselingen onze onderwijzers, Zijn verdrukkingen onze vermaningen. Het Hebreeuws en het Grieks drukken kastijding en onderwijzing door hetzelfde woord uit; omdat de kastijding ten doel heeft om onderwijs te geven, Spr. 3:11; Ps. 94:12. Luther noemt de verdrukkingen zeer terecht: de godgeleerdheid van een christen. Daarom zegt Elihu in Job 33:14-18: "Maar God spreekt eens of tweemaal; doch men let niet daarop. In den droom, door het gezicht des nachts, als een diepe slaap op de lieden valt, in de sluimering op het leger; dan openbaart Hij het voor het oor der lieden, en Hij verzegelt hun kastijding, onderwijzing, Eng. vert., opdat Hij den mens afwende van zijn werk, en van de man de hovaardij verberge; dat Hij zijn ziel van het verderf afhoude; en zijn leven, dat het door het zwaard niet doorga." Als de satan u de zonden van anderen voorhoudt om u tot zonde te verleiden, denk dan ook aan de verdrukkingen van die anderen, opdat u voor de verleiding niet bezwijkt. Leg uw hand op uw hart en zeg: O, mijn ziel, als ik met David zondig, moet ik met David lijden. Josefus verhaalt dat niet lang nadat de Joden Christus gekruisigd hadden, er zovelen door de Romeinen veroordeeld werden om gekruisigd te worden dat er geen plaats genoeg was voor de kruispalen, noch kruispalen genoeg om hun lichamen daaraan op te hangen.

d. Het vierde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat God slechts twee voornamen doeleinden heeft waarom Hij de grote zonden van Zijn heiligen heeft laten optekenen. Het ene doel is om hen die uit zwakheid in de zonde vallen, voor bezwijken en vertwijfelen te bewaren. Het andere doel is, dat de zonden bakens zullen zijn om anderen te waarschuwen; opdat zij die menen te staan, toezien dat ze niet vallen. Het is nooit in Gods hart geweest om de zonden van Zijn kinderen neer te laten schrijven opdat anderen aangemoedigd zouden worden om te zondigen; maar opdat anderen op zichzelf acht zouden geven, te sterker Christus zouden aanhangen, en alle gelegenheden en verzoeken zouden vermijden die hun zouden doen vallen, zoals anderen gevallen zijn toen ze door Christus verlaten werden. De Heere stelde hun zonden tot merktekenen om Zijn volk te waarschuwen, dat ze niet bij die zandbanken en rotsen, die strikken en dat lokaas zullen komen, die zo noodlottig voor de rijkste schatten geweest zijn, te weten de vreugde, de vrede, de troost en het heerlijk genot der zaligheid van de gezegendste en edelste zielen die ooit over de oceaan van die zondige, moeitevolle wereld zeilden, zoals gij kunt zien in David, Job en Petrus.

Er is niets in de wereld dat zo opvallend tegen het grote doel van God, waarom Hij de zonden van Zijn heiligen noemt, ingaat, dan dat iemand dit als aanmoediging aangrijpt om te zondigen. Wie dat doet, mag wel vaststellen dat hij buiten Christus en de genade staat, dat hij door God verworpen is en door de satan bij de hand genomen is. De eeuwige God weet waarheen de duivel zo iemand zal brengen. Iemand die hoorde dat een ander in een afschuwelijke zonde gevallen was, sprak bij zichzelf: "Hij is vandaag gevallen, morgen kan ik vallen."

5. DE VIJFDE LIST IS VAN DE SATAN OM TOT DE ZONDE TE TREKKEN IS, DAT HIJ GOD AAN DE ZIEL VOORSTELT ALSOF HIJ ENKEL UIT BARMHARTIGHEID BESTAAT

O, zegt de satan, gij hoeft u niet zo bezorgd te maken over de zonde. Gij hoeft niet zo bevreesd te zijn voor de zonde en niet zo onwillig te zijn om te zondigen. God is een God van barmhartigheid, een God vol barmhartigheid, een God Die lust heeft in barmhartigheid, een God Die nooit moede wordt barmhartigheid te bewijzen, een God

Die meer genegen is Zijn volk te vergeven dan Zijn volk te straffen. Daarom zal God geen gebruik van uw zonden maken tot uw ondergang, en waarom, zegt de satan, zoudt gij u dan zo druk maken over uw zonden?

Nu, de hulpmiddelen en de raad tegen deze listen zijn de volgende:

a. Het eerste middel hiertegen is, met ernst te bedenken dat het een van de grootste oordelen in de wereld is om tot zondigen overgegeven te worden onder een of ander voorwendsel, wat dat ook mag zijn. O ongelukkig mens, als God u aan uzelf overlaat en u niet in uw zonden tegenstaat. Augustinus heeft gezegd: "Het is menselijk in de zonde te vallen, het is duivels in de zonde te volharden, en het is bovennatuurlijk of Goddelijk uit de zonde op te staan en tot God weder te keren." Wee, wee de mens tegen wiens zonden God knipoogt. Als God de weg naar de hel effen en aangenaam maakt, dan is dat een hel aan deze zijde van de hel; dan is dat een vreselijk bewijs van Gods toorn tegen een mens, een teken van Zijn verwerping, en een bewijs dat God niets goeds met hem voorheeft. Dit is een droevig woord: "Efraïm is vergezeld met de afgoden; laat hem varen", Hos. 4:17. Hij wil niet geraden noch genezen worden; hij heeft een verbond met het onheil gemaakt; hij zal er zijn buik mee vullen; hij zal met open ogen vallen. Laat hem voor zijn eigen verantwoording vallen. Het is een verschrikkelijk woord in Psalm 81:13: "Dies heb Ik het overgegeven in het goeddunken huns harten, dat zij wandelden in hun raadslagen." Een ziel die aan de zonde overgegeven is, is een ziel die rijp is voor de hel, die zich haast om in de hel te komen.

O Heere, in ootmoed smee ik U om deze genade, of, wat Gij ook met me doen zult, Gij mij niet overgeeft aan de wegen van mijn eigen hart; of ik, als Gij mij aan verdrukking of smaad wilt overgeven, in lijdzaamheid mag neerzitten en zeggen: Het is de HEERE, Hij doe, wat goed is in Zijn ogen. Doe alles met mij; leg de last op, die Gij nodigt keurt, als Gij mij maar niet overgeeft aan de wegen van mijn eigen hart. Augustinus bad: "O HEERE, verlos mij van mijzelf, dat boze ik."

b. Het tweede middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat God even rechtvaardig als barmhartig is. De Heilige Schrift noemt Hem een zeer barmhartig God; maar ook een zeer rechtvaardig God. Een bewijs hiervoor is, dat Hij de engelen die gezondigd hadden, uit de hemel geworpen heeft en ze overgaf aan de ketenen der duisternis, om tot het oordeel bewaard te worden, 2 Petrus 2:4. God heeft ze aan de kaak gesteld, opdat anderen zouden horen en vrezen en niet meer zouden zondigen.

Een ander bewijs is, dat Adam uit het paradijs verdreven werd. Voorts bracht Hij de oude wereld om in de zondvloed. Hij deed op Sodom de hel uit de hemel regenen. Al de kruisen, verliezen, ziekten en kwalen getuigen ook van Zijn rechtvaardigheid. God heeft het dal Tofeth van gisteren bereid, Jes. 30:33. Hij vergadert toorn als een schat in de dag des toorns en der openbaring van het rechtvaardig oordeel Gods, Rom. 2:5. Boven alles, het grootste bewijs van Zijn rechtvaardigheid is, dat Hij al Zijn toorn op Zijn Schoonzoon uitgegoten heeft, toen Deze de zonden van Zijn volk droeg en uitriep: "Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?"

c. Het derde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat zonden, bedreven tegen de genade en barmhartigheid Gods, de grootste en droevigste oordelen over de mens zullen brengen. Barmhartigheid is de Alfa rechtvaardigheid is de Omega. Als David over deze deugden van God spreekt, noemt hij de barmhartigheid het eerst, en daarna het recht: "Ik zal van goedertierenheid en recht zingen", Ps. 101:1. Als de barmhartigheid veracht wordt, zet zich de rechtvaardigheid op de troon. Hoe hoger wij

in eer en aanzien gestegen zijn, des te dieper is onze val en ellende. God is als een vorst, die zijn leger niet eerder tegen de opstandelingen zendt, voordat hij door een heraut vrede en verzoening heeft laten verkondigen. Hij hangt eerst de witte vlag der genade uit. Als dat de mens inwint, is hij voor eeuwig gelukkig. Blijft de mens hardnekkig, dan zal God de rode vlag van recht en oordeel uitsteken. Als het één veracht wordt, zal het ander onvermijdelijk gevoeld worden.

God is traag tot toorn; maar als Zijn lankmoedigheid misbruikt wordt om daardoor onze lusten uit te leven, zal Hij eerder de hel uit de hemel doen regenen dan zulke zonden niet te bezoeken. Zie dit bij Israël. Hij had hen lief en verloor hen, toen ze in hun bloed vertreden lagen en walgelijk waren. Hij vermenigvuldigde hen wonderlijk. In weinige jaren werd hun aantal van zeventig vermeerderd tot 600.000. Hoe meer zij verdrukt werden, des te meer vermenigvuldigden zij zich. De weldaden volgden als Jobs boden de een na de ander. Hij ontbond hun zak en omgordde hen met blijdschap. Hij omringde hen met vrolijke gezangen van bevrijding. Hij droeg hen op vleugelen der arenden, en Hij bewaarde hen als Zijn oogappel. Maar nadat ze Zijn weldadigheden misbruikt hadden, werden zij de grootste voorwerpen van Zijn toorn. Niemand zal al hun zegeningen kunnen optellen; maar ook niemand zal al de ellenden die door hun zonden over hen kwamen, omvatten.

Onze Zaligmaker profeteerde van Jeruzalem, dat er niet één steen op de andere gelaten zou worden. Veertig jaar na Zijn hemelvaart werd dit vervuld. Keizer Vespasianus en zijn zoon Titus belegerden Jeruzalem. De Joden werden door een vreselijke hongersnood getroffen. Door de honger en door het zwaard stierven er 1.100.000. Tweeduizend werden er in één nacht doorstoken. Zesduizend kwamen er in de tempel om. De stad werd geplunderd en geheel platgebrand. Zevenennegentigduizend werden er gevangen genomen en ellendige slaven. Vespasianus viel de stad binnen bij de Kedron, waar de Joden Christus gevangen namen, op dezelfde feestdag. Hij geselde hen waar zij Christus gezeseld hadden. Hij verkocht twintig Joden voor één penning, terwijl zij Christus voor dertig penningen verkocht hadden. Aldus verhalen Eusebius en Josefus. En werden de Joden tot op deze dag toe niet vaak als het uitvaagsel der wereld behandeld? Zo is Kapernaüm, dat tot de hemel toe verhoogd werd, tot de hel toe neergestoten. Geen zielen verzinken zo diep in de hel als die welke door een hand van barmhartigheid het dichtst bij de hemel gebracht werden.

Gij lichtgelovigen, die zo geneigd zijt genade te misbruiken, bedenkt dit, dat in de evangeliedagen de plagen die God over verachters en verkwisters van Zijn genade brengt, gewoonlijk geestelijke plagen zijn, zoals verblindings van het verstand, hardheid van het hart, en verdoving van de consciëntie; hetgeen tienduizendmaal erger is dan de ergste uitwendige plagen die u kunnen treffen. Daarom, al mogen tijdelijke oordelen u ontgaan, toch zullen geestelijke oordelen u overvallen. "Hoe zullen wij ontvliesen, indien wij op zo grote zaligheid geen acht nemen?", Hebr. 2:3. Hoe beter een mens behoort te zijn, des te erger is zijn toestand als hij het niet is. Hoe meer de zaligheid hem aangeboden wordt, des te dieper zal hij in de hel zinken als hij dat verwerpt. Grote zegeningen verzwaren de zonde van ondankbaarheid.

O, wanneer de satan God aan u voorstelt als Iemand Die geheel uit barmhartigheid bestaat, opdat hij u daardoor tot goddeloosheid moge verleiden, zeg dan tot hem dat de zonden tegen de barmhartigheid Gods uw ziel in de grootste ellende zullen storten, en dat gij daarom, wat er ook van u moge worden, niet tegen Zijn barmhartigheid wilt zondigen.

d. Het vierde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat Gods algemene goedheid zich uitstrekt over al Zijn werken, maar dat Zijn bijzondere genade zich alleen richt op hen die Hij liefheeft en die Hem liefhebben. "Als nu de HEERE voor zijn aangezicht voorbijging, zo riep Hij: HEERE, HEERE, God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid, Die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden, Die de ongerechtigheid en overtreding en zonde vergeeft; Die den schuldige geenszins onschuldig houdt", Ex. 34:6-7. "En doe barmhartigheid aan duizenden dergenen die Mij liefhebben en Mijn geboden onderhouden", Ex. 20:6. "Alle paden des HEEREN zijn goedertierenheid en waarheid, dengenen die Zijn verbond en Zijn getuigenissen bewaren", Ps. 25:10. "De goddeloze heeft vele smarten, maar die op den HEERE vertrouwt, dien zal de goedertierenheid omringen", Ps. 32:10. "Zie, des HEEREN oog is over degenen die Hem vrezen, op degenen die op Zijn goedertierenheid hopen", Ps. 33:18. "Want zo hoog de hemel is boven de aarde, is Zijn goedertierenheid geweldig over degenen die Hem vrezen", Ps. 103:11. "Maar de goedertierenheid des HEEREN is van eeuwigheid tot eeuwigheid over degenen die Hem vrezen", vs. 17. Als de satan u tot zonde tracht te verleiden, door God aan u voor te stellen als een God Die alleen uit barmhartigheid bestaat, o, antwoord dan, dat, al strekt Gods algemene goedheid zich over al de werken Zijner handen uit, Zijn bijzondere genade nochtans beperkt is tot hen die Hem liefhebben en Zijn geboden onderhouden, tot hen die op Hem betrouwen en die hopen op Hem wachten en Hem vrezen, en zeg, dat u hier deze dingen in u moet vinden en anders hierna nooit zalig kunt zijn."

Keizer Augustus gaf gedurende feestmaaltijden aan sommigen onbetekenende geschenken, maar aan anderen, die hij het meest liefhad, goud. Zo geeft God in Zijn algemene goedheid uitwendige tijdelijke zegeningen aan al Zijn schepselen; maar Zijn goud, Zijn geestelijke, eeuwige zegeningen, Zijn bijzondere genade schenkt Hij alleen aan hen op wie Zijn hart het meest gezet is. Zonder die bijzondere genade komt u met alle andere weldaden eeuwig om.

e. Het vijfde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat zij die eens op de aarde God vreesden en nu in de hemel triomferen de genade en barmhartigheid Gods als de krachtigste drangreden beschouwd hebben om hen voor de zonde te behoeden en hun ziel tegen de zonde te wapenen, en niet als een aanmoediging tot zondigen. "Want Uw goedertierenheid is voor mijn ogen, en ik wandel in Uw waarheid. Ik zit niet bij ijdele lieden, en met bedekte lieden ga ik niet om. Ik haat de vergadering der boosdoeners, en bij de goddelozen zit ik niet", Ps. 26:3-5. Zo versterkte Jozef zich tegen de zonde door aan Gods barmhartigheid te denken: "Hoe zou ik dan dit een zo groot kwaad doen en zondigen tegen God", Gen. 39:9. Hij had zijn oog gevestigd op Gods barmhartigheid, en daarom kon de zonde hem niet overmeesteren, hoewel zijn persoon in de ijzers kwam. Zijn ziel was zo vol van Gods barmhartigheid, dat de onbeschaamdheid van zijn meesteres er niet in kon dringen. De satan klopte vaak aan zijn deur; maar de gedachten aan Gods barmhartigheid lieten niet toe dat Jozef die deur opende. Hij was als een parel die in een mesthoop ligt en toch ook dan nog zijn waarde houdt.

Men sprak vroeger over een juweel, Pontaurus geheten, waarin zoveel kracht schuilde, dat hij, die het droeg, door vergif niet beschadigd kon worden. De genade en barmhartigheid Gods in Christus jegens onze ziel is de kostbaarste parel in de wereld, die er ons voor bewaart door de zonde vergiftigd te worden. Zo zegt Paulus: "Zullen wij in de zonde blijven, opdat de genade te meerder worde? Dat zij verre. Wij die der zonde gestorven zijn, hoe zullen wij nog in dezelve leven?", Rom. 6:1-2. Er is niets in de wereld dat een mens meer ongelijk aan een heilige maakt en meer gelijk aan de satan,

dan wanneer hij Gods genade misbruikt om vrij te kunnen zondigen, en Gods goedheid tot een waarborg maakt om losbandig te kunnen leven. Dit is de logica van de duivel; en bij wie dit ook gevonden wordt, en het blijft zo, van die kunt u zeggen: Deze ziel is verloren. Een mens kan evengoed zeggen dat de zee in brand staat, of dat vuur koud is, als dat vrije genade en barmhartigheid een waar begenadigde ziel zouden bewerken om goddeloos te handelen. Daarom zegt de apostel: "Ik bid u dan, broeders, door de ontfermingen Gods, dat gij uw lichamen stelt tot een levende, heilige en Gode welbehaaglijke offerande, welke is uw redelijke godsdienst", Rom. 12:1; en Johannes: "Ik schrijf u deze dingen, opdat gij niet zondigt", 1 Joh. 2:1. Welke dingen had hij geschreven? Hij schreef. "Opdat deze onze gemeenschap ook zij met den Vader en met Zijn Zoon Jezus Christus", en: "Het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, reinigt ons van alle zonde", en: "Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeve", en: "Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus, den Rechtvaardige."

Deze uitgelezen gunsten en weldaden stelt de apostel voor als de gezegendste middelen om de ziel voor de zonde te behoeden en ver van de zonde verwijderd te houden. Als ze dit niet doen, kunt u zeggen dat zo iemand Christus en Zijn genade niet heeft, en zo blijvende, voor eeuwig verloren gaat.

6. DE ZESDE LIST VAN DE SATAN OM TOT ZONDE TE TREKKEN IS, DAT HIJ DE ZIEL INBEELDT DAT HET WERK DER BEKERING EEN GEMAKKELIJK WERK IS

Wel, zegt de satan, als gij zonde doet, is het niet zo moeilijk om weder te keren, belijdenis van zonde te doen, bedroefd te zijn, vergeving te vragen, en uit te roepen: Heere, wees mij genadig. Als gij dit maar doet, zal God de schuld en uw zonde vergeven en u zaligmaken. Door deze list verleidt de satan menige ziel tot zonde en maakt ontelbaar velen dienstknechten of liever slaven van de zonde.

Nu, de hulpmiddelen en de raad tegen deze listen zijn de volgende:

a. Het eerste middel is, met ernst te overwegen dat de bekering een geweldig werk, een moeilijk werk is, een werk dat boven onze macht uitgaat. Alleen de kracht die Christus uit de doden opgewekt heeft, en die de wereld geschapen heeft, kan het hart van een zondaar breken, of het hart van een zondaar vernieuwen. Gij kunt evengoed in staat zijn een diamant te smelten als uw eigen hart week te maken; een keisteen in vlees te veranderen als uw eigen hart tot de Heere te wenden; de doden op te wekken en een wereld te scheppen, als u te bekeren. Bekering is een bloem die niet in de tuin van onze natuur groeit. "Zal ook een Moorman zijn huid veranderen? Of een luipaard zijn vlekken? Zo zult gijlieden ook kunnen goed doen, die geleerd zijt kwaad te doen", Jer. 13:23. Bekering is een gave die van boven komt. De gevallen mens heeft het gezag over zichzelf en over de schepselen verloren. Gewis, hij die zichzelf niet kan bevelen, kan zich ook niet bekeren. De mensen worden niet met boete en bekering in hun hart geboren, zoals zij met een tong in hun mond geboren worden "Dezen heeft God door Zijn rechterhand verhoogd tot een Vorst en Zaligmaker, om Israël te geven bekering en vergeving der zonden", Hand. 5:31. Zo staat er in 2 Timotheüs 2:25: "Met zachtmoedigheid onderwijzende degenen die tegenstaan; of God hun te eniger tijd bekering gave tot erkenning der waarheid." Het ligt niet in de macht van enige sterveling zich te bekeren als het hem uitkomt. Het was ijdele bluf van koning Cyrus, die op zijn grafsteen liet schrijven: Ik kon alles doen. Paulus zei dit ook, maar hij

voegde erbij: "Door Christus, Die mij kracht geeft." Sommige onwetende, misleide zielen denken dat deze vier woorden: "Heere, wees mij genadig" krachtig genoeg zijn om hen in de hemel te brengen. Zovelen echter die bedrogen werden door een namaak juweel te kopen, zovelen zijn er in de hel door een valse bekering. Velen rusten in hun bekering, al is het slechts de schaduw of een schijn van bekering; wat iemand ertoe bracht te zeggen: Bekering verdoemt er meer dan de zonde.

b. Het tweede middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen waarin de aard van de ware bekering bestaat. Bekering is iets anders dan wat lichtvaardige, oppervlakkige belijders eronder verstaan. Het Hebreeuwse woord voor bekering betekent wederkeren en sluit in een terugkeren van wat een mens heeft gedaan. Het duidt een zich afwenden van iets anders, namelijk van de zonde tot God. De Grieken hebben twee woorden waardoor zij de aard der bekering uitdrukken. Het ene betekent een bekommerd, naarstig, zorgvuldig onderzoek, nadat iets gedaan is. Het andere woord duidt aan dat iemand na begane dwaasheid de ware wijsheid herkrijgt en in die wijsheid toeneemt. De ware bekering is een grondige vernieuwing van het gemoed en de levenswandel. Bekering om of voor de zonde is niets waard zonder een bekering van de zonde. Als u zich bekeert met een tegenstrijdigheid, zal God u met een tegenstrijdigheid vergeven. Dit wil zeggen: Als gij u bekeert en toch in uw zonde volhardt, zal God u vergeven en toch naar de hel zenden. Er is ook een vergeving met een tegenstrijdigheid. Soms wordt onder bekering in engere zin de droefheid naar God verstaan; in een ruimere zin duidt het de vernieuwing van de levenswandel aan. De ware bekering sluit drie zaken in:

1. De daad
 2. Het subject, of onderwerp
 3. De termini, van welke en tot welke.
1. De formele daad der bekering is een verandering of vernieuwing. De Heilige Schrift noemt het vaak een wederkering. "Bekeer mij, zo zal ik bekeerd zijn. Zekerlijk, nadat ik bekeerd ben, heb ik berouw gehad", Jer. 31:18-19. Het is een bekering van de duisternis tot het licht.
 2. Het onderwerp dat vernieuwd of bekeerd wordt, is de gehele mens, zowel zijn hart als zijn leven. Eerst zijn hart, dan zijn leven; eerst zijn persoon, dan zijn praktijk en wandel. "Wast u, reinigt u", daar hebt gij de vernieuwing van de persoon. "Doet de boosheid uwer handelingen van voor Mijn ogen weg, laat af van kwaad te doen, leert goed doen", Jes. 1:16-17, daar hebt " gij de vernieuwing van hun praktijk. Zo zegt Ezechiël 18:31: "Werpt van u weg al uw overtredingen, waardoor gij overtreden hebt"; daar hebt gij de vernieuwing des levens. "Maakt u een nieuw hart en een nieuwe geest"; daar hebt gij de vernieuwing des harten.
 3. De termini, van welke en tot welke, namelijk van de zonde tot God. Het hart en leven moet verlost worden uit de staat en macht der zonde, van de daden der zonde, en beide tot God. Het hart moet onder Zijn macht in een staat van genade komen, en het leven onder Zijn regel in alle nieuwe gehoorzaamheid. Zo spreekt de apostel: "Om hun ogen te openen en hen te bekeren van de duisternis tot het licht en van de macht des satans tot God", Hand. 26:18. "De goddeloze verlate zijn weg en de ongerechte man zijn gedachten, en hij bekere zich tot den HEERE", Jes. 55:7.

Tot zover over de aard der evangelische bekering. Welnu, vertel me eens, of het zulk een gemakkelijke zaak is zich te bekeren, zoals de satan u dat inbeeldt. Ook wens ik dat gij zult opmerken, dat de ware bekering ook inhoudt dat gij u van uw lievelingszonde

bekeert. Efraïm zegt: "Wat heb ik meer met de afgoden te doen"?, Hos. 14:9. Zelfs is het een wederkeren van alle zonden tot God: "Daarom zal Ik u richten, o huis Israëls, een ieder naar zijn wegen, spreekt de Heere HEERS; keert weder en bekeert u van al uw ongerechtigheden, zo zal de ongerechtigheid u niet tot een aanstoot worden", Ez. 18:30. Herodes bekeerde zich van veel zonden, maar niet van zijn Herodias, hetgeen zijn ondergang werd. Judas bekeerde zich van alle uitwendige goddeloosheid; toch wilde hij die gouden duivel hebzucht niet uitwerpen, en daarom werd hij zelf in de heetste plaats van de hel geworpen. Hij die iedere zonde niet verlaat, bekeert zich ook niet recht van enige zonde. Iedere zonde tast de eer van God aan; ook het wezen van God, de heerlijkheid Gods, het hart van Christus, de vreugde des Geestes en de vrede der consciëntie. Daarom zal een waarlijk boetvaardige ziel alle zonden aangrijpen, alle zonden haten, tegen alle zonden strijden, en ze zal trachten kracht uit een gekruisigde Christus te halen om alle zonden te doden.

- Een ware boeteling "kent noch vader, noch moeder, en wil van geen rechteroog en van geen rechterhand weten; hij zal het ene uitsteken en het andere afhouden. Saul liet maar één Agag leven, en het kostte hem zijn ziel en zijn koninkrijk. De ware bekering is bovendien niet alleen een zich afkeren van de zonde, maar ook een zich wenden tot het goede, een liefhebben van al het goede, een aanprijzen van al het goede, en een navolgen van al het goede. "Maar wanneer de goddeloze zich bekeert van al zijn zonden, die hij gedaan heeft, en al Mijn inzettingen onderhoudt, en doet recht en gerechtigheid, hij zal gewisselijk leven, hij zal niet sterven", Ez. 18:21. Hier wordt gesproken van een negatieve of lijdelijke gerechtigheid of heiligheid, dit is geen ware gerechtigheid of heiligheid. De boze dienstknecht verkwistte zijn talent niet, maar hij deed er ook geen winst mee. Degenen die aan Christus" linkerhand zullen staan, hebben de heiligen niet beroofd; maar ze hebben ze ook niet ondersteund en getroost. Om die reden zullen ze in de eeuwige pijn gaan. David hield al de geboden Gods en eerbiedigde al Zijn bevelen. Zo deden ook Zacharias en Elisabeth. Het is niet genoeg dat de boom geen kwade vrucht draagt; hij moet ook goede vrucht voortbrengen; anders moet hij uitgehouwen en in het vuur geworpen worden. Zo is het ook niet genoeg dat u niet zo en zo goddeloos bent; maar u moet ook zo en zo begenadigd en vernieuwd zijn; anders zal de Goddelijke rechtvaardigheid de bijl der Goddelijke wraak aan de wortel van uw ziel leggen en u voor eeuwig afhouden.
- Bovendien sluit de ware bekering in, dat gij de zondigheid van de zonde gevoelt, hoe tegengesteld ze is aan de gezegende God. God is Licht, de zonde is duisternis. God is Leven, de zonde is de dood. God is de Hemel, de zonde is de hel. God is de Volmaaktheid Zelf, de zonde is een en al misvormigheid.
- Ook sluit de ware bekering in dat gij de vreselijke gevolgen der zonde inziet. Ze wierp engelen uit de hemel en Adam uit het paradijs. Ze heeft de eerste hoeksteen in de hel gelegd, en droeg al de vloeken, kruisen en ellenden in de wereld. Ze heeft het mensdom aan alle tijdelijke, geestelijke en eeuwige toorn onderhevig gemaakt. Ze heeft de mens zonder God, zonder Christus en zonder hoop of zaligheid in de wereld gebracht.
- Voorts sluit de ware bekering droefheid over de zonde en diep berouw in het hart in. Ze breekt het hart en doet het wenen en zuchten, omdat door de zonde een liefhebbend, goeddoend God beledigd, een gezegende Zaligmaker opnieuw gekruisigd, en de zoete Trooster, de Heilige Geest, bedroefd en getergd wordt.
- Ook werkt de ware bekering niet alleen een walging van de zonde, maar ook een walging van onszelf vanwege de zonde in ons. Een mens heeft niet alleen een

afschuw van het vergif, maar ook van de beker die naar vergif ruikt. Zo walgt een ware boeteling niet alleen van zijn zonde, maar ook van het vat dat ernaar ruikt, dat is van zichzelf. "Daar zult gij dan gedenken aan uw wegen en aan al uw handelingen, waarmede gij u verontreinigd hebt, en gij zult van uzelf een walging hebben over al uw boosheden, die gij gedaan hebt", Ez. 20:43. De ware bekering zal niet alleen uw hart zo bewerken dat gij van uzelf walgt vanwege uw zonden, maar dat gij u ook schaamt over uw zonden.

- De ware bekering is een treuren over de zonde, zoals deze een beledigen tegen en van God is. Die bekering werkt God alleen en drijft een mens naar God, zoals de Kerk in het Hooglied en de verloren zoon wederkeerde.
- Nog eens, de ware bekering doet een mens niet alleen vanwege zijn zonden van zichzelf walgen, maar ze maakt hem ook beschaamd over zijn zonde: "Wat vrucht dan hadt gij toen van die dingen waarover gij u nu schaamt?", Rom. 6:21. "Opdat gij het gedachtig zijt en u schaamt, en niet meer uw mond opent vanwege uw schande, wanneer Ik voor u verzoening doen zal over al hetgeen dat gij gedaan hebt, spreekt de Heere HEERE", Ez. 16:63. Als een boetvaardige ziel ziet dat zijn zonden vergeven zijn, de toorn Gods gestild is en de Goddelijke rechtvaardigheid bevredigd is, dan zit hij schaamrood neer.
- Zelfs bewerkt de ware bekering een mens zó, dat hij zijn zondig ik kruisigt en tegen zijn zondig ik ingaat. Hij neemt een heilige wraak op de zonde. U kunt dat zien in Paulus, de stokbewaarder en Manasse. Zo schrijft Paulus: "Want de droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid; maar de droefheid der wereld werkt den dood. Want zie, ditzelve, dat gij naar God zijt bedroefd geworden, hoe grote naarstigheit heeft het in u gewrocht? Ja verantwoording, ja onlust, ja vrees, ja verlangen, ja ijver, ja wraak", 2 Kor. 7:10-11. Hoe meer God mishagd is geworden door de zwartheid der zonde, des te meer zal Hij een behagen hebben in het rood der schaamte over de zonde. Zij die nu niet in ijver branden tegen de zonde, zullen eerlang in de hel branden voor de zonde.

Nu, geliefden, neemt al de genoemde zaken samen, en zegt mij of de bekering zulk een gemakkelijke zaak is, als de satan u wil doen geloven. Ik ben er zeker van, dat uw hart zal antwoorden, dat het even moeilijk is zich te bekeren als een wereld te scheppen of de doden op te wekken.

Ik zal dit tweede middel besluiten met de woorden van een zeker heilig en Godzalig man. Hij zegt: *De ware bekering stroopt al de kleren van de oude Adam volkomen af, zodat de mens geheel naakt komt te staan, en geen hemd aanhoudt.* In dit verrotte gebouw laat ze geen enkele steen op de andere. Zoals de zondvloed Noachs tijdgenoten allen verzwoegen heeft, zo behoort de vloed van boetetränen onze zoetste en voordeligste zonden te verzwelgen.

c. Het derde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat de ware bekering een voortgaande daad is. Het woord bekering sluit die voortdurend in zich. Anselmus belijdt in zijn meditaties, dat zijn gehele leven verdoemelijk was door de bedreven zonden, en onvruchtbaar door het nalaten van het goede. Hij besluit ten slotte: O, wat blijft er dan anders over, dan dat we de zonden van ons gehele leven gedurende ons gehele leven bewenen en beklagen?

Een ware boeteling moet van geloof tot geloof, van kracht tot kracht gaan. Hij moet nooit stilstaan, noch terugkeren. De bekering is een genade en moet evenals de andere genaden haar dagelijkse werking hebben. De ware bekering is een levende bron, waaruit

de wateren der Goddelijke droefheid steeds blijven vloeien: "Mijn zonde is steeds voor mij", Ps. 51:5.

Een ware boeteling kijkt vaak terug op de vorige dagen zijner ijdelheid, en dit doet hem "s morgens en 's avonds zijn bedstede nat maken met zijn tranen. "Gedenk niet der zonden mijner jonkheid", zegt de gezegende David, en "Ik was een godslasteraar, een vervolger en een verdrukker", roept Paulus uit.

Bekering is een voortdurende daad van terugkeer, een onberouwelijke bekering, een niet wederkeren tot dwaasheid. Een ware bekeerling heeft altijd iets in zich waar hij zich van af moet keren. Hij kan nooit dicht genoeg bij God komen, neen, niet zo dicht bij Hem als hij eens geweest is. Daarom is hij nog steeds wederkerende, opdat hij steeds dichter mag komen bij Hem Die zijn hoogste Goed en zijn enige Zaligheid is. Zij roepen iedere dag uit: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods?", Rom. 7:24. Ze blijven steeds gevoelig over de zonde, steeds strijdende tegen de zonde, steeds treurende over de zonde, en ze blijven steeds van zichzelf walgen over de zonde. Bekering is geen voorbijgaande daad, maar ze is een voortdurende daad in de ziel.

O, verzochte ziel, zeg me dan eens, of het zulk een lichte zaak is, zoals de satan u wil doen geloven, om u iedere dag steeds meer van de zonde af te keren, en u steeds dichter tot God, uw hoogste Zaligheid, te keren? Een ware boetvaardige is nooit tevreden met één daad van geloof, of met één daad van liefde; zo kan hij ook nooit tevreden zijn met één daad van bekering.

Een Joods rabbi was gewoon zijn discipelen steeds te vermanen dat zij zich bekeren zouden op de dag vóórdát zij zonden sterven. Een van hen antwoordde, dat niemand vóóruit de dag zijns doods wist. De rabbi zei daarop: *Bekeert u daarom iedere dag, dan zijt gij er zeker van, dat gij u bekeert op de dag dat gij sterft.* Gij zijt zelf wijs genoeg om dit tot uw voordeel toe te passen.

d. Het vierde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat, als het werk der bekering zulk een gemakkelijk werk was als de satan wil doen voorkomen, er dan zeker niet zovelen het nu zouden uitschreeuwen onder de toorn en eeuwige ondergang vanwege de verschrikkingen der consciëntie. Ja gewis, er zouden er niet zo ontelbaar velen naar de hel gaan, omdat ze zich niet wilden bekeren, indien de bekering zulk een gemakkelijk werk was geweest.

Tertullianus zegt: Als gij traag en afkerig zijt in de gedachten aan bekering, wees dan maar gedachtig aan de hel, waarvan de vlammen alleen tijdig geblust kunnen worden door de stromen uit een boetvaardig oog.

Basilius zegt: O, hoe zult gij u in stukken willen scheuren! Hoe zult gij u beklagen! Wat zult gij zeggen? Wee mij, dat ik de last van zonde niet afgeworpen heb. Wee mij, dat ik mijn vlekken niet afgewassen heb, maar nu door mijn ongerechtigheden doorstoken word. O, roepen arme zielen onder de schrik van hun consciëntie niet uit: Als deze wereld een klomp goud was en wij erover konden beschikken; we zouden haar voor de kleinste penning ware bekering willen geven! Wilt gij dan beweren dat het gemakkelijk is zich te bekeren? Als de bekering de zaligste ruil is die een zondaar voor alle andere dingen kan doen, is het dan beter naar de hel te gaan? Is het beter in een verterend vuur en een eeuwige gloed te wonen? Is het beter voor eeuwig van de gezegende en heerlijke tegenwoordigheid Gods en der heiligen gescheiden te zijn, en voor eeuwig ontdaan te zijn van die goede dingen van het eeuwige leven, die zovele zijn dat ze niet te tellen zijn, die zo groot zijn dat ze niet afgemeten kunnen worden, en zo kostbaar dat ze nooit naar waarde geschat kunnen worden? Wij weten dat het de grootste ellende is die over

de mensenkinderen komen kan, en zouden zij die ellende niet willen ontgaan, als de bekering zo'n gemakkelijke zaak is als de satan voor wil stellen?

Wel dan, loop niet het gevaar God, Christus en de hemel te verliezen en daarbij voor eeuwig uw ziel, door naar dit bedrog van de satan te luisteren, alsof het gemakkelijk is zich te bekeren. Als het zo gemakkelijk zou zijn, waarom briesen de harten der goddelozen dan zo tegen hen die de noodzaak der bekering op de lieflijkste manier en met de sterkste beweegreden die de Heilige Schrift geeft, aandringen? Waarom vermoorden zij er dan twee tegelijk, namelijk de naam van hun getrouwe leraar en hun eigen ziel, door hun goddeloze woorden en daden, omdat ze tot bekering vermaand worden, die de satan hen als een gemakkelijke zaak voorstelt? Gewis, was de bekering zo gemakkelijk, dan zouden de goddelozen niet zo toornig worden als ze op evangelische gronden tot bekering aangemaand worden.

e. Het vijfde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat de bekering van de zonde een even groot werk der genade is als niet te zondigen. Het is nochtans beter voor de zonde bewaard te blijven dan door bekering van de zonde genezen te worden, evenals het beter is voor een mens voor een kwaal bewaard te worden dan van een kwaal genezen te worden. Als we in de zonde vallen, worden de krachten der ziel verzwakt, de kracht der genade vervalt, onze bewijzen voor de hemel worden uitgewist, in de ziel ontstaan vreze en twijfelingen: Zal God deze scharlaken zonde nog weer eens willen vergeven en aan mijn ellendige ziel weer barmhartigheid willen bewijzen? De verdorvenheden des harten worden weer sterker en de consciëntie van de mens die in de zonde valt, wordt meer beroerd en ten slotte verdoofd. Dat een ziel, niettegenstaande dit alles, uit zijn val weer opstaat en wederkeert, bewijst dat het werk der bekering een even grote genade is als niet te zondigen. De ware bekering is het braakmiddel der ziel, en van alle geneesmiddelen is dat het minst aangename en het moeilijkste. Dezelfde middelen die dienen om de ziel voor de zonde te bewaren, die zelfde middelen doen de ziel door bekering weer opstaan uit de val der zonde.

Wij weten dat de genade en goedertierenheid Gods bijzondere middelen zijn om een ziel van de zonde af te houden. Zo zegt David, Ps. 26:3-5: "Want Uw goedertierenheid is voor mijn ogen, en ik wandel in Uw waarheid. Ik zit niet bij ijdele liederen, en met bedekte liederen ga ik niet om. Ik haat de vergadering der boosdoeners, en bij de goddelozen zit ik niet." Nu, op dezelfde wijze staat de ziel door bekering uit de zonde op. U ziet dat in de boetvaardige zondares, die veel had liefgehad en veel geweend had, omdat haar veel vergeven was, Luk. 7:37-39. Zo spreken die in Hosea 6:1-2: "Komt en laat ons wederkeren tot den HEERE, want Hij heeft verscheurd en Hij zal ons genezen; Hij heeft geslagen en Hij zal ons verbinden. Hij zal ons na twee dagen levend maken; op den derden dag zal Hij ons doen verrijzen, en wij zullen voor Zijn aangezicht leven", Hebreeuws: in Zijn gunst leven. Het vertrouwen in Gods barmhartigheid en liefde, dat Hij hen wil genezen, hun wonden wil verbinden, hun neerslachtige geest wil doen opleven, en hen weer in Zijn gunst wil doen leven, bewerkte hun hart om zich tot Hem te bekeren. Ik zou deze waarheid in veel andere bijzonderheden kunnen bewijzen.

Gedenk echter dit in het algemeen, dat er evenveel van de macht Gods, van de liefde Gods, van het geloof in God, van de vreze Gods, van de zorg om God te behagen, en van de ijver voor de eer van God, 2 Kor. 7:11, voor het werk der bekering des mensen vereist wordt, als nodig is om een mens van de zonde te weerhouden.

Hieruit kunt u gemakkelijk beoordelen dat de bekering van de zonde een even krachtig werk is als niet te zondigen. Zeg me nu eens, o mens, is het een gemakkelijke zaak niet te zondigen? Dan kunt u ook even zeker vaststellen dat ook de bekering van de zonde geen gemakkelijke zaak is.

f. Het zesde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat hij die u nu verzoekt tot zondigen, omdat de bekering gemakkelijk zou zijn, u eerlang tot wanhoop zal brengen en voor eeuwig de nek van uw ziel zal breken, door u voor ogen te stellen dat de bekering het moeilijkste werk is dat ooit in de wereld gedaan kan worden. Tot dit doel zal hij uw zonden in orde voor u stellen en zal hen tot u doen zeggen: Wij behoren bij u en moeten u volgen. Een zeker voornaam mens werd tijdens een ziekte vermaand zich te bekeren. Hij antwoordde dat hij dat nog niet doen wilde; want dan zouden zijn vrienden, als hij zou genezen, hem uitlachen en bespotten. Toen hij echter steeds zieker werd, drong men nog ernstiger bij hem aan om zich te bekeren; maar toen antwoordde hij hen dat het te laat was; want nu, zei hij, ben ik geoordeeld en veroordeeld. Zo zei een generaal tegen een van zijn soldaten, die wegens wangedrag voor hem gebracht werd: Doe dit niet weer; want niemand behoort in de oorlog tweemaal een overtreding te begaan. Zo wil God niet verdragen dat de mens de dag der genade gedurig weer verwaarloost.

Welnu, de satan zal de ziel ertoe brengen, op God als op een toornig God te zien en op haar consciëntie als op een beschuldigende en veroordelende consciëntie te zien, en naar beneden op de mond der hel te zien, die geopend staat om de onboetvaardige ziel op te slokken. Dit alles toont de satan om het werk der bekering onmogelijk te maken. Wat, zegt de satan, denkt gij, dat dát gemakkelijk is, hetgeen al de kracht der genade niet kan overwinnen, zolang wij in deze wereld zijn? Is het gemakkelijk, zegt de satan, u van een uitwendige daad der zonde, waaraan gij u overgegeven heeft, te bekeren? Zijt gij het vergeten, hoe vaak gij over die en die bijzondere zonden geklaagd hebt en besloten hebt ze te verlaten? En toch, tot op dit ogenblik hebt gij ze niet verlaten, en gij kunt het ook niet. Wat zal het dan zijn voor u, om u van iedere zonde af te keren? ja, hoe zult gij nu die zonden, die boezemzonden, die als rechter~ ogen en rechterhanden met u verbonden zijn, kunnen uitsteken, afhouden en doden? Hebt gij uw zonden niet liever gehad dan uw Zaligmaker? Hebt gij de aarde niet boven de hemel gekozen? Hebt gij de middelen der genade niet steeds weer verwaarloosd, de aanbiedingen der genade veracht en de Geest der genade bedroefd?

Er zou geen eind aan komen, als ik u het oneindige kwaad dat gij bedreven hebt, de ontelbare goede daden die gij nagelaten hebt, en de gedurige kloppingen van uw consciëntie die gij tegengestaan hebt, voor ogen zou stellen. Daarom moogt en kunt gij wel vaststellen dat gij u nooit bekeren kunt en dat gij u nooit bekeren zult. Welnu, zegt de satan, let maar eens een beetje op uw ontelbare zonden, uw grote zonden, uw vuile zonden, uw gruwelijke zonden en uw verzwaarde zonden; dan kunt gij gemakkelijk zien dat die zonden die gij slechts stofjes achtte te zijn, in werkelijkheid bergen zijn. Is het dan nu niet tevergeefs om u ervan te bekeren? Gewis, zegt de satan, al zoudt gij berouw en genade met tranen zoeken, zoals Ezau, u zult ze niet vinden; uw tijd is voorbij; uw zon is ondergegaan; de deur der genade is gesloten; de gouden scepter is ingetrokken, en nu zult gij, die de genade veracht hebt, voor eeuwig door Gods rechtvaardigheid verloren gaan. Het is voor u, zulk een ellendeling en wrak, een onmogelijke zaak om te trachten u te bekeren. Het is onmogelijk, dat gij, die in uw ganse leven nooit één zonde kon overwinnen, nu zo'n ontelbare menigte van zonden, die u zo nauw aankleven, die zo dierbaar, zo noodzakelijk, zo voordelig in uw ogen zijn, die zo lang in u gewoond hebben, die zulke oude vrienden van u zijn, zou kunnen overwinnen.

j Hebt gij niet vaak voorgenomen, beloofd en besloten om u te bekeren? Maar tot op deze dag zijt gij er nog niet toe gekomen. Gewis, het is tevergeefs tegen de stroom in te

roeien, als het zo onmogelijk is te overwinnen. Gij zijt voor eeuwig verworpen en verloren. Gij moet naar de hel en gij zult naar de hel gaan.

O zielen, hij die u nu tot zonde verzoekt, door u in te blazen dat de bekering een gemakkelijke zaak is, hij zal uiteindelijk u aan het wanhopen brengen en de bekering als het moeilijkste werk in de gehele wereld voorstellen, als een werk dat even ver boven de mens ligt als de hemel boven de hel en als het licht boven de duisternis. O, dat gij wijs wilde worden en door een tijdige bekering uw zonden gaan verlaten, eer het te laat is.

7. DE ZEVENDE LIST VAN DE SATAN OM DE ZIEL TOT ZONDE TE
VERLEIDEN IS, DAT HIJ DE ZIEL STOUTMOEDIG MAAKT,
ZODAT ZE ZICH WAAGT IN DE NABIJHEID VAN DE
GELEGENHEDEN DIE TOT ZONDE VERLEIDEN

De satan zegt: Gij kunt gerust langs de deur van de hoer lopen, als gij maar niet in het bed van de hoer kruipt. Gij kunt gerust met de dronkaard mee drinken, als gij maar niet met hem dronken wordt. Gij kunt gerust naar de schone Izébel kijken en met Delila spelen en stoeien, als gij met hen maar geen goddeloosheid bedrijft. Gij kunt gerust met Achan het goud in uw handen nemen, als gij het maar niet steelt.

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze list van satan, zijn de volgende:

a. Het eerste middel is, met ernst die Schriftgedeelten te overdenken die ons uitdrukkelijk vermanen de gelegenheden tot zondigen en de geringste schijn des kwaads te vermijden. "Onthoudt u van allen schijn des kwaads", 1 Thess. 5:22. Wat er ook voor walgelijke, ongezone en verleidelijke dingen gevonden worden; schuw ze, zoals gij een adder op uw weg of vergif in uw eten zult schuwen. In oude tijden was er een wet, dat van alle huizen waar een dood lichaam voorbij gedragen werd, de ramen en deuren gesloten moesten worden.

Theodosius verscheurde de geschriften van de Arianen, toen hij ontdekte dat ze strijdig met de Heilige Schrift waren, en Augustinus bespote ze, omdat ze vol leugens stonden. Toen God aan de Joden bevel had gegeven geen zwijnevlees te eten, wilden ze voortaan in het spraakgebruik zelfs de naam van het dier niet meer noemen, maar verzonnen er een ander woord voor. Zich van alle schijn des kwaads te onthouden, betekent dat men niets doet waarin de zonde schuilt of dat maar een schaduw van de zonde vertoont. Al wat de consciëntie verwondt, behoren we te schuwen, indien we naar buiten voor onze goede naam en innerlijk voor onze troost en vrede zorg willen dragen.

De vrouw van keizer Augustus gaf hem deze raad: Het betaamt u niet alleen geen kwaad te doen, maar ook de schijn niet te geven dat gij kwaad doet. In Judas vers 23 staat: "Maar behoudt anderen door vreze en grijpt hen uit het vuur; en haat ook den rok die van het vlees bevekt is." De laatste uitdrukking is ontleend aan de onreinheid onder de wet, die men opliep door het aanraken van besmette huizen, vaten, klederen en onreine personen. Onder de wet mocht men een maanstondig kleed niet aanraken; ook wilde God een onrein zoenoffer niet aannemen. Zo behoren wij niet alleen grove zonden te haten en te vermijden, maar ook alles dat de schijn van zonde draagt. Zo zegt Spreuken 5:8: "Maak uw weg verre van haar en nader niet tot de deur van haar huis." Hij die zich niet wil branden, moet bang zijn voor het vuur. Hij die de klok niet wil horen luiden, moet van het klokkentouw afblijven. In Spreuken 4:14-15 staat: "Kom niet op het pad der goddelozen, en tred niet op den weg der bozen; verwerp dien, ga er niet door; wijk ervan en ga voorbij." Zich in de buurt van de zonde te begeven en dan te

bidden: "Leid ons niet in verzoeking", is hetzelfde als zijn vinger in het vuur te steken en dan te bidden of hij niet verbrand mag worden.

De nadrukkelijke vermaning van Salomo bewijst, hoe noodzakelijk het is dat men alle schijn des kwaads vermijdt. De zeeman schuwt de klippen en zandbanken, en de mens ontwijkt degene die pestzweren heeft. Het onkruid dreigt het koren te verstikken, giftige stoffen verzieken het bloed, en een besmet huis is een gevaar voor de bureu; zo worden de goeden door het gezelschap der bozen besmet en verdorven. Vriendschap met de goddelozen is een van de sterkste ketenen der hel, en doet ons niet alleen delen in hun zonden, maar ook in hun straf.

b. Het tweede middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat men gewoonlijk de zonde niet kan overwinnen, als men zich niet van de gelegenheid tot zondigen afkeert. Het is voor een mens onmogelijk de zonde te overwinnen, als hij met de gelegenheden tot zondigen dartelt en speelt. God wil de verzoeking niet wegnemen, tenzij u zich van de gelegenheid afkeert. Het is bij God rechtvaardig, dat hij die het waagt op de rand van de put te dansen, in die put valt, en dat hij die de gelegenheden tot zondigen niet wil ontvluchten, een slaaf van de zonde blijft. Zolang er brandstof in ons hart is voor een verzoeking, kunnen wij nooit veilig zijn. Hij die buskruit in de handen heeft, moet ver van de vonken vandaan blijven. Wie op de gelegenheden tot zondigen afvliegt, verzoekt zichzelf en verzoekt de satan om zijn ziel te verzoeken. Het is zeer zeldzaam, dat iemand die met de gelegenheden tot zondigen speelt, niet door de zonde verstrikt wordt.

De vlinder vroeg eens, volgens een fabel, aan de uil, *hoe hij voorkomen kon dat het vuur zijn vleugels verzengen zou*. De uil antwoordde hem, *dat hij zelfs niet naar de rook van het vuur moest kijken*. Het is zeldzaam dat God de ziel voor het bedrijven der zonde bewaart, als ze zich aan de gelegenheden tot zondigen niet onttrekt. Hij die zich in de buurt van de gelegenheid tot zondigen waagt, doet als iemand die vuur met olie wil blussen; terwijl olie juist het vuur voedt en hoger doet opblaaien.

O zielen, bedenk vaak, hoe u herhaaldelijk door de zonde overwonnen bent, als u de gelegenheden tot zondigen opzoekt. Ziet terug op de dagen uwer ijdelheid, waarin gij even gemakkelijk overwonnen als verzocht en aangevallen werd, toen gij met de gelegenheden tot zondigen gespeeld hebt. Wilt gij in het toekomende voor de daden der zonde bewaard worden en over de zonde zegevieren, o, vlucht dan van de gelegenheden tot zondigen weg.

c. Het derde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat andere heiligen, die eens op aarde God gevreesd hebben en nu in de hemel triomferen, zich van de gelegenheid tot zondigen als van de hel zelf afgekeerd hebben. U kunt het lezen van Jozef in Genesis 39:10: "En het geschiedde, als zij Jozef dag op dag aansprak en hij naar haar niet hoorde, om bij haar te liggen en bij haar te zijn." Jozef openbaarde daar, meer dan iemand anders, zijn vastberadenheid, rechtvaardigheid, matigheid en voorzichtigheid, door de gelegenheid tot zondigen te ontvluchten. Een mens is waarlijk zodanig als hij zich gedraagt in een verzoeking; want de verzoeking is slechts een kraan, die de verdorvenheid kan laten uitvloeien.

De nazireeër mocht niet alleen geen wijn drinken, maar zelfs niet een druif of de bast van een druif eten. De melaatse moest zijn hoofd kaal scheren en zijn nagels afknippen. De duivel acht een geschikte gelegenheid een halve overwinning, want hij weet dat de verdorven natuur een zaaibed voor alle zonde is. Wordt dat bed goed bewerkt en bevochtigd, dan gaat het zaad ontkiemen, en de vrucht is verwoesting en dood. God wil de verzoeking niet wegnemen, zolang wij de gelegenheid daartoe niet wegnemen.

Als de vogel hoog in de lucht vliegt, is hij veilig; maar hij kan niet zonder gevaar dicht bij de strik komen. Wie de gelegenheden tot zondigen schuwt, neemt in de vreze Gods toe. Zo zegt Job 31:1: "Ik heb een verbond gemaakt met mijn ogen; hoe zou ik dan acht gegeven hebben op een maagd?" Eigenlijk betekent het: "Ik heb een verbond gesneden." Bij het sluiten van een verbond was het een gewoonte onder de Joden, dieren in stukken te snijden en tussen de stukken door te gaan, Gen. 15. Zij wilden daarmee te kennen geven, dat zij liever wensten dat God hen verdelgde dan dat zij het verbond zouden breken. Job bedoelt: Ik zet een wacht bij de ingang van mijn zintuigen, opdat mijn ziel daardoor niet besmet en in gevaar gebracht zal worden. Het oog is het venster der ziel, en als dat overal heen dwaalt, kan de ziel daardoor gepijnigd worden. Een mens behoort niet met aandacht te zien naar hetgeen hem verleiden kan.

Het is het veiligst de ogen altijd gevestigd te houden op de schoonste en edelste voorwerpen, zoals de ogen van de zeeman op de sterren gericht zijn, terwijl zijn hand het roer vasthoudt. Zo schuwde David, toen hij zichzelf was, de gelegenheden tot zondigen: "Ik zit niet bij ijdele liederen en met bedekte liederen ga ik niet om. Ik haat de vergadering der boosdoeners, en bij de goddelozen zit ik niet", Ps. 26:4-5. Er zijn er geweest, die niet slapen konden als ze aan de zegetekenen der geloofshelden die hen voorgingen, lagen te denken. Hun voorbeeld behoort voor ons tot verlevendiging en opwekking te zijn. Een ieder behoort ernaar te jagen hen in genade gelijk te zijn, opdat hij hen ook gelijk in heerlijkheid moge worden. Hij die op de zon schiet, al lukt hem dat nooit, zal toch hoger schieten dan hij die op een struik mikt. Het getuigt ervan dat er veel van Christus in zijn hart woont, als men naar de geloofshelden ziet en jaloers op hun wandel is.

d. Het vierde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat het vermijden van gelegenheden tot zondigen een bewijs van genade is en een mens zeer van de wereldlingen onderscheidt. Als de gelegenheden tot zondigen zich voordoen en de mens blijft staande, dan getuigt dat van de waarheid en kracht der genade. Lot hield zich rein en kwelde zijn rechtvaardige ziel in Sodom, Timótheüs kon matig leven in Azië onder de weelderige Efeziërs, en Job leefde oprecht in het land van Uz, waarvan de inwoners goddeloos en bijgelovig waren. Menige goddeloze zit vol verdorvenheid, maar het komt niet openbaar, omdat de gelegenheden tot zondigen niet aanwezig is. De mens die daardoor verzocht wordt en toch oprecht blijft wandelen, is waarlijk een christen. Een goddeloze ontwijkt niet alleen de gelegenheden tot zondigen niet, als ze op zijn weg komen, maar hij verlangt ernaar en zoekt ze op. Hij wil ze, liever dan ze te moeten missen, niet alleen ten koste van zijn geld, maar ook met verlies van zijn ziel kopen. Alleen genade kan een mens tegen de gelegenheden der zonde beschutten, als hij sterk verzocht wordt. Als u daarom een kostbaar bewijs van de waarheid en kracht van uw genaden in uw hart wilt behouden, ontvlucht dan alle gelegenheden tot zondigen.

8. DE ACHTSTE LIST VAN DE SATAN OM TOT ZONDE TE VERLEIDEN IS, DAT HIJ AAN DE ZIEL DE UITWENDIGE WELDADEN TOONT DIE GODDELOZEN GENIETEN

De satan zegt: Merkt gij niet op, o ziel, hoeveel weldaden zij genieten die juist in die wegen wandelen die u afschrikken, en van hoeveel kruis en druk zij bevrijd zijn. Anderen, die in zulke wegen niet durven wandelen, brengen hun dagen zuchtend, treurend en wenend door. Daarom, zegt de satan, als gij ooit van de donkere nacht van

tegenspoed bevrijd wilt worden en de zonneshijn van voorspoed wilt genieten, moet u ook in hun wegen gaan wandelen.

Door deze krijgslist nam de satan die mensen uit Jeremia 44:16-18 gevangen. Ze zeiden tegen Jeremia: "Aangaande het woord dat gij tot ons in des HEEREN Naam gesproken hebt, wij zullen naar u niet horen. Maar wij zullen ganselijk doen al hetgeen dat uit onze mond is uitgegaan, rokende aan de Meléchet des hemels en haar drankoffers offerende, gelijk als wij gedaan hebben, wij en onze vaders, onze koningen en onze vorsten, in de steden van Juda en in de straten van Jeruzalem; toen werden wij met brood verzadigd en waren vrolijk, en zagen geen kwaad. Maar van toen af dat wij opgehouden hebben aan Meléchet des hemels te roken en haar drankoffers te offeren, hebben wij van alles gebrek gehad en zijn door het zwaard en door den honger verteerd." Precies dezelfde taal wordt er in Londen en Engeland gesproken door onwetende, bijgelovige goddelozen. O, zeggen ze, sinds onze koning weggenomen is, Karel I en iemand anders regeert, Cromwell, overkomt ons niets anders dan onrust, strijd en ellende. Daarom zullen wij weer gaan leven zoals onze vorige koningen en edelen geleefd hebben, want toen hadden we overvloed en vrede, niemand verschrikte ons.

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze list van satan, zijn de volgende:

a. Het eerste middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat niemand weet wat er in Gods hart is als Hij Zijn daden en werken openbaart. God kan een mens veel weldaden uit Zijn hand schenken, terwijl Zijn hart tegen die mens is. Dit kunt gij in Saul, in de rijke man en anderen zien. Omgekeerd kan Gods hand tegen een mens zijn, terwijl Zijn hart vol liefde jegens die mens is. Dit kunt gij zien in Job en Efraïm. Gods hand gaf hun pijnlijke slagen, en toch was Zijn hart vol innerlijke ontferming over hen bewogen. Niemand kan verklaren of Gods uitwendige weldaden altijd uit liefde geschonken worden, en of de ellende waarin Hij iemand doet komen, een bewijs van Zijn haat is. Enerlei wedervaart de rechtvaardige en de goddeloze, de goede en de boze, de reine en de onreine. De zon van voorspoed schijnt zowel op de doornstruiken in de woestijn als op de vruchtbomen in de boomgaard. De sneeuw en hagel der tegenspoed valt zowel op de vruchtbaarste tuin, als op de kale woestijn en de stinkende mesthoop.

Het einde van de goddeloze Achab en dat van de Godvruchtige Josia verschilde in de omstandigheden niet. Saul en Jonathan, die in hun aard, gedragingen, en in hetgeen zij zich waardig maakten, zo verschillend waren, werden toch in dezelfde strijd door dezelfde vijand gedood. David zegt of zingt daarvan: "Ze zijn ook in hun dood niet gescheiden", 2 Sam. 1:23. Gezondheid, rijkdom, eer, kruisen, ziekten, verliezen zijn zonder onderscheid het deel der goeden en bozen. Mozes sterft evenals de murmurerende Israëlieten in de woestijn. Nabal is evenals Abraham rijk. Achitófel bezit evenals Sálomo zeer veel wijsheid. Doëg wordt door Saul evenzeer geëerd als Jozef door Farao. Gewoonlijk hebben de slechtste mensen het meeste en de beste mensen het minste van de goederen der aarde, hoewel de laatsten het meest van de hemel bezitten.

b. Het tweede middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat er niets in de wereld is dat God zo tot toorn en gramschap verwekt, als de aanmoediging die de mensen uit Gods goedheid en barmhartigheid nemen om goddeloos te gaan leven. Dit kunt u zien in Gods toorn die over de oude wereld kwam, en hoe God over Sodom en Gomorra de hel uit de hemel deed regenen. Dit blijkt ook duidelijk uit de woorden van Jeremia 44:20-28. Die woorden zijn onze diepste overdenking waard. O, dat ze in ons hart gegraveerd stonden en steeds in onze gedachten waren. Hoewel ze te uitgebreid zijn om ze hier neer te schrijven, zijn ze echter niet te uitgebreid om ze na te lezen en in

gedachten te houden. Te zeggen dat genade vrijheid geeft om te zondigen, is des duivels logica. Wie zo redeneert, staat steeds op een kruitmijn, die ieder ogenblik ontploffen kan. Niemand die dit doet, kan ooit de toorn van God ontwijken. Een mens openbaart de grootste goddeloosheid, als hij meent zeer slecht te mogen zijn omdat God zeer goed is. In de hel kan geen bozer geest wonen.

O Heere, ligt er niet toorn, zelfs de grootste toorn aan de deur van de mens? Zijn voor zo'n ziel niet de sterkste ketenen der duisternis bereid? Tegen Gods barmhartigheid te zondigen, is "onmenselijk", het is "beestachtig"; ja, het is erger. Goed voor kwaad te vergelden, is Goddelijk. Goed met goed te vergelden is menselijk. Kwaad met kwaad te vergelden, is beestachtig. Maar kwaad voor goed te vergelden, is duivels. O God, verlos mijn ziel van dit duivelse kwaad. Zulke zielen maken God tot een machteloze afgod, Die niet zal en kan doen wat Hij zegt. Zij zullen echter ondervinden dat God even streng in het straffen is, als Hij genadig is in het vergeven van anderen.

c. Het derde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat er in dit leven geen grotere ellende is dan zijn ellende niet te kennen, en geen groter verdrukking dan niet verdrukt te worden. Wee, wee die ziel op wie God geen roede legt. Dit is de ergste slag van alle slagen, als God weigert te slaan. "Efraïm is vergezeld met de afgoden; laat hem varen", Hos. 4:17. "Waartoe zoudt gij meer geslagen worden? Gij zoudt des afvals des te meer maken", Jes. 1:5. Als de dokter de patiënt opgeeft, kunt u wel zeggen: Luid de doodsklok maar, de man is dood. Zo is het ook als God een mens overgeeft om ongeremd te zondigen. U kunt dan ook zeggen: Deze ziel is verloren, luid de doodsklok maar. Hij is tweemaal gestorven en bij de wortel uitgerukt. Gemis aan kastijding is de moeder der zorgeloosheid, de stiefmoeder van de deugd, het vergif voor de godsdienst, de mot voor de heiligheid, en de oorzaak van goddeloosheid. Iemand heeft eens gezegd: Niets schijnt me ongelukkiger te zijn dan hij die geen tegenspoed gekend heeft.

Uitwendige weldaden blijken vaak een strik voor onze ziel te zijn. "Ik leg een aanstoot voor zijn aangezicht", Ez. 3:20. Hierbij tekent iemand aan dat het kan betekenen: Ik zal hem in alle dingen voorspoed geven en hem door verdrukking niet weerhouden van de zonde. Voorspoed is een struikelblok geweest waarover tallozen gestruikeld en gevallen zijn, en waarover zij de nek van hun ziel voor eeuwig gebroken hebben. Augustinus heeft gezegd: *De godsdienst heeft vaak rijkdom gebaard, en deze dochter heeft haar moeder spoedig verslonden.*

d. Het vierde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat hetgeen de goddelozen in al hun uitwendige weelde en voorspoed missen, oneindig veel groter is dan wat ze bezitten en genieten. De weldaden die ze genieten, betekenen niets in vergelijking met de weldaden die ze missen. Het is waar, ze hebben eer en rijkdom, genoegens en vrienden. Hun macht en invloed kunnen groot zijn. "Hun zaad is bestendig met hen voor hun aangezicht, en hun spruiten zijn voor hun ogen. Hun huizen hebben vrede zonder vreze, en de roede Gods is op hen niet. Hun jonge kinderen zenden zij uit als een kudde, en hun kinderen huppelen. Zij heffen op met de trommel en de harp, en zij verblijden zich op het geluid des orgels. In het goede verslijten zij hun dagen", Job 21:7-13. "Hun ogen puilen uit van vet; er zijn geen banden tot hun dood toe, en hun kracht is fris. Zij zijn niet in moeite als andere mensen, en worden met andere mensen niet geplaagd", Ps. 73.

Toch is dit alles niets in vergelijking met wat ze missen. Zij hebben geen deel aan God, Christus, de Geest, de beloften, het verbond der genade en de eeuwige heerlijkheid. Zij missen gerechtigheid, rechtvaardiging, heiligmaking, aanneming tot kinderen en

verlossing. Zij missen de vergeving der zonden en de kracht tegen de zonde; zij zijn niet verlost van de heerschappij der zonde. Zij missen Gods goedertierenheid, die beter is dan het leven; die onuitsprekelijke heerlijke vreugde; die vrede die alle verstand te boven gaat; die genade waarvan de minste vonk meer waard is dan de hemel en de aarde. Zij hebben geen stad die fundamenten heeft, welker Kunstenaar en Bouwmeester God is. Zij missen die schatten die niet vergaan, die heerlijkheid die niet verwelkt, en dat Koninkrijk dat onbeweeglijk is. Goddelozen zijn de armste mensen in de wereld. Ja, zelfs missen zij die twee dingen die wat zij bezitten aangenaam zouden maken, namelijk de zegen van God en de ware vergenoeging met hun toestand. En zonder deze twee dingen is hun hemel aan deze zijde van de hel ook niet meer dan een hel. Christus en de hemel kunnen nooit genoeg en te veel hooggeschat worden. Een gouden kroon kan de hoofdpijn niet genezen. Een fluwelen pantoffel kan de jicht niet verlichten; ook kunnen rijkdom en eer de consciëntie niet stillen. Het hart van de mens is driehoekig en kan door een ronde wereld niet volkomen gevuld worden. De hoeken die ledig blijven zullen om iets anders vragen. Het hart der goddelozen kan verheven zijn en trots worden op hun weelde. Als echter de consciëntie gaat spreken en zegt: Het is waar, u hebt veel goederen, maar waar is uw aandeel in Christus? Waar is de gunst van God? Waar zijn de vertroosting van de Heilige Geest? Waar zijn de bewijzen des hemels? Dan verandert de glans van hun aangezicht; dan verschrikken hen hun gedachten; dan wordt hun hart verbaasd, en dan worden al hun weldaden, waarmee ze omringd zijn, waardeloze en dode dingen. O, gingen de ogen van de goddelozen maar open voor wat ze in al hun overvloed missen, ze zouden met Absalom uitroepen: "Wat zijn deze alle voor mij, zolang ik het aangezicht des konings niet zien kan?" Wat betekenen eer, rijkdom en de gunst van schepselen, zolang ik de gunst van God, de vergeving van mijn zonden, een aandeel in Christus en de hope des eeuwigen levens mis? O Heere, geef mij die, of ik sterf; geef mij die, of anders zal ik eeuwig sterven.

e. Het vijfde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat de uitwendige dingen niet zijn wat ze schijnen te zijn, en zoals men denkt dat ze zijn. Ze zien er vanbuiten inderdaad heerlijk uit, maar als u ze vanbinnen bekijkt, zult u gemakkelijk ontdekken dat ze het hoofd vol zorgen vullen en het hart vol vrezende. Wat zijn ze waard, als het vuur een deel van mijn bezittingen verteert, en de zee een graf wordt waarin het andere deel verzwoegen zou worden. En wat, als mijn bedienden niet getrouw zijn en mijn kinderen mij bedriegen en mijn goederen doorbrengen zullen.

O, die verborgen, inwendige ergernis en zorgen die dagelijks, zelfs ieder uur de zielen van die mensen wier handen gevuld zijn met aardse goederen, vermoeien. Een groot keizer heeft eens terecht gezegd: Jullie staren op mijn purperen mantel en gouden kroon; als gij wist wat een zorgen eronder schuilgaan, dan zoudt gij ze zelfs van de grond niet willen oprapen.

Augustinus zegt bij Psalm 26: Velen zijn ellendig door schadelijke dingen te beminnen, maar ze zijn nog ellendiger wanneer zij ze bezitten. Hetgeen de mens bezit en geniet, maakt hem niet gelukkig, maar de manier waarop hij het verkregen heeft en geniet. Vele van deze uitwendige dingen veroorzaken bij de bezitters gewoonlijk grote kwelling, grote verstoring en ten slotte grote veroordeling. Als God ze in Zijn toorn geeft en ze niet in Zijn liefde heiligt, zullen ze eens tegen een mens getuigen en molensteenen worden om die mens voor eeuwig te doen verzinken in die dag dat God hem rekenschap zal afvragen, niet voor het gebruik, maar voor het misbruik van Zijn weldaden.

f. Het zesde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen met welk doel en voornemen God de goddelozen overvloed van goederen geeft, en ze daarbij die

smarten en dat lijden onthoudt waaronder anderen zuchten. Asaf wijst in Psalm 73:17-20 aan wat Gods voornemen en doel in deze zaak is: "Totdat ik in Gods heiligdommen inging en op hun einde merkte. Immers zet Gij hen op gladde plaatsen; Gij doet hen vallen in verwoestingen. Hoe worden zij als in een ogenblik tot verwoesting, nemen een einde, worden teniet van verschrikkingen! Als een droom na het ontwaken, als Gij opwaakt, o Heere, dan zult Gij hun beeld verachten." Hoevelen, vorsten en voorname rijken, zijn reeds alle eeuwen door in een ogenblik van de top van eer in eeuwige verwoesting neergestort. Psalm 92:8 zegt dat "de goddelozen groeien als het kruid en al de werkers der ongerechtigheid bloeien, opdat zij tot in der eeuwigheid verdelgd worden." Dat God hen opricht, is slechts om hen neer te werpen; dat Hij hen hoog stelt, is slechts om hen laag te doen vallen. "Maar waarlijk, daarom heb Ik u verwekt, opdat Ik Mijn kracht aan u betoonde, en opdat men Mijn Naam vertelle op de ganse aarde", Ex. 9:16. Ik heb u gesteld als een doelwit waarop Ik Mijn pijlen laat vliegen. Ik zal u met plaag op plaag achtervolgen, totdat Ik de adem uit uw lichaam geslagen heb en Mijzelf een Naam gemaakt heb door Mijn voeten op al uw trots, macht, pracht en praal te zetten.

O zielen, wie zou als hij wijs is, verhoogd willen worden om daarna neergeworpen te worden? Wie zou hoger gesteld willen worden dan anderen om daarna lager gebracht te worden dan anderen? Al wordt een goddeloos mens met Lucifer zo hoog als de hemel gesteld, hij zal toch met Lucifer zo laag als de hel gebracht worden. Kunt gij, o ziel, met ernst hieraan denken en niet zeggen: *O Heere, ik smeek U ootmoedig of Gij mij gering houdt in deze wereld, opdat ik groot mag zijn in een andere wereld; of ik hier een lage plaats mag innemen, opdat ik hierna voor eeuwig verhoogd mag worden. Laat mij gering zijn en nederig leven, opdat ik voor eeuwig bij U mag leven. Laat mij nu maar in lompen gekleed gaan, als ik maar hierna met Uw klederen bekleed mag worden. Laat mij nu maar op de mesthoop gezet worden, opdat ik hierna met U op de troon mag zitten. Heere, wil mij liever begenadigen dan verhogen. Maak mij liever inwendig heilig dan uitwendig gelukkig. Breng mij liever tot mijn eerste niets; ja, maak mij liever lager dan niets, dan dat U mij hier een hoge plaats geeft om mij hierna voor eeuwig laag te brengen.*

g. Het zevende middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat God vaak hen het meest plaagt en straft van wie anderen denken dat Hij ze het meest liefheeft en spaart. God plaagt en straft hen het meest met geestelijke oordelen, die de grootste, de pijnlijkste en de zwaarste zijn, die Hij het minst met tijdelijke oordelen straft. Hij geeft hen over aan het goeddunken van hun hart. Hij geeft hen hun begeerte, maar Hij zendt aan hun zielen een magerheid. Het is een zware plaag, een vet lichaam en een magere ziel, een huis vol goud en een hart vol zonde te hebben. Vaak worden mensen die de minste uitwendige plagen kennen, het meest innerlijk geplaagd. O, die duisternis in het verstand, die hardheid van hart, en die dichtgeschroeide consciëntie, waaraan zij overgegeven zijn die in het oog der wereld als de gelukkigste mensen geacht worden, omdat ze uitwendig niet als andere mensen verdrukt en geplaagd worden.

O zielen, het ware beter dat al de tijdelijke plagen, die ooit over de kinderen der mensen sinds Adams val kwamen, tegelijk op uw ziel aanvielen, dan dat u aan de geringste geestelijke plaag, aan de geringste geestelijke blindheid of hardheid van hart overgegeven werd. Niets zal die mens kunnen genezen noch bewegen, die aan geestelijke oordelen overgegeven is. Of God hem gunsten bewijst of op hem toorn, of God hem streelt of slaat, hem pijnigt of dreigt te doden, hij geeft er niet om en let er niet op. Al wordt het leven of de dood, de hemel of de hel voorgesteld, het beweegt en beroert hem niet. Hij is dol op zijn zonde, en God is ten volle besloten hem voor eeuwig

te doen omkomen. God onderhoudt hem, maar tot een oordeel. Zulk een mens kan zichzelf niet beheersen; hij is een voorwerp van onpeilbare verlorenheid geworden; hij heeft schuld in zijn hart en toorn boven zijn hoofd, waar hij ook heen gaat. Noch de Evangeliebediening, noch de ellenden, geen wonderen of weldaden kunnen zijn hart verbreken. Als deze ziel niet reeds in een hel leeft aan deze zijde van de hel, wie dan wel? Het is beter een pijnlijk geweten te hebben dan een dichtgeschroeid geweten. Het is beter geen hart dan een hard hart, geen verstand dan een verduisterd verstand te hebben.

h. Het achtste middel tegen deze list van satan is, met ernst te overdenken hoe nauw God de goddelozen rekenschap zal afvragen voor al de weldaden die Hij hun in dit leven geschonken heeft. In die dag zullen de mensen rekenschap moeten geven van de goede dingen hun geschonken, van hun misbruik van die weldaden, van het boze dat zij zelf gedaan hebben en in anderen toegelaten en verdragen hebben. Dan zal een goede consciëntie meer waard zijn dan al de rijkdommen van de wereld. O, als men ernstiger overdacht dat men eerlang verantwoording zal moeten afleggen van al de weldaden die men genoten heeft, van al de gunsten die men misbruikt heeft, en van al de zonden die men bedreven heeft, het zou het hart doen beven, de lippen doen trillen, verrotting zou in de beenderen komen, en de ziel zou uitroepen: O, dat mijn weldaden minder groot geweest waren; dat ik me geruster en veiliger zou kunnen verantwoorden, en dat mijn kwellingen en ellenden vanwege het misbruik van zoveel goedheid niet groter mochten zijn dan ik dragen kan. O, vervloekt zij de dag waarop de zon van voorspoed zo sterk op mij geschenen heeft, en deze betoverende wereld mij zo toegelachen heeft, waardoor ik God vergeten heb, aan Jezus Christus geen waarde gehecht heb, mijn ziel verwaarloosd heb, en de dag des oordeels zo ver weg gesteld heb!

Philips III, koning van Spanje, werd in zijn leven voor grove zonden bewaard, en beleet dat hij liever zijn koninkrijk wilde verliezen dan moedwillig God te beledigen. Toen hij echter met de dood worstelde en grondiger moest overwegen wat voor rekenschap hij voor God moest geven, werd hij met grote vrees vervuld. Daarom riep hij uit: O, God gawe dat ik nooit geregeerd had. O, had ik die jaren van mijn regering maar eenzaam in de woestijn geleefd! O, had ik daar maar gemeenzaam met God geleefd! Hoe zou ik dan nu met meer troost kunnen sterven! Hoe zou ik dan nu met meer vertrouwen voor de troon van God kunnen verschijnen! Wat baat mij nu al mijn heerlijkheid, dan alleen dat ik nu in mijn sterven des te meer gekweld wordt!

God vraagt nauwkeurig rekenschap van iedere penning die voor Hem en het Zijne, en die tegen Hem en het Zijne is uitgegeven. Dit zal men in de dag des oordeels weten en gevoelen, al wil men het nu niet verstaan. Dat God Zijn toorn inhoudt, doet de zonde welig tieren, en de vermenigvuldiging der zonde doet Zijn toorn ontwaken. Misbruikte weldaden zullen gewis in pijnlijke slagen veranderen. Gods uitstel is geen afstel. De dag is nabij, dat Hij de goddelozen voor het misbruik van vroegere en nieuwe weldaden uitbetalen zal. Al is Hij traag tot toorn, Hij is onveranderlijk in Zijn toorn. Hij heeft loden voeten, maar stalen handen. Hoe langer Hij Zijn boog slap houdt en Zijn pijlen inhoudt, des te dieper zal Hij in de dag der wraak verwonden. Al de daden der mensen zijn en worden in de hemel afgedrukt, en God zal ze luide voor de oren der ganse wereld aflezen, opdat allen "amen" zullen zeggen op dat rechtvaardig vonnis dat Hij over alle verachters en misbruikers van Zijn goedheid zal vellen. Hieronymus dacht steeds de woorden te horen: Staat op gij doden en komt ten oordeel. Zo vaak hij aan die dag dacht, schudde zijn gehele lichaam en beefde zijn hart.

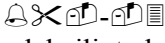
9. DE NEGENDE LIST VAN DE SATAN OM DE ZIEL TOT ZONDE TE TREKKEN
IS, DAT HIJ AAN DE MENS HET KRUIS EN HET LIJDEN VOOR OGEN STELT,
DAT DEGENEN DIE IN DE WEGEN DER HEILIGHEID WANDELEN,
DAGELIJKS ONDERVINDEN

Hij zegt: Ziet u niet dat niemand in de wereld zo gekweld, verdrukt en opgejaagd wordt als zij die heiliger en bedachtzamer wandelen dan hun naasten? Ze worden in huis bespot en daarbuiten gehoond. Hun ellenden komen net als Jobs boden, de een na de ander, en er is geen einde aan hun verdriet en moeite. Daarom, zegt de satan, kunt gij beter in de wegen wandelen die minder lastig zijn en minder verdrukking geven, ook al zijn ze zondiger. Wie is er nu zo dwaas om al zijn dagen in droefenis, ergernis en verdrukking door te brengen, als hij dat voorkomen kan door in de wegen te gaan wandelen die ik hem voor ogen stel?

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze list van satan, zijn de volgende:

a. Het eerste middel tegen deze list van satan, is met ernst te overwegen dat al de verdrukkingen die Gods volk overkomen, zodanig zijn dat ze tot hun nut en heerlijk voordeel dienen. Zij zullen daardoor in de zonde die vuilheid en onreinheid ontdekken die ze anders nooit gezien zouden hebben. Caspar Olevianus heeft op zijn ziekbed eens gezegd: *Door deze ziekte heb ik geleerd hoe groot God is en wat het kwaad der zonde is. Ik heb tevoren nooit zo recht geweten wie God is en wat de zonde betekent als heden.*

- Verdrukkingen zijn de kristallen spiegel waarin de ziel het helderst het lelijke gelaat van de zonde aanschouwt. In deze spiegel ziet de ziel dat de zonde niets anders dan een bitter zoet is. Ja, in deze spiegel ziet de ziel dat de zonde niet alleen een kwaad is, maar dat ze het grootste kwaad in de wereld is, een kwaad dat veel erger is dan de hel zelf. De verdrukkingen zullen medewerken om de zonden gereinigd en gedood te krijgen, Jes. 27:8-9.
- Verdrukkingen zijn Gods oven, waarin Hij Zijn volk van hun drek reinigt. Ze vormen een drank die de kwade gesteldheid beter geneest dan de gewone medicijnen.
- Verdrukkingen doden de verdorvenheden die in ons hart wonen. Het is op te merken, dat de Joden gedurende al de vermaningen der profeten hun afgoden behielden; maar na hun 70-jarige ballingschap werden er geen afgoden meer onder hen gevonden.
- Verdrukkingen zijn goede middelen om de heiligen voor de zonde te bewaren. Zo zegt Job 34:31-32: "Zekerlijk heeft hij tot God gezegd: Ik heb Uw straf verdragen, ik zal het niet verderven. Behalve wat ik zie, leer Gij mij; heb ik onrecht gewrocht, ik zal het niet meer doen." Een kind dat zichzelf eens gebrand heeft, is bang voor het vuur. O, zegt de ziel onder de roede, de zonde is bitter, en in het toekomstige wil ik door de kracht van Christus de bekering niet meer voor zo'n dure prijs betalen. De rabbijnen op de scholen, waren gewoon tot hun leerlingen te zeggen *dat de zonden het hoofd van God pijn aandeden*. Welnu, de heiligen hebben door smartelijke ervaring onder de roede leren verstaan dat de zonde niet alleen hoofdpijn, maar nog veel meer hartpijnen veroorzaakte. Augustinus week eens van zijn gewone weg af, en ontkwam daardoor aan de hand van een moordenaar. Als de verdrukkingen ons niet van onze oude weg doen afwijken, zullen we vaak een of andere zonde ontmoeten die onze ziel hevig verwonden zal.

- De verdrukkingen zullen de heiligen vruchtbaarder in heiligheid maken. "Maar Deze kastijdt ons tot ons nut, opdat wij Zijner heiligheid zouden deelachtig worden", Hebr. 12:10. De bloemen geuren het meest na een bui, en de notenboom is het vruchtbaarst als hij veel geslagen wordt. Gelovigen nemen innerlijk in wasdom toe, als ze uiterlijk verdrukt worden.
- Verdrukkingen worden door sommigen "de moeder van de deugd" genoemd. De ketenen van Manasse deden hem meer nut dan zijn kroon. Luther kon sommige Schriftgedeelten pas verstaan toen hij verdrukt werd. Al de stenen die naar Stefanus geworpen werden, brachten hem dichterbij Christus, de Hoeksteen. De wateren hieven de ark van Noach dichterbij de hemel.
- Verdrukkingen vermenigvuldigen de vertroosting van Gods in de ziel: "Daarom, zie, Ik zal haar lokken en zal haar voeren in de woestijn, en Ik zal naar haar hart spreken", Hos. 2:13. Of, zoals in het Hebreeuws staat: אֲנִי אֶלְצֵם בְּעֵלְמָה וְאֶלְצֵם בְּעֵלְמָה Ik zal met ernst of vurig tot haar hart spreken. God heiligt de verdrukkingen zodanig, dat ze een middel worden waardoor Hij Zichzelf met meer troost wegschenkt aan de ziel. Stéfanus zag de hemelen geopend en Christus staande aan de rechterhand Gods. Toen daarna de stenen op hem neerkwamen, was er tussen hem en de eeuwigheid nog maar een zeer korte afstand. God verscheen in Zijn heerlijkheid aan Jakob in de dag zijner verdrukking, toen een steen zijn peluw en de grond zijn bed was, toen de struiken zijn gordijnen en de hemelen zijn bedekking waren. Toen zag hij de engelen Gods opklimmen en nederdalen. Er moet een plant geweest zijn die door het snoeien ging groeien; gesnoeid zijnde, ging hij bloeien. Hij leefde door te sterven. Zo is het met de heiligen als ze verdrukt worden. Ze krijgen meer ervaring van de kracht Gods, die hen ondersteunt; van de wijsheid Gods, die hen leidt; van de genade Gods, die hen troost en verkwikt; van de goedheid Gods, die hen verlevendigt en geruststelt. Ze krijgen meer liefde voor de heiligheid, meer vreugde in de heiligheid, en ze jagen met meer ernst naar de heiligheid. Ik heb eens van een fontein gelezen waarvan het water op de middag koud en te middernacht warm werd. Zo wordt menige ziel koud voor God, de hemel en de heiligheid in de dag van voorspoed, en in de nacht der tegenspoed brandende jegens God, de hemel en de heiligheid.
- Verdrukkingen dienen om het hart der heiligen ootmoedig en teder te houden: "Gedenk aan mijn ellende en aan mijn ballingschap, aan den alsem en gal. Mijn ziel gedenkt er wel terdege aan, en zij bukt zich neder in mij", Klaagl. 3:19-20. Zo kon David, toen hij onder de roede verkeerde, zeggen: "Ik was verstomd door stilzwijgen; ik zweeg van het goede. Ik ben verstomd; ik zal mijn mond niet opendoen; want Gij hebt het gedaan", Ps. 39:3, 10. Ik heb eens van iemand (Gregorius Nazanzenus) gelezen die in de dagen van voorspoed steeds de Klaagliederen van Jeremia doorlas, en dat hield zijn hart teder, verootmoedigd en laag. Voorspoed kan de ziel evenveel opblazen als de tegenspoed haar vernederen kan. Keizer Tiberius zag eens een kruis op een marmeren steen liggen. Hij liet de steen uitgraven en vond onder dat kruis een zeer grote schat. Zo heeft menige gelovige veel geestelijke en hemelse schatten gevonden onder de kruisen die zij te dragen hadden. Hoe meer sommige specerijen geslagen en gebroken worden, des te zoeter is de geur die ze verspreiden. Zo is het ook met de heiligen als zij verdrukt worden. Daarom kunnen zij het kruis omhelzen, zoals anderen een wereldse kroon omhelzen.
- De verdrukkingen dienen om de heiligen dichterbij God te brengen en doen hen met meer aandrang en ernst tot God bidden. "Eer ik verdrukt werd, dwaalde ik; maar nu onderhoud ik Uw woord", Psalm 119:67. "Want Ik zal Efraïm zijn als een felle

leeuw, en het huis van Juda als een jonge leeuw; Ik, Ik zal verscheuren en heengaan; Ik zal wegvoeren, en er zal geen redder zijn. Ik zal heengaan en keren weder tot Mijn plaats, totdat zij zichzelf schuldig kennen en Mijn aangezicht zoeken; als hun bange zal zijn, zullen zij Mij vroeg zoeken", Hos. 5:14-15. En dat deden ze. "Komt en laat ons wederkeren tot den HEERE, want Hij heeft verscheurd en Hij zal ons genezen; Hij heeft geslagen en Hij zal ons verbinden. Hij zal ons na twee dagen levend maken; op den derden dag zal Hij ons doen verrijzen, en wij zullen voor Zijn aangezicht leven", Hos. 6:1-2. Als God hun weg met doornen betuind heeft, zeggen ze: "Wij zullen heengaan en keren weder tot onze vorige Man, want toen was ons beter dan nu", Hos. 2:6. O, welk een vreugde, vrede, troost, blijdschap en vergenoeging volgen ons wederkeren tot God, als we daardoor weer nauwe gemeenschap met Hem hebben: "Wij zullen wederkeren tot onze vorige Man, want toen was ons beter dan nu." Een Perzisch edelman werd eens gearresteerd. Hij trok zijn zwaard om zich te verdedigen. Toen ze hem echter zeiden dat ze hem naar de koning wilden brengen, gaf hij zich over. Zo kan een heilige zich eerst ook enige tijd verzetten, maar wanneer hij gaat inzien dat de verdrukkingen hem dichter bij God brengen, onderwerpt hij zich en kust de roede.

- Verdrukkingen zijn als de prik die men een nachtegaal in de borst geeft. Dat wekt hem op om des te schoner te gaan zingen. De verdrukkingen dienen om de ingezonken genaden te genezen en te doen herleven. Ze verwarmen de liefde die verkoeld is; ze versterken het geloof dat ingezonken is; ze verlevendigen de hoop die kwijnt, en ze wekken de blijdschap en troost op die verdwenen waren. Luther heeft gezegd: Zij die verdrukt worden, lezen en verstaan de Heilige Schrift beter; zij die voorspoed hebben, lezen haar meestal als een dode letter. De meeste mensen zijn als een tol, die pas goed draait als men hem flinke klappen met een zweepje geeft. Hoe meer de heiligen geslagen worden met de hamer der verdrukkingen, des te meer worden zij bazuinen die Gods lof verkondigen, en des te meer worden hun genaden verlevendigd. De tegenspoed verzwakt de liefde tot de wereld, die ons zou kunnen verstrikken; zij doodt in ons de begeerlijkheid des vleses, die ons tot dwaasheid en losbandigheid zou kunnen aansporen, en versterkt de geest in haar strijd tegen die twee. Zo wordt de ziel uit haar vervallen staat opgericht.

Nu, indien verdrukkingen en noden met de wegen der heiligheid gepaard gaan en zij allen ten goede medewerken, laat dan niemand zo dwaas zijn om de weg der verdrukking, die heiligt, te verlaten om op het gladder pad der goddeloosheid te gaan wandelen.

b. Het tweede middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat al de verdrukkingen die de heiligen overkomen, alleen hun slechtste deel treffen; zij treffen of beschadigen niet hun beste, hun edele deel. Al de pijlen blijven in het doelwit steken, zij treffen de consciëntie niet. "En wie is het die u kwaad doen zal, indien gij navolgers zijt van het goede?", 1 Petrus 3:13 Dit betekent: Niemand zal u kwaad doen. Socrates heeft van zijn vijanden gezegd: Ze kunnen mij doden, maar zij kunnen mij niet beschadigen. Het lichaam was voor hem slechts een omhulsel; zijn ziel konden ze niet bereiken. Zo mogen de verdrukkingen ons doden, maar zij kunnen ons niet beschadigen. Zij mogen het leven wegnemen, maar zij kunnen mijn God, mijn Christus, mijn kroon niet wegnemen.

c. Het derde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat de verdrukkingen die de heiligen op de weg der heiligheid vergezellen, slechts kort duren. "Des avonds vernacht het geweest, maar des morgens is er gejuich", Ps. 30:6. Deze korte

storm zal in een eeuwige stilte eindigen; deze korte nacht zal overgaan in een heerlijke dag, die nooit meer eindigen zal. Bovendien hebben al Gods verdrukten hier hun tussenpozen en hun verademing tijdens hun korte verdrukkingen. Als Gods hand op uw schouder rust, leg dan de hand op uw mond. Al is de verdrukking scherp, ze zal niet lang duren. Er ligt slechts een korte tijd tussen genade en heerlijkheid, tussen ons recht op de kroon en het dragen van de kroon, tussen ons recht op de hemelse erfenis en het bezit van de hemelse erfenis. Duizend jaren zijn voor de Heere als één dag. Wat is ons leven anders dan een schaduw, een zeepbel, een bloem, een wolk of een droom? Ja, zo'n kort poosje rust de hand des Heeren op ons, dat Luther geen verkleinwoorden genoeg kon vinden om dit te verzachten. Hij noemt het een zeer klein kruis dat wij moeten dragen. Jesaja zegt niet dat de gramschap niet voorbijgaat, maar overgaat, Jes. 26:20. De scherpste, korthed en het plotselinge daarvan wordt in Johannes 16:21 met het baren van een vrouw vergeleken. Het is een gezegende Schriftplaats: "Want gij hebt lijdzaamheid van node, opdat gij, den wil Gods gedaan hebbende, de belofenis moogt wegdragen. Want: Nog een zeer weinig tijds, en Hij Die te komen staat, zal komen en niet vertoeven", Hebr. 10:36-37. Dat is, nog een heel, heel klein poosje.

Toen de vrienden van Athanasius hem kwamen beklagen vanwege zijn verbanning en ellende, zei hij: *Het is maar een kleine wolk, die spoedig over zal drijven. Het duurt slechts een dag, en dan zal God Zijn verdrukte volk sieraad voor as, vreugdeolie voor treurigheid, het gewaad des lofs voor een benauwde geest geven. Al hun droefheid zal in blijdschap, al hun klachten zullen in vertroosting, hun rouwklederen in bruilofsklederen, en hun vasten in een vrolijke maaltijd veranderen.*

d. Het vierde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat de verdrukkingen die de heiligen overkomen, uit Gods tederste liefde voortkomen. Goddelozen en vaak ook gelovigen zeggen, uit onkunde: Als God Zijn volk liefheeft, waarom worden zij dan gekastijd? Dit komt omdat zij niet weten dat kastijdingen onderpanden zijn van hun aanneming tot kinderen, en bewijzen van hun kindschap. God Zelf heeft één Zoon zonder zonde, maar Hij was niet zonder kastijding. "Zo wie Ik liefheb, die bestraf en kastijd Ik", Openb. 3:19. *Denkt niet, o kinderen, zegt God, dat Ik u haat omdat Ik u kastijd.* Hij die aan bestraffingen ontkomt, mag zijn aanneming wel verdenken. Een begenadigde ziel kan door de donkerste wolk kijken en God tegen haar zien glimlachen. Wij behoren door de "boosheid" van Zijn kastijding de lieflijkheid van Zijn aangezicht te zien, zoals we midden in een donkere regenwolk in de regenboog de schone kleuren van het zonlicht aanschouwen.

Toen men iemand die zeer ziek was, vroeg hoe hij zich voelde, wees hij op zijn zweren en etterbuilen, waarmee hij overdekt was, en hij antwoordde: Dit zijn Gods juwelen en edelstenen, waarmee Hij Zijn beste vrienden overdekt, en ze zijn voor mij kostbaarder dan al het goud en zilver van de wereld.

Een ziel is in haar eerste bekering nog als een ruwe steen, maar God gaat ze door verdrukkingen behouwen en polijsten, en vormt ze alzo voor de hemelse heerlijkheid. Dit bewijst dat Hij het uit liefde doet, en daarom behoren de verdrukkingen voor Gods volk geen hinderpaal tot heiligheid te zijn en geen reden om de weg der goddeloosheid te gaan bewandelen.

e. Het vijfde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat het onze wijsheid en eer is de verdrukkingen niet te beoordelen naar hun schrijnende pijn, maar naar hun einddoel. Toen Israël uit Egypte verlost werd, was het met goud en zilver beladen, en zo was het ook met de Joden toen ze uit Babel terugkeerden. Zie meer op het einde van een christen dan op het begin van zijn verdrukking. Gedenk aan de

verdraagzaamheid van Job, en zie op het einde des Heeren. Lazarus lag aan de poort van de rijke, maar werd gedragen in de schoot van Abraham. Zie niet naar het begin van Jozef In plaats van dat de zon, maan en sterren voor hem bogen, kwam hij in een kuil terecht, waar hij in geen twee jaar de zon, maan en sterren kon zien. Let er meer op, dat hij tenslotte regeerder over Egypte werd. Zie niet op David toen er maar één schrede tussen hem en de dood was, de een hem benijdde en de ander hem verachtte; maar zie naar hem, gezeten op zijn koninklijke troon en stervend op zijn bed van eer, omringd door Sálomo en al zijn edelen. Verdrukkingen zijn slechts een donkere ingang in uws Vaders huis. Ze zijn maar een modderige laan, die leidt naar een koninklijk paleis. Is het dan geen zeer grote dwaasheid om de wegen der heiligheid te schuwen en de paden der goddeloosheid te bewandelen vanwege die verdrukkingen die de wegen der heiligheid vergezellen?

f. Het zesde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat Gods doel in al de verdrukkingen die over de heiligen komen, alleen is om hen te beproeven. Niet om hen kwaad te doen of om hen te vernietigen, zoals onkundige zielen geneigd zijn te denken. Zo zegt Job: "Doch Hij kent den weg die bij mij is; Hij beproeve snij; als goud zal ik uitkomen", Job 23:10 Zo zegt Mozes tot Israël: "En gij zult gedenken aan al den weg dien u de HEERE, uw God, deze veertig jaar in de woestijn geleid heeft, opdat Hij u verootmoedigde, om u te verzoeken, om te weten wat in uw hart was, of gij Zijn geboden zoudt houden of niet", Deut. 8:2. God verdrukte ze zodanig, dat Hij aan henzelf en aan anderen bekendmaakte wat in hun hart was. Als men groen hout in het vuur steekt, komt er een overvloed van waterig vocht uit, dat men tevoren niet zag. Als de vijver leeg is, komen de modder, het vuil en de padden voor de dag. Sneeuw bedekt de mesthoop; zo bedekt de voorspoed het verrotte hart. In een warm bad is het gemakkelijk baden, en iedere vogel wil op een zonnige zomerdag wel zingen.

Ongezond weer beproeft ons om te weten hoe sterk onze gezondheid is. Verdrukkingen beproeven ons om ons te doen weten welke genade we bezitten. Verwelkte bladeren vallen in stormweer spoedig af, en verrotte takken breken vlug als er gewicht op drukt. Gij zijt wijs genoeg om dit te kunnen toepassen. Verdrukkingen doorzoeken ons. Waarin wij het meest ongezond zijn, daarin zullen ze ons het eerst doen klagen, en waarin we het meest verdorven zijn, daarin zullen ze ons het meest doen ineenkrimpen. We onderzoeken metalen voorwerpen door erop te slaan. Als ze een goede klank geven, dan keuren we ze goed. Zo beproeft God ons door ons te slaan, en als wij onder de slagen een goede klank doen horen, zal God onze nacht in een dag, het bittere in zoet en ons kruis in een kroon veranderen. Zij zullen deze woorden horen: "Maak u op, word verlicht; want uw Licht komt, en de heerlijkheid des HEEREN gaat over u op." Als mesthopen uit elkaar geharkt worden, stinken ze. Als in geurige zalf geroerd wordt, verspreidt ze een zoete reuk. Dit is ook de toepassing op zondaren en gelovigen onder de roede.

g. Het zevende middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat de verdrukkingen, toorn en ellende die in de wegen der goddeloosheid ontmoet worden, veel groter en zwaarder zijn dan die welke in de wegen der heiligheid gevonden worden. De zonde maakt de mens vaak ongevoelig voor de toorn van de Almachtige. Echter zijn er tijden dat de consciëntie der goddelozen bestookt, doorstoken, gestriemd en doorknaagd wordt. "De goddelozen zijn als een voortgedreven zee, want die kan niet rusten, en haar wateren werpen slijk en modder op." De goddelozen, zegt mijn God, hebben geen vrede", Jes. 57:20-21. Hun weldaden verstrikken hen, en in al hun gemakken schuilen vloek en kruis, zowel in hun huizen als daarbuiten. Wat is een mooi

gewaad waard als het een ziek lichaam bedekt, en een gouden beker als er vergif in zit? Wat is een zijden kous waard als hij om een gebroken been sluit. De vloek van God, de toorn van God, de haat van God en de gramschap van God vergezellen de zondaars die in goddeloze wegen wandelen. Lees Deuteronomium 28:15 tot het einde en Leviticus 26:14 tot het einde, dan zult gij opmerken hoe de vloek van God de goddeloze als een vuur in al zijn wegen volgt. Ze vergezelt hem in de stad; ze hangt boven hem in het veld. Als hij ingaat, volgt ze hem; als hij uitgaat, begeleidt ze hem, en op reis is ze zijn metgezel. Verstoring en verderf wordt in al zijn arbeid gevonden, en zijn lekkernijen zijn met Gods toorn gemengd. Ze is een mot in zijn kleerkast, de pest onder zijn vee, brandkoren en honingdauw op zijn akkers. Ze maakt vaak de vrucht zijner lendenen tot zijn grootste kwelling en verwarring. Er is geen gezonde blijdschap, geen blijvende vrede en geen zuivere troost, die zondaars op hun zondige wegen genieten. Boven hun hoofd hangt steeds het zwaard der wraak aan een dunne draad, en hoe kunnen zij wier ogen der consciëntie slechts zover geopend zijn, dat ze dit zwaard zien, nog blij en vergenoegd zijn. O, hoe vaak wordt hun ziel geschokt door schrik en beven.

10. DE TIENDE LIST VAN DE SATAN OM DE ZIEL TOT ZONDE TE TREKKEN
IS, DAT HIJ DE MENSEN VAAK AANZET OM ZICHZELF EN HUN WEGEN
TE VERGELIJKEN MET DIE VAN HEN DIE ALS ZONDIGER
EN SLECHTER DAN ZIJ BEKEND STAAN.

Door deze list deed de duivel de trotse farizeeër zichzelf in een vervloekte staat zegenen: "O God, ik dank U, dat ik niet ben gelijk de andere mensen: rovers, onrechtvaardigen, overspelers, of ook gelijk deze tollenaar", Luk. 18:11. Wel, zegt de satan, gij zijt maar zo nu en dan een beetje lichtzinnig en losbandig, maar anderen verontreinigen en verderven zichzelf dagelijks door hun vuile daden. Gij bedriegt uw naaste maar in kleine, onbetekenende dingen, maar anderen doen dat in zaken van het grootste belang, zelfs zo dat ze de grootste schade lijden. Gij zit maar een poosje met de dronkaard te praten en drinkt maar zo nu en dan een glaasje. Maar anderen drinken zich dagelijks met hem dronken. Gij zijt maar een beetje hoogmoedig van hart, in blikken en in woorden. Maar anderen bestaan uit enkel hoogmoed en trots.

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze bedriegerijen van satan, zijn de volgende:

a. Het eerste middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat er geen groter en duidelijker bewijs is dat iemand een huichelaar is, dan wanneer hij ten opzichte van anderen alle zonden en gebreken scherp ziet en blind voor zichzelf is. Hij let dan op de splinter in het oog van zijn broeder, maar merkt de balk niet die in zijn eigen oog is, Matth. 7:3. Hij gebruikt dan liever een bril om de zonden van anderen te bezien, dan een spiegel om zijn eigen zonden te aanschouwen. Hij wijst dan met zijn vinger naar de zweren van een ander. Hij vergroot en verzwaart de zonden van anderen en verkleint en verontschuldigt de zijne.

b. Het tweede middel tegen deze list van satan is, dat gij meer tijd besteedt aan het vergelijken van uw in- en uitwendige daden met het Woord, waardoor u uiteindelijk geoordeeld zult worden, dan dat u zich vergelijkt met hen die bozer zijn dan u. Hoe nauwer wij ons voor God en Zijn Woord onderzoeken, des te meer verrotting zullen wij in onze beenderen vinden. Een zondaar en de zonde zullen geestelijk in zichzelf sterven als hij in de spiegel van Gods Woord ziet.

Als een mens zich met anderen vergelijkt die bozer zijn dan hij, lijkt hij voor zichzelf en anderen op een engel. Vergelijkt hij zich met het Woord, dan kan hij ontdekken dat hij zeer nauw op een duivel lijkt, zelfs dat hij de duivel gelijk is. "Heb Ik u niet twaalve uitverkoren? En één uit u is een duivel", Joh. 6:70. Zo'n mens gelijkt zo op hem, alsof hij uit des duivels mond gespuwd is. Satan wordt "de god dezer eeuw" of "dezer wereld" genoemd. Zoals God in den beginne slechts één woord sprak en het geschiedde, zo behoeft de duivel slechts zijn vinger op te heffen en de geringste wenk te geven, of ze doen zijn wil, ook al zetten ze daardoor hun ziel op het spel. O, welk een monster zou die mens blijken te zijn, als hij zich maar met het rechtvaardige richtsnoer van het Woord en niet met de onrechtvaardige mensen zou vergelijken. Hij zou zichzelf zo zwart als de hel leren zien.

c. Het derde middel tegen deze list van satan is, ernstig te overwegen dat gij, al zijn uw zonden niet zo groot en vele als die van anderen, zonder een oprechte bekering van uw kant en de vergevende genade van Gods zijde even zeker verdoemd zult worden als anderen, hoewel niet evenzeer gepijnigd als de anderen. Augustinus merkt op dat de een in de hemel heerlijker is dan de ander, en dat de een in de hel ellendiger zal zijn dan de ander. God zal des mensen straf doen beantwoorden aan zijn zonde; hoe groter de zonden, des te zwaarder de straf. Wat zal het echter een armelijke troost voor u zijn, als gij op uw sterfbed en daarna zult ontdekken, dat gij wel niet in gelijke mate met anderen gepijnigd zult worden, maar nochtans voor eeuwig buiten de heerlijke tegenwoordigheid van God, Christus, de engelen en heiligen en buiten die goede dingen van het eeuwige leven gesloten moet worden, die zovele zijn dat ze elk getal te boven gaan, zo groot dat ze elke maat te boven gaan, en zo kostbaar dat ze alle waarde te boven gaan.

Het is zeker dat de tranen in de hel niet genoegzaam zijn om het verlies van de hemel te bewenen. De worm van de pijniging knaagt even smartelijk als het vuur brandt. Als die in Handelingen 20:37 geweend hebben, omdat ze Paulus" aangezicht niet meer zouden zien, hoe beklagenswaardig moet dan de eeuwige scheiding van Gods aangezicht zijn. De deur der verdraagzaamheid, de deur der hoop, de deur der genade, de poort der heerlijkheid, de deur der troost en de poort der zaligheid zullen voor eeuwig gesloten zijn, Matth. 25:10. Maar dit is niet alles: Gij zult niet alleen buiten de hemel gesloten worden, maar ook voor eeuwig in de hel geworpen worden. Gij zult niet alleen van God en de engelen gescheiden worden, maar ook voor eeuwig met de duivelen en verdoemde geesten verenigd worden. Gij zult niet alleen verstoken zijn van die onuitsprekelijke, alles overtreffend en eeuwige vreugde aan Gods rechterhand; maar ook voor eeuwig die smarten lijden die eindeloos, ononderbroken voortduren, en waarvan gij nooit meer genezen zult worden. Chrysostomus heeft terecht gezegd: Laat ons niet vragen waar de hel is, maar hoe wij daaraan ontkomen zullen. O zielen, zou het niet tienduizend maal beter voor u zijn uw zonden door een ware bekering af te breken, dan in uw zonden voort te leven, totdat gij de waarheid ondervindt van hetgeen u nu gezegd wordt? De God van Israël is zeer barmhartig. O, dat gij u bekeren mocht, opdat uw ziel voor eeuwig mocht leven! Bedenk, dat de pijniging der verdoemden smartelijk is vanwege de bitterheid der straf; maar bovendien hoogst smartelijk vanwege de eeuwigheid der straf. Dat men eindeloos gepijnigd zal worden, gaat de grenzen van alle wanhoop ver te boven. O, hoe veroorzaken de gedachten aan de eeuwigheid van de straf, dat de verdoemden het vanwege de beroering huns harten uitschreeuwen, zich het haar uittrekken, hun tanden knersen en dolzinnig razen, omdat zij voor eeuwig in het eeuwige vuur moeten branden. Een goed middel om aan de hel te ontkomen is gewis,

dat men in zijn dagelijkse overdenkingen overweegt wat het betekent eeuwig in de hel te moeten liggen.

11. DE ELFDE LIST VAN DE SATAN OM DE ZIEL TOT ZONDE TE TREKKEN IS, DAT HIJ DE ZIEL EN HET VERSTAND DER MENSEN BESMET EN BEDERFT MET GEVAARLIJKE DWALINGEN

Het gevolg van deze. list is, dat de ziel daardoor in alle losbandigheid en goddeloosheid gaat leven, zoals de droevige ervaring overvloedig bewijst. O, hoevelen zijn er vervuld met allerlei meningen die Christus onteren en de ziel verderven.

- Ze noemen de middelen der genade armelijke, geringe, vleselijke zaken, en menen erboven te staan of het zonder die middelen te kunnen doen.
- Ze zeggen dat de Heilige Schrift bedrieglijke en twijfelachtige dingen bevat en dat men ze alleen in zoverre te geloven heeft, als ze met de geest die in hen woont, overeenkomt.
- Ze zeggen dat het een dwaling is God in een Middelaar te aanbidden, en beweren dat de opstanding reeds geschied is.
- Ze zeggen dat er nooit zulk een Persoon als Jezus Christus geweest is, maar dat alles maar een zinnebeeldige voorstelling is. Het komt er volgens hen alleen maar op aan dat er in de mens licht, liefde en meer van die goede dingen wonen.
- Ze zeggen dat er geen God of duivel, geen hemel of hel is. Ze beweren dat er in de heiligen geen zonde woont, dat ze onder geen andere wet staan dan die van de Geest, die hen tot alles vrijheid geeft. In dat opzicht zien ze geen onderscheid tussen zonde en genade. Deze en dergelijke goddeloze meningen veroorzaken dat de vloed van zonden met geweld onder ons doorbreekt.

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze bedriegerijen van satan, zijn de volgende:

a. Het eerste middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat een dwalende, lichtzinnige geest voor God even gruwelijk is als een goddeloos leven. Een blind oog is erger dan een lamme voet. Hij die melaats was in het hoofd, werd geheel onrein verklaard. Grove dwalingen maken het hart dwaas en het leven losbandig. Zo'n mens wordt in Gods ogen licht geacht. De dwaling vreet als de kanker voort en maakt de ziel melaats voor God. Het was Gods zware en vreselijke plaag over de heidenen, dat Hij hen overgaf in een verkeerde zin en hen vervuld deed blijven met alle ongerechtigheid, Rom. 1:28-32. Ik denk dat God in onze dagen de vroegere goddeloosheden van veel mensen straft door hen over te geven aan zielverwoestende dwalingen.

Och Heere, ik bid en smEEK U ootmoedig om die genade, dat Gij mij liever in Uw eigen handen wilt nemen en alles met me wilt doen wat nuttig en nodig is, dan dat Gij mij overgeeft aan die droeve dwalingen waaraan duizenden hun zielen verbonden hebben en waardoor zij voor eeuwig zullen omkomen. Uit vijandschap in dwalingen te volharden, is duivels. We konden beter nooit dwalen, maar indien we dwalen, van de dwaalweg wederkeren.

b. Het tweede middel tegen deze list van satan is, dat wij de waarheid in liefde aannemen en haar grondig in onze ziel bewaren. Als de mens zich tegen de waarheid verzet, de deur van zijn ziel daartegen sluit, zal God hem rechtvaardig tot zijn eeuwige ondergang aan het bedrog en de misleiding van de dwaling overgeven. 2 Thessalonicenzen 2:10-12: "Omdat zij de liefde der waarheid niet aangenomen hebben

om zalig te worden, zal God hun zenden een kracht der dwaling, dat zij de leugen zouden geloven, opdat zij allen veroordeeld worden, die de waarheid niet geloofd hebben, maar een welbehagen hebben gehad in de ongerechtigheid."

Och Sirs, (heren) indien gij uw ziel liefhebt, verzoekt dan God niet, tergt dan God niet door Zijn waarheid uit te dagen en te weerstaan, en door uzelf aan de leugen, waardoor gij veroordeeld zult worden, over te geven. Niemand op aarde is zo beschermd tegen de dwaling als hij die de waarheid in liefde aanneemt. Zo iemand wordt niet als een kind, dat als de vloed bewogen en omgevoerd wordt met alle wind van leer, door de bedriegerij der mensen, door arglistigheid, om listiglijk tot dwaling te brengen, Ef. 4:14. Het gaat niet om hem die de waarheid alleen in zijn verstand aanneemt, maar om hem die de waarheid met alle liefde in zijn hart aanneemt en bewaart.

Deze zal zo gelukkig zijn, dat hij een gezond en helder oordeel behoudt, terwijl anderen misleid en bedrogen zullen worden door hen wiens werk het is anderen met dwalingen te besmetten en daardoor hun ziel in een eeuwig gevaar te brengen.

Ach zielen, als u niet met dwalingen besmet wilt worden, laat dan het woord van Christus, dat begeerlijker is dan goud, ja dan veel fijn goud, rijkelijk in u wonen. Niet het horen van de waarheid, noch het kennen van de waarheid, ook niet het prijzen van de waarheid of het spreken over de waarheid, maar het *inwonen* van de waarheid in uw ziel, zal uw oordeel gezond houden te midden van al die glinsterende dwalingen, die veel zielen overleveren in de handen van hem die zich gemakkelijk kan veranderen in een engel des lichts, opdat hij u voor eeuwig met zich zal binden in de ketenen der duisternis. Laat het woord zo diep in uw ziel gegraveerd worden en zo vaak overdacht worden dat het een deel van uzelf wordt. Dan zult gij staande kunnen blijven in de dag waarop velen aan uw rechter- en linkerhand zullen vallen door de bedriegerijen van hen die zeggen zullen: Zie, hier is de Christus, of Zie, daar is de Christus.

Och zielen, indien de waarheid rijkelijk in u woont, zijt gij zalig. Zo niet, dan zijt gij onder al uw grootste voorspoed ongelukkig. De waarheid zal uiteindelijk zegevieren. Ze blijft te midden van al haar vijanden staande, en houdt de ziel waarin ze woont, staande, terwijl anderen als sterren van de hemel vallen.

Het is met de waarheid, zegt Melanchton, gelijk het met het wijwater is, ieder prijst het en denkt dat er een zeldzame kracht is zit. *Maar bespreng hen er eens mee, dan sluiten ze hun ogen en wenden zich afkerig af.*

c. Het derde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat hij die de dwaling aanhangt, eeuwige schade zal lijden. Al de moeite en de arbeid die men doet om zijn dwalingen te verdedigen en te handhaven, om ze te verbreiden en de wereld ermee te besmetten, zullen geen voordeel of troost geven in die dag waarop eens iegelijks werk openbaar zal worden, en het vuur zal beproeven hoedanig dat werk is, 1 Kor. 3:11-15. Och, dat al degenen die vroeg opstaan en laat naar bed gaan, en zo hun tijd, hun kracht, hun geest, ja alles gebruiken om hun Godonterende en zielverwoestende meningen te bevorderen en te verbreiden, met ernst zouden willen bedenken dat al die moeite en arbeid daarin geen waarde zullen hebben, en dat, indien zij behouden zullen worden, dit als door vuur zal geschieden.

O Sirs, weegt geen geld uit voor hetgeen geen brood is, en uw arbeid voor hetgeen niet verzadigen kan in die dag waarin gij uw rekening moet opmaken, en al het uwe door vuur beproefd zal worden. O, dat gij de waarheid nu zoudt willen kopen en ze niet gaat verkopen. Bedenk, dat gij ze nooit kunt terugkopen, wat gij er ook voor zoudt willen geven. Al zoudt gij de hele wereld in ruil voor de waarheid ontvangen, dan is dat nog te weinig.

Van Caesar wordt verteld dat hij meer om zijn boeken gaf dan om zijn keizerlijke kleren. Als hij door het water zwom om aan zijn vijanden te ontsnappen, hield hij zijn boeken boven zijn hoofd, maar raakte zijn kleren kwijt. O, wat betekenen Caesars boeken in vergelijking met Gods boeken? Welnu, bedenk dat een dag, ja, een uur doorgebracht in het onderzoek van de waarheid, of in het verbreiden van de waarheid, aan uw ziel meer troost en voordeel zal geven, dan wanneer gij duizend jaar besteedt in het onderzoek en verbreiden van verdorven en valse meningen, die hun oorsprong hebben uit de hel en niet uit de hemel, uit de god dezer wereld en niet uit God, Die aan het einde van deze wereld alle verdorven meningen der mensen zal oordelen.

d. Het vierde middel tegen deze list van satan is, om al die leringen en meningen te verwerpen en te haten die tegen de Godzaligheid ingaan en die een deur openen voor de goddeloosheid. Ook al die leringen en meningen die van de mens eisen dat hij nauwgezet leeft dan de Heilige Schrift eist; ook al die leringen en meningen die de verdorven natuur opheffen om die bovennatuurlijke dingen te doen die iemand alleen kan doen door die bovennatuurlijke kracht die Christus uit het graf deed verrijzen. Voorts die meningen die onze eigengerechtigheid in de plaats van Christus" gerechtigheid stellen en die de goede werken met Christus op de troon plaatsen, alsof ze met Hem deel hebben in het werk der zaligheid. Ook al die leringen en meningen die Christus en Zijn gerechtigheid zo willen verhogen, dat ze een Godzalige wandel in de vreze Gods daarvan scheiden en onnodig achten. Al die leringen en meningen die de heerlijke en gezegende voorrechten der gelovigen in de dagen van het Evangelie minder en geringer doen zijn dan ze in de dagen onder de wet waren. O, als uw ziel met een heilige haat tegen en een sterke verontwaardiging over zulke leringen en meningen vervuld werd en zich verzette: gij zult blijven staan, als anderen vallen; gij zult glanzen als de zon in haar heerlijkheid; terwijl velen, die eens als sterren schitterden, als een stinkende nachtkaaars uitgegaan zijn. Gideon had zeventig zonen en een bastaardzoon. Toch vermoordde die bastaard al de zonen. Eén afwijking kan een mens geheel buiten de goede weg brengen.

e. Het vijfde middel tegen deze list van satan is: Houdt aan de waarheid vast. Zoals een mens vlees tot zijn arm stelt, nadat hij de sterkte Gods losgelaten heeft, Jer. 17:5, zo zal hij in dwaling verzinken als hij de waarheid loslaat. Daarom vermaant Paulus zijn zoon Timótheüs: "Houd het voorbeeld der gezonde woorden, die gij van mij gehoord hebt.", 2 Tim. 1:13 De waarheid is uw kroon; laat niemand u die kroon ontnemen. Heeft God de waarheid niet lieflijk gemaakt voor uw ziel, zelfs zoeter dan honing en honingzeem? En wilt gij niet gevoed door de waarheid, die hemelse honing, hemelwaarts gaan? O zielen, hebt gij niet ondervonden dat de waarheid een balsem voor de ziel is, uw geest opwekt, verwarmt en versterkt? Hebt u niet ondervonden dat de waarheid een gids is, die u leidt; een staf, die u ondersteunt; een middel dat u versterkt en geneest? Wilt gij dan niet aan de waarheid vasthouden? Is de waarheid niet uw beste vriend geweest in uw slechtste dagen? Is de waarheid u niet trouw gebleven, terwijl uw vrienden u verlieten? Heeft de waarheid niet meer vóór u gedaan dan de gehele wereld tegen u kon doen? Wilt gij dan niet aan de waarheid trouw blijven? Is de waarheid niet uw rechteroog, waardoor gij Christus ontdekt? En uw rechterhand, waardoor gij voor Hem werkt? En uw rechervoet, waardoor gij met Christus wandelt? Wilt gij dan de waarheid loslaten? O, behoudt de waarheid in uw oordeel en verstand, in uw wil en genegenheden, in uw belijdenis en wandel.

De waarheid is kostelijker dan goud en robijnen, en al wat u lusten mag is met haar niet te vergelijken. De waarheid is die hemelse spiegel, waarin wij de luister en heerlijkheid

der Goddelijke wijsheid, almacht, grootheid, liefde en barmhartigheid kunnen zien. In deze spiegel kunt u het aangezicht van Christus, de gunst van Christus, de rijkdommen van Christus en de boezem van Christus, dat lieflijk voor het heil van uw ziel klopt en werkt, aanschouwen. O, laat uw ziel de waarheid aankleven, zoals Ruth Naomi volgde en zeg: Ik wil de waarheid niet verlaten om van achter haar weder te keren; maar waar de waarheid zal heengaan, zal ik ook heengaan, en waar zij zal vernachten, zal ik vernachten; zo niet de dood alleen zal scheiding maken tussen mij en de waarheid. "Houdt wat gij hebt, opdat niemand uw kroon neme", Openb. 3:11. "Houdt vast aan het getrouwe woord, dat naar de leer is", Tit. 1:9. Gij kunt beter alles loslaten dan de waarheid. Gij kunt beter uw eer en rijkdom, uw vrienden en genoegens, de gunst van de wereld, ja zelfs uw dierbaarste betrekkingen, ja zelfs uw leven verliezen, dan de waarheid los te laten. O, houdt u aan de waarheid en ze zal u voor eeuwig vrij en zalig maken. Een gezegend martelaar heeft eens gezegd: Al kan ik de waarheid niet verdedigen, toch kan ik voor de waarheid sterven.

f. Het zesde middel tegen deze list van satan is, dat u steeds met ootmoed bekleed blijft. Ootmoed zal de ziel vrijhouden van veel pijlen die de satan afschiet, en van veel misleidende strikken die hij spant. Lage bomen en struiken ontgaan de wind en stormvlagen, die de hoge bomen doen schudden en hen ontwortelen. Zo ontgaan de ootmoedigen en de nederigen die stormen van dwalingen die de trotsen en hoogmoedigen omverwerpen.

De satan en de wereld hebben de minste macht om in ootmoedige zielen dwalingen in te werpen. De God van licht en waarheid heeft er behagen in bij de nederigen te wonen, en hoe meer licht en waarheid er in de ziel woont, des te verder zal de ziel van duisternis en dwaling verwijderd zijn. De God der genade giet genade in de nederige zielen, zoals men olie in ledige vaten giet. Hoe meer nu de ziel vervuld is met genade, des te minder zal de dwaling de ziel kunnen besmetten of overweldigen. Iemand zag eens duidelijk hoe talloos veel strikken en netten de duivel over de aarde verspreid had. Hij ging wenend neerzitten en riep uit: Wie zal daar veilig door komen? Toen hoorde hij een stem antwoorden: Ootmoed zal u er veilig door brengen. Het is een lieflijk woord in Psalm 25:9: "Hij zal de zachtmoedigen leiden in het recht, en Hij zal de zachtmoedigen Zijn weg leren." Het Hebreeuwse "Gnanavim", afkomstig van   betekent de ootmoedigen of verdrukten. Gewis, de ziel die door God geleid en geleerd wordt, kan niet gemakkelijk afgeleid worden in dwaalwegen.

O, wees op uw hoede voor geestelijke hoogmoed. Hoogmoed versterkt onze inbeeldingen en verzwakt onze genaden. Ze maakt in ons hart ruimte voor dwalingen. Niemand op aarde wordt zo spoedig verstrikt in en overwonnen door dwalingen als hij die een trotse ziel heeft. O, het is gevaarlijk, graag wijs te willen zijn boven hetgeen is geschreven en onmatig te zijn in uw begeerte naar kennis. Het is gevaarlijk, op uw eigen verstand en gaven te vertrouwen, om daarmee alle verborgenheden te willen onderzoeken en opgeblazen te worden. Zielen die zo over de grenzen van de ootmoed heen willen vliegen, vallen gewoonlijk in de ergste dwalingen, zoals de ondervinding dagelijks bewijst. De trotse ziel gelijkt op de man die naar de maan starend, in een diepe kuil viel.

g. Het zevende middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen hoeveel kwaad uit de dwalingen voortspuit. De dwaling is een vruchtbare moeder en heeft zulke monsterachtige kinderen voortgebracht, dat ze steden en landen in brand gestoken hebben. De dwaling is die hoerachtige vrouw, die velen deed vallen en velen verwond heeft. Ze heeft zelfs vele sterke mannen, vele voorname mannen, vele geleerde en

belijdende mannen in vroegere tijden en in onze tijd verslagen. Voor allen die niet door God overgegeven zijn, die de waarheid grondig kennen en niet door de satan verblind zijn, is dit maar al te duidelijk. O, de genaden, die de dwalingen hebben verzwakt en de zoete vreugde en troost hebben bewolkt, zo niet begraven! O, de handen, die de dwalingen hebben verslapt, de ogen verblind, die het oordeel des mensen hebben verdraaid, het verstand hebben verduisterd, de consciëntie hebben gewond, en het leven en de wandel des mensen hebben bedoezeld en bedorven! O geliefden, kunt gij hier ernstig aan denken, zonder meer voor de dwaling dan voor de hel zelf te beven?

12. DE TWAALFDE LIST VAN DE SATAN OM DE ZIEL TOT ZONDE TE
TREKKEN IS, DAT HIJ IEMAND KWAAD GEZELSCHAP DOET KIEZEN
EN MET GODDELOOS GEZELSCHAP DOET OMGAAN.

O, tot welke afschuwelijke goddeloosheden en boosheden in de zonde heeft de satan mensen gebracht, door hen aan te sporen in de raad der goddelozen te gaan wandelen, op de weg der zondaren te blijven staan, en in het gestoelte der spotters neer te gaan zitten.

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze bedriegerijen van satan, zijn de volgende:

a. Het eerste middel tegen deze list van satan is, die geboden van God, die uitdrukkelijk van ons eisen het gezelschap der goddelozen te schuwen, zo grondig te overpeinen, dat alle lust daartoe vergaat. "En hebt geen gemeenschap met de onvruchtbare werken der duisternis, maar bestraft ze ook veeleer", Ef. 5:11. Zo ook Spreuken 4:14-15: "Kom niet op het pad der goddelozen, en treed niet op den weg der bozen. Verwerp dien, ga er niet door, wijk ervan en ga voorbij." Voorts 1 Korinthe 6:9-10, 2 Thessalonicenzen 3:6 en Spreuken 1:10-15. Overdenk deze Schriftplaatsen met zodanige ernst, dat er in uw ziel een heilige verontwaardiging oprijst tegen de gemeenschap met goddeloze mensen. God wil Zijn hand niet in gunst naar de goddelozen uitsteken. Waarom zult u het dan doen? Gods geboden kunnen niet licht krachteloos gemaakt worden, want ze zijn nog oneindig verhevener dan de wet der Meden en Perzen; en ze kunnen niet veranderd worden. Als die geboden nu niet door u gehoorzaamd worden, zullen ze uiteindelijk tegen u getuigen en molenstenen worden, die u in de dag des oordeels eeuwig zullen doen verzinken. De geboden Gods moeten zwaarder wegen dan alle gezag en voorbeeld der mensen.

b. Het tweede middel tegen deze list van satan is, met ernst te overdenken dat het gezelschap der goddelozen zeer besmettelijk en gevaarlijk is. O, hoevelen hebben hun naam, hun kracht, hun goederen, God, de hemel en hun ziel verloren door hun omgang met de goddelozen. Zoals gij een stinkend dood aas schuwt, zoals de zeeman rotsen en zandbanken ontwijkt, zoals gij hen die met pestzweren overdekt zijn, ontvlucht, zo behoort gij het gezelschap der goddelozen te schuwen. Zoals het onkruid het koren verstikt, en een besmet huis een gevaar voor de omgeving vormt, zo is goddeloos gezelschap een gevaar voor de ziel, Spr. 13:20.

Een heidens man Bias, die met veel goddeloze mannen op een schip in een grote storm verkeerde, en hoorde dat ze hun goden aanriepen, zei tot hen: O, houdt op met bidden; ik wil niet dat de aandacht der goden op jullie gevestigd wordt, want dan zullen ze ons zeker doen vergaan. O, als een heiden zoveel gevaar zag in het gezelschap van goddelozen, zult u dat dan niet zien?

c. Het derde middel tegen deze list van satan is, de goddelozen altijd te beschouwen onder de namen en begrippen waarmee de Heilige Schrift hen aanduidt. Ze noemt hen leeuwen vanwege hun grimmigheid, en beren om hun wreedheid, draken vanwege hun afschuwelijkheid, honden om hun onreinheid, en wolven vanwege hun sluwheid. De Schrift noemt hen schorpioenen, adders, doornen, distelen, stoppels, drek, kaf, stof, slijk, rook en schuim. Het is niet wijs de goddelozen te beschouwen onder de namen die zij of vleiers hun geven. Dit zal u misleiden, maar als gij hen ziet zoals de Schrift hen tekent, zal u dat weerhouden hun gezelschap te zoeken en met hun gezelschap blij te zijn. Zeg mij niet hoe iemand hen noemt of hen waardeert; maar zeg mij, hoe de Schrift hen noemt en hen waardeert. Zoals de naam van Nabal was, alzo was hij van aard, 1 Sam. 25:25, en zoals de namen der goddelozen zijn, zo is ook hun natuur. Gij kunt zeer goed te weten komen wat in hen is, door de juiste namen, die de Heilige Geest hen gegeven heeft, te overdenken.

d. Het vierde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat het gezelschap der goddelozen een zware last en een groot verdriet geweest is voor diegenen die op aarde begenadigd waren en nu in de hemel triomferen. Psalm 120:5-6: "O wee mij, dat ik een vreemdeling ben in Mesech, dat ik in de tenten Kedars woon! Mijn ziel heeft lang gewoond bij degenen die den vrede haten." Jeremia 9:2: "Och, dat ik in de woestijn een herberg der wandelaars had; zo zou ik mijn volk verlaten en van hen trekken; want zij zijn allen overspelers, een trouweloze hoop." Zo heeft Lot zijn rechtvaardige ziel dag op dag gekweld door het zien en horen van de ongerechte werken van de inwoners van Sodom, 2 Petrus 2:7-8. Zij hebben zijn leven tot een last gemaakt en lieten hem liever sterven dan leven; ja, ze maakten dat zijn leven een langgerekt sterven werd. Schuld en smart is alles wat die begenadigde zielen deelachtig werden door bij de goddelozen te wonen. Een Godzalig edelvrouw, die op haar doodsbed met zielenangsten en consciëntiebezwaren worstelde, riep biddend uit: *O Heere, laat mij niet naar de hel gaan, waar de goddelozen zijn; want Heere, Gij weet dat ik hier op aarde nooit hun gezelschap begeerd en bemind heb.*

II SATANS LISTEN OM DE ZIEL VAN HEILIGE PLICHTEN EN OEFENINGEN TE WEERHOUDEN

Satans listen om de ziel van heilige plichten te weerhouden, in de heilige oefeningen te hinderen, en haar af te houden van Godvruchtige daden. Dit is de tweede zaak, waarin de satan al zijn listen aanlegt, Zach. 3:1: "Daarna toonde Hij mij Jozua, den hogepriester, staande voor het aangezicht van den Engel des HEEREN, en de satan stond aan zijn rechterhand, om hem te wederstaan."

1. DE EERSTE LIST VAN DE SATAN IS, DAT HIJ DE WERELD IN ZULK EEN SCHOON GEWAAD AAN DE ZIEL VOORSTELT, DAT HIJ DAARDOOR DE ZIEL VERSTRIKT

Hij stelt de wereld in haar schoonheid en heerlijkheid voor, hetgeen voor de wereld der mensen een betoverend gezicht blijkt te zijn. Het is waar dat Christus hiervoor niet vatbaar was, want de satan vond niets in Hem waarop zijn verzoeking kon werken. Zodra hij ons echter zijn gouden aas voorhoudt, zijn we dadelijk geneigd er mee te spelen en eraan te knabbelen. Zodra hij zijn gouden bal uitwerpt, hollen de mensen er achteraan, hoewel ze daardoor God en hun ziel verliezen. O, hoeveel belijders hebben in onze dagen voor een poosje God, Christus en Zijn instellingen naarstig gevolgd, totdat de duivel de wereld in al haar schoonheid en heerlijkheid voor hen zette, hetgeen hun ziel zo bekoorde, dat ze geringe gedachten over de heilige dingen gingen koesteren, daarna koud in hun genegenheden werden, die dingen gingen verachten, en ze ten slotte met de rijke jongeling de rug toekeerden. O, hoe verslindt en verteert de onmatige liefde tot deze goddeloze wereld de tijd, de gedachten, de geesten, de harten, de zielen en de plichten der mensen. De boze blikken der wereld hebben er duizend verslagen; de glimlachen der wereld hebben er tienduizend verslagen. De wereld lijkt op de sirenen. Ze zingt voor ons en doet ons verzinken; ze kust ons en verraadt ons, zoals Judas zijn Meester. Ze kust ons en slaat ons tegelijk aan de vijfde rib, zoals Joab Amasa deed. De eer, de pracht en al de heerlijkheid van deze wereld is niets anders dan zoet vergif, dat ons in groot gevaar brengt, indien het ons niet eeuwig doet verloren gaan. O, hoeveel talloze zielen hebben zich niet oververzadigd van dit zoete aas en zijn voor eeuwig omgekomen.

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze bedriegerijen van satan, zijn de volgende:

a. Het eerste middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen hoe machteloos en zwak al die dingen hier beneden in de wereld zijn. Ze kunnen u niet tegen het geringste kwaad beveiligen; ze kunnen u niet het minste duurzame goed verschaffen. Een gouden kroon kan geen hoofdpijn genezen; de fluwelen pantoffel kan de jichtpijn niet verzachten, en de parels om de hals kunnen de kiespijn niet wegnemen. De kikvorsen van Egypte kwamen zowel in de huizen der rijken als in die van de armen. Onze dagelijkse ondervinding bewijst dat al de eer en rijkdom die de mensen genieten, hen niet kunnen vrijwaren van de cholera, de kanker en minder erge kwalen. De wereld maakt zo'n lawaai in de oren der mensen, dat ze de hemelse klanken niet kunnen horen. Hetgeen ook zeer vreemd lijkt, is dat grote rijkdommen menigmaal niet kunnen verhoeden dat mensen tot de uiterste armoede kunnen vervallen.

In Richteren 1:6-7 leest men van zeventig koningen met afgehouden duimen en tenen van hun handen en voeten, die onder de tafel van een andere koning als jonge honden de kruimels oplazen, en kort daarna werd de koning Adóni-Bézek, die hen die straf oplegde, in dezelfde armoede en ellende gestort. Waarom zou dan datgene een slagboom moeten zijn om u uit de hemel te houden, dat u op aarde niet de minste rust kan geven?

b. Het tweede middel tegen deze list van satan is, zowel op de ijdelheid of ledigheid als op de machteloosheid van alle aardse goederen te letten. Dit is de samenvatting van Salomo's prediking: "IJdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid." Dit ontdekten onze eerste ouders ook en ze noemden hun tweede zoon daarom Abel, dat wil zeggen, ijdelheid. Sálomo, die van al deze dingen genoten had en er daarom het best van spreken kon, herhaalt het telkens weer: IJdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid. Het is droevig te bedenken hoeveel duizenden er zijn die met de Prediker kunnen zeggen: "IJdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid"; ja, dit zelfs willen bezweren, en die toch al deze dingen zo najagen, alsof er geen andere heerlijkheid of zaligheid te vinden is dan die in de dingen die ze ijdelheid noemen, gevonden wordt. Zulke mensen willen Christus, de hemel en hun ziel voor een nietig ding verkopen. Ze noemen het ijdelheid, maar geloven niet van harte dat ze ijdelheid zijn. Ze zetten er hun hart op, alsof ze hun kroon en het toppunt van hun zaligheid en eer uitmaken.

Och, overweeg ernstig de ledigheid van alle dingen hier beneden, totdat uw hart daar zo grondig van overtuigd is, dat u ze de laagste plaats geeft en Christus in uw hart op de troon zit. O, hoe groot is de onvolmaaktheid, de onbestendigheid, de verraderlijkheid, de holheid en het teleurstellende van die dingen waaraan wij als verslaafd zijn. Vergelijk maar eens uw zwoegen en slaven met het loon dat gij ervoor krijgt, uw kruisen die ermee gepaard gaan, de ellenden die uw genoegens vergezellen; dan zult gij de Prediker verstaan en gelijk geven.

Chrysostomus heeft eens gezegd, dat, als hij de bekwaamste in de wereld was om voor het ganse mensdom een predikatie te houden, en zijn preekstoel een hoge berg was, vanwaar hij een uitzicht over de gehele wereld zou hebben, en als hij een koperen stem, een stem als een bazuin van de aartsengel had, zodat iedereen op de wereld hem horen kon, hij geen betere tekst zou weten te kiezen dan die van Psalm 4:3: "Gij mannen, hoe lang zult gij de ijdelheid beminnen, de leugen zoeken?"

Zeg mij eens, die zegt dat alle dingen onder de zon ijdelheid zijn, waarom, als u dit waarlijk gelooft, besteedt u dan meer tijd en gedachten aan de wereld dan aan Christus, de hemel en uw onsterfelijke ziel? Waarom jaagt u dan zo gretig de wereld na en bent u zo koud in het zoeken naar God, Christus en heiligheid? Waarom bent u dan zo uitermate verheugd van hart, als de wereld u tegenlacht, en zozeer terneergeslagen en neerslachtig, als de wereld u boos aankijkt en zoals de wonderboom van Jona verdort?

c. Het derde middel tegen deze list van satan is, de onzekerheid, de veranderlijkheid en de onstandvastigheid van alle dingen onder de zon te overdenken. De mens zelf is slechts een droom, wandelt als in een beeld, is slechts een niets, een arm, zwak en stervend schepsel. Alle aardse dingen zijn even voorbijgaand en vergankelijk als een onstuimige, snelvlietende stroom, als een schip, een vogel, een pijl, een koerier, die voorbij vliegen. "Zult gij uw ogen laten vliegen op hetgeen dat niets is?" zegt Sálomo in Spreuken 23:5. En de apostel zegt: "De gedaante dezer wereld gaat voorbij", 1 Kor. 7:31. De hemel heeft alleen een fundament, de aarde hangt aan een niet. Paulus schrijft aan Timótheüs: "Beveel den rijken in deze tegenwoordige wereld, dat zij niet

hoogmoedig zijn, noch hun hoop stellen op de ongestadigheid des rijksdoms", 1 Tim. 6:17.

Rijkdommen gelijken op ontrouwe dienaren, wiens schoenen als lopend leer zijn, zij zullen niet lang bij een meester blijven. Zoals een vogel van tak tot tak hipt, zo springen eer en rijkdom in deze wereld van de ene mens naar de andere. Job en Nebukadnézar zijn getuigen van deze waarheid; zij vervielen van grote weelde tot diepe armoede. Niemand is één dag zeker van zijn rijkdommen: één storm op zee, één grote brand, één valse vriend of getuige, zelfs één ondoordacht woord kan u zowel een bedelaar als een gevangene maken. Al de rijkdom en heerlijkheid van deze wereld is niets dan rook en kaf, als een droom, als een gezicht des nachts, dat verjaagd zal worden. "Ze zijn gelijk wanneer een hongerige droomt, en zie, hij eet; maar als hij ontwaakt, zo is zijn ziel ledig; of gelijk als wanneer een dorstige droomt, en zie, hij drinkt; maar als hij ontwaakt, zie, zo is hij nog mat", Jes. 29:8.

Waar is de heerlijkheid van Sálomo? Waar is het grote Babel van Nebukadnézar? Waar zijn de negenhonderd strijdwagens van Sisera gebleven? Waar is de macht van Alexander, en de heerschappij van Augustus, die bevel gaf dat de gehele wereld beschreven zou worden? Zij, die het roemrijkst geweest zijn in die dingen die de mensen gewoonlijk uitnemend en heerlijk achten, hebben een oneervol einde gehad: Simson met zijn kracht, Absalom aangaande de gunst van het volk, Achitófel wat zijn wijsheid betreft, Haman met al zijn macht, Asahel betreffende zijn snelle lopen, en Alexander met al zijn overwinningen, ze zijn allen tot niet geworden.

Hetzelfde kunt u opmerken in de vier machtige rijken der Chaldeeën, Perzen, Grieken en Romeinen. Hoe spoedig waren ze verdwenen. Zo is men rijk, spoedig weer arm, nu is men vol, straks ledig, heden staat men in hoge gunst, weldra valt men in ongenade, eerst wordt men geëerd, daarna veracht, zo is men gezond, zo is men ziek, lang is men sterk, plotseling wordt men zwak.

Johannes vergelijkt de pracht en de heerlijkheid van deze wereld met de maan, die wast en afneemt, Openb. 12:1. De mens lijkt op een arme visser, waarvan ik gelezen heb, dat hij, terwijl zijn netten droogden, op de rots lag te slapen. Hij droomde dat hij koning werd, en sprong van vreugde zo plotseling en wild op, dat hij van de rots afstortte. Zo kwam er niet alleen een einde aan zijn ingebeeld geluk, maar verloor hij ook hetgeen hij nog werkelijk bezat.

d. Het vierde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat de grootse dingen van deze wereld voor de uitwendige en inwendige mens, door de verdorvenheden die in zijn hart wonen, zeer gevaarlijk en schadelijk zijn. O, hoe beroven de dingen dezer wereld velen van hun rust, hun vrede, hun troost en vergenoeging! O, hoe zijn ze daardoor aan vrees, zorgen, afgunst, boosaardigheid, gevaren en onheilen onderworpen.

Hendrik II, die hoorde dat Mentz, zijn hoofdstad ingenomen was, gebruikte deze godslasterlijke taal: *Ik zal God nooit meer liefhebben, omdat Hij toegelaten heeft dat mij mijn dierbare stad ontnomen werd.* In de verbeelding van een rijk mens vormen zijn rijkdommen een sterke toren: "Ik zeide wel in mijn voorspoed: Ik zal niet wankelen in eeuwigheid", Ps. 30:7. Rijkdommen vullen vaak het hart met hoogmoed en doen de mens God verachten, en God, de Rotssteen hunner zaligheid, vergeten. "Als nu Jeschurun vet werd, zo sloeg hij achteruit, en hij liet God varen, Die hem gemaakt heeft, en versmaadde den Rotssteen zijn heils", Deut. 32:15. O hoeveel tijd, gedachten en geestkracht worden er door de dingen der wereld verspild en verteerd! O, hoe verhinderen zij de geloofsoefeningen met God, hoe onderbreken zij onze zoete gemeenschap met God; hoe verminderen zij onze liefde tot het volk van God, en

verkouden ze onze liefde tot de dingen van God! Hoe doen ze ons handelen als degenen die het minst op God gelijken! O, hoe vaak gaan de grote uitwendige weldaden gepaard met dodigheid en onvruchtbaarheid.

Anacrión kreeg eens van Policrates 5 talenten aan geld. De eerste twee nachten daarna werd hij zo geplaagd met de zorgen hoe hij dat geld zou kunnen beveiligen en behouden, en hoe hij het later besteden zou, dat hij het weer gauw aan zijn vriend teruggaf, zeggende dat het geld de moeiten die hij er reeds door ondergaan had, niet waard was. O, de rijkdom der wereld verstikt het Woord, zodat men onder de meest zieldoorzoekende en zielverrijkende middelen een magere, ledige ziel behoudt. Al heeft men volle beurzen en kisten vol zilver, is toch het hart ledig aan genade.

In Genesis 13:2 staat dat Abram zeer rijk was in vee, in zilver en in goud. Het Hebreeuws laat ook de vertaling toe dat Abram er zeer "moede" van was. Dit wijst aan dat de rijkdom een zware last is en vaak ook een hinderpaal om de zaligheid en de hemel te beërven.

Koning Hendrik IV van Frankrijk vroeg aan de hertog van Alva eens, of hij de grote zonsverduistering die pas plaatsgevonden had, gezien had. *Nee*, zei de hertog, *ik heb zoveel op aarde te doen, dat ik geen tijd heb om naar de hemel op te zien*. Och, was dit ook maar niet het geval bij de meeste belijders in onze dagen! Het is zeer droevig te bedenken, hoe hun hart en tijd zozeer met aardse dingen bezet zijn dat ze nauwelijks enige ogenblikken vrij maken om naar Christus, naar de hemel en de dingen die tot hun eeuwige vrede dienen, om te zien. Rijkdommen, hoe eerlijk ook verkregen, zijn toch maar aan het manna gelijk. Zij die veel vergaderd hebben, houden niet over, en dat vele bezorgt hun veel moeiten en zorgen; zij die weinig verzameld hebben, hebben geen gebrek. De wereld is een lastig ding, en toch heeft men de wereld lief; wat zou het dan zijn, als de wereld vreedzaam was? Gij omhelst de wereld, die vol onreinheid is; wat zoudt Gij dan doen als ze zuiver was? Gij kunt uw handen niet afhouden van de doornen der wereld; hoe begerig zoudt Gij dan haar bloemen willen plukken?

Toen de slang Scytale de vluchtende reizigers niet kon grijpen, verstikte ze hen met haar mooie kleuren. Er is een eiland (Sicilië) dat met zoveel geurende bloemen begroeid is, dat hun zoete geur de jachthonden belet om met hun reuk het wild op te sporen. Zo zullen de zoete genoegens der wereld ons de reuk des hemels doen verliezen. O, hoeveel duizenden zijn er nu op aarde, die door droevige ervaring ondervinden dat de schoonheid en pracht der wereld hen zo bekoord hebben, dat ze tot een sterke draad werden om hen, nu in de tijd en straks in de eeuwigheid, te verstikken.

e. Het vijfde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat al het geluk van deze wereld gemengd is. Ons licht is vermengd met duisternis, onze vreugde met droefheid, onze genoegens met onrust, onze eer met schande, en onze rijkdom met gebrek. Als onze geestelijke ogen klaar en duidelijk zien, kunnen we opmerken dat onze wijn met water, onze honing met gal, onze suiker met alsem gemengd is, en dat onze rozen doornen dragen. Aardse vreugde is met droefheid, aardse veiligheid met gevaren, aardse bezigheden met verliezen en aardse plannen met tranen vermengd. Wat deze dingen aangaat, is alle hoop ijdel, zijn de smarten zeker en is de vreugde een schijnvreugde.

f. Het zesde middel tegen deze list van satan is, dat we meer kennis gaan nemen en meer verzekerd worden van gezegender en heerlijker dingen. De geloofshelden in Hebrëen 11 waren van een beter en blijvend goed in de hemelen verzekerd, en verachtten daarom alles wat de wereld hun te bieden had. Zij namen de beroving van hun goederen met blijdschap aan. Zij waren begerig naar een beter vaderland, dat is, naar het hemelse. Zij

verwachtten de stad die fundamenteën heeft, welker Kunstenaar en Bouwmeester God is. Zij zagen de Onzienlijke, en ze zagen op de vergelding des loons. Dit deed hen al het mooie van de wereld verachten.

De voornaamste reden waarom de mensen dol op de wereld zijn en hun ziel op het spel zetten om de wereld te gewinnen, is, dat ze niet bekend zijn met de dingen die oneindig veel heerlijker zijn. De mensen hebben eikels gegeten, totdat ze het gebruik van tarwe leerden kennen. O, wist men maar beter wat de vereniging en gemeenschap met God betekent; wat het is een witte keursteen te ontvangen met een nieuwe naam, die niemand kent, dan die hem ontvangt. Smaakte men maar meer van de hemel en leefde men maar meer in de hemel; had men maar een gegronde hoop op de hemel; o, hoe gemakkelijk zou men de maan onder zijn voeten hebben. Lodewijk van Beijeren, keizer van Oost-Duitsland, heeft eens gezegd: *Het is alleen van waarde, die goederen te bezitten die bij een schipbreuk niet mee verzinken, maar die met ons door het water waden.*

Men zegt van Lazarus, dat hij, na zijn opwekking uit de doden, nooit meer gelachen heeft, omdat zijn gedachten en genegenheden zo op de hemel gevestigd waren, dat hij op de tijdelijke dingen geen acht meer sloeg. Er zijn goederen voor de troon der genade: God, Christus, de Heilige Geest, rechtvaardiging, vergeving der zonden, aanneming tot kinderen, vrede met God en vrede in de consciëntie. Er zijn ook goederen op de voetbank, de aarde: eer, rijkdom, de gunst van de mensen en andere aardse vertroosting en gemakken. Welnu, hij die bekend is met en verzekerd is van de goederen van de troon, zal gemakkelijk de goederen van de voetbank vertrapen.

Och, mocht het meer uw bezigheid worden om de grote dingen der eeuwigheid meer te overdenken en zekerder voor uw eigen ziel te stellen. Dit zal u troost in het leven en vrede in het sterven geven; dit zal de kroon der rechtvaardigheid geven in de dag van Christus' verschijning, en dit zal uw ziel boven de pracht en praal van een betoverende wereld verheffen; dit zal uw voeten opheffen boven de hoofden van andere mensen. Als een mens er zeker van is, dat hij een kroon, een scepter en koninklijke klederen zal ontvangen, zal hij lage, geringe en verachtelijke gedachten krijgen van de dingen die hij tevoren zo hoog schatte. Dit nu zal ook geschieden als een ziel verzekerd wordt van God, Christus en de hemel. Hij zal al het goed van zijn huis ten enenmale verachten.

g. Het zevende middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat het ware geluk en de ware voldoening niet te vinden is in het genot van aardse goederen. De ware zaligheid is zulk een grote en heerlijke zaak, dat ze niet in iets gevonden kan worden dat minder is dan die God Die het allerhoogste Goed (summum bonum) van een christen is. De ware zaligheid bestaat alleen in het genot van een passend goed, een zuiver en rein goed, een volkomen goed en een eeuwig goed. God alleen is zulk een Goed en Hij alleen kan de ziel des mensen verzadigen. Hij die heden op zulk een manier een gelukkig mens is, zodat hij daarna ellendig kan worden, is niet in waarheid gelukkig. De gezegende engelen, die blinkende hovelingen, bezitten een volle gelukzaligheid, en toch bezitten ze geen goud, zilver, juwelen of andere schone dingen van deze wereld.

- Gewis, als de zaligheid in deze dingen te vinden was, zou de Heere Jezus, Die de rechtmatige en koninklijke Erfgenaam van alle dingen is, Zijn kribbe voor een kroon, Zijn geboortekamer, een stal voor een koninklijk paleis, Zijn armoede voor overvloed, Zijn verachte discipelen voor schitterende hovelingen, en Zijn eenvoudig voedsel voor de heerlijkste lekkernijen geruild hebben.
- Gewis, de zaligheid ligt niet in die dingen. Een mens kan machtig en zonder genade zijn, zoals Farao; geëerd en toch verworpen, gelijk Saul; rijk en toch ellendig, gelijk de rijke man.

- Gewis, de zaligheid ligt niet in die dingen die een mens niet op zijn sterfbed kunnen troosten. Zullen eer, rijkdom of vrienden u kunnen helpen, als gij sterft? Ligt de ware troost niet alleen in het bloed van Christus, in het getuigenis van de Geest van Christus, in het gevoel van de liefde en de gunst van Christus, en in de hope des eeuwigen levens? Kan de zaligheid liggen in die dingen die ons geen gezondheid, geen kracht, geen gemak, geen goede nachtrust en geen gezonde maag kunnen geven? Wel, al de eer, de schatten en genoegens van deze wereld kunnen ons zelfs die dingen niet geven; dus zeker ook niet de zaligheid. Gewis, de zaligheid ligt niet in die dingen die de ziel des mensen niet kunnen verzadigen. Hij die zilver heeft, kan niet met zilver verzadigd worden; hij die overvloed bemint, kan niet verzadigd worden als zijn goed vermenigvuldigt. Dit is ook ijdelheid, zegt de wijze man, Pred. 5:10. De onvruchtbare baarmoeder, de dochter van de bloedzuiger, het graf en de hel zouden even spoedig verzadigd kunnen worden als de ziel des mensen door het genot van enig werelds goed. Aan een ziel die niets anders heeft dan uitwendig goed om op te leven, zal voor eeuwig het een of ander ontbreken. U kunt evengoed een cirkel met een driehoek trachten te vullen als het hart des mensen met iets van de wereld. Een mens kan genoeg van de wereld hebben om hem te doen verzinken, maar hij kan nooit genoeg hebben om zich te verzadigen.

h. Het achtste middel tegen deze list van satan is, met ernst de waarde van de ziel te overwegen. O, de ziel des mensen is meer waard dan duizend werelden! Ze kan niet dieper vernederd worden, dan wanneer men ze verzot doet zijn op een beetje glinsterende aarde, op wat geschilderde schoonheid en verwelkende heerlijkheid, terwijl ze vatbaar is voor vereniging met Christus, voor gemeenschap met God en om eeuwig God te aanschouwen.

Seneca, een heiden, kon zeggen: *Ik ben te voornaam en tot hoger dingen geboren, dan dat ik een slaaf van mijn lichaam zou worden.* O, zegt gij dan: Mijn ziel is te waardevol en tot hoger dingen geschapen, dan dat ik haar zou binden aan een klomp witte en gele aarde.

Ik heb langer stilgestaan bij de middelen die ons tegen deze gevaarlijke list van satan kunnen helpen, omdat hij gewoonlijk de zielen der mensen door deze list meer schade doet dan door alle andere listen. Met Chrysostomus zou ik wensen, dat de woorden uit Prediker 2:11: "Toen wendde ik mij tot al mijn werken, die mijn handen gemaakt hadden, en tot de arbeid die ik werkende gearbeid had; zie, het was al ijdelheid en kwelling des geestes, en daarin was geen voordeel onder de zon", gegraveerd stonden op de deurposten, als gij uw huis binnengaat; op de tafels waaraan gij zit, op de schotels waaruit gij eet, op de bekers waaruit gij drinkt, op de bedsteden waarin gij slaapt, op de muren van het huis waarin gij woont, op de kleren die gij draagt, op de koppen der paarden waarop gij rijdt, en op de voorhoofden van allen die gij ontmoet; opdat uw ziel door de pracht en praal van deze wereld niet teruggehouden wordt van die heilige en hemelse oefeningen die u gezegend doen zijn in uw leven en zalig doen zijn in uw sterven, en opdat gij uw laatste adem moogt uitblazen in het hart van Hem Die eeuwig leeft en van die oefeningen die hen voor eeuwig zalig zullen maken die de eeuwige en geestelijke dingen van Christus verkiezen boven alle tijdelijke en voorbijgaande dingen.

2. DE TWEEDE LIST VAN DE SATAN IS, DAT HIJ AAN DE ZIEL HET GEVAAR, DE VERLIEZEN EN HET LIJDEN VOOR OGEN STELT DIE DAARMEE GEPAARD GAAN

Door deze list weerhield de satan hen die in Christus geloofden, om Christus te belijden, Joh. 12:42: "Nochtans geloofden ook zelfs velen uit de oversten in Hem; maar om der farizeeën wil beleden zij het niet, opdat zij uit de synagoge niet zouden geworpen worden." Menig mens zegt: Ik zou in al de wegen van God willen wandelen; maar enerzijds ben ik bang dat mij dan gevaren en verliezen zullen overkomen, en anderzijds zal ik misschien veel moeten lijden. O, hoe behoren wij ons tegen deze verzoeking en list van satan te wapenen.

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze listen van de satan zijn de volgende:

a. Het eerste middel tegen deze list van satan is, te overwegen dat al de verdrukkingen en moeiten die gij in de weg der gerechtigheid ontmoet, u nooit zullen kwaad doen of beschadigen. "En wie is het, die u kwaad doen zal, indien gij navolgers zijt van het goede?", 1 Petrus 3:13. De apostel drukt met die vraag uit, dat niemand u kwaad zal doen. Niemand wordt in de eigenlijke zin beschadigd dan door zichzelf en door zijn eigen schuld. De natuurlijke consciëntie kan niet anders dan het beeld Gods in de natuur, woorden, daden en het leven der Godzaligen eren. We kunnen dit zien in de houding van Nebukadnézar en Darius tegenover Daniël.

Al de verdrukkingen en moeiten die de mens in de weg der gerechtigheid vergezellen, kunnen hem nooit van zijn schat, van zijn juwelen beroven. Ze mogen hem van enige kleine dingen beroven, zoals van het zwaard dat hij draagt, van de stok die hij in zijn hand heeft, of van de bloemen of linten die zich op zijn hoed bevinden. De schatten van een heilige zijn: de tegenwoordigheid van God, de gunst van God, de vereniging en gemeenschap met God, de vergeving der zonden, de blijdschap van de Heilige Geest, de vrede der consciëntie. Deze juwelen kan Christus alleen geven en kan Christus alleen wegnemen.

Welnu, waarom zou een begenadigde ziel, vanwege de verdrukkingen, het pad der godsvrucht verlaten, als ze een mens niet kunnen beroven van zijn hemelse juwelen, die op aarde zijn sieraad en veiligheid zijn en hierna zijn zaligheid en heerlijkheid zullen uitmaken? Waarom zou die mens bevreesd zijn voor de stormen op zee, wiens schatten veilig geborgen zijn bij een vriend op het land? Welnu, de schat van een gelovige is altijd veilig in de handen van Christus. Zijn leven is veilig, zijn genade is veilig, zijn ziel is veilig, zijn troost is veilig, en zijn kroon is veilig in de handen van Christus. "Ik weet, Wien ik geloofd heb, en ik ben verzekerd, dat Hij machtig is mijn pand, bij Hem weggelegd, te bewaren tot dien dag", 2 Tim. 1:12. De dingen die voor een kind de meeste waarde hebben, zijn in de handen van zijn vader het veiligst. Zo zijn onze ziel, onze genade en onze troost het veiligst in de handen van Christus. Luther heeft eens gezegd: "Laat Hem Die voor mijn ziel stierf, ook voor haar verlossing zorgen."

b. Het tweede middel tegen deze list van satan is, te overwegen, dat andere heiligen, die schijnende lichten op aarde geweest zijn en nu in de hemel triomferen, in hun oefeningen tot Godzaligheid volhard hebben, niettegenstaande al de verdrukkingen en gevaren die hen omringd hebben. Nehemia en Ezra werden aan de rechterhand en linkerhand omringd door gevaren, en toch hielden ze vol met het bouwen van de tempel en de muren van Jeruzalem. Zo ook bleven Daniël en die geloofshelden uit Psalm 44 onder het gemis van uitwendige bemoedigingen en tegenover een wereld van zeer grote

ontmoedigingen, trouw aan God en Zijn wegen. Al werden ze verpletterd in een plaats der draken en met een doodsschaduw bedekt; zelfs al werden ze om Gods wil de ganse dag gedood en geacht als slachschapen, toch was hun hart niet achterwaarts gekeerd en hun gang niet van Zijn pad geweken", Ps. 44:19, 20 en 23. Hoewel Paulus en de overige apostelen in iedere plaats banden en gevangenissen ontmoetten, toch volhardden ze in het werk en de dienst des Heeren, en zoudt gij dan van hun voorbeeld afwijken, terwijl het uw eer en roeping is hen na te volgen?, 2 Kor. 6:5, Hebr. 11:36.

c. Het derde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat al de moeiten en gevaren, die de beoefening van alle heilige plichten en hemelse diensten vergezellen, slechts tijdelijk zijn en kort duren; maar dat de verwaarlozing daarvan u zal blootstellen aan alle tijdelijke, geestelijke en eeuwige gevaren: "Hoe zullen wij ontvliesen, indien wij op zo grote zaligheid geen acht nemen?", Hebr. 2:3. Hij zegt niet: Als we die zaligheid verwerpen of laten varen. Neen, maar hij zegt: Als we daar geen acht op nemen, als we die verwaarlozen. Hoe zullen wij ontvliesen? Dat betekent: we kunnen op geen enkele manier of door geen enkel middel in de wereld ontvliesen. De Goddelijke rechtvaardigheid hangt als een zwaard boven onze ziel. De oefeningen tot Godzaligheid mogen u blootstellen aan de stuurse blikken der wereldlingen; maar het nalaten daarvan zal u openleggen voor Gods toornig aangezicht. Die oefeningen mogen u verachtelijk maken in de ogen der mensen; maar de verwaarlozing daarvan maakt u verachtelijk in Gods ogen. Die oefeningen kunnen oorzaak zijn, dat gij uw goederen verliest; maar het verzuim daarvan kan u God, Christus, de hemel en uw ziel voor eeuwig doen verliezen. Een Godzalige wandel kan u van enige tijdelijke genoegens beroven; maar een lichtzinnige, goddeloze wandel zal u uitsluiten van die weergalozе heerlijkheid die geen oog gezien, geen oor gehoord heeft en in het hart des mensen niet is opgeklimmen.

Bedenk, dat er geen levend mens is die meer lijden kan door deze heilige oefeningen, die God beveelt, aanbeveelt en beloont, na te laten, dan hij lijden zal door ze te betrachten. Iemand gaf eens aan een koning de raad om iedere dag een kwartier lang na te denken over deze tekst: "Wat baat het een mens, zo hij de gehele wereld gewint en lijdt schade zijner ziel?", Matth. 16:26.

d. Het vierde middel tegen deze list van satan is, te overwegen dat God ons van moeiten door moeiten, van verdrukkingen door verdrukkingen, van gevaren door gevaren weet te bevrijden. God verlost Zijn volk vaak door kleinere moeiten en verdrukkingen van grotere, zodat ze zullen zeggen: Wij zouden vergaan zijn, als we niet vergaan waren; we zouden verloren zijn gegaan, als we niet verloren gegaan waren; we zouden in gevaar gekomen zijn, als we niet in gevaar verkeerd hadden. God zal de verdrukkingen die u in de weg der gerechtigheid overkomen, zo besturen, dat uw ziel zal zeggen: We zouden voor geen geld van de wereld de moeiten en verdrukkingen die ons overkomen zijn, hebben willen missen; want gewis, zonder die verdrukkingen zou het steeds erger met ons geworden zijn. O, hoe heeft God ons door de moeiten en gevaren op de weg der Godzaligheid genezen van vleselijke gerustheid, hoogmoed, vormelijke godsdienst, lauwheid, eigenwaan, koudhartigheid en aardsgezindheid.

Ik denk aan de historie van een Godzalig man, die op weg naar een schip om naar Frankrijk te gaan zijn been brak. God beschikte het zo, dat het schip waarin hij gaan zou verging met alle man. Zodat door het breken van zijn been, zijn leven werd behouden. Zo breekt de Heere menigmaal onze benen, opdat ons leven en onze ziel voor eeuwig behouden zullen worden. Hij geeft ons zulk een deel dat ons ziek van de wereld maakt; maar het is om ons volkomen gezond te maken en om ons te zuiveren van die kwade

gemoedsgesteldheid die ons hoofd pijn doet, Gods hart pijn doet, en onze ziel zo ziek maakt, dat ze naar de dood neigt. O, laten daarom de gevaren en de ellende u niet weerhouden God te dienen.

e. Het vijfde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat gij in het dienen van God en door een wandel op de weg der gerechtigheid, al is het dat verdrukkingen en gevaren u vergezellen, meer zult gewinnen dan gij kunt verliezen of lijden in die weg. "De Godzaligheid is een groot gewin", 1 Tim. 6:6. O, de vreugde, de vrede, de troost en de rust die de heiligen genieten in de wegen en dienst van God! Zij ondervinden dat de dienst van God geen ledige zaak is, maar een zaak waarin het God behaagt Zijn schoonheid en heerlijkheid aan hun ziel te openbaren. Davids ziel dorstte ernaar om God weer in het heiligdom te aanschouwen, om Zijn sterkheid en Zijn eer te zien, Ps. 63:2-3. O, welk een zoete blikken, lieflijke woorden, zoete wenken, lieflijke aanmoedigingen, weldadige invloeden en tere liefdesbrieven ontvangen begenadigde zielen, die in een Godzalige wandel op God wachten! De kleinste daarvan zal al de pracht en heerlijkheid van deze wereld verdonkeren en overtreffen, en zal de ziel voor al de moeiten, gevaren en verdrukkingen die haar in de weg der Godzaligheid vergezellen, rijkelijk vergoeding geven.

Tertullianus zegt in zijn Martelaarsboek: *Het is een wijs koopmanschap iets te willen afstaan om meer te winnen.* Hij past dit toe op hun lijden, waardoor hun vlees iets verloor, maar hun geest des te meer won. O, de heiligen kunnen onder al hun verdrukkingen en moeiten zeggen dat ze een spijsze hebben om te eten en een drank om te drinken die de wereld niet kent; dat ze zulke inkomsten, zulke verkwikkingen en zulke koesteringen ontvangen, dat ze die voor al de eer, rijkdom en lekkernijen van de wereld niet zouden willen ruilen.

Ach, laat een christen zijn uitwendige verliezen maar eens vergelijken met zijn geestelijke, innerlijke en uiterlijke winst, en hij zal bevinden dat hij voor iedere penning die hij in de dienst van God verliest, een talent terugontvangt en voor ieder talent dat hij verliest, er honderd gewint, en voor iedere honderd verloren talenten er duizend bij krijgt. In Zijn dienst verliezen wij spelden en gewinnen parels, we verliezen de gunst van het schepsel, de vrede met het schepsel, en wellicht de troost en de genoegens van het schepsel; maar wij gewinnen de gunst van God, de vrede in de consciëntie en de troost en genoegens van een beter leven. O, als de mensen van deze wereld de zoete troost, die de heiligen in hun verdrukkingen genieten, kenden, dan zouden ze liever de ijzeren boeien van Manasse kiezen dan zijn gouden kroon; ze zouden liever met Paulus in de gevangenis zitten dan in de derde hemel opgetrokken worden. Voor de lichte verdrukking zullen zij een gans zeer uitnemend gewicht der heerlijkheid ontvangen; voor een weinig verdrukking zullen zij die blijdschap, die vergenoeging en genoegens ontvangen die zijn als de sterren des hemels en als het zand der zee, dat niet geteld kan worden. Voor kortdurende verdrukkingen zullen zij een eeuwige kroon der heerlijkheid verkrijgen. Het is slechts een verdrukking van tien dagen, en u zult onmiddellijk daarop in de hemel zijn. O, laten daarom verdrukkingen of moeiten niet de oorzaak zijn dat gij de wegen Gods gaat schuwen, of Zijn dienst, die u dierbaarder behoort te zijn dan een wereld, zelfs dan uw leven, opgeeft.

3. DE DERDE LIST VAN DE SATAN IS, DAT HIJ AAN DE ZIEL VOORHOUDT DAT DE GEESTELIJKE, HEILIGE OEFENINGEN ZO MOEILIJK TE VOLBRENGEN ZIJN

De satan zegt: Het is zulk een zware en moeilijke zaak om te bidden zoals het behoort, om op God te wachten zoals het behoort, om met God te wandelen zoals het behoort, om een levendige en dadelijke gemeenschap der heiligen te oefenen zoals het behoort. Gij zoudt er tienduizendmaal beter aan toe zijn, als gij ze nalaat, dan wanneer gij u ermee bezig houdt. Gewis, door deze list heeft de satan er duizenden van weerhouden om God te dienen en op Hem te wachten.

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze listen van de satan zijn de volgende:

a. Het eerste middel tegen deze list van satan is, nauwkeuriger en blijvender op de noodzaak van die oefeningen te letten dan op de moeilijkheden die ermee gepaard gaan. Gij behoort aldus tot uw ziel te spreken: O mijn ziel, al zijn die Godzalige oefeningen zwaar en moeilijk, toch zijn ze uiterst noodzakelijk, tot eer van God en tot verheerlijking van Zijn Naam in deze wereld. Door die oefeningen wordt de zonde eronder gehouden, de zwakke genaden worden versterkt, de kwijnende troost wordt verlevendigd, mijn gezegende bewijzen blijven helder en vast, mijn vrees wordt verdreven, mijn hoop stijgt; de harten der rechtvaardigen worden verblijd, en de mond der goddelozen, die alles aangrijpen om de Naam van God te lasteren en verachting en smaad op Zijn volk en wegen te werpen, wordt gestopt. O, blijf steeds aan de noodzaak van deze heilige oefeningen zodanig denken, dat uw ziel ver boven al de moeilijkheden die ermee gepaard gaan, verheven wordt. God heeft een drievoudig recht op u: Gij zijt Zijn dienstknecht uit kracht van de schepping, van de onderhouding en van de verlossing.

b. Het tweede middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat de Heere Jezus Zijn dienst licht voor u maakt, doordat Hij Zichzelf lieflijk aan uw ziel openbaart, als gij u in Zijn dienst bezig houdt: "Gij ontmoet den vrolijke en die gerechtigheid doet, degenen die Uwer gedenken op Uw wegen", Jes. 64:5. ☞☞☞, *ontmoeten*, betekent de ingewanden van liefde een teerheid van een vader; de Vader der barmhartigheid is zó genegen om barmhartigheid te tonen, als Hij traag tot toorn is. Als de ontmoeting met God, Die de Goedheid Zelf, de Schoonheid Zelf, de Sterkte Zelf, de Heerlijkheid Zelf is, het dienen van Hem niet aangenaam maakt voor uw ziel, dan zal niets in de hemel of op de aarde dit kunnen doen. De liefde van Jakob tot Rachel maakte zijn harde dienst licht en vreugdevol voor hem; zal dan de liefde van God en de liefde tot God Zijn dienst niet veel lichter en vreugdevoller voor u maken? Dat zal het ongetwijfeld! De Heere zal aan de gelovigen die lieflijke bijstand van Zijn Geest en genade geven die Zijn dienst aangenaam en niet verdrietig, tot een vreugde en niet tot een last, tot een hemel en niet tot een hel zal maken. Het vertrouwen in deze Goddelijke bijstand verhief de geest van Nehemia ver boven al die moeilijkheden en ontmoedigingen die hij in het werk en de dienst des Heeren ontmoette: "Als nu Sanballat, de Horoniet, en Tobia, de Ammonitische knecht, en Gesem, de Arabier dit hoorden, zo bespotten zij ons en verachtten ons; en zij zeiden: Wat is dit voor een ding, dat gijlieden doet? Wilt gijlieden tegen den koning rebelleren? Toen gaf ik hun tot antwoord en zeide tot hen: God van den hemel, Die zal het ons doen gelukken, en wij, Zijn knechten, zullen ons opmaken en

bouwen; maar gij hebt geen deel, noch gerechtigheid, noch gedachtenis in Jeruzalem." Neh. 2:19, 20. Luther bemoedigde de uitnemende Melanchton, die geneigd was om door moeilijkheden, twijfel en vrees voor de vijanden, ontmoedigd te worden en alles op te geven, door te zeggen: Als onze zaak niet deugt, waarom zijn we er dan ooit aan begonnen? Als onze zaak recht is, waarom zouden we ze dan ooit opgeven? Zouden we ooit een overwonnen wereld vrezen, als we Christus, de Overwinnaar, aan onze zijde hebben? O zielen, als gij de Heere dient, zult gij ondervinden, dat God van de hemel u het doet gelukken. Hij zal u ondersteunen, bemoedigen en versterken; Hij zal u zeer lieflijk door alle moeilijkheden heen dragen. Gedenkt dat God u kracht naar uw werk zal geven, en in de moeilijkste taak u ook de sterkste bijstand zal geven. Hij zal u ontmoeten. Dit betekent: ontmoeten met zulke innerlijke bewegingen van liefde en tederheid, als de vader van de verloren zoon hem tegemoet kwam. God is de Vader der barmhartigheden. Hij is vaardig in het betonen van barmhartigheid en Hij is traag tot toorn.

c. Het derde middel tegen deze list van satan is, met ernst en aandacht te overdenken, door welke harde en moeilijke wegen de Heere Jezus heenging tot uw tijdelijk, geestelijk en eeuwig welzijn. O, door welk een zee van bloed, van toorn, van zonde, van smarten en ellende moest de Heere Jezus heen waden tot uw innerlijk en eeuwig welzijn. Christus heeft niet gezegd: Dit kruis is voor Mij te zwaar om te dragen, die toorn is voor Mij te groot om daaronder te liggen, deze drinkbeker, die vol is van het Goddelijk ongenoegen, is voor Mij te bitter om te drinken; hoeveel bitterder is het voor Mij om ze tot op de bodem te drinken. Neen, Christus heeft dit niet gezegd. Hij voert de moeilijkheid van deze dienst niet aan om te kunnen weigeren; maar Hij waadt vastbesloten en onversaagd door alles heen, zoals de profeet Jesaja getuigt: "De Heere HEERE heeft Mij het oor geopend, en Ik ben niet wederspanning; Ik wijk niet achterwaarts. Ik geef Mijn rug dengenen die Mij slaan, en Mijn wangen dengenen die Mij het haar uitplukken; Mijn aangezicht verberg Ik niet voor smaadheden en speeksel", Jes. 50:5-6. Christus draagt gewillig de toorn Zijns Vaders, de last van uw zonden, de boosheid van satan en de woede van de wereld, en Hij triomfeert er ten slotte over. O zielen, als deze overweging uw geest niet zal verheffen boven alle ontmoedigingen die u ontmoet, zodat u Christus blijft volgen en aanhangen, dan ben ik bang dat niets u daartoe bewegen zal. Zanchius zegt: *Het is niet betamelijk dat, wanneer het Hoofd met doornen gekroond werd, Zijn leden met rozen gekroond zouden worden.* Een ziel die hierdoor niet opgewekt wordt om vastberaden en moedig in de dienst van God te blijven, niettegenstaande alle gevaren en moeilijkheden, is een ziel die door God aan veel blindheid en verharding wordt overgelaten.

Godfried van Bouillon, de eerste Kruisvaarderskoning van Jeruzalem, weigerde gekroond te worden met een gouden kroon. Hij zei: *het past een christen niet een gouden kroon te dragen, daar Christus, om onze zaligheid, eertijds een doornenkroon droeg.*

d. Het vierde middel tegen deze list van satan is, te bedenken dat heilige en hemelse oefeningen alleen voor het slechtste en onedele deel van een heilige moeilijk zijn. Ze zijn dit niet voor zijn edeler deel, voor zijn vernieuwde ziel en genegenheden. "Ik heb een vermaak in de wet Gods naar den inwendige mens; met mijn gemoed dien ik de wet Gods; maar met het vlees de wet der zonde", zegt Paulus. Voor het edele deel van een heilige is Christus" juk zacht en Zijn last is licht.

Het Grieks $\text{O}\gamma\lambda\epsilon\lambda$ drukt uit dat Christus" juk een goedaardig, een genadig, een aangenaam en een voordelig juk is, tegengesteld aan wat pijnlijk en lastig is. Al de

geboden en wegen van Christus, al zouden ze rechterogen en rechterhanden kosten, zijn voor de nieuwe mens niet zwaar en niet verdrietig. Een heilige, voorzover hij vernieuwd is, is altijd het best wanneer hij het meeste van God ziet, wanneer hij het meeste van God smaakt, de nauwste gemeenschap met Hem heeft, en warm en levendig in het dienen van God is. O, zegt de nieuwe mens, moge het maar altijd zo zijn! O, was mijn kracht maar van ijzer en mijn vlees van koper, opdat mijn slechte deel meer dienstbaar mocht zijn voor mijn edele deel, opdat ik met onvermoeide kracht Hem mocht dienen; dit zou een paradijs voor mij zijn.

e. Het vijfde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat het dienen van God onder grote moeilijkheden en ontmoedigingen een grote vergelding des loons in zich heeft. De hemelse zaligheid zal alles vergoeden. O, als gij een uur, ja, een ogenblik in de hemel zijt, is dat reeds een volkomen vergoeding voor al de verdrukkingen die gij in de weg des Heeren ontmoet hebt. Dit heeft de bijbelheiligen door de grootste moeilijkheden gedragen. Zij zagen op de vergelding des loons, op de stad die fundamenten heeft, welker Kunstenaar en Bouwmeester God is, en op het hemels vaderland. Zelfs hield dit de geest van Christus te midden van alle lijden en ontmoedigingen op: "Ziende op den oversten Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus, Dewelke Die voor de vreugde, die Hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen en schande veracht, en is gezeten aan de rechterhand van den troon Gods.", Hebr. 12:2.

Basilus vertelt van sommige martelaren, die een gehele nacht naakt in de vrieskoude moesten doorbrengen en de volgende dag verbrand zouden worden, hoe zij elkaar vertroostten, zeggende: *De winter is scherp, maar het paradijs is lieflijk. Hier huiveren wij van de kou, maar de schoot van Abraham zal alles vergoeden.* Christenen die in de dienst des Heeren willen volharden, behoren meer op de kroon dan op het kruis, meer op hun toekomstige heerlijkheid dan op hun tegenwoordige ellende, meer op hun aanmoedigingen dan op hun ontmoedigingen te zien. In het dienen van God schuilt een groot loon; Zijn wegen zijn bestrooid met rozen en geplaveid met een onuitsprekelijke vreugde en met een vrede die alle verstand te boven gaat. Elke heilige oefening brengt troost met zich mee, zoals de hitte het vuur vergezelt en de zon stralen en warmte uitzendt: "Ook wordt Uw knecht door dezelve klaarlijk vermaand; in het houden van die is groot loon", Ps. 19:12.

De vreugde, de vrede, de rust, de troost, de verkwikking, de vergenoeging, de glimlachen en de inkomsten, die de heiligen nu in de wegen van God genieten, zijn zo dierbaar en heerlijk in hun ogen, dat ze die voor geen tienduizend werelden zouden willen ruilen. O, als de gaven, voordat de betaaldag komt, reeds zo zoet en heerlijk zijn, wat zal dan die heerlijkheid zijn, waarmee Christus Zijn heiligen zal kronen, omdat ze te midden van alle moeilijkheden Hem bleven aanhangen. Hij zal dan tot Zijn Vader zeggen: "Ziedaar Ik en de kinderen, die Gij Mij gegeven hebt." Als er in de woestijn reeds zoveel te krijgen is, wat zal er dan in het paradijs te verkrijgen zijn!

4. DE VIERDE LIST VAN DE SATAN IS, DAT HIJ DE GELOVIGEN VERKEERDE GEVOLGTREKKINGEN DOET MAKEN UIT DIE GEZEGENDE EN HEERLIJKE DINGEN DIE CHRISTUS HEEFT GEDAAN

Die valse gevolgtrekkingen zijn: Jezus Christus heeft alles voor u gedaan; daarom hoeft gij niet anders te doen dan u te verheugen. Hij heeft u volkomen gerechtvaardigd en de wet vervuld, de Goddelijke rechtvaardigheid bevredigd en de toorn van Zijn Vader gestild. Hij is naar de hemel gegaan om u plaats te bereiden en

bidt daar altijd voor u als de grote Voorbidder. Daarom, zegt de satan, hoeft u niet meer te horen, te bidden en te treuren. O, wat een wereld van belijders heeft de satan in onze dagen doen ophouden met die heilige oefeningen, door hen zulke droevige, wilde en vreemde gevolgtrekkingen te doen maken uit de lieflijke en uitnemende dingen die de Heere Jezus voor Zijn lievelingen heeft gedaan.

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze listen van de satan zijn de volgende:

a. Het eerste middel tegen deze list van satan is, niet alleen met ernst te overdenken die Schriftgedeelten die u de kostbare en heerlijke zaken die Christus voor u gedaan heeft, verklaren, maar ook die welke u de plichten en diensten aanwijzen die Christus van u vraagt. Tertullianus zegt van Gods Woord: Ik heb de volkomenheid en de volheid van de Heilige Schrift lief. Gregorius noemt de Heilige Schrift het hart en de ziel van God; en wie zou daarin niet willen wonen? Het is een droevige en gevaarlijke zaak met beide ogen onze voorrechten en waardigheid te beschouwen en onze roeping over het hoofd te zien. Ik behoer met één oog op de uitgelezen en uitnemende dingen te zien die Christus voor mij gedaan heeft; ik behoer mijn hart op te wekken om Christus met de zuiverste liefde te beminnen en mij met de grootste vreugde in Hem te verblijden, en Christus, Die mijn Alles geworden is, boven alles te verheffen; maar ik behoer met het andere oog ook op die dienst en plichten te zien die Christus vraagt van hen voor wie Hij zulke gezegende dingen heeft gedaan. Zo zegt de apostel: "Of weet gij niet, dat ulieder lichaam een tempel is des Heiligen Geestes, Die in u is," Dien gij van God hebt, en dat gij uws zelfs niet zijt? Want gij zijt duur gekocht; zo verheerlijkt dan God in uw lichaam en in uw geest, welke Godes zijn", 1 Kor. 6:19-20. En 1 Korinthe 15:5&: "Zo dan, mijn geliefde broeders, zijt standvastig, onbeweeglijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren, als die weet, dat uw arbeid niet ijdel is in den Heere."

Voorts Galaten 6:9: "Doch laat ons goeddoende, niet vertragen; want te zijner tijd zullen wij maaien, zo wij niet verslappen." 1 Thessalonicenzen 5:16-17: "Verblijdt u allen tijd. Bidt zonder ophouden." Filippenzen 2:12: "Werkt uws zelfs zaligheid met vreze en beven." Hebréeën 10:24-25: "En laat ons op elkander acht nemen, tot opscherping der liefde en der goede werken; en laat ons onze onderlinge bijeenkomst niet nalaten, gelijk sommigen de gewoonte hebben, maar elkander vermanen; en dat zoveel te meer, als gij ziet; dat de dag nadert."

Een ziel nu, die door deze list van satan niet weggevoerd wil worden, moet deze en andere gezegende vermaningen niet met een scheel oog aanzien. Hij behoort ze ernstig te overdenken, ze tot zijn voornaamste en liefste metgezellen te maken. Dit zal een gezegend middel zijn om hem in onze dagen dicht bij Christus en Zijn dienst te houden, nu velen Christus de rug toekeren onder het voorwendsel dat ze alleen maar belang en deel hebben aan de grote en heerlijke dingen die door Christus gedaan zijn. De Joden sloegen vaak de bladzijden der Heilige Schrift om, maar overwogen het gewicht van haar inhoud niet recht.

b. Het tweede middel tegen deze list van satan is, te overwegen dat de grote en heerlijke dingen die Jezus Christus heeft gedaan en nog voor ons doet, de grootste beweegredenen en aanmoedigingen zijn om Hem te vrezen en te dienen, in plaats dat ze redenen zouden zijn om zorgeloos en slordig te gaan wandelen, hetgeen de Heilige Schrift overvloedig te kennen geeft. Zo zingt Zacharias: "Dat wij, verlost zijnde uit de hand onzer vijanden, Hem dienen zouden zonder vrees, in heiligheid en gerechtigheid voor Hem, al de dagen onzes levens", Luk. 1:74-75. Christus heeft u van al uw vijanden, van de vloek der wet, van de verdoemende en overheersende macht der zonde,

van de toorn Gods, van de prikkel des doods en de smarten der hel verlost. Maar wat is het grote doel van Christus, dat Hij deze grote en wonderlijke dingen voor Zijn volk gedaan heeft? Niet opdat zij de heiligheid en gerechtigheid zouden verwerpen, maar opdat zij met meer vrijheid en vreugde in alle heilige plichten en hemelse oefeningen zouden wandelen. Dit is zeker: *de gehele zaligheid des mensen hier bestaat in heiligheid, en zijn heiligheid zal hierna zijn zaligheid uitmaken*. Christus heeft het juk des duivels daarom van onze nek genomen en verbroken, opdat Zijn Vader in ons hart en leven beter gediend zou worden: "Ik zal hun God zijn en zij zullen Mijn volk zijn." "Ik zal u tot een Vader zijn, en gij zult Mij tot zonen en dochteren zijn, zegt de Heere, de Almachtige", 2 Kor. 6:18.

Merk nu op, wat er volgt in 2 Korinthe 7:1: "Dewijl wij dan deze beloften hebben, geliefden, laat ons onszelven reinigen van alle besmetting des vleses en des geestes, voleindigende de heiligmaking in de vreze Gods." Zie ook Titus 2:11-14: "Want de zaligmakende genade Gods is verschenen aan alle mensen; en onderwijst ons, dat wij, de goddeloosheid en de wereldse begeerlijkheden verzakende, matiglijk en rechtvaardiglijk en Godzaliglijk leven zouden in deze tegenwoordige wereld; verwachtende de zalige hoop en verschijning der heerlijkheid van den groten God en onzen Zaligmaker Jezus Christus, Die Zichzelven voor ons gegeven heeft, opdat Hij ons zou verlossen van alle ongerechtigheid, en Zichzelven een eigen volk zou reinigen, ijverig in goede werken." O zielen, ik ken geen gezegender beweegredenen om u te vermanen tot een levendige, volhardende, hemelse wandel, dan die welke gehaald worden uit de overdenking van de grote en heerlijke dingen die Christus voor u gedaan heeft. Als deze beweegredenen u daartoe niet inwinnen, denk ik, dat, zelfs al werd er helle vuur in uw aangezicht geworpen, ook dit u niet daartoe zou bewegen. U behoort niet alleen over een Godvruchtig leven te spreken, maar laat uw leven zelf spreken. Uw werken zullen u volgen.

c. Het derde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat allen voor wie Christus evenveel gedaan en geleden heeft als voor u, zeer werkzaam en levendig geweest zijn in alle hemelse oefeningen. Hij heeft voor David evenveel gedaan en geleden als voor u, en toch, wie heeft er meer gebeden en God geprezen dan David? "Ik loof U zevenmaal des daags over de rechten Uwer gerechtigheid", Ps. 119:164. Wie heeft het Woord meer onderzocht en overdacht dan David? "Hoe lief heb ik Uw wet! Zij is mijn betrachtning den gansen dag", Ps. 119:97. Ditzelfde kunt u lezen van Jakob, Mozes, Job, Daniël en van de heilige profeten en apostelen, voor wie Christus evenveel gedaan heeft als voor u. O, hoe hebben alle dezen uitgeblonken in de werken der gerechtigheid en heiligheid, tot prijs der heerlijkheid van Gods vrije genade! Gewis, de satan heeft de overhand verkregen over die zielen die als volgt redeneren: Christus heeft zoveel heerlijke dingen voor ons gedaan, dat het niet nodig is dat wij ons zouden bekommeren om die heilige oefeningen waartoe het Woord ons roept. Dit is een logica die in de hel is uitgebroed. O, zouden de heilige profeten en apostelen nog leven en zo horen spreken, hoe zouden ze zich over zulke zielen schamen, en hoe zou hun hart doorwond worden. Hij die over de hemel spreekt en niet de wil van God doet, gelijkt op iemand die naar de maan kijkt en daardoor in een put valt. *God bemint hem die loopt; maar niet hem die alleen maar redetwist*, zegt Luther.

d. Het vierde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat degenen die niet in de wegen der gerechtigheid en heiligheid wandelen, die in het gebruik van de door God ingestelde middelen niet op Hem wachten, geen duidelijke bewijzen in zich hebben van hun gerechtigheid voor God, van hun gemeenschap met God, van hun

gezegende staat hier en hun zaligheid hierna, zoals degenen die met liefde en vreugde in de wegen des Heeren wandelen en zich op hun best gevoelen als zij in het werk des Heeren overvloedig zijn, dat wel hebben. "Kinderkens, dat u niemand verleide. Die de rechtvaardigheid doet, die is rechtvaardig, gelijk Hij rechtvaardig is", 1 Joh. 3:7. "Hierin zijn de kinderen Gods en de kinderen des duivels openbaar. Een iegelijk, die de rechtvaardigheid niet doet, die is niet uit God, en die zijn broeder niet liefheeft", vs. 10. "Die daar zegt: Ik ken Hem, en Zijn geboden niet bewaart, die is een leugenaar en in dien is de waarheid niet. Maar zo wie Zijn Woord bewaart, in dien is waarlijk de liefde Gods volmaakt geworden; hieraan kennen wij, dat wij in Hem zijn. Die zegt, dat hij in Hem blijft, die moet ook zelf also wandelen, gelijk Hij gewandeld heeft", 1 Joh. 2:4-6. "Indien wij zeggen, dat wij gemeenschap met Hem hebben en wij in de duisternis wandelen, zo liegen wij en doen de waarheid niet. Maar indien wij in het licht wandelen, gelijk Hij in het licht is, zo hebben wij gemeenschap met elkander, en het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, reinigt ons van alle zonde", 1 Joh. 1:6-7; vgl. Jak. 2:14-20.

Het geloof zonder de werken is een dood geloof. Wie zorg draagt om goede werken voor te staan, wordt ervoor bewaard dat hij door de misleidingen van de satan en door plotselinge vlagen van vreugde en troost wordt bedrogen. De gestadige heilige oefeningen zijn een duidelijker en blijvender onderpand van de Heilige Geest, want ze werken en onderhouden een vaster, zuiverder, helderder, sterker en blijvender vreugde. O zielen, als gij in uzelf een blijvend en gezegend bewijs van uw gemeenschap met de Vader en de Zoon, en van de waarheid van uw genade en van uw toekomstige zaligheid wilt hebben, oefent u dan tot Godzaligheid, en keert uw heilige oefeningen dan niet de rug toe. Het is gegrond in het Woord als we ons uit de vruchten der genade van ons geloof verzekeren; echter mogen we daarop niet rusten of vertrouwen. Zoals Davids dochters gekend werden aan hun kleding van verschillende kleuren, zo worden Gods kinderen door hun godsvrucht en heiligheid gekend. Holle woorden maken een mens niet rechtvaardig of heilig; maar een Godvruchtig leven en een omzichtige wandel maken hem dierbaar in Gods ogen. Het ware christendom is niet een praten over, maar een wandelen met God. God wil niet met woorden afgescheept worden. Als Hij geen vruchten ziet, zal Hij Zijn bijl opnemen en de ziel voor eeuwig afhouden.

e. Het vijfde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat er andere gezegende en heerlijke doeleinden zijn in de oefeningen der heiligen dan het rechtvaardigen van hun persoon voor God, of hun voldoen aan de wet of de rechtvaardigheid van God, of om de vergeving der zonden te verwerven, namelijk: ze dienen om hun rechtvaardiging te bewijzen. Een iedere goede boom brengt voort goede vruchten, Matth. 7:17, en die vruchten getuigen van hun liefde tot God, van hun oprechte gehoorzaamheid aan de geboden van God; ze getuigen van hun verlossing uit de geestelijke dienstbaarheid en van de inwoning des Geestes; ze stoppen de mond der goddelozen en verblijden die rechtvaardige zielen die God niet bedroefd wil hebben.

Gij moet deze kostbare waarheid nooit vergeten, dat de plichten niet naar hun beoefening, maar naar hun doel beoordeeld worden. Deze en een overvloed van andere uitnemende doeleinden zijn er, waarom zij die deel hebben aan hetgeen Christus geleden en gedaan heeft, niettegenstaande dit, een nauw leven leiden. Als deze overwegingen u niet kunnen overreden om in heilige oefeningen op God te wachten, dan vrees ik, dat, zo er iemand uit de doden op zou staan, ook zijn beweegredenen u niet zouden inwinnen, maar dat gij aan uw zonden zult vasthouden en God en Zijn dienst blijft verachten, ook al zoudt gij voor eeuwig verloren gaan.

5. DE VIJFDE LIST VAN DE SATAN IN DEZEN IS, DAT HIJ HET GEBREK EN DE ARMOEDE VAN DEGENEN DIE IN DE WEGEN GODS WANDELEN, DE MENSEN VOOR OGEN STELT

Hij zegt: Ziet gij niet dat zij die in de weg Gods wandelen, de armste, geringste en meest verachte personen in de wereld zijn? Dit geloofden die in Johannes 7:47-49 ook: "De farizeeën dan antwoordden hun: Zijt ook gijlieden verleid? Heeft iemand uit de oversten in Heere geloofd, of uit de farizeeën? Maar deze schare, die de wet niet weet, is vervloekt."

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze listen van de satan zijn de volgende:

a. Het eerste middel tegen deze list van satan is, te overwegen dat Gods kinderen uitwendig arm, nochtans inwendig rijk kunnen zijn. Al kunnen zij arm aan aardse, tijdelijke goederen zijn; toch zijn zij rijk aan hemelse, geestelijke goederen. De waarde en rijkdommen der heiligen zijn inwendig: "Des Konings dochter is geheel verheerlijkt inwendig", Ps. 45:14. *Ziet gij niet, zegt Chrysostomus, dat de plaatsen waar schatten verborgen zijn, ruw en met doornen begroeid zijn? Zijn de bergen waarin een overvloed van gouderts gevonden wordt, van buiten niet vaak kaal en woest? De heiligen hebben, als leerlingen, hier karig voedsel, want ze moeten hard studeren om de weg der zaligheid te leren kennen.* "Hoort, mijn geliefde broeders, heeft God niet uitverkoren de armen dezer wereld, om rijk te zijn in het geloof, en erfgenamen des Koninkrijks, hetwelk Hij belooft dengenen die Hem liefhebben?", Jak. 2:5.

Zo wordt tot de kerk van Smyrna gezegd: "Ik weet uw armoede, doch gij zijt rijk"(Openb. 2:9. Al hadden ze weinig in bezit; nochtans hadden zij een heerlijk Koninkrijk in het vooruitzicht: "Vrees niet, gij klein kuddeken, want het is uws Vaders welbehagen, ulieden het Koninkrijk te geven", Luk. 12:32. De heiligen hebben weinig in handen, maar alles in hope. Gij acht hen gelukkig in de wereld die veel in het vooruitzicht hebben, al hebben zij weinig in bezit. Zult gij dan de heiligen ellendig achten omdat ze weinig in bezit hebben, terwijl een heerlijk Koninkrijk hun deel zal worden? Ik ben er zeker van dat de armste heilige, hetgeen hij in hope heeft, niet zal willen ruilen voor het bezit van evenveel werelden als er sterren aan de hemel staan, of zandkorrels op de bodem der zee liggen.

h. Het tweede middel tegen deze list van satan is, te overwegen, lat God er in alle eeuwen gehad heeft die in Zijn wegen wandelden en Hem te midden van alle moeilijkheden dienden en toch rijk, wijs, voornaam en geëerd zijn geweest. Al waren het niet vele wijzen, toch sommige wijzen; niet vele machtigen, toch sommige machtigen; niet vele edelen, toch sommige edelen. Denk maar aan Abraham, Jakob, Job, de koningen en anderen uit de Heilige Schrift. En o, hoevelen hebben wij er niet onder ons, die de Heere aangehangen hebben en die hun leven niet dierbaar geacht hebben, opdat zij en anderen de heilige zaken van Christus zouden genieten naar de Geest in de boezem van Christus. Godvruchtige edelen, zegt iemand, zijn zeldzaam gelijk zwarte zwanen. Ze zijn in het firmament van de staat, evenals sterren van de eerste grootte, dun gezaaid.

c. Het derde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat de geestelijke rijkdommen van de armste heiligen de aardse schatten van al de goddelozen in de wereld oneindig ver te boven gaan; ook dat hun geestelijke rijkdommen hen verzadigen en zij vergenoegd kunnen neerzitten met de schatten der genade die in

Christus zijn, en dat zonder eer en zonder aardse goederen. "Zo wie gedronken zal hebben van het water dat Ik hem geven, zal, dien zal in eeuwigheid niet dorsten", Joh. 4:14. Alexander de Grote daarentegen vroeg ná al zijn veroveringen, *of er nog meer werelden te veroveren waren*. De rijkdommen van de arme heiligen zijn duurzaam; ze blijven dag en nacht bij hen; ze gaan met hen mee in de gevangenis, op het ziekbed, in het graf en ten slotte eeuwig in de hemel. De geestelijke schatten der arme heiligen zijn als wijn om hen vrolijk te maken, als brood om hen te versterken, als kleding om hen te verwarmen, en als wapenen om hen te beschermen. Welnu, u allen die er iets van verstaat, weet, dat de schatten der wereld de ziel niet kunnen verzadigen, en dat ze, met hun bezitters, als bloemen verkwijnen en afsterven.

d. Het vierde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat, hoewel de heiligen, vergelijkenderwijze beschouwd, weinigen in getal zijn; hoewel ze een zeer kleine kudde, een overblijfsel, een besloten hof, een verzegelde fontein zijn; hoewel ze zijn als de nalezingen na de oogst; één uit een stad en twee uit een geslacht; hoewel ze slechts een vonk van een vlam, een druppel van een oceaan zijn, ze, eenvoudig op zichzelf beschouwd, een schare vormen, die niet geteld kan worden: "Na dezen zag ik, en zie, een grote schare, die niemand tellen kon, uit alle natie, en geslachten, en volken, en talen, staande voor den troon en voor het Lam, bekleed zijnde met lange witte klederen, en palmtakken waren in hun handen", Openb. 7:9. "Doch Ik zeg u, dat velen zullen komen van oosten en westen, en zullen met Abraham en Izak en Jakob aanzitten in het Koninkrijk der hemelen", Matth. 8:11. "Maar gij zijt gekomen tot den berg Sion en de stad des levenden Gods, tot het hemelse Jeruzalem en de vele duizenden der engelen; tot de algemene vergadering en de gemeente der eerstgeborenen, die in de hemelen opgeschreven zijn, en tot God, den Rechter over allen, en de geesten der volmaakte rechtvaardigen", Hebr. 12:22-23.

e. Het vijfde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat het maar een zeer korte tijd duurt, of deze arme verachte heiligen zullen helderder blinken dan de zon in haar heerlijkheid. Het zal niet lang duren, of u zult wensen en zeggen: O, behoorden wij ook maar tot die arme, geringe verachten in de dag dat God Zijn juwelen zal inzamelen! Het zal niet lang duren, of deze arme weinige heiligen zullen op hun tronen gezet worden om de wereld te oordelen, 1 Kor. 6:2: "Weet gij niet, dat de heiligen de wereld oordelen zullen?" O, hoe zullen de voornamen en de rijken, de geleerden en de edelen in die dag wensen dat ze hun dagen met deze weinige, arme, verachte schepselen in de dienst des Heeren hadden doorgebracht. O, hoe zal deze goddeloze wereld de dag vervloeken dat ze ooit zulke lage gedachten over die arme geringe heiligen gehad hebben, en dat hun armoede een struikelblok voor hen geweest is om hen van de wegen der heiligheid af te houden.

Ingo, een koning uit oude tijden, richtte eens een groots feestmaal aan. Hij gebood zijn edelen, die heidenen waren, in een achterzaal te gaan zitten, en beval dat een aantal arme christenen met en bij hem in de feestzaal aan tafel zouden zitten. Toen dit verwondering wekte, zei de koning: Ik acht dat ware christenen, hoe arm zij ook zijn, een groter sieraad aan mijn tafel zijn en mijn gezelschap meer waard zijn dan de voornaamste edelen, die God verachten. De laatsten kunnen en zullen in de hel geworpen worden, terwijl de eersten mijn metgezellen in de hemel zullen zijn.

Gij kunt zelf de toepassing maken. Zo handelt God ook met Zijn arme heiligen. Hij wil de voornamen en machtigen voorbijzien, om aan Zijn weinige arme verachte gunstelingen te gedenken. Johannes de Doper was arm naar de wereld, toch noemt de Heilige Geest hem de grootste die uit een vrouw geboren werd. O, arme heiligen, de

wereld, die uw waarde niet kent, kan niet zulke geringe gedachten van u hebben, als God hoge gedachten van u heeft. Al ziet gij soms de sterren weerkaatst in een poel of stinkende sloot, nochtans staan ze zelf in de hemel. Al ziet gij zo ook een Godvrezend mens in een arme, ellendige, lage en verachte toestand, wat betreft de dingen dezer wereld, toch is hij in de hemel bevestigd. "Hij heeft ons mede opgewekt en heeft ons mede gezet in den hemel in Christus Jezus", Ef. 2:6. O, zeg daarom tot uw eigen ziel, als ze vanwege de armoede en onaanzienlijkheid dergenen die op de wegen van Sion wandelen, die wegen schuwt: De dag is nabij dat die weinige, arme en verachte heiligen in heerlijkheid zullen blinken, dat ze deze wereld zullen oordelen, en dat al de goddelozen dezer wereld zullen wensen in hun plaats te staan, en als het kon tienduizend werelden zullen willen geven om te mogen delen in de eer en zaligheid van hen die zij om hun armoede en geringheid in deze wereld veracht en verwaarloosd hebben.

f. Het zesde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat er een tijd zal komen, zelfs in dit leven en in deze wereld, dat de hoon en de smaad, die nu op de wegen Gods geworpen worden vanwege de armoede en geringheid dergenen die daarin wandelen, geheel weggenomen zullen worden. Zij die dagen zonder getal de onderste weg bewandeld hebben, zullen verhoogd worden, en zij die vanwege hun armoede en geringheid de verschoppelingen waren, kunnen tot grote uitwendige rijkdom, voorspoed en eer geraken. Zo lezen we in Jeremia 31:12: "Dies zullen zij komen en op de hoogte van Sion juichen, en toevloeien tot des HEEREN goed, tot het koren en tot de most en tot de olie, en tot de jonge schapen en runderen; en hun ziel zal zijn als een gewaterde hof, en zij zullen voortaan niet meer treurig zijn." En in Jesaja 30:23: "Dan zal Hij uw zaad, waarmede gij het land bezaaid hebt, regen geven, en brood van het inkomen des lands, en hetzelfde zal vet en smoutig zijn; uw vee zal te dien dage in een wijde landouwe weiden."

Merk echter op: 1. Dat de voornaamste troost, vreugde en vergenoeging der heiligen in zulke tijden daarin zal bestaan, dat ze in die voorspoed een helderder, volkomener en bestendiger ondervinding van God en Zijn gunst genieten. 2. Dat zij daarbij zulk een overvloedige mate van de Geest zullen ontvangen, dat hun rijkdom en uitwendige heerlijkheid geen strikken voor hen zullen zijn, maar dat deze hen rijker in God zullen maken.

Als Johannes van de heerlijkheid der Kerk, van het nieuwe, heilige Jeruzalem, dat uit de hemel van God neerdaalt, spreekt, zegt hij: "En de volken die zalig worden, zullen in haar licht wandelen, en de koningen der aarde brengen hun heerlijkheid en eer in dezelve", Openb. 21:24. Zo zegt de profeet Jesaja dat de kinderen van verre zullen komen, en hun zilver en hun goud met hen." Voor koper zal Ik goud brengen, en voor ijzer zal Ik zilver brengen, en voor hout koper en voor stenen ijzer, en zal uw opzieners vreedzaam maken en uw drijvers rechtvaardigen", Jes. 60:17. "Het vermogen aller heidenen rondom zal verzameld worden, goud en zilver, en klederen in grote menigte", Zach. 14:14. De Heere Zelf heeft beloofd dat de zachtmoedigen het aardrijk zullen beërven, en dat de hemel en de aarde zullen voorbijgaan, eer er één jota of één tittel van Zijn Woorden vervuld zal voorbijgaan, Matth. 5:5, 1\$. O, arme heiligen, nu doen sommigen u pijn; anderen kijken u scheel aan; sommigen doen hun deur voor u dicht; anderen keren u de rug toe, en de meesten, behalve degenen die ook God vrezen, verachten u; maar de dag komt, dat gij uit de drek verhoogd zult worden; uw armoede in rijkdom, uw schande in eer en uw lompen in sierlijk kleding veranderd zullen worden; zelfs in deze wereld. En dat is niet alles, God zal ook het getal Zijner uitverkorenen geweldig vermeerderen; menigten zullen tot Hem bekeerd worden: "Wie heeft ooit

zulks gehoord? Wie heeft dergelijke gezien? Zou een land kunnen geboren worden op een enigen dag? Zou een volk kunnen geboren worden op een enige reize? Maar Sion heeft weeen gekregen, en zij heeft haar zonen gebaard", Jes. 66:8. "En zij zullen al uw broeders uit alle heidenen den HEERE ten spijsoffer brengen, op paarden en op wagens en op rosbaren en op muildieren en op snelle lopers, naar Mijn heiligen berg toe, naar Jeruzalem, zegt de HEERE, gelijk als de kinderen Israëls het spijsoffer in een rein vat brengen ten huize des HEEREN", vers 20. Zegt de Heilige Schrift niet, "dat de koninkrijken der wereld zijn geworden onzes Heeren en van Zijn Christus"? Openb. 11:15. Heeft God aan Christus niet gegeven de heidenen en de einden der aarde tot Zijn bezitting?, Ps. 2:8. Heeft de Heere niet gezegd dat "in het laatste der dagen de berg van het huis des HEEREN zal vastgesteld zijn op den top der bergen, en dat hij zal verheven worden boven de heuvelen, en dat tot denzelfden alle heidenen zullen toevloeien?", Jes. 2:2. Let op deze en andere Schriftgedeelten, en gij zult ontdekken dat menigten tot Christus zullen bekeerd worden in het geloof en in het worstelen met God, of Hij de dag van Zijn heerlijkheid zou willen verhaasten, opdat de smaad, die nu op Zijn volk en Zijn wegen geworpen wordt, weggenomen mag worden!

6. DE ZESDE LIST VAN DE SATAN IS, DAT HIJ HET VOORBEELD VAN DE MEESTEN IN DE WERELD, DIE NAAR HET GOEDDUNKEN VAN HUN EIGEN HART WANDELEN, VOOR OGEN STELT

Wel, zegt de satan, ziet gij niet dat de voornamen en de rijken, de edelen en aanzienlijken, de geleerden en de wijzen, ja, de meeste mensen zich nooit druk maken om de wegen des Heeren, en waarom zoudt gij dan zo uitzonderlijk handelen? Gij zoudt er beter aan toe zijn als gij doet wat de meesten doen.

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze listen van de satan zijn de volgende:

a. Het eerste middel tegen deze list van satan is, die Schriftgedeelten die rechtstreeks verbieden de zondige voorbeelden der mensen na te volgen met ernst te overdenken: "Gij zult de menigte tot boze zaken niet volgen; en gij zult niet spreken in een twistige zaak, dat gij u neigt naar de menigte, om het recht te buigen", Ex. 23:2. Seneca zegt: *De menigte* is een zwak en slecht argument. De menigte is gewoonlijk onwetend en kent de weg des Heeren niet; daarom spreekt ze kwaad van hetgeen ze niet kent. Ze is nijdig en vijandig gesteld tegen de wegen Gods, en daarom spreekt ze geen goed van Zijn dienst. Wat deze sekte aangaat, ons is bekend dat zij overal tegengesproken wordt, zegt ze, Hand. 28:22. Daarom: Scheidt u af uit het midden van deze vergadering. Hebt geen gemeenschap met de onvruchtbare werken der duisternis. Komt niet op het pad der goddelozen en treedt niet op de weg der bozen. Zij die met de menigte wandelen, zullen met de menigte vergaan. Zij die als de meesten handelen, zullen eerlang met de meesten lijden. Zij die als de meesten leven, moeten met de meesten sterven en naar de hel gaan. De weg naar de hel is breed en goed geplaveid. De weg om voor eeuwig verloren te gaan is: te doen zoals de meesten doen.

b. Het tweede middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat, als u met de massa wilt zondigen, al de engelen in de hemel en de mensen op aarde niet kunnen verhinderen dat u met de massa zult lijden. Als gij met de menigte goddeloos wilt zijn, moet gij onvermijdelijk met haar ellendig zijn. Daarom: "Gaaf uit van haar, Mijn volk, opdat gij aan haar zonden geen gemeenschap hebt, en opdat gij van haar plagen

niet ontvangt", Openb. 18:4. Gaat in genegenheid uit haar daden en gezelschap, want anders zal de besmetting der zonde de oplegging der straf over u brengen. "Die met de wijzen omgaat, zal wijs worden; maar die der zotten metgezel is, zal verbroken worden", Spr. 13:20. Menigten kunnen u in de zonde helpen; ja, één kan u in de zonde trekken; maar menigten kunnen u niet helpen om de straf te ontgaan. Zo werden Mozes en Aäron door de menigte tot zondigen verleid en gingen daarom ook het land der belofte niet binnen. Wij mogen van de zonde zeggen, wat Isidorus van een serpent zegt: *zoveel smetten als kleuren.*

c. Het derde middel tegen deze list van satan is, met ernst de waarde en uitnemendheid van uw onsterfelijke ziel te overwegen. Uw ziel is een juweel, dat meer waard is dan hemel en aarde. Het verlies van uw ziel is onvergelijklijk, onherroepelijk en onherstelbaar. Ziel verloren is al verloren; dan zijt gij voor eeuwig verloren. Het is krankzinnigheid en dwaasheid als een mens zich doden wil door verkeerd gezelschap te volgen; en is het dan geen groter krankzinnigheid om de nek van uw ziel te breken en te verdoemen ter wille van verkeerd gezelschap? Wantrouw de weg waarop gij menigten ziet wandelen. De menigte is een stroom waar gij met kracht tegenin moet roeien. Of wilt gij in de afgrond vallen, waaruit de engelen u niet kunnen redden? Is het niet beter alleen op een rechte weg te gaan wandelen dan in gezelschap op kromme wegen te gaan? Gewis, het is beter alleen naar de hemel te gaan dan in gezelschap naar de hel. Welk wijs mens zou goud uit een gloeiende smeltkroes willen halen, zijn onsterfelijke ziel in de waagschaal willen stellen om de wereld te winnen, door een menigte te volgen van wie de voetstappen leiden naar de karneren des doods en der duisternis?

7. DE ZEVENDE LIST VAN DE SATAN IS, DAT HIJ EEN MENIGTE IJDELE GEDACHTEN INWERPT, TERWIJL DE ZIEL BEZIG IS GOD TE ZOEKEN EN OP GOD TE WACHTEN

Door deze list heeft hij het hart van veel mensen verkild in het dienen van God, en vele zielen, tenminste voor een tijd, weerhouden de middelen der genade te gebruiken. Ik heb geen hart om te luisteren, noch een hart om te bidden, noch lust om te lezen of om in gezelschap der heiligen te verkeren. De satan vervolgt mijn ziel en werpt zulk een menigte van ijdele gedachten aangaande God, de wereld en mijn eigen ziel in, dat ik zelfs beef, als ik erover denk om God te zoeken. O, die ijdele gedachten, die de satan inwerpt, grieven, ergeren, verwarren en verstrooien mijn ziel zo, dat ze me moe maken in het dienen van God; ja, zelfs word ik vermoeid van mijn leven. O, ik kan niet zo opgewekt en verrukt worden, niet zo vurig en verbroken, zo levendig en ruim, als betaamt, als ik zou kunnen en willen zijn in het dienen van God, vanwege die menigte ijdele gedachten die de satan in mijn ziel werpt.

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze listen van de satan zijn de volgende:

a. Het eerste middel tegen deze list van satan is, dat u diepe indrukken in uw hart zoekt te verkrijgen van de grootheid, heiligheid, majesteit en heerlijkheid van die God voor Wie gij staat en met Wie u te doen hebt in uw heilige oefeningen. O, laat uw ziel aangedaan zijn met de tegenwoordigheid, reinheid en majesteit van die God voor Wie gij staat. Een mens zou bevreesd zijn met een veertje te spelen als hij met een koning spreekt. O, als gij arme, lage en geringe gedachten van God hebt als gij tot Hem nadert, verzoekt gij de duivel zich te roeren en een menigte van ijdele gedachten in te werpen,

om daardoor uw ziel in uw wachten op God te storen en af te leiden. Er is niets dat zo sterk de ijdele gedachten ver van u houdt, dan op God te zien als een alwetend God, een overalometgeenwoordig God, een almachtig God, een God Die alle heerlijke volmaaktheden bezit, een God Wiens majesteit, reinheid en heerlijkheid niet toelaten dat Hij de minste ongerechtigheid aanschouwen zal. De oorzaak waarom de gezegende heiligen en heerlijke engelen in de hemel geen enkele ijdele gedachte van God hebben, is, dat ze steeds de grootheid, heiligheid, majesteit, reinheid en heerlijkheid van God aanschouwen en daardoor steeds met heilige eerbied vervuld zijn.

b. Het tweede middel tegen deze list van satan is, met beslistheid in uw heilige oefeningen te volharden, niettegenstaande al die afzwerende gedachten, waarmee uw ziel gekweld wordt.

Dit zal een gezegende hulp zijn om ze uit te drijven. Laat uw ziel vastberaden zijn en zeg: Of ik door ijdele gedachten gekweld word of niet, ik zal blijven bidden, blijven horen, blijven mediteren, ik zal met de heiligen gemeenschap blijven houden. Als gij eenmaal zegt: "Het is genoeg", dan zijt gij verloren, zegt Augustinus. Vele Godvruchtigen kunnen uit ondervinding getuigen dat de satan, als zij volhardende en beslist bleven in het dienen van God, hen met rust liet en ophield met het inwerpen van ijdele gedachten. Als de satan opmerkt dat al die beuzelachtige gedachten die hij inwerpt in de ziel, haar ijveriger, zorgvuldiger, en vastberadener in heilige oefeningen maken, en dat de ziel niets van haar ijver en Godsvrucht verliest, maar juist des te ernstiger en zorgvuldiger wordt en haar pogingen verdubbelt, houdt hij vaak op met het inwerpen van ijdele gedachten. Zo hield hij op met Christus te verzoeken toen Deze volhardde in het tegenstaan van satans verzoeking.

c. Het derde middel tegen deze list van satan is, te overwegen dat die ijdele en afzwerende gedachten, die gedurende onze heilige oefeningen in onze ziel geworpen worden, geen zonden in onze ziel zijn, al kunnen zij wel kwellingen in ons gemoed zijn, indien wij ze niet liefkozen of eraan toegeven, maar ze verafschuwen, weerstaan en verwerpen. Dan worden ze niet op onze rekening gezet en kunnen ze de genade en de zegeningen niet van ons weren.

Als een ziel God in oprechtheid in het aangezicht kan zien en kan zeggen: *"Heere, als ik tot U nader, overvalt mij een wereld van ijdele gedachten, die mijn ziel verstoren, mijn geloof verzwakken, mijn troost en geestelijke kracht verminderen. O, ze zijn als een blok aan mijn been; ze zijn mij een last, een kwelling, een hel. O, neem U er wraak op en bevrijd mij ervan, opdat ik U met temeer vrijheid, eenvoudigheid, geestelijkheid en gewilligheid mag dienen"*, dan kunnen ze de ziel wel kwellen, maar niet beschadigen, dan kunnen ze de zegen in de ziel niet weren. Als ijdele gedachten die tegengestaan en beweend worden, de stroom der genade zouden kunnen tegengaan en een ziel troosteloos maken, dan zou niemand op aarde genade smaken of eeuwig zalig kunnen worden. Het is niet de satan, die, door ijdele gedachten in te werpen, de genade in de ziel kan weren of haar kan doen verloren gaan, maar het is het plaats geven aan en koesteren van ijdele gedachten, die dit bewerkt: "O Jeruzalem! hoe lang zult gij de gedachten uwer ijdelheid in het binnenste van u laten vernachten?, Jer. 4:14. Zij gaan door de beste harten heen; maar in de slechtste harten krijgen ze een vaste plaats en worden daar geliefkoosd.

d. Het vierde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat het waken tegen zondige gedachten, het tegen staan van zondige gedachten, het wenen over zondige gedachten, het lieflijkste en sterkste bewijs levert van de waarheid en kracht der

genade, van de oprechtheid van uw hart, en het is de zekerste en kortste weg om ervan bevrijd te worden, Ps. 139:23. Veel lage en vleeselijke overwegingen kunnen een mens dringen over zijn woorden, leven en daden te waken, zoals de hoop op winst, de gunst van vrienden, of om een goede naam in de wereld te behouden en dergelijke. O, maar dat iemand over zijn gedachten waakt, erover klaagt en weent, dit moet wel uit een geestelijk inwendig, vernieuwd beginsel voortkomen, zoals uit liefde tot God, uit een heilige vrees voor God en uit een heilige bezorgdheid en vreugde om de Heere te behagen. De gedachten zijn de eerstgeborenen, de bloesems der ziel, het beginsel onzer kracht, hetzij ten goede of ten kwade. Ze zijn de grootste getuigen voor of tegen de mens.

Het is een juist gezegde, dat uitwendige zonden een grotere schande meebrengen, maar inwendige hartzonden een grotere schuld, zoals dat in de duivelen openbaar komt. Er is niets dat meer bewijst dat een mens grondig door Gods Geest bearbeid is, dan het feit dat hij al zijn gedachten gevangen geleid heeft tot de gehoorzaamheid van Christus, 2 Kor. 10:4-5. De genade is zeer sterk geworden in die ziel, als ze die ijdele gedachten, die in de ziel opkomen, terneerwerpt, Ps. 139:23, Jes. 59:7, Matth. 9:4.

Welnu, al kunt gij ze niet kwijt raken, bied nochtans tegenstand tegen het eerste oprijzen van die gedachten. Als er zondige gedachten opkomen, bedenk dan dit: "De Heere ziet deze gedachten; "Hij kent ze van verre", Ps. 138:6. Hij kende Herodes" bloedige gedachten, Judas" verraderlijke gedachten, en de wrede, godslasterlijke gedachten der farizeeën van verre. O, bedenk dit: al deze zondige gedachten verontreinigen en bezoedelen de ziel; zij misvormen de inwendige schoonheid en heerlijkheid der ziel zeer. Als ik deze of gene zonde doe, waartoe mijn gedachten mij neigen, dan moet ik mij bekeren of niet bekeren. Als ik mij bekeer, zal het mij meer droefheid, schaamte, verbrijzeling en zielewonden kosten, eer mijn consciëntie gestild, de Goddelijke rechtvaardigheid bevredigd, mijn troost en vrede hersteld, mijn bewijzen opgehelderd, en mijn vergeving in het hof van mijn consciëntie verzegeld zullen worden dan het ingebeelde voordeel en het schijnbaar vleeselijke genoegens waard kunnen zijn. "Wat vrucht dan hadt gij toen van die dingen waarover gij u nu schaamt?", Rom. 6:21. Als ik me nooit bekeer, o, dan zullen mijn zondige gedachten scorpioenen zijn, die mij eeuwig zullen pijnigen, de roeden die mij eeuwig zullen geselen, de dolk die mij eeuwig zal doorsteken, en de worm die eeuwig in mij zal knagen!

O, waak daarom tegen hen; blijf ze voortdurend weerstaan; klaag en ween over hen; dan zullen ze u niet beschadigen, al kunnen ze u voor een tijd wel kwellen. En bedenk dit, dat hij die dit doet, meer doet dan de meest snoevende en glinsterende huichelaar in de wereld doet. Inwendige bloedingen doden menig mens, en dit zullen ook de zondige gedachten doen, indien men ze steeds de vrije loop laat.

e. Het vijfde middel tegen deze list van satan is, dat men meer en meer met de volheid Gods vervuld en met alle geestelijke en hemelse dingen zoekt verrijkt te worden. Wat is de reden dat de engelen in de hemel nooit de minste ijdele gedachten hebben? Dit komt omdat zij met al de volheid Gods vervuld zijn. Alle dingen waarmee de Naam Gods verbonden is, zijn zeer uitnemend, zoals de stad Gods, de cederen Gods, de worstelingen Gods, en in Éfeze 3:19 de volheid Gods. Het Hebreeuwse woord eel, betekent zowel *God* als *sterk*. Het is proefondervindelijke waarheid, dat, hoe meer de ziel vervuld is met de volheid Gods en verrijkt roet geestelijke en hemelse dingen, er des te minder plaats is voor ijdele gedachten. Hoe meer wijn er in het vat is, des te minder ruimte is er voor het water. O, verzamel dan veel van God, van Christus, van de dierbare beloften en de zoete ondervindingen in uw hart; dan zult gij minder met ijdele

gedachten geplaagd worden. "De goede mens brengt goede dingen voort uit den goeden schat des harten."(Matth. 12:35

f. Het zesde middel tegen deze list van satan is, heilige en geestelijke genegenheden levendig te houden; want zoals uw genegenheden zijn, zodanig zullen ook uw gedachten zijn. "Hoe lief heb ik Uw wet! Zij is mijn betrachtiging den gansen dag", Ps. 119:97. Wat wij het meest liefhebben, is het meest in onze gedachten. "Word ik wakker, zo ben ik nog bij U", Ps. 139:18. Zij die God en Zijn wet liefhebben, zullen vaak aan God en Zijn wet denken. Een kind zal zijn moeder niet vergeten.

g. Het zevende middel tegen deze list van satan is, de veelheid der aardse beslommeringen te vermijden. O, laat de wereld uw hart en uw gedachten niet vervullen. Zielen die door de zorgen der wereld als verscheurd worden, zullen in al hun toenaderingen tot God steeds met ijdele gedachten gekweld worden. De sterren die de kleinste omloop hebben, staan het dichtst bij de Pool, en de mens die het minst door aardse beslommeringen gekweld wordt, leeft gewoonlijk het dichtst bij God. "Niemand die in den krijg dient, wordt ingewikkeld in de handelingen des leeftochts", 2 Tim. 2:4. Paulus ontleent deze vergelijking aan de Romeinen. Romeinse soldaten mochten geen landbouw of handel drijven. Ze waren alleen voor de krijgsdienst bestemd."

8. DE ACHTSTE LIST VAN DE SATAN IS, DAT HIJ DE GELOVIGEN TRACHT TE DOEN RUSTEN OP HUN WERKEN, HUN GEBEDEN, OP HUN HOREN, LEZEN EN OP DE GEMEENSCHAP DER HEILIGEN

Als de satan de ziel verleid heeft om daarop te rusten, doet hij de ziel aldus redeneren: Wel, gij kunt net zo goed nooit bidden, als te bidden en daarop te rusten; gij kunt net zo goed niet horen of lezen of de gemeenschap der heiligen beoefenen, als op deze dingen te rusten. Door deze list houdt de satan veel zielen tegen in hun loopbaan en maakt ze werkeloos, zodat hun de vreugde en de kroon dreigt te ontgaan, Jes. 58:1-2, Zach. 7:4-6 en Rom. 1:7.

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze listen van de satan zijn de volgende:

a. Het eerste middel tegen deze list van satan is, dat u scherp let op de onvolmaaktheid en zwakheid die uw heiligste verrichtingen vergezellen. O, wat een vlekken, smetten en bezoedelingen zijn er in uw heiligste verrichtingen op te merken. Als gij alles gedaan hebt wat gij kunt, moet gij dat alles besluiten met de woorden: En ga niet in het gericht met Uw knecht, o HEERE, vanwege al de zwakheden en gebreken die in mijn heiligste verrichtingen gevonden worden. Wij kunnen allen met de Kerk wel zeggen: "Al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijke kleed", Jes. 64:6. Als God alleen zou zien op hetgeen in onze beste daden verkeerd is, zijn we allen verloren. O, wat is er veel water in onze wijn gemengd, en wat kleeft er veel vuil aan ons goud. Iemand heeft eens gezegd: Hoogmoed en vermetel vertrouwen staan altijd klaar om onze beste verrichtingen te bederven.

b. Het tweede middel tegen deze list van satan is, te overwegen hoe machteloos en onbekwaam elk van uw beste plichten is om u Goddelijk te vertroosten, en om uw ziel in dagen van verdrukking, als alles rondom u duister is, te verkwikken of voor bezwijken te behoeden, wanneer God tot u als tegen Israël zal zeggen: "Gaat heen en

roept tot de goden die gij verkoren hebt; laat die u verlossen ten tijde uwer benauwdheid", Richt. 10:14. Zo zal God in de dag uwer benauwdheid tot u zeggen: "Gaaf naar uw gebeden, uw horen en uw vasten; ziet of die u kunnen helpen, ondersteunen of verlossen. Als God in die dag slechts de invloed van Zijn genade inhoudt, zullen al uw vorige diensten u niet kunnen troosten en dan zult en moet gij uitroepen: O, niemand dan Christus, niemand dan alleen Christus. O, mijn gebeden zijn Christus niet, mijn horen is Christus niet; mijn vasten is Christus niet. O, één glimlach van Christus, één glimp van Christus, één goed woord van Christus, één liefdeknik van Christus in de dag der benauwdheid en duisternis, zal de ziel meer verlevendigen en verkwikken dan al uw vorige verrichtingen waarin uw ziel gerust heeft alsof ze in de boezem van Christus waren. Zijn hart behoort alleen het middelpunt van onze ziel te zijn. Christus is de Kroon der kronen, de Heerlijkheid der heerlijkheden en de Hemel der hemelen. Alle goed woont in Hem als het voornaamste Goed.

c. Het derde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat de goede dingen, als wij daarin rusten, ons even zeker eeuwig in het verderf zullen storten als de grootste en zwaarste zonden die we kunnen doen. Die zielen die, nadat ze alles gedaan hebben, niet tot Christus opzien en niet alleen in Christus rusten, door hun diensten aan Zijn voeten te leggen, moeten in smart neerliggen. "Zie, gij allen die een vuur aansteekt, die u met spranken omgordt: wandelt in de vlam van uw vuur en in de spranken die gij ontstoken hebt. Dat geschiedt u van Mijn hand; in smart zult gijlieden liggen", Jes. 50:11. Zou het goed zijn eeuwig in een verslindend vuur te moeten branden? Zo nee, waarom rust u dan nog steeds op uw plichten en niet in de boezem van Christus?

d. Het vierde middel tegen deze list van satan is, dat gij veel op de noodzakelijkheid en uitnemendheid van de plaats der rust, die God voor u bestemd heeft, acht geeft. Boven alle andere rustplaatsen is Hij Zelf uw Rustplaats; Zijn vrije genade en liefde is uw rustplaats; de reine, heerlijke, weergaloze en onbesmette gerechtigheid van Christus is uw rustplaats. O, het is droevig, dat de meeste mensen hun ware plaats der rust hebben vergeten, zoals de Heere klaagt, Jer. 50:6: "Mijn volk waren verloren schapen; hun herders hadden hen verleid; zij hadden hen gevoerd naar de bergen; zij gingen van berg tot heuvel; zij vergaten hun legering", Eng. vertaling: hun rustplaats. Zo zwerven arme zielen, die de uitnemende rustplaats, die God voor hen bestemd heeft om daarin te rusten, niet zien, van berg tot heuvel, van de ene plicht naar de andere. Ze willen hier rusten en daar rusten; maar zielen die de uitnemende plaats der rust die God hun wil geven, wel zien, zullen zeggen: Vaarwel gebeden, vaarwel horen, vaarwel vasten; ik wil in u niet meer rusten, maar ik wil alleen rusten in de boezem van Christus, in de liefde van Christus en in de gerechtigheid van Christus.

III. SATANS LISTEN OM DE ZIELEN DER HEILIGEN IN EEN DROEVIGE, TWIJFELENDE EN TROOSTELOZE TOESTAND TE HOUDEN

Dit is de derde zaak die nu aangetoond moet worden. Hoewel de satan een gelovige nooit van zijn kroon kan beroven, is zijn boosaardigheid en afgunst nochtans zo groot, dat hij iedere steen zal omkeren, elk middel zal aanwenden om ze van hun troost en vrede te beroven, om hun leven tot een last en een hel voor hen te maken, om ze hun dagen in smart en treuren, in zuchten en klagen en in twijfelingen te doen doorbrengen. Hij maakt hen wijs dat zij geen deel aan Christus hebben, dat hun genade niet waar is, dat hun hoop de hoop van een huichelaar is, dat hun vertrouwen vermetelheid is, en dat hun vreugde een zinsbegoocheling is. De heilige John Bradford, een martelaar, schrijft in een van zijn brieven: *O Heere, soms denk ik dat ik me zo gevoel alsof er geen verschil tussen mij en de goddeloze is; ik ben blind van verstand, net als hij, en heb een vermetel, hardnekkig en opstandig hart, net als hij. Zo gaat hij voort. Ik zal u dit in enige bijzonderheden aantonen.*

1. DE EERSTE LIST VAN DE SATAN IS OM HEN STEEDS TE LATEN STAREN OP EN PEINZEN OVER DE ZONDE

Satan doet de ziel meer aan haar zonden dan aan haar Zaligmaker denken. De satan doet haar zelfs zo aan haar zonden denken, dat zij haar Zaligmaker vergeet of veronachtzaamt, zodat, zoals de psalmdichter zegt: Al haar gedachten zijn, dat er geen God is", Ps. 10:4. Hun ogen zijn zo op hun kwaal gericht, dat ze het geneesmiddel niet kunnen zien, hoewel het dicht bij hen is; en zij peinzen zo over hun schulden, dat ze geen hart hebben om aan hun Borg te denken. Een christen behoorde Christus als een schat van vreugde in zijn hart te dragen, want Hij is een Paradijs van vreugde. Hij die meer aan zijn zonde dan aan Christus denkt, kan nooit dankbaar en vruchtbaar zijn.

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze listen van de satan zijn de volgende:

Het eerste middel tegen deze list is, dat zwakke gelovigen overwegen dat Jezus Christus, hoewel Hij hen niet bevrijd heeft van de aanwezigheid der zonde, Hij hen toch bevrijd heeft van de verdoemende kracht der zonde. Het is ten eerste waar dat de zonde en de genade nooit samen geboren worden; ook zullen de zonde en de genade niet samen sterven. Zolang echter de gelovige in deze wereld leeft, moeten ook zonde en genade samen leven en in hem wonen. Christus zal in dit leven niet één gelovige bevrijden van de aanwezigheid der zonde, hoewel Hij iedere gelovige wel van de verdoemende kracht van iedere zonde bevrijdt. "Er is geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vlees wandelen, maar naar den Geest", Rom. 8:1. De wet kan een gelovige niet verdoemen, want Christus heeft haar voor hem vervuld. De Goddelijke rechtvaardigheid kan hem niet verdoemen, want Christus heeft die bevredigd. Zijn zonden kunnen hem niet veroordelen, want ze zijn in het bloed van Christus vergeven. Zijn eigen consciëntie kan hem niet op rechtvaardige gronden veroordelen, want Christus, Die meerder is dan zijn consciëntie, heeft hem vrijgesproken. Mijn zonden beschadigen mij niet, als ik ze haat. De zonde is als een wilde vijgenboom of als klimop in de muur. Hak de twijgen, de takken en de stam af, toch zullen er weer Twijgen of ranken uitspruiten, zolang de boom nog wortelt of de muur nog staande blijft.

b. Het tweede middel is, te overwegen dat, hoewel Jezus Christus u niet bevrijd heeft van de kwellende macht der zonde, Hij u toch bevrijd heeft van de overheersende macht der zonde. Gij zegt dat de zonde u zo hindert en plaagt, dat gij niet aan God kunt denken, niet tot God kunt spreken, en niet tot God kunt naderen. O, maar gedenk, dat het iets anders is, als de zonde u ergert en kwelt, dan wanneer ze over u heerschappij voert. "Want de zonde zal over u niet heersen; want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade", Rom. 6:14. De zonde kan oproer maken; maar ze zal in een heilige nooit heersen. Het gaat met de zonde in een wedergeborene als met die dieren waarvan Daniël spreekt. "Hun heerschappij is weggenomen; toch was hun verlenging van het leven gegeven tot tijd en stonde toe", Dan. 7:12.

Nu, de zonde regeert in de ziel als de ziel haar gewillig en gaarne gehoorzaamt, zich aan haar bevelen onderwerpt, zoals onderdanen de bevelen van hun vorst inderdaad aanvaarden en gehoorzamen. De bevelen van een koning worden door zijn onderdanen gewillig aanvaard en gehoorzaamd, maar de bevelen van een tiran worden onwillig aanvaard en gehoorzaamd. Al de dienst die aan een tiran bewezen wordt, geschiedt door geweld en niet uit gehoorzaamheid. Een vrije en gewillige onderwerping aan de bevelen der zonde verklaart dat de ziel onder de heerschappij der zonde staat. Maar Christus bevrijdt alle gelovigen van deze plaag en deze hel. De zonde kan van de gelovige niet zeggen, wat de hoofdman over honderd van zijn dienstknechten zei: "Ik zeg tot dezen: Ga, en hij gaat; en tot den anderen: Kom, en hij komt; en tot mijn dienstknecht: Doe dat, en hij doet liet", Matth. 8:9. Nee, het hart van de gelovige verzet zich tegen de bevelen der zonde, en als de zonde zijn ziel naar de duivel wil voeren, sleurt hij zijn zonde voor de Heere en schreeuwt om recht. Heere, zegt de gelovige ziel, de zonde speelt de tiran en de duivel in mij; ze wil dat ik doe, wat tegen Uw heiligheid en tegen mijn zaligheid, tegen Uw eer en heerlijkheid en tegen mijn troost en vrede is. Doe mij daarom recht, Gij rechtvaardige Rechter van hemel en aarde, en laat deze tiran onder dat recht sterven. Het is een bewijs dat de zonde uw toestemming niet heeft verkregen, maar uw ziel met geweld verkracht, als gij het tot God uitschreeuwt. Als onder de wet een maagd die verkracht werd, het uitschreeuwde, dan was ze onschuldig, Deut. 22:27. Als zo een door de zonde getiranniseerde ziel het tot God uitschreeuwt, is ze onschuldig. Die zonden zullen haar niet toegerekend worden.

c. Het derde middel tegen deze list van satan is dit: Houd voortdurend uw ene oog gericht op de beloften van de vergeving der zonde, en uw andere oog op de inwendige werkingen van de zonde. Dit is de meest zekere waarheid, dat God die zonden genadig aan Zijn volk wil vergeven, die Hij in dit leven niet ten volle in Zijn volk ten onder wil brengen. Paulus bidt driemaal, dat is, vaak of hij van de doorn in zijn vlees verlost mag worden. Al wat hij verkrijgen kan, is: "Mijn genade is u genoeg", 2 Kor. 12:9. Ik wil u genadig vergeven, hetgeen Ik niet in u wil overwinnen, zegt God. "En Ik zal hen reinigen van al hun ongerechtigheid, met dewelke zij tegen Mij gezondigd hebben; en Ik zal vergeven al hun ongerechtigheden, met dewelke zij tegen Mij gezondigd, en met dewelke zij tegen Mij overtreden hebben", Jer. 33:8. "Ik, Ik ben het, Die uw overtredingen uitdelg om Mij nentwil, en Ik gedenk uwer zonden niet", Jes. 43:25, nu niet en morgen niet. Het Hebreeuws duidt een voortgaande daad van God aan. De beloften van God zijn een kostbaar boek. Elke bladzij druipt van barmhartigheid. Al kan een zwakgelovige het niet openen, lezen en toepassen, Christus kan en wil ze toepassen aan zijn ziel.

O, gij klagende zielen, die uw dagen met zuchten en kreunen onder het gevoel en de last van uw zonden doorbrengt; waarom handelt gij zo onvriendelijk met God en zo schadelijk met uw eigen ziel, doordat gij geen acht geeft op die dierbare beloften van de

vergeving der zonde? Die kunnen uw verslagen geest in de donkerste nacht en onder de zwaarste last der zonde opbeuren en verkwikken.

d. Het vierde middel tegen deze list van satan is, dat gij op al uw zonden ziet, zoals ze Christus toegerekend werden als schulden die de Heere volkomen heeft voldaan. Werkelijk, was er maar één penning van die schuld die Christus op Zich nam te voldoen, niet betaald, het zou met de onbevleete rechtvaardigheid van God niet bestaanbaar geweest zijn, Hem in de hemel te laten komen en Hem aan Zijn rechterhand te zetten. Maar daar al onze schulden door Zijn dood afgedaan zijn, worden wij vrijgesteld, en Hij is verhoogd aan de rechterhand van Zijn Vader, en dit is het hoogste van Zijn heerlijkheid en het grootste onderpand van onze zaligheid: "Want Hij heeft Dien, Die geen zonde gekend heeft, zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid in Gods in Hem", 2 Kor. 5:21. Christus was door toerekening en in naam de grootste der zondaren, Peccatorum maximus, zegt Luther. Al onze zonden werden op Christus gelegd, zoals die evangelische profeet zegt: "Om onze overtredingen is Hij verwond; om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf die ons den vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden. Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons een iegelijk naar zijn weg; doch de HEERE heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen", Jes. 53:5-6.

Wij weten dat bij de wet al de schulden van de vrouw op haar man verhaald worden. De vrouw zegt: Als ik u iets schuldig ben, ga naar mijn man. Zo mag de gelovige tegen de wet en de rechtvaardigheid Gods spreken: Als ik u iets schuldig ben, ga naar mijn Christus, Die het voor mij opgenomen heeft. Ik behoer niet moedeloos neer te zitten onder het besef van die schulden die Christus tot de laatste penning volkomen heeft voldaan. Zou het geen bewijs van veel zwakheid, ik zou bijna zeggen van veel dwaasheid zijn, als een schuldenaar moedeloos zit te kijken op schulden die Zijn Borg vrijwillig en volkomen heeft voldaan? Het gevoel van Diens grote liefde behoort een mens te dringen om voor altijd zijn Borg lief te hebben en te eren, en die hand te zegenen die de schulden betaald en de rekeningen doorgestreept heeft. Maar moedeloos neer te gaan zitten, als de schuld voldaan is, dit vraagt om bekering. Al de volmaakt-heden die in de hemel en op aarde gevonden worden, zijn in Christus samengevat. Hij heeft de grootste waarde en rijkdom in Zich. Hij heeft alle rekeningen tussen God en ons vereffend. Gij herinnert u de zondebok. Al de ongerechtigheden van de kinderen Israëls en al hun overtredingen naar al hun zonden werden op het hoofd van de bok gelegd, zodat deze al hun ongerechtigheden droeg, Lev. 16:21. Welnu, de Heere Jezus is die gezegende Zondebok, op Wien al onze zonden werden gelegd, en Die onze zonden alleen heeft weggedragen in het land der vergetelheid, waar ze nooit meer zullen worden gedacht.

Een gelovige mag, onder de schuld van zijn zonde, de Heere in het aangezicht zien en lieflijk met Hem pleiten: *Het is waar, Heere, ik ben U zeer veel schuldig, maar Uw Zoon was mijn Rantsoen, mijn Verlossing. Zijn bloed was de prijs; Hij was mijn Borg en nam het op Zich om mijn zonden te beantwoorden. Ik weet dat U bevredigd moest worden, en Christus heeft aan U tot de laatste penning voldaan. Niet voor Hemzelf, want wat voor zonden had Hij Zelf? Maar voor mij. Het waren mijn schulden, waarvoor Hij voldeed. Het behage U het boek te overzien, en U zult ontdekken dat de rekeningen door Uw eigen hand zijn doorgehaald, omdat Christus daarvoor geleden en voldaan heeft. De bloedstroom van Abel, zo luidt het in het Hebreeuws, alsof het bloed van één Abel evenveel tongen als druppels had roept om wraak tegen de zonde, maar het bloed van Christus riep veel luider om de verggeving der zonde.*

e. Het vijfde middel tegen deze list van satan is dit: Overweeg ernstig, waarom het de Heere behaagt dat Zijn volk met de werkingen der zondige verdorvenheden geoefend, verontrust en gekweld wordt. Het is om de volgende redenen: eensdeels om hen nederig en laag in eigen oog te houden; anderdeels om hen aan te dringen alle Goddelijke hulp te gebruiken, waardoor de zonde ten onder gebracht en gedood kan worden; ook opdat zij op Christus zullen leven tot volmaking van het werk der heiligmaking, gespeend zullen worden aan de dingen hier beneden, ziek van hart zullen worden, omdat ze niet bij Christus zijn; en voorts, opdat zij ingewanden van medelijden zullen hebben jegens anderen, die met hen aan dezelfde gebreken onderworpen zijn; opdat zij het onderscheid zullen zien tussen een staat van genade en een staat van heerlijkheid; en opdat de hemel aan het einde des te zoeter voor hen zal zijn. Nu, laat de Heere om deze gewichtige redenen toe, dat Zijn volk met de werkingen der zondige verdorvenheden geoefend en gekweld wordt? O, laat de gelovige dan geen bittere dingen tegen zijn eigen ziel en troost spreken en schrijven, omdat die zonde zijn rechtvaardige ziel pijnigt. Laat hij de hand op de mond leggen en zwijgen, omdat de Heere het zo wil hebben, en wel om zulke gewichtige redenen, die de ziel niet kan verstaan. Wij moeten leren om te kunnen onderwijzen.

f. Het zesde middel tegen deze list van satan is dit: Overweeg met ernst dat de gelovigen berouw moeten hebben, omdat ze door hun zonden moedeloos geworden zijn. Dit zal hun menig gebed, veel tranen en zuchten kosten, omdat hun moedeloosheden onder de zonde uit onwetendheid en ongeloof ontstaan. Ze komen voort uit hun onwetendheid omtrent de rijkdom, vrijheid, volheid en eeuwigheid van Gods liefde. Ook kennen zij de kracht, heerlijkheid, algenoegzaamheid en uitwerking van het lijden en de dood van de Heere Jezus Christus niet; evenmin de waarde, heerlijkheid, volkomenheid en volmaaktheid van de gerechtigheid van Jezus Christus; ook zijn ze onwetend omtrent die wezenlijke, nauwe, geestelijke, heerlijke en onverbreekbare vereniging die er tussen Christus en hun dierbare ziel is. O, wisten en geloofden ze de waarheid van deze dingen, zoals het behoort, ze zouden onder het gevoel en de werking der zonde niet terneergeslagen en overstelpt neerzitten. God heeft een gelovige nooit een nieuw hart gegeven opdat het altijd zou bloeden en altijd door moedeloosheden verscheurd zou worden.

2. DE TWEEDE LIST VAN DE SATAN IS, DAT HIJ HEN BEWERKT VERKEERDE OPVATTINGEN VAN HUN GENADE TE VOEDEN

De satan weet dat verkeerde opvattingen van de zonde de ziel schade doen, maar ook verkeerde opvattingen van de genade. Ik zal alleen het geloof als voorbeeld nemen. O, hoe werkt de satan uit alle macht om de mensen ertoe te brengen verkeerde opvattingen van het geloof te voeden! Soms geeft hij hun een indruk dat het geloof bestaan zou uit een volle verzekering van de liefde van God jegens iemand in het bijzonder, of een volkomen verzekering van de vergeving van iemands zonden in het bijzonder. De satan zegt: Wat spreekt gij over het geloof? Het geloof is een verzekering van de liefde Gods en van de vergeving der zonde, en die hebt gij niet. Gij weet dat, gij daar ver vandaan bent; dus gij hebt geen geloof. Door de mens ertoe te brengen zo'n verkeerde opvatting van het geloof te koesteren, houdt de satan hem in een droeve, twijfelende toestand en doet hem zijn dagen in droefheid en zuchten doorbrengen, zodat zijn tranen hem tot spijze zijn dag en nacht.

Als een mens iets alleen warm noemt dat de hoogste temperatuur heeft, dan zou iets dat een lagere temperatuur heeft, nooit warm kunnen zijn. Als daarom iemand het geloof

alleen een verzekering van Gods liefde en van de vergeving der zonden in het bijzonder noemt, waar blijven dan de mindere trappen van het geloof? Als iemand zegt dat een mens die lacht, springt, werkt en loopt, alleen maar een levend mens is, zouden dan niet duizenden, die onder inwendige of uitwendige zwakheden zuchten en die niet kunnen lachen, springen, werken en lopen, dood genoemd moeten worden, terwijl wij toch weten dat zij levend zijn? Zo is het ook met het geloof, en gij weet hoe gij dit moet toepassen.

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze listen van de satan zijn de volgende:

a. Het eerste geneesmiddel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat er waar geloof, zelfs groot geloof kan zijn, al is er nog geen verzekering. De Kananése vrouw had een sterk geloof", maar we lezen van geen verzekering. "Deze dingen heb ik u geschreven", zegt Johannes, "die gelooft in den Naam van den Zoon Gods; opdat gij weet, dat gij het eeuwige leven hebt, en opdat gij gelooft in den Naam des Zoons van God", 1 Joh. 5:13. In deze woorden ziet u dat zij geloofden en het eeuwige leven hadden, ziende op de belofte en het voornemen Gods, en ziende op het beginsel en het zaad van dat eeuwig leven in hun ziel, en ziende op Christus, hun Hoofd, Die in de hemel zit en daar al Zijn uitverkorenen vertegenwoordigt: "En heeft ons mede opgewekt, en heeft ons mede gezet in den hemel in Christus Jezus", Ef. 2:6. Toch wisten zij niet dat zij het eeuwige leven hadden. Het is één zaak een recht op de hemel te hebben, en een andere zaak dit te weten. Het is één zaak bemind te worden, en een andere zaak te weten dat men bemind wordt. Het is één zaak, dat God de naam van iemand in het boek des levens geschreven heeft, en een andere zaak, dat God een mens openbaart dat zijn naam in het boek des levens geschreven is en tot hem zegt: "Verblijd u, dat uw naam geschreven is in de hemelen", Luk. 10:20. Zo zegt Paulus: "In Welken ook gij zijt, nadat gij het woord der waarheid, namelijk het Evangelie uwer zaligheid, gehoord hebt; in welken gij ook, nadat gij geloofd hebt, zijt verzegeld geworden met den Heiligen Geest der belofte", Ef. 1:13. Zo Micha: "Verblijd u niet over mij, o mijn vijandin; wanneer ik gevallen ben, zal ik weder opstaan; wanneer ik in duisternis zal gezeten zijn, zal mij de HEERE een Licht zijn. Ik zal des HEEREN gramschap dragen, want ik heb tegen Hem gezondigd", Micha 7:8-9. Deze ziel had geen verzekering, want ze zat in duisternis en verkeerde onder Gods gramschap. Toch had ze een sterk geloof, hetgeen blijkt uit de woorden: "Wanneer ik gevallen ben, zal ik weder opstaan; wanneer ik in duisternis zal gezeten zijn, zal de HEERE mij een Licht zijn. Hij zal mij uitbrengen aan het licht; ik zal mijn lust zien aan Zijn gerechtigheid." Jes. 50:10 bewijst het ook. Zij hadden het geloof, hoewel zij de verzekering niet hadden.

Laat dit voor het eerste antwoord voldoende zijn.

b. Het tweede middel tegen deze list van satan is dit: Onderzoek met ernst dat God in de Heilige Schrift het geloof anders aanduidt. God zegt dat het geloof een aannemen van Christus is. "Zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven", Joh. 1:12. Het wordt een blijven bij de Heere genoemd, Hand. 11:23. De Heere zegt dat het geloof een komen tot God in Christus is, of een wentelen van de ziel op Christus, een rusten of blijven in Christus. Het is altijd het veiligst en lieflijkst, zowel de genade als de ondeugden te noemen zoals God ze noemt. Dit is de enige weg om de ziel te bevestigen en haar te beveiligen tegen de bedriegerijen en listen van mensen en duivelen, die, door de verkeerde aanduidingen van de genade, arbeiden om de zielen in een twijfelende, wankelende en kwijnende toestand te houden, en zo hun leven tot een last en een hel te maken.

c. Het derde geneesmiddel tegen deze list van satan is dit: Overweeg ernstig dat er waar geloof kan zijn waar veel twijfel is. Hetgeen Christus zo vaak tegen Zijn discipelen zegt, getuigt hiervan: Waarom zijt gij zo bevreesd, gij kleingelovigen? In dezelfde personen wordt dus wel het geloof gevonden, en nochtans ook twijfel. Hun geloof wordt geprezen, hun twijfel veroordeeld.

d. Het vierde middel tegen deze list van satan is dit: Overweeg ernstig dat verzekering een vrucht van het geloof is. Daarom kan verzekering zelf geen geloof zijn. De oorzaak kan het gevolg niet zijn en de wortel niet de vrucht. Het gevolg vloeit uit de oorzaak voort, de vrucht ontstaat door de wortel, de stroom vloeit uit de fontein, en zo volgt de verzekering op het geloof. Ik zal dit aldus bewijzen: de verzekering van onze verlossing en van de vergeving der zonde ontstaat allereerst uit het getuigenis van de Geest van God, dat wij kinderen Gods zijn, Ef. 1:13; en de Geest getuigt nooit voordat wij gelovigen zijn: Want wij zijn kinderen door het geloof in Christus Jezus, Gal. 4:6. Daarom is verzekering niet het geloof, maar ze volgt op het geloof, zoals het gevolg op de oorzaak. Nog eens, niemand kan van zijn zaligheid verzekerd en overtuigd worden, dan alleen wanneer hij met Christus verenigd en in Christus ingeplant is, en niemand wordt in Christus ingeënt dan alleen door het geloof. Hij moet eerst in Christus ingelijfd zijn door het geloof, eer hij van zijn zaligheid verzekerd wordt. Dit bewijst duidelijk dat verzekering niet het geloof is, maar een vrucht van het geloof.

Nog eens, het geloof kan niet verloren gaan, maar verzekering heeft men niet altijd. Daarom is de verzekering niet hetzelfde als geloof, Ps. 51:14, 30:7-8. Hoewel de verzekering een kostbare bloem in de tuin van een gelovige is en oneindig veel zoeter en vreugdevoller voor de ziel dan alle uitwendige troost en genoegens, is toch verzekering een bloem die kan verwelken en haar frisheid en schoonheid kan verliezen, zoals de heiligen bij droeve ondervinding gehad hebben.

Ten laatste, een mens moet eerst geloof hebben, eer hij verzekering kan hebben. Dit blijkt duidelijk hieruit, dat iemand eerst verlost moet worden, eer hij van zijn verlossing verzekerd kan zijn, want hij kan niet verzekerd worden van iets dat er niet is. En iemand moet eerst een zaligmakend geloof hebben, eer hij door het geloof gezaligd kan worden, want hij kan niet gezaligd worden door hetgeen hij niet heeft. Daarom moet een mens eerst geloof hebben, eer hij verzekering kan hebben. Zo volgt hieruit duidelijk dat de verzekering niet het geloof is. Er zijn er velen die een betrouwend geloof hebben en toch verzekering en haar vruchten, zoals grote blijdschap, heerlijke vrede en een sterk verlangen naar de komst van Christus, missen.

3. DE DERDE LIST VAN DE SATAN IS, DAT HIJ DE ZIEL VERKEERDE GEVOLGTREKKINGEN DOET MAKEN VAN DE DADEN DER VOORZIENIGHEID DIE TEGEN HAAR INGAAN.

De satan zegt: Ziet gij niet hoe de voorzienigheid uw gebeden, uw begeerten, uw tranen, uw hoop en uw pogingen dwarsboomt?, Ps. 77:7, enz. Gewis, als Hij u liefheeft, als Zijn ziel Zich in u zou verheugen, zou Hij zo niet met u handelen.

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze listen van de satan zijn de volgende:

a. Het eerste middel tegen deze list van satan is dit: Overweeg met ernst dat veel dingen tegen uw begeerten kunnen ingaan, die nochtans niet tegen uw welzijn ingaan. Abraham, Jakob, David, Job, Mozes, Jeremia, Jona en Paulus ontmoetten veel dingen

die tegen hun begeerten en pogingen ingingen, maar niet tegen hun welzijn. Allen die met wijsheid hun begeerten en pogingen en Gods daden met elkaar vergeleken hebben, kunnen dit weten. Een geneesmiddel werkt vaak tegen de begeerten van een zieke in, terwijl het nochtans tot zijn welzijn werkt.

Ik herinner mij een geschiedenis van een Godvrezend man die graag naar Frankrijk wilde gaan. Vlak voordat hij aan boord wilde gaan, brak hij zijn been. De voorzienigheid bestuurde dit zo tot zijn welzijn, want het schip verging op die reis met man en muis. Hoewel de voorzienigheid tegen zijn begeerte inging, werkte ze toch niet tegen zijn welzijn.

b. Het tweede middel tegen deze list van satan is, ernstig te overwegen dat de hand van God tegen iemand kan zijn, terwijl de liefde en het hart van God zeer op die mens gesteld zijn. De hand van God was tegen Efraïm, en toch was Zijn liefde, Zijn hart zeer op Efraïm gesteld: "Ik heb wel gehoord, dat zich Efraïm beklagt, zeggende: Gij hebt mij getuchtigd, en ik ben getuchtigd geworden als een ongewend kalf. Bekeer mij, zo zal ik bekeerd zijn, want Gij zijt de HEERE, mijn God! Zekerlijk, nadat ik bekeerd ben, heb ik berouw gehad, en nadat ik aan mijzelf ben bekendgemaakt, heb ik op de heup geklopt; ik ben beschaamd, ja, ook schaamrood geworden, omdat ik de smaadheid mijner jeugd gedragen heb. Is niet Efraïm Mij een dierbare zoon; is hij Mij niet een troetelkind? Want sinds Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstiglijk aan hem; daarom rommelt Mijn ingewand over hem; Ik zal Mij zijner zekerlijk ontfermen, spreekt de HEERE", Jer. 31:18-20. God kan zuur zien, bitter twisten en kastijden, ook zelfs degenen die Hij zeer liefheeft. De hand van God was zeer tegen Job, en toch was Zijn liefde, Zijn hart zeer op Job gezet. Zo was het ook met David en Jonathan.

Hij die de gevolgtrekking maakt dat het hart van God is tegen hen tegen wie Zijn hand is, zal het geslacht der rechtvaardigen veroordelen. En God wil niet dat zij onrechtvaardig veroordeeld worden. Gods hand kan vóór mensen zijn, terwijl Zijn hart tegen hen is. Zo was het met Saul, Haman en Jehu. "Ook liefde, ook haat, weet de mens niet uit al hetgeen dat voor zijn aangezicht is", Pred. 9:1.

c. Het derde middel tegen deze list van satan is, te overwegen dat alle tegengestelde voorzienige gebeurtenissen die de heiligen overkomen, tot een of andere gezegende weldaad, die God aan hen wil geven, leiden. De voorzienigheid ging tegen Davids begeerte in door het kind dat op zondige wijze ontvangen was, weg te nemen. Toch ging ze niet tegen een betere weldaad in, want was het voor David niet veel beter Sálomo als wettige erfgenaam te ontvangen, dan dat een bastaardzoon de kroon zou dragen?

Gij weet dat Jozef naar Egypte verkocht werd door de afgunst en boosheid van zijn broeders. Daar werd hij ook in de gevangenis gezet, omdat hij zich door de lusten van zijn meesteres niet liet vangen. Toch leidden al deze wegen wonderlijk tot zijn verhoging en de instandhouding van zijn geslacht, dat toen de zichtbare kerk van Christus vormde. De hand Gods werkte zo, dat, hetgeen zij zochten te doen verdwijnen, werd verhoogd. Jozef werd door zijn broers verkocht, opdat zij voor hem niet behoefden te knielen, en toch hebben ze zich voor hem gebogen, omdat hij verkocht werd, Gen. 37. David was voor een koninkrijk bestemd, maar o, de engten, moeiten en doden, waar hij doorheen ging eer hij het gewicht van zijn kroon voelde! Dit alles diende om zijn kroon heerlijker te maken en ze des te vaster op zijn hoofd te zetten.

God bestuurde het zo, dat Jonas ongehoorzaamheid en zijn daden die daarmee gepaard gingen, het doel zouden bereiken dat zij het meest schenen tegen te staan. Jona vlucht naar Tarsis, wordt in de zee geworpen, en dan door een wonder gered. De zeelieden hebben hoogstwaarschijnlijk aan de Ninevieten verteld wat er gebeurd was. Dit bewees

dat hij een man was van God gezonden en dat zijn bedreigingen geloofd moesten worden. Daarop bekeerden en verootmoedigden zij zich, opdat de toorn Gods niet over hen zou komen. De bewegingen der Goddelijke voorzienigheid zijn zo diep, zo duister en zo veranderlijk, dat de meest wijze en edele zielen daaruit niets kunnen besluiten.

d. Het vierde middel tegen deze list van satan is, ernstig te overwegen dat al de vreemde, duistere, diepe en veranderlijke werkingen der voorzienigheid die de gelovigen ondervinden, hen verder zullen brengen op hun weg en reis naar de hemel en de zaligheid. De Goddelijke wijsheid en liefde zullen alle dingen hier beneden zo besturen, dat zij zullen medewerken tot het wezenlijk, inwendig en eeuwig welzijn van hen die Hem liefhebben. Al de ruwe wegen der voorzienigheid leidden David naar de troon en droegen bij tot de grote verhoging van Daniël en zijn drie vrienden. Zo zullen alle ruwe wegen der voorzienigheid ertoe bijdragen dat de zielen der gelovigen boven alle dingen verheven worden. Zoals de wateren de ark van Noach dichter naar de hemel verhieven, en de stenen, op Stefanus geworpen, hem dichter bij Christus, de Hoeksteen brachten, zo zullen al de vreemde wegen der voorzienigheid ons dichter bij Christus en de hemel brengen.

4. DE VIERDE LIST VAN DE IS, DAT HIJ HEN INGEEFT DAT HUN GENADE NIET WAAR EN ECHT, MAAR VALS EN NAGEMAAKT IS.

De satan zegt: "Het is niet alles goud wat er blinkt. Alles wat gij acht genade te zijn, wat gij genade noemt, is geen vrije genade. Wat gij geloof noemt, is maar verbeelding, en wat gij ijver noemt, is slechts een natuurlijke hartstocht. Het licht dat gij hebt, is maar algemeen; velen die nu in de hel zijn, hadden dat ook." De satan, die er zeer sterk op aanwerkt om huichelaars te overtuigen dat hun genade echt is, werkt er niet minder sterk op aan om ware gelovigen te overtuigen dat hun genade namaak is, terwijl ze inderdaad waar is en de toetssteen van Christus kan doorstaan.

Wel is het zo, dat menige schone bloem uit een stinkende wortel kan groeien en dat vele lieflijke hoedanigheden en schone daden gezien worden, terwijl de wortel der natuur verdorven is.

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze listen van de satan zijn de volgende:

a. Het eerste middel tegen deze list van satan is, om ernstig te overwegen dat genade in tweeërlei zin genoemd kan worden.

1. Ze kan opgenomen worden als het genadig welbehagen en de vrije gunst van God, waardoor het Hem behaagd heeft uit vrije liefde sommigen in Christus als de Zijnen aan te nemen. Dit noemen sommigen de eerste genade, omdat ze de fontein van alle andere genade is, en de bron waaruit ze vloeit. Ze wordt daarom genade genoemd, omdat ze een mens genade doet vinden bij God. Maar deze genade is alleen in God.
2. Genade wordt genomen voor de gaven der genade en die kunnen algemeen en bijzonder zijn. Sommige hebben de gelovigen en huichelaars gemeen, zoals bijvoorbeeld de genade der kennis en de gave van het gebed. Sommige zijn bijzondere gaven en die zijn eigen aan de gelovigen, zoals geloof, ootmoed, zachtmoedigheid, liefde, lijdzaamheid, Gal. 5:22.

b. Het tweede middel tegen deze list van satan is, met wijsheid het verschil tussen vernieuwende genade en weerhoudende genade, tussen heiligende en tijdelijke genade op te merken.

Dit zal ik u in de tien volgende bijzonderheden aanwijzen:

1. Ware genade maakt alles inwendig en uitwendig heerlijk: "Des konings dochter is geheel verheerlijkt inwendig; haar kleding is van gouden borduursel", Ps. 45:14. Ware genade maakt het verstand en de genegenheden heerlijk. Ze werpt een algemene heerlijkheid op al de edele delen der ziel: "Des konings dochter is geheel verheerlijkt inwendig." Zo ook uitwendig: Haar kleding is van gouden borduursel? Er gaat heerlijkheid lilt van Gods kinderen. Zelfs de wereld zal genoodzaakt worden te erkennen dat zij degenen zijn die Jezus hebben gezien. God gebruikt geen weegschaal om onze genade te wegen, maar een toetssteen om onze genade te toetsen. Alle zaligmakende genade draagt het stempel van reinheid, nauwgezetheid en heiligheid, Hand. 15:9, 1 Petrus 4:1. Zoals de genade een vuur is om de ziel van de drek en de onreinheid te zuiveren, zo is ze ook een sieraad om de ziel heerlijk te maken. Ware genade maakt alles nieuw: "Indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel", 2 Kor. 5:17. Het Grieks betekent een nieuwe schepping: een nieuwe Adam, een nieuw verbond, een nieuw paradijs, een nieuwe Heere, een nieuwe wet, nieuwe harten en nieuwe schepselen gaan alle samen. Dit doet tijdelijke genade niet. Zedelijke deugd beteugelt alleen de uitwendige mens, maar verandert niet de gehele mens. Een leeuw in een kooi is nog steeds een leeuw. Hij zit gevangen, maar is niet veranderd. Hij behoudt nog steeds zijn leeuwennatuur. Zo houdt tijdelijke genade veel mensen terug van goddeloosheid, maar zij wendden zich niet van de goddeloosheid af. Maar eeuwige, ware genade verandert een leeuw in een lam, zoals Paulus, en een publieke vrouw in een boetvaardige zondares.
2. De voorwerpen van ware genade zijn bovennatuurlijk. Ware genade houdt zich bezig met de meest verheven, edelste voorwerpen, zoals met God, Christus, de dierbare beloften, die meer waard zijn dan een wereld, met een onbeweeglijk koninkrijk, een onverwelkelijke kroon en met hemelse schatten, die niet roesten. De voorwerpen van tijdelijke genade zijn laag en arm, en ze zijn altijd binnen het bereik van het verstand.
3. Ware genade stelt een christen in staat, als hij zichzelf is, geestelijke daden met wezenlijke vreugde te doen. Voor ware begenadigde zielen is Christus' juk zacht en Zijn last licht. Zijn geboden zijn niet zwaar. Paulus zegt: "Ik heb een vermaak in de wet Gods naar den inwendigen mens", Rom. 7:22. Hij wordt welgelukzalig genoemd wiens lust in des HEEREN wet is, PS. 1:2. Sálomo zegt in Spreuken 21:15: "Het is den rechtvaardige een blijdschap recht te doen"; en in hoofdstuk 3:17, dat voor een begenadigde ziel de wegen des Heeren, wegen der lieflijkheid en Zijn paden vrede zijn. Voor hen die slechts tijdelijk genade, slechts zedelijke deugden hebben, zijn de godsdienstplichten een last en niet een genoegen, zware arbeid en geen vreugde. Ze zeggen: "Waarom vasten wij en Gij ziet het niet aan? Waarom kwellen wij onze ziel en Gij weet het niet? Die in Maleachi 3:14 zeggen: "Gij zegt: Het is tevergeefs God te dienen; want wat nuttigheid is het, dat wij Zijn wacht waarnemen, en dat wij in het zwart gaan voor het aangezicht des HEEREN der heirscharen"? En die in Amos 8:5 "Wanneer zal de nieuwe maan overgaan, dat wij leeftocht mogen verkopen? En de sabbat, dat wij koren mogen openen? Verkleinende de efa, en den sikkkel vergrotende, en verkeerd handelende met bedrieglijke weegschalen."
4. Ware genade maakt een mens hoogst voorzichtig en vreesachtig voor zijn eigen hart. Ze doet hem zeer bedachtzaam zijn over zijn eigen hart. Zij onderwijst,

onderzoekt en overziet dat hart. Tijdelijke genade en zedelijke deugden maken de mensen meer bedachtzaam over anderen. Ze geven liever anderen raad, wekken liever anderen op, en houden liever anderen in het oog. Daardoor openbaren ze met open mond dat hun genaden niet zaligmakend en de heiligen niet eigen zijn; maar dat zij tijdelijk zijn en ook in Judas, Demas en de farizeeën gevonden werden.

5. Ware genade zal het hart van een mens zodanig bewerken, dat hij de stiptste en heiligste wegen en Goddelijke zaken om reinheid en heiligheid, tegenover alle gevaren en moeiten, lief heeft en aanhangt "Uw woord is zeer gelouterd en Uw knecht heeft het lief", Ps. 119:140. Anderen hebben het lief en leven ernaar om de naam, de eer en het voordeel dat zij erdoor verkrijgen; maar ik, zegt David heb het lief om zijn geestelijke schoonheid en reinheid. Zo staat er in Psalm 44:18-20: "Dit alles is ons overkomen, nochtans hebben wij U niet vergeten, noch valselijk gehandeld tegen Uw verbond. Ons hart is niet achterwaarts gekeerd, noch onze gang geweken van Uw pad, hoewel Gij ons verpletterd hebt in een plaats der draken, en ons met een doodsschaduw bedekt hebt." Maar tijdelijke genade zal de ziel tegen alle tegenstand en ontmoedigen in de wegen Gods niet staande houden. Dit blijkt duidelijk in de volgelingen van Jezus die Hem verlieten, Joh. 6:60-66, en in hen die in steenachtige plaatsen bezaaid zijnen afvallen, Matth. 13:20-21.
6. Ware genade doet de mens over de kroon der wereld heenstappen en Christus" kruis op zich nemen; hij verkiest het kruis van Christus boven de heerlijkheid der wereld. We zien dat in Abraham, Mozes, Daniël en de andere geloofshelden in Hebreëen 11. Godfried van Bouillon, tijdens de kruistochten koning van Jeruzalem, weigerde met een kroon van goud gekroond te worden. Hij zei: Het betaamt een christen niet een kroon van goud te dragen, waar Christus een kroon van doornen heeft gedragen. Tijdelijke genade kan echter een ziel niet bewerken, Christus" kruis liever te dragen dan 's werelds kroon. Ontmoeten deze twee elkaar, dan stapt een tijdgelovige over het kruis van Christus heen en neemt de kroon der wereld op en draagt die. "Demas heeft mij verlaten, hebbende de tegenwoordige wereld liefgekregen", 2 Tim. 4:10. Zo had de rijke jongeling veel goede deugden. Hij beloofde een hemeling te worden en was er niet ver vandaan. Als Christus echter Zijn kruis voor hem plaatst, stapt hij er overheen en kiest zijn goederen, Matth. 19:19-22. Als de hemel op geen andere voorwaarde is te verkrijgen dan door het verlies van zijn goederen, mag Christus Zijn hemel houden.
7. Heiligende genade, vernieuwende genade maakt de ziel werkzaam uit geestelijke en wezenlijke, innerlijke beweegredenen. Zo doet het gevoel der Goddelijke liefde de ziel op God wachten en voor God handelen. Dit doet ook het gevoel van uitnemendheid en zoetheid der gemeenschap met God. Ook de gedachte aan de uitgelezen en kostbare openbaringen die de ziel vroeger heeft gehad van de schoonheid en heerlijkheid van God en Zijn dienst, maken haar werkzaam. De lieflijke blikken, de goede woorden, de gezegende liefdesbrieven, de heerlijke kussen en de zoete omhelzingen, die begenadigde zielen van Christus in Zijn dienst hebben ontvangen, wekken hen op en bewegen hen om in heilige plichten op Hem te wachten. Maar tijdelijke genaden zetten de mens aan tot godsdienstige plichten uit uitwendige beweegredenen, zoals aardse belangen, eer en toejuicing van anderen en vele dergelijke overwegingen, zoals u kunt zien in Saul, Jehu, Judas, Demas, de wetgeleerden en de farizeeën. Bernardus heeft eens gezegd: O Heere, U bent goed voor de ziel die U zoekt; wat moet U dan niet zijn voor de ziel die U

vindt. Een zekere abt leefde nauw, wandelde zedig en gedroeg zich nederig, zolang hij nog maar een monnik was. Toen hij echter door zijn schijnbaar buitengewone heiligheid tot abt verheven werd, werd hij onuitstaanbaar trots en onbeschaamd. Toen men hem naar de oorzaak van die verandering vroeg, erkende hij dat zijn vroegere nederige blik gediend had om de sleutels van de abdij te kunnen vinden. Door zulke lage, ijdele beweegredenen worden tijdgelovigen aangezet om godsdienstig te worden.

8. Zaligmakende, vernieuwende genade doet een mens de Heere volkomen volgen in het verlaten van alle zonden en in het houden van al Gods geboden. Jozua en Kaleb volhardden de Heere na te volgen. Zacharias en Elisabeth waren beiden rechtvaardig voor God, wandelende in al de geboden en rechten des Heeren, onberispelijk. De heiligen in de Openbaring volgden het Lam, waar Het ook heenging. Tijdelijke genade kan echter een mens niet in staat stellen de Heere volkomen te volgen. Zij doet een mens de Heere gedeeltelijk, bij vlagen en verdeeld volgen, zoals u kunt zien in Jehu, Herodes, Judas, de wetgeleerden en farizeeën, die de munt, de dille en de komijn vertienden, maar het zwaarste der wet, namelijk het oordeel en de barmhartigheid en het geloof nalieten. Ware genade werkt in het hart een haat tegen alle zonde en een liefde voor de gehele waarheid. Ze doet de mens die zonden haten die hij niet kan overwinnen, en ze doet hem walgen van die zonden die hij ten koste van alles zou willen overwinnen. David haatte alle valse pad, alle leugenpaden, en hield al Gods bevelen van alles, voor recht. Anselmus wilde liever rein van zonde naar de hel dan bezoedeld met de zonde naar de hemel gaan. Zo kan een waar begenadigde ziel zeggen: "Al is er in mij geen enkele zonde onderworpen en gedood zoals het behoort en zoals ik zou willen, nochtans haat en walg ik van iedere zonde. Zo kan een waar begenadigde ziel zeggen: Al gehoorzaam ik niet één gebod zoals het behoort en zoals ik zou willen, nochtans is ieder woord van God zoet en ieder gebod van God dierbaar voor mij. Die geboden die ik niet kan gehoorzamen, heb ik toch zeer lief: Al zijn er veel geboden die ik niet volkomen kan houden, is er toch geen gebod dat ik niet zou willen houden. "Mijn ziel heeft Uw getuigenissen bewaard, en ik zal mij steeds in Uw inzettingen vermaken", zegt David.
9. Ware genade doet de ziel in Christus als in het hoogste Goed rusten. Ze is die ster die tot Christus leidt. Ze is die wolk en vuurkolom die de ziel naar het hemelse Kanaän leidt, waar Christus, haar Alles, is gezeten. Ze doet de ziel in Christus als in haar Middelpunt en hoogste en laatste Doel vluchten en rusten. "Tot Wien zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens", Joh. 6:68. "Mijn Liefste is blank en rood; Hij draagt de banier boven tienduizend", Hoogl. 5:10. "Ik vond Hem Die mijn ziel liefheeft; ik hield Hem vast en liet Hem niet gaan", Hoogl. 3:4. De wijsheid die een gelovige van Christus heeft ontvangen, doet hem rusten in de wijsheid van Christus; de liefde die de ziel van Christus heeft ontvangen, doet de ziel rusten in de liefde van Christus; en de gerechtigheid die de ziel van Christus ontvangen heeft, doet de ziel rusten in de gerechtigheid van Christus, Filipp. 3:9. Ware genade is een straal uit Christus, en waar deze is, zal ze als vanzelf de ziel leiden in de rust van Christus. Weerhoudende en tijdelijke genade echter doen de ziel rusten in dingen die minder en lager dan Christus zijn. Soms doet ze de ziel rusten in de toejuicing der mensen. "Voorwaar, ze hebben hun loon weg", heeft Christus gezegd. Zo rusten zij ook in honderd andere dingen, Zach. 7:5-6.

10. Ware genade zal een ziel voldaan en vergenoegd doen neerzitten enkel en alleen met de genietingen van Christus. Het genot van Christus zonder eer zal de ziel voldoen; het genot van Christus zonder rijkdom, zonder genoegens en zonder de gunst der mensen, zal de ziel toch tevreden en vergenoegd doen zijn. "Het is genoeg, Jozef leeft", Gen. 45:28. Zo zegt een begenadigde ziel: Hoewel eer, rijkdom, gezondheid en vrienden ontbreken, het is genoeg dat Christus er is, dat Hij regeert, overwint en zegeviert. Christus is de Kruik met manna; de Fles met olie; een grondeloze Oceaan van alle troost, vergenoeging en voldoening. Hij die Hem bezit, heeft aan niets gebrek, en hij die Hem mist, kan niets genieten. Seneca heeft gezegd: *Een vergenoegd man kan geen arme man zijn*. "Niets hebbende en nochtans alles bezittende", zegt Paulus. Maar een mens die slechts tijdelijke genade heeft, kan onder het gemis van uitwendige troost niet vergenoegd zijn. Zo iemand zegt: Christus is goed met eer, met rijkdom, met genoegens. Ik moet Christus en de wereld hebben, of anders zal ik met de rijke jongeling ten koste van mijn ziel Christus verlaten en de wereld volgen. O, hoeveel blinkende belijders zijn er in de wereld, die onder het gemis van allerlei uitwendige dingen onvoldaan en onvergenoegd leven. Zij zijn de krankzinnigen gelijk, die tieren en razen, kniezen en zich ergeren, alsof er geen God, geen hemel en geen hel bestaan en alsof er geen Christus is, Die al dat gemis aan de ziel kan goedmaken.

Een waar begenadigde ziel echter kan zeggen: Al heb ik niets, toch heb ik alle dingen, omdat ik Christus heb. In Hem heb ik alle dingen; ik zoek geen ander loon, want Hij is mijn algenoegzaam Loon. Zulk een ziel kan zeggen: Niets is aangenaam voor mij, als ik er Christus niet in geniet. Alle weldaden waarin ik de Naam van Christus niet lees, en waarin ik het hart van Christus niet zie, zijn voor mij geen echte weldaden. Alle uitwendige goederen kunnen in mijn ziel geen hemel der heerlijkheid geven, als Christus, de hoogste Heerlijkheid, afwezig is. Ze zegt het Absalom na: "Wat betekent alles voor mij, als ik het aangezicht des konings niet zie?" Zo zegt de ziel: Wat spreekt u over deze of die uitwendige weldaad, als ik het aangezicht van Hem Die mijn ziel liefheeft, niet zie? Wel, mijn eer is mijn Christus niet; ook mijn rijkdom is Christus niet; noch de gunst van het schepsel. Laat mij Hem hebben, en laat de mensen van deze wereld de wereld houden en onder elkaar verdelen. Ik waardeer mijn Christus boven alles, en ik verlustig mij in Christus meer dan in alle andere dingen. Zijn tegenwoordigheid zal de afwezigheid van alle andere weldaden vergoeden, en Zijn afwezigheid zal al mijn andere weldaden verduisteren en bitter maken. Wat zou mij tot troost kunnen zijn als Hij Die mijn ziel alleen troosten kan, Zich verre van mij houdt? Christus is alles en in allen voor ware begenadigde zielen.

Wij hebben alle dingen in Christus, en Christus is alle dingen voor een christen. Als we ziek zijn, is Hij de Medicijnmeester; hebben wij dorst, Hij is de Fontein. Doen onze zonden ons moeite en smart aan, Hij is onze Gerechtigheid. Zijn we hulpeloos, Hij is machtig te verlossen. Vrezen we de dood, Hij is het Leven. Verkeren we in duisternis, Hij is het Licht. Zijn we zwak, Hij is de sterke God. Zijn we arm, Hij is de Rijkdom Zelf. Verlangen we naar de hemel, Hij is de Weg. Nooit kan de ziel zeggen: Dit zou ik willen hebben, of dat zou ik willen hebben, of Christus antwoordt: Het is in Mij, en het is in Mij bij uitstek, volmaakt en eeuwig.

Luther was liever met Christus in de hel dan zonder Christus in de hemel. Lambertus, een martelaar, riep op de brandstapel uit, terwijl hij zijn verschroeide handen omhoog stak: *Niemand dan Christus! Niemand dan Christus!*

5. DE VIJFDE LIST VAN DE SATAN IS, DAT HIJ DE GELOVIGEN INBLAAST DAT HUN STRIJD NIET ALLEEN BIJ HEN, MAAR OOK BIJ HUICHELAAERS GEVONDEN WORDT

De waarheid is echter, dat er een zeer groot onderscheid is tussen de strijd in de gelovigen en die in de goddelozen; hetzelfde verschil als er is tussen het licht en de duisternis, of tussen de hemel en de hel. De duivel is een leugenaar, ja, de vader der leugenen. Luther zegt: De borsten van de duivel zijn vol met leugens. Ik zal dit in de volgende bijzonderheden bewijzen:

I. De gehele gesteldheid van de ziel van een gelovige is tegen de zonde. Zijn verstand, zijn wil en genegenheden, al de krachten en vermogens der ziel zijn gewapend tegen de zonde. Een hebzuchtig mens kan de hebzucht veroordelen, en toch kan zijn hart er tevens sterk toe neigen. Een trots mens kan de hoogmoed veroordelen, en toch kan zijn hart de hoogmoed beminnen. Zo kunnen de dronkaard, de dief, en de leugenaar hun zonden veroordelen en toch kan hun hart naar die zonden uitgaan. Augustinus zegt zeer terecht: Heere, verlos mij van een boze mens, van mijn "Ik." Hij klaagt erover, dat de mensen de beesten in hun eigen hart niet temmen. "Gij die predikt dat men niet stelen zal, steelt gij? Die zegt dat men geen overspel zal doen, doet gij overspel? Die van de afgoden een gruwel hebt, berooft gij het heilige? Die op de wet roemt, onteert gij God door de overtreding der wet?", Rom. 2:21-23. Maar de wil van de ware gelovige staat tegen de zonden, Rom. 7:19-20. "Want het goede, dat ik wil, doe ik niet." Paulus" genegenheden echter gaan er tegenin: "Maar hetgeen ik haat, dat doe ik", vers 15.

II. Een ware gelovige strijdt tegen alle zonde, zowel tegen de kleinste als de grootste; tegen de voordeligste als tegen de schadelijkste. Hij wil tegen alle strijden; al kan hij er niet één overwinnen zoals het behoort en zoals hij zou willen. Psalm 119: 104: "Ik haat alle leugenpaden". Het Hebreeuws komt van de stam *sjanaa*,   , wat een verfoeilijk haten betekent. Hij weet dat alle zonden zowel Gods heiligheid als zijn eigen zaligheid, zowel Gods heerlijkheid als de troost en vrede van zijn ziel schenden. Hij weet dat alle zonden hatelijk voor God zijn en dat alle zondaars verraders van de kroon en waardigheid van de Heere Jezus zijn. Hij ziet op een zonde en ontdekt dat deze Noach, de rechtvaardigste man in de wereld, neerwierp. Hij beschouwt een andere zonde en ziet dat die Abraham, de grootste gelovige in de wereld, overviel. Weer een andere zonde versloeg David, de beste koning in de wereld, en nog een andere, Paulus, de grootste apostel in de wereld. Hij ziet dat een zonde Simson, de sterkste man in de wereld overwon en een andere zonde Sálomo, de meest wijze man in de wereld. Weer een andere zonde wierp Mozes, de zachtmoedigste man in de wereld, en nog één, Job, de verdraagzaamste mens in de wereld, terneer. Dit verwekt een heilige verontwaardiging in zijn ziel tegen alle zonden, zodat niets hem kan voldoen en tevreden stellen, dan dat al die begeerlijkheden, al dat vergif, die zijn rechtvaardige ziel kwellen en plagen, vernietigd worden.

Het zal voor een begenadigde ziel niet voldoende zijn, dat één zonde gewroken wordt, maar hij zucht om de doding van alle zonden. Hij wil niet dat er enige gekruisigd en andere gespaard worden, maar hij roept uit: Heere, kruisig ze alle, kruisig ze alle. O, de strijd echter die in goddelozen is, is maar gedeeltelijk. Ze verachten de ene zonde en glimlachen tegen de andere. Zij vallen sommigen zonden aan en strelen andere. Zij werpen sommige de deur uit en sluiten andere diep in hun hart, zoals u in Jehu, Heródes, Judas, Demas en anderen kunt zien. Goddelozen strijden soms tegen grove zonden, tegen zulke die niet alleen tegen de wet van God, maar ook tegen de wet der

natuur ingaan; maar ze geven niets om kleinere zonden, zoals ongerechte gedachten, ijdele woorden, zondige bewegingen. Ze strijden tegen die zonden die hun eer, hun voordeel en genoegens schaden; maar ze sluiten een wapenstilstand met die zonden die voor hen als een rechterhand en een rechteroog zijn.

III. De strijd in een heilige tegen de zonde wordt door verscheidene beweegredenen bestendig. Door beweegredenen als de liefde van God, de eer van God, de gemeenschap met God, de geestelijke en hemelse zegeningen en voorrechten, die God hem schenkt. Ook beweegredenen als het bloed van Christus, de eer van Christus, het oog van Christus, de kussen van Christus en de voorspraak van Christus. Voorts beweegredenen zoals het onderpand des Geestes, het zegel des Geestes, het getuigenis des Geestes en de vertroosting des Geestes. Maar de strijd in goddeloze mensen ontstaat uit lage, vleeselijke en wettische beweegredenen, zoals de gunst van mensen, de toejuiching der mensen, of schaamte, de vrees voor de hel en de vloeken der wet. Voor de zonde bewaard te worden, geeft ons veel troost; als we echter uit geestelijke en hemelse overwegingen tegen de zonde strijden en God de zonde vergeeft, zal dat God het meest verheerlijken.

IV. De strijd tegen de zonde in de heiligen is een voortdurende strijd. Hoewel de zonde en de genade niet samen in het hart van een heilige geboren werden, en hoewel zij niet samen zullen sterven, zullen zij toch zolang de gelovige leeft, tegen elkaar strijden. Paulus was reeds veertien jaar bekeerd, toen hij uitriep: "Ik zie een andere wet in mijn leden, welke strijdt tegen de wet mijns gemoeds, en mij gevangen neemt onder de wet der zonde, die in mijn leden is", Rom. 7:23. Pierre Candiano stierf strijdend en vechtend tegen de Nauratianen, met de wapens in zijn hand. Een heilige leeft strijdend en sterft strijdend. Hij staat strijdend en valt strijdend, met zijn geestelijke wapens in de handen. Eusebius zei terecht: Onze vaders kwamen de vurige vlammen te boven; laat ons de vurige pijlen der zonden te boven komen. De strijd der goddelozen echter is onstandvastig; nu eens keren zij zich af van de zonde, dan weer voegen zij zich naar de zonde. Nu eens vinden zij de zonde bitter, dan weer zoet. Nu eens vluchten zij van de zonde, dan weer wentelen zij zich in de zonde als een zwijn in het slijk. Het ene uur zal hij bidden tegen de zonde, alsof hij haar meer dan de hel vreest, en het volgende uur zal hij de zonde najagen, alsof er geen God is om hem te straffen, geen rechtvaardigheid om hem te verdoemen, en geen hel om hem te pijnigen.

V. De strijd in de heiligen wordt in dezelfde vermogens gevoerd. Hun verstand strijdt tegen hun verstand, het gemoed tegen het gemoed, de wil tegen de wil, de genegenheden tegen de genegenheden, in één woord: het wedergeboren deel tegen het onwedergeboren deel in alle vermogens der ziel. In de goddelozen echter is dat niet zo; daar gaat de strijd tussen het geweten en de wil. De wil van een zondaar is sterk geneigd tot allerlei zonden. Het geweten gaat echter spreken: "God heeft mij tot Zijn plaatsvervanger gesteld. Hij heeft mij macht gegeven om onderzoek te doen, om te pijnigen, te oordelen en te veroordelen. Als ge die goddeloosheden bedrijft, zal ik uw cipier en pijniger zijn. Ik draag de roede noch het zwaard tevergeefs. Als gij zondigt, zal ik mijn ambt uitoefenen, en dan zal uw leven een hel worden." In een goddeloos mens staan het Ik en de consciëntie steeds op voet van oorlog. Dit nu veroorzaakt grote beroering in de ziel van de zondaar. Zijn ziel is in oproer; hij en zijn geweten staan tegenover elkaar, en zo blijft hij een vijand van zichzelf.

VI. De strijd tegen de zonde in de heiligen wordt meer en meer gezegend. Het is een strijd die voorspoedig is en zegeviert. Een heilige wint door zijn strijd met de zonde meer en meer grond op de zonde. "Die van Christus zijn, hebben het vlees gekruist met de bewegingen en begeerlijkheden", Gal. 5:24. Christus steekt Zijn hand uit en helpt hen om de gevangenis gevangen te leiden, en hun voet op de nek van die begeerlijkheden te zetten die vroeger op hun ziel en hun troost getrapt hadden. Zoals het huis van Saul steeds zwakker en het huis van David steeds sterker werd, zo doet de Heere door de openbaringen van Zijn liefde en de invloeden van Zijn Geest de genade, het edeler deel van een heilige, steeds sterker en de verdorvenheid steeds zwakker worden. Maar de zonde in een goddeloos hart wint grond en wordt ondanks al zijn strijd steeds sterker. Zijn hart wordt steeds meer aangemoedigd; steeds stouter en harder in een weg van zonde, zoals ge kunt zien in Farao, Jehu en Judas, die ongetwijfeld veel bijzondere strijd en beroeringen in hun ziel ondervonden, toen God zulke bittere dingen tegen hen sprak en zo gestreng met hen richtte.

Genade en zonde zijn gelijk de twee emmers boven een put. Als de ene hoog hangt, zakt de andere diep omlaag. Bedenk echter bij wijze van waarschuwing het volgende: Al heeft Christus de zonde door Zijn kracht, Zijn Geest, Zijn dood en opstanding een dodelijke wond toegebracht, zal ze toch slechts een langzame dood sterven. De dood van Christus aan het kruis was een langzame dood; zo is ook de dood der zonde in de ziel een langzame dood. Nu eens sterft ze een beetje, dan weer een beetje, zoals de psalmdichter zegt: "Dood hen niet, opdat Mijn volk het niet vergete; doe hen omzwerven door Uw macht, en werp hen neder, o Heere, ons Schild", Ps. 59:12. Zo handelt God ten opzichte van de zonde. Hij wil nog niet dat ze volkomen uitgeroeid wordt, maar dat er nog enige overblijfsels als een gedenkteken achterblijven. Ze wordt wel verwond en ten onder gebracht, maar niet geheel gedood. Iets blijft er nog steeds van over, opdat Zijn Goddelijke genade verheerlijkt zal worden, en opdat wij nederig en waakzaam zullen blijven. Wij moeten daardoor onze wapenrusting aanhouden en kunnen onze wapens nog niet neerleggen.

Doding der zonde is een voortgaande daad, het is een dagelijks sterven aan de zonde. "Ik sterf alle dagen", zegt Paulus. Een gekruisigd mens zal worstelen en strijden, al is hij nochtans naar de wet en volgens allen die hem zien eigenlijk reeds dood. De ziel van de allerheiligste hangt tussen het vlees en de geest, tussen de hemel en de hel. Ze is als 't waren als Mohammeds graftombe in Mekka, tussen de magneten. De Roomschen schilderen Erasmus uit tussen hemel en hel. Ze is als de stam van Manasse, half aan deze zijde van de Jordaan, in het land der Amorieten, en half aan gene zijde, in het heilige land. De einduitkomst zal echter zijn, dat de gelovige het vlees te boven komt en zijn voet zal zetten op de nek van zijn geestelijke vijanden. Cyprianus zegt: *Er is geen groter overwinning dan die men behaalt over zijn verdorvenheden. De Romeinen verloren menige slag en toch werden ze ten slotte in al hun oorlogen overwinnaar. Zo is het bij de heiligen.*

6. DE ZESDE LIST VAN DE SATAN IS, DAT HIJ DE ZIEL DOET DENKEN DAT HAAR STAAT VAST NIET GOED IS

De satan zegt: Gij weet hoe vroeger uw hart opsprong van vreugde in Christus en vervuld was met troost en blijdschap. Waar zijn nu uw troost en vreugde gebleven? Daarom is uw staat niet goed. Gij bedriegt u slechts als gij denkt dat ze ooit goed is geweest, want anders zouden uw troost en vreugde voortgeduurd hebben. Hierdoor

wordt de ziel verzocht om aan de kant van de satan te gaan staan en ook te zeggen: Het is ook zo, ik zie dat alles niets geweest is en dat ik mezelf maar bedrogen heb.

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze listen van de satan zijn de volgende:

a. Het eerste middel tegen deze list van satan is, te overwegen dat het gemis aan troost niet bewijst dat ook de genade ontbreekt. De ziel kan vol heilige genegenheden en tegelijk ledig aan Goddelijke vertroosting zijn, Ps. 63:2-3, Micha 7:8-9. Er kan zijn, en er is vaak, ware genade, ja veel genade, waar geen druppel troost of een sprankje vreugde aanwezig is. Troost hoort niet tot het wezen, maar tot het welwezen van een christen.

God heeft deze twee uitgelezen weldaden niet zo samengevoegd dat ze ook altijd samengaan. De wijsheid die van boven is, doet een mens nooit aldus redeneren: Ik heb geen troost, dus heb ik geen genade. Ik heb mijn vreugde van weleer verloren; daarom is mijn staat niet goed, en nooit goed geweest. De ware wijsheid doet een mens aldus redeneren: Al is mijn troost weg, toch leeft de God van mijn troost nog. Al is mijn vreugde weg, toch blijft het zaad der genade. De vreugden van de allerheiligste zijn als glas, fonkelend en broos, altijd in gevaar om te breken. Geestelijke vreugde is een zon, die vaak bewolkt is. Al is ze een van de kostbaarste paradijsbloemen, ze is toch onderworpen aan verwelking en verkwijning.

b. Het tweede middel tegen deze list van satan is, ernstig te overwegen dat de kostbare weldaden die gij nog steeds geniet, veel beter zijn dan de vreugde en troost die gij hebt verloren. De vereniging met Christus, uw gemeenschap met Christus, uw kindschap, het nieuwe schepsel en de staat van erfgenaam, die gij nog steeds door Christus geniet, zijn veel beter dan de troost die gij door de zonde hebt verloren. Al is uw troost weg, toch blijft uw vereniging en gemeenschap met Christus Oer. 31:18-20. Al is uw troost weg, toch zijt gij een zoon, hoewel een zoon zonder troost, een erfgenaam, hoewel een erfgenaam zonder troost, een heilige, hoewel een troosteloze heilige. Hoewel de zak met zilver, uw troost, weg is, toch is de doos met juwelen, uw vereniging met Christus, uw gemeenschap met Christus, en die andere genoemde weldaden die u nog steeds geniet, veel waardevoller dan de zak met zilver die u verloren hebt. Zelfs is de minste van deze kostbare juwelen meer waard dan al de troost van de wereld.

Welnu, laat dit een hartsterking zijn om u te troosten, een ster om u te leiden en een staf om u te ondersteunen, dat uw doos met juwelen veilig bewaard wordt al hebt gij uw zak met zilver verloren. Toen iemand tegen de geestelijke vreugde die een zekere Faninus uit Christus' droefheid en zielenstrijd verkreeg, bezwaar maakte, antwoordde deze: Christus was bedroefd, opdat ik mij verheugen zou; want Hij droeg mijn zonden weg, en ik verkreeg Zijn gerechtigheid.

c. Het derde middel tegen deze list van satan is, te overwegen dat uw toestand niet anders is dan ze geweest is van hen wier namen op het hart van Christus geschreven waren en die nu voor eeuwig in de boezem van Christus rusten. Gij leest van hen dat zij de ene dag zich verheugden en God loofden en de andere dag treurend en wenend doorbrachten. Nu eens hoort gij hen het uitzingen: "De Heere is mijn Deel," en dan weer zuchten zij bij zichzelf. "Wat buigt gij u neder, o mijn ziel?" of "De vreugde onzes harten houdt op, onze rei is in treurigheid veranderd."

d. Het vierde middel is, ernstig te overwegen dat de oorzaken der vreugde en troost niet altijd dezelfde zijn. Het is zalig dat uw vroegere troost en vreugde voortvloeiden uit het

getuigenis des Geestes aan uw ziel, dat uw natuur vernieuwd is, uw zonden vergeven zijn en uw ziel verzoend is. Heden kan de Geest bij een of andere bijzondere gelegenheid aan de ziel getuigen, dat het hart van God zeer op haar gezet is, dat Hij haar met een eeuwige liefde heeft liefgehad; en toch kan het zijn dat de ziel in haar verdere leven nooit meer zo'n getuigenis ontvangt. Hoewel de Geest een getuigende Geest is, is het toch Zijn ambt en werk niet om iedere dag aan de gelovigen hun aandeel aan God, aan Christus en aan de hemel te betuigen. De Geest Gods houdt niet elke dag feest in de ziel; Hij maakt elke dag niet geschikt om bruiloftskleren aan te doen.

Ook is het zalig dat uw vroegere vreugde en troost ontstonden door het nieuwe en plotselinge van de verandering van uw staat. Het kan in één uur gebeuren dat eens mensen nacht in een dag, zijn duisternis in licht, zijn bitterheid in zoet veranderd wordt. Gods toornig aangezicht kan plotseling een gunstrijk aangezicht veranderen, Zijn haat in liefde, Zijn hel in een hemel. Dit moet een mens grotelijks verheugen en vertroosten. Als aan een misdadiger genade bewezen wordt, als hij op de laatste trede van de ladder staat die omgestoten zal worden, dan zal hij van vreugde opspringen. Het plotselinge en nieuwe van die verandering veroorzaakt dit. Na verloop van tijd zal zijn vreugde echter minder worden, hoewel zijn leven hem nog steeds even dierbaar is.

Iemand kan in één uur ondervinden dat de satan hem beschuldigt, zijn eigen hart hem veroordeelt, de eeuwige God op hem toernt, de poorten des hemels gesloten zijn, heel de schepping tegen hem gewapend is om op de kleinste wenk van God zich op hem te wreken, en dat de mond der helse afgrond zich opent om hem op te slokken. Als nu in ditzelfde uur Christus tot de verbaasde ziel nadert en zegt: "Ik heb de wijnpers van de toorn van Mijn Vader voor u getreden; Ik heb Mijn leven als een rantsoen voor u gegeven; door Mijn bloed heb Ik aan de rechtvaardigheid van Mijn Vader voldaan en Zijn toorn gestild; Ik heb Zijn liefde tot u verworven; door Mijn bloed verwierf Ik de vergeving van uw zonden, de verlossing uit de hel en uw recht op de hemel, o, hoe zal dit de ziel van vreugde doen opspringen.

e. Het vijfde middel tegen deze list van satan is, te overwegen dat God de troost van Zijn volk zal goedmaken en wedergeven. Al is uw kaars uitgegaan, God zal ze weer aansteken en helderder dan ooit doen branden. Al is uw zon heden door wolken bedekt, Hij Die op de wolken rijdt, zal ze toch verdrijven, en de zon zal uw hart als in vroeger dagen beschijnen en verwarmen. "Gij Die mij veel benauwdheden en kwaden hebt doen zien, zult mij weder levend maken en zult mij weder ophalen uit de afgronden der aarde. Gij zult mijn grootheid vermeerderen en mij rondom vertroosten", Ps. 71:20-21.

God neemt een kleine troost weg, opdat Hij voor een grotere troost plaats mag maken in de ziel. "Ik zie hun wegen en Ik zal hen genezen, en Ik zal hen geleiden en hun vertroosting wedergeven, namelijk aan hun treurigen", Jes. 57:18. Grijp moed, o treurende ziel, uw storm zal bedaren; uw duistere nacht zal in een zonnige dag eindigen; uw treuren zal in blijdschap veranderen, en de wateren der vertroosting zullen in uw ziel hoger dan ooit rijzen. De barmhartigheid is gewis de uwe, maar de tijd om ze te bewijzen is des Heeren. Wacht maar even en u zult ondervinden dat de Heere u van rondom zal vertroosten.

Zo riep Robert Clover, toen de brandstapel in het gezicht kwam, tot zijn vriend: *Hij is gekomen, Hij is gekomen!* Daarmee bedoelend, dat de Trooster, Die Christus beloofd had, was gekomen.

7. DE ZEVENDE LIST VAN DE SATAN IS, DAT HIJ DE ZIEL VOORHOUDT HOE ZE GEDURIG WEER IN DEZELFDE ZONDE VALT

Dan zegt de satan: Uw hart is niet recht voor God; uw staat is vast niet goed. Vlei uzelf maar niet met de gedachte dat God zulk een als gij zijt, voor eeuwig de Zijne zal noemen. Gij klaagt tegen de zonde, en valt toch weer in dezelfde zonde. Gij belijdt met tranen en zuchten uw zonde, en telkens zijt gij toch weer in dezelfde zonde gevallen. Ik erken dat dit een zeer droevig geval is voor een ziel, nadat God haar barmhartigheid en ontferming heeft betoond, van vrede en vergeving tot haar gesproken heeft, haar tranen heeft afgedroogd, en haar weer heeft opgericht. Het is zeer droevig om dan weer tot dwaasheid te keren. Zo'n gedurige afwijker kan wel zeggen: Al mijn moeite is vergeefs geweest.

O, hoe leggen zulke instortingen de mens weer opnieuw open voor de grootste verdrukkingen en de sterkste verzoeking! Hoe halen ze de wonde weer tot bloedens toe open. Hoe verduisteren en bewolken ze de vorige verzekeringen en bewijzen des hemels! Hoe geven ze de consciëntie een zwaard in de hand om de ziel te doorwonden. Zij verwekken zulke verschrikkingen, vrezen en twijfelingen in de ziel, dat ze in haar oefeningen niet meer zo naarstig, zo vurig, zo vertrouwend, zo vrijmoedig en verheugd is in God als vroeger. Zij geven de satan de gelegenheid om over Christus te triomferen; ze maken het werk der bekering moeilijker, het leven wordt tot een last en de dood wordt voor de ziel zeer verschrikkelijk.

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze list van de satan zijn de volgende:

a. Het eerste middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat veel Schriftuurplaatsen duidelijk van een mogelijkheid spreken dat de heiligen in dezelfde zonde kunnen vallen waarvan zij zich vroeger bekeerd hadden. "Ik zal hunlieder afkering genezen; Ik zal hen vrijwilliglijk liefhebben, want Mijn toorn is van hen gekeerd", Hos. 14:5.

Zo spreekt de Heere door de profeet Jeremia. "Ga heen en roep deze woorden uit tegen het noorden, en zeg: Bekeer u, gij afgekeerde Israël, spreekt de HEERE, zo zal Ik Mijn toorn op ulieden niet doen vallen; want Ik ben goedertieren, spreekt de HEERE. Ik zal den toorn niet in eeuwigheid behouden", Jer. 3:12. "Bekeert u, gij afkerige kinderen, spreekt de HEERE; want Ik heb u getrouwd en Ik zal u aannemen, één uit een stad en twee uit een geslacht, en zal u brengen te Sion", vs. 14.

Zo zegt Psalm 78:57: "Zij weken terug en handelden trouwelooslijk, gelijk hun vaders; zij zijn omgekeerd als een bedrieglijke boog." En dat is geen wonder. Hoe oprecht en gezond hun bekering ook is, toch zijn hun genaden maar zwak en is hun doding onvolmaakt in dit leven. Hoewel zij door genade van de heerschappij der zonden verlost worden en ook van de verdoemende kracht van iedere zonde en van de liefde tot alle zonde, bevrijdt de genade hen niet van het zaad van enige zonde. Daarom is het mogelijk dat een ziel telkens weer in dezelfde zonde valt. Als een vuur niet geheel verdoofd is, is het mogelijk dat het weer geheel opvlamt en gaat branden. Gij leest niet van wapenen voor de rug, wel van wapenen voor de borst.

Toen een soldaat te zeer op een groot litteken op zijn voorhoofd pochte, vroeg keizer Augustus hem: *Heb je dat soms gekregen door op de vlucht achterom te kijken?* Zo is de zonde van afwijking een zieldoerwondende zonde!

b. Het tweede middel tegen deze list van satan is, ernstig te overwegen dat God Zich nergens door een bijzondere belofte verbonden heeft dat bekeerde zielen, die met Christus verenigd zijn, niet telkens in dezelfde zonde zullen kunnen vallen ná hun bekering. Ik kan in het gehele Boek van God niet vinden waar Hij zulk een kracht en sterkte tegen deze of die bijzondere zonde beloofd heeft dat de ziel in dit leven voor altijd buiten de mogelijkheid gesteld is om telkens weer in dezelfde zonden te vallen. Nu, als God daarin niets met de mond spreekt, behoef ik geen hart te hebben om dat te geloven. God zal genadig die zonden in Zijn volk vergeven die Hij in dit leven niet krachtdadig in Zijn volk wil onderwerpen. Ik zou die mens wel eens willen ontmoeten die mij een belofte kan aanwijzen waarin God toegezegd heeft dat Hij ons na een diepe smart over deze of gene zonde daarom er altijd voor bewaren zal om in diezelfde zonde te vallen. Het horen of lezen van zulk een belofte zou als het leven uit de dood zijn voor menige oprechte ziel, die niets anders begeert dan dicht bij Christus te blijven en niets erger vindt dan van Christus af te wijken. In sommige gevallen hebben gelovigen echter ondervonden dat God beter is dan Zijn Woord! Hij beloofde aan Israël alleen het land Kanaän, maar Hij gaf ze ook nog twee andere koninkrijken, die Hij nooit beloofd had. Hij beloofde aan Zacharias hem zijn spraak terug te geven bij de geboorte van zijn kind, maar Hij gaf hem daarenboven de gave der profetie.

c. Het derde middel tegen deze list van satan is, ernstig te overwegen dat de beroemdste en nu gekroonde heiligen in hun leven op aarde in dezelfde zonde gevallen zijn. Lot viel tweemaal in dronkenschap; Johannes aanbad tweemaal de engel. Abraham stelde zijn vrouw Sara gedurig aan echtbreuk bloot om zijn eigen leven te redden. Hij liet haar telkens zeggen dat hij haar broer was, Gen. 20:13. David was in zijn hevige toorn vastbesloten dat hij Nabal en zijn gehele onschuldige gezin zou doden. Later viel hij en beging een vuile moord door Uria te doden. Hoewel Christus Zijn discipelen telkens leerde dat Zijn Koninkrijk niet van deze wereld was, toch, telkens en telkens weer wilden zij met geweld te paard zitten; ze wilden hoog, voornam en heerlijk zijn in deze wereld. Hun trots en eierzuchtig karakter dreef hen, die niet meer dan bedelaars waren, om in de wereld de voornaamste en grootste te worden, terwijl hun Heere en Meester telkens en telkens weer van Zijn lijden in en van Zijn heengaan uit deze wereld sprak. Josafat, een Godvruchtig koning, verbond zich nochtans met de goddeloze Achab, en hoewel hij als door een wonder gered werd, valt hij spoedig daarna in dezelfde zonde en verbond zich met Ahazia, de zeer goddeloze koning van Israël.

Simson wordt door de Geest van God onder de geloofshelden genoemd, en toch is hij vaak in dezelfde grove zonde gevallen. Petrus en ook Jona struikelden vaak, opdat ze hun eigen machteloosheid zouden zien om te kunnen blijven staan en om enige verdorvenheid of verzoeking te kunnen weerstaan en overwinnen. Ook moesten ze leren van alle valse vertrouwen en toevluchten af te zien, om geheel op God, alleen op God en altijd op God te vertrouwen en te rusten.

Zo leerden zij de macht, de wijsheid, de bekwaamheid, de barmhartigheid en de goedheid van de Heelmeester hunner zielen, Die genezen en helpen kan als de kwaal het allergevaarlijkst is, te loven en te eren. Zelfs kan en wil Hij genezen als de ziel zeer diep gezonken is, en steeds zieker wordt, waardoor anderen zeggen: "Hij heeft geen heil bij God", en zijn eigen hart en hoop serven. Een schaap kan, evenals een zwijn, vaak in de modder terecht komen. De verloren zoon zag en ondervond meer van de ontferming van zijn vader toen deze hem na zijn afzwerven met liefde en blijdschap ontving.

d. Het vierde middel tegen deze list van satan is, te bedenken dat er een vallen in grove verwoestende zonden is en een vallen in zonde uit zwakheid. Nu is het gewoon dat God

niet toelaat dat Zijn volk gedurig in grove zonden valt, want Hij bewaart hen gewoonlijk door Zijn Geest en genade, door Zijn glimlachen en boze blikken, door Zijn Woord en roede ervoor dat zij herhaaldelijk in zielverwoestende zonden vallen. Het vallen in zeer grote zonden veroorzaakt zeer diepe zielswonden. Daarom behaagt het de Heere Zijn eeuwige armen onder de Zijnen te leggen en hen genadig te ondersteunen, zodat ze daarin niet gedurig vallen. Hij laat het echter toe dat Zijn gunstelingen vaak in allerlei gebreken vallen, zoals ijdele woorden, drift en ijdele gedachten. Uit Zijn genade vergeeft Hij die telkens weer. Hoewel begenadigde zielen daartegen worstelen, erover klagen en wenen, laat de Heere, om hen ootmoedig te houden, toch toe om vaak in deze zwakheden te vallen, en deze zullen nooit hun verderf worden, omdat ze hun last zijn.

e. Het vijfde middel tegen deze list van satan is, te overwegen dat er onvrijwillige en moedwillige zonden zijn. Onvrijwillige zonden zijn zulke zonden, waarin de ziel, al is het besluit en de volkomen neiging van het hart daartegen, en al worstelt de ziel met al haar macht in zuchten en klachten, door gebeden en tranen daartegen, uit zwakheid terugvalt, omdat er geen geestelijke kracht genoeg is om te overwinnen. Welnu, ofschoon onvrijwillige struikelingen ons behoren te vernederen, behoren ze ons echter nooit te ontmoedigen en zullen ze ons nooit uitbannen; want God zal ze gedurig vrijwillig en gaarne vergeven. Moedwillige zonden zijn er, als de ziel verlangt en hevig begeert terug te keren naar de vleespotten van Egypte, als de mens het een genoeg en tijdverdrijf vindt om tot zijn oude goddeloze leven en wandel terug te keren.

Deze moedwillige terugval bewijst dat een mens verblind en verhard wordt en dat hij rijp wordt voor zijn ondergang. Er is een groot onderscheid tussen een schaap dat uit zwakheid in de modder valt, en een zwijn dat zich met graagte in de modder wentelt; tussen een vrouw die, ondanks haar tegenstand en hulpgeroep, overweldigd wordt, en een overspeelster die de mannen moedwillig lokt en verleidt.

f. Het zesde middel tegen deze list van satan is, te overwegen dat er in de hoogste verschrikkingen en droefheid, waarin de ziel vanwege de zonde verkeren kan, ook niet in de zoetste en dierbaarste openbaringen van Gods genade en liefde aan de ziel, zulk een oneindige kracht woont om de ziel voor altijd te beschutten en te beveiligen tegen een terugvallen in dezelfde zonde. Genade op zichzelf is slechts een geschapen hebbelijkheid, die onderdrukt kan worden door de verborgen, listige en sterke werkingen der zonde in onze harten. Ook behouden die openbaringen van Gods liefde, schoonheid en heerlijkheid aan de ziel niet altijd hun frisheid en kracht in het hart. Zij verkwijnen en slijten geleidelijk uit, en dan kan de ziel weer tot dwaasheid wederkeren. We zien dat in Petrus. Hij ontving uit de eigen mond van Christus een heerlijk getuigenis van zijn gelukzaligheid. Onmiddellijk daarna wil hij Christus beletten naar Jeruzalem op te gaan, uit slaafse vrees dat hij en zijn medediscipelen niet veilig zouden zijn als zijn Meester zou gaan lijden, Matth. 16:15-19, 22-24. Bij een andere gelegenheid aanschouwde Petrus op de berg der verheerlijking de schoonheid en heerlijkheid van Christus, opdat hij versterkt zou worden tegen de ure der verzoeking, die over hem komen zou. Toch heeft hij, nadat hij de heerlijkheid des Heeren zo gezien had, hetgeen de meeste discipelen onthouden was, de Heere der heerlijkheid zeer schandelijk verloochend, omdat hij meende door dat middel zich veilig te kunnen stellen. Nadat Christus door een blik van liefde zijn hart om zijn liefdeloos gedrag verbroken had, en hij het was aan wie de Heere na Zijn opstanding afzonderlijk verscheen. Ik herhaal, na dit alles scheidde hij zich uit vrees voor hen die uit de besnijdenis waren, hij speelde Jood met de Joden en heidenen met de heidenen, en sleepte ook Barnabas en andere Joden mee, Gal. 2:1 1-13.

Bedenk echter, bij wijze van waarschuwing, dat het zeer zeldzaam is dat God Zijn lievelingen herhaaldelijk in een en dezelfde grove zonde laat terugvallen. Zowel de wet der natuur als die der genade staat op voet van oorlog met zielverwoestende zonden, zodat een begenadigde ziel niet telkens tot grote dwaasheid kan, durft en wil wederkeren. Bovendien heeft God zelfs Zijn dierbaarste kinderen zeer gekastijd voor die zonden, zoals gij kunt zien in David, Simson, Jósafat en Petrus. *Och Heere, wat is die mens verhard, die weet hoe Gij Uw gunstelingen om hun gedurig vallen gegeseld hebt, en die er niet om geeft tot dwaasheid weder te keren.*

8. DE ACHTSTE LIST VAN DE SATAN IS, DAT HIJ DE GELOVIGEN WIL OVERTUIGEN DAT HUN STAAT NIET GOED IS

De satan wil de gelovigen ervan overtuigen hun hart niet oprecht en hun genade niet gezond is, omdat ze zozeer door verzoeken achtervolgd en gekweld worden. Het is zijn methode uw ziel eerst door verzoeken te ergeren en te vermoeien, en daarna uw ziel in te blazen dat God u vast niet liefheeft, omdat gij zoveel verzocht wordt. Door deze krijgslist houdt hij veel dierbare gelovigen veel jaren in een droeve, twijfelende en treurende staat, zoals veel kinderen Sions door pijnlijke ervaring hebben ondervonden. Hij kan zo hevig verzoeken dat een heilige zijn leven moe wordt: "Mijn ziel is verdrietig over mijn leven.", Job 10:1

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze list van de satan zijn de volgende:

a. Het eerste middel tegen deze list van satan is, ernstig te overwegen dat zij die het meest van God geliefd werden, ook vaak het meest door satan verzocht werden. Hoewel de satan een christen nooit van zijn kroon kan beroven, is zijn boosaardigheid toch zo groot dat hij zal trachten hem van zijn troost te beroven. Hij heeft zulk een haat en vijandschap jegens de Vader, dat hij Gods liefste kinderen vaak de grootste moeiten aandoet en ze met velerlei verzoeken kwelt. Christus Zelf, Die Gods geliefde Zoon is, Die volmaakt onschuldig en in de ogen van Zijn Vader de Uitnemendste was, werd het meest en het hevigst van allen door de satan verzocht.

David was de man naar Gods hart, en hij werd, onder meer, verzocht het volk te tellen. Job werd door God Zelf hoog geprezen, en toch hevig verzocht. Dit bewijzen de droeve klachten die uit zijn mond kwamen toen hij op de mesthoop zat. Petrus werd door Christus zeer geprezen; dit beweest Zijn getuigenis dat Hij aangaande zijn geloof en zijn zaligheid gaf; ook toonde Hij hem Zijn heerlijkheid op de berg, en Hij zag hem na zijn vreselijke val met een blik van ontferming aan. Zijn val beweest dat ook hij door de verzoeken van de satan gezift werd als de tarwe, Luk. 22:31-32.

Paulus werd tot in de derde hemel opgetrokken en aanschouwde een heerlijkheid die niet uit te drukken was. Toen ging een engel des satans hem met vuisten slaan, opdat hij zich door de uitnemendheid van die openbaring niet verheffen zou, 2 Kor. 12:2 en 7. Als dezen, die zo wezenlijk, zo uitnemend en heerlijk in Gods liefde deelden; als dezen, die in de hemel zijn geweest en hun voeten op de sterren gezet hebben, zo verzocht zijn geworden; laten de heiligen, als ook zij verzocht worden, dan niet menen of vaststellen dat God hen niet liefheeft.

Het is voor de ware gelovigen even natuurlijk verzocht te worden, als voor de zon dat ze schijnt, en voor de vogels dat ze zingen. De arend klaagt niet over zijn vleugels, de pauw niet over zijn staart, de nachtegaal niet over haar zang, want deze behoren tot hun natuur. Zo is het ook met de verzoeken der heiligen, want zij "hebben de strijd niet

tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de geweldhebbers der wereld der duisternis dezer eeuw, tegen de geestelijke boosheden in de lucht", Ef. 6:12. Zeerovers zijn niet gewoon lege schepen aan te vallen. Bedelaars zullen geen last van dieven hebben. Zij die het meeste van God hebben, en dus het rijkst in genade zijn, zullen het meest door de satan aangevallen worden, want hij is de grootste en listigste rover der wereld.

b. Het tweede middel tegen deze list van satan is, te overwegen dat alle verzoeken die de heiligen overkomen, door een hand van liefde aan hen geheiligd zullen worden. O, de gezegende ervaringen, die de heiligen verkrijgen door de kracht Gods, die hen ondersteunt, en de wijsheid Gods, die hen zo onderwijst dat zij hun geestelijke wapens, hun genaden zo hanteren dat zij niet alleen tegenstaan, maar ook overwinnen. Daarbij ook de barmhartigheid en goedheid des Heeren, die hen vergeeft en te hulp komt. Daarom zegt Paulus in 2 Korinthe 12:7 tot tweemaal toe dat hij met vuisten geslagen werd door een engel des satans, opdat hij zich niet zou verheffen. Als hij niet zo'n doorn in het vlees gekregen had, zou zijn hart opgezwollen zijn; hij zou in verwaandheid en eigendunk hoger gestegen zijn dan hij daarvoor in zielsverrukking opgetrokken werd. Verzoeking is Gods leerschool, waarop Hij Zijn volk de helderste en zoetste openbaringen van Zijn liefde geeft, een school waarop God Zijn volk leert naarstiger en vuriger in goede werken te zijn. Luther zegt dat drie dingen iemand tot een goede prediker maken, namelijk *de meditatie, het gebed en de verzoeken*. Paulus zegt dat hij de Heere driemaal, dat is gedurig en met aandrang, gebeden had. Op die school der verzoeking leert God Zijn volk tederder, zachtmoediger en met meer medelijden dan ooit voor andere arme, verzochte zielen worden. Op die school leert God Zijn volk meer het gruwelijke van de zonde en de ledigheid van het schepsel zien dan ooit tevoren; ook leert Hij hen een grotere behoefte aan Christus en aan vrije genade gevoelen. Op die school wil God Zijn volk leren verstaan dat alle verzoeken slechts Zijn goudsmiden zijn, door wie Hij Zijn volk wil louteren en reinigen, opdat zij meer als kinderen des lichts zullen blinken. De uitkomst van alle verzoeken zal ten goede van de heiligen zijn, zoals ge kunt opmerken bij Adam en Eva, Christus en David, Job, Petrus en Paulus. Die handen van almacht en liefde, die licht uit de duisternis, het goede uit het kwade, het zoet uit het bitter, het leven uit de dood, de hemel uit de hel scheppen, zullen uit al de verzoeken die Zijn volk overkomen, zeer veel zoete en goede zegeningen voortbrengen.

c. Het derde middel tegen deze list van satan is, met wijsheid te overwegen dat geen enkele verzoeking de heiligen kan schaden, zolang zij haar weerstaan en haar beschouwen als de grootste verdrukking die hen treffen kan. Het zijn niet de verzoeken van de satan, maar uw toegeven daaraan; niet zijn verleidingen, maar uw bezwijken daarvoor, dat uw ziel schade doet. Als de ziel de verzoeking weerstaat en met Christus zegt: "Ga achter Mij, satan", of met die pas bekeerde: Ik ben niet meer de man die ik eerst was, (*ego non sum ego*); of als ze de raad van Luther opvolgt om tegen alle verzoeken te antwoorden: Ik ben een christen! Als de verzoeken 's mensen grootste verdrukkingen zijn, dan zijn ze voor zijn ziel geen zonden, al zijn ze voor zijn gemoed wel verdrukkingen. Als een ziel de Heere in het aangezicht kan zien en kan zeggen: *O Heere, ik heb veel uitwendige moeiten, Ik heb veel begeerde weldaden niet ontvangen, en nochtans weet Gij, Die mijn hart doorgrondt en al mijn verdrukkingen en verliezen kent, dat die niet zoveel wonden in mijn ziel maken, ook niet zoveel zuchtingen uit mijn hart en tranen uit mijn ogen voortbrengen als die verzoeken doen waarmee*

de satan mij achtervolgt! Als het zo in uw hart gesteld is, dan zijn de verzoeken slechts verdrukkingen in uw ziel, maar geen zonden voor uw ziel.

De satan is een boosaardige en afgunstige vijand. Zoals zijn namen zijn, zo is hij. Zijn namen zijn allemaal namen die vijandschap uitdrukken. Hij heet de verklager of beschuldiger, de verzoeker, de verdelger of moordenaar, de verslinder en de afgunstige. Deze boosaardigheid en afgunst openbaart hij soms door de mens tot zulke zonden te verleiden die geheel tegen de gesteldheid van zijn natuur en lichaam ingaan. Zo maakte hij Vespasianus en Julianus, mannen die een zacht en edel karakter hadden, tot de bloedigste moordenaars en vervolgers. Soms toont hij zijn boosheid, door die dingen in de ziel te laten blijven die haar het meest plagen en kwellen. Gregorius zegt: Hij laat de vrouw van Job ongedeerd, niet omdat hij haar vergeet, ook niet uit medelijden met Job, maar opdat zij Job zal plagen en hem ertoe zal brengen God te lasteren, te wanhopen en te sterven. Soms openbaart hij zijn kwaadaardigheid door de mens met zulke dingen te verleiden, die hem geen eer of voordeel aanbrenge, zoals: Val neder en aanbid mij. Hij verzoekt tot godslastering en godloochening, waarover het hart en de natuur bij de eerste gedachten daaraan en de eerste bewegingen daarvan, beven. Soms openbaart hij zijn boosheid door de mens tot die zonde te verleiden waartoe zijn natuur niet geneigd is en die hij in anderen verafschuwt.

Welnu, als de ziel deze verzoeken weerstaat, daarover klaagt, daaronder zucht en treurt en tot de Heere Jezus Christus opziet om ervan verlost te worden, dan zullen ze niet op de rekening van de ziel, maar op die van de satan gezet worden. Hoe meer de satan de heiligen met grote boosaardigheid verzoekt, des te meer zal hij eeuwig gepijnigd worden. Weersta onmiddellijk en beslist satans verzoeken; trotseer de verzoeking op het eerste gezicht. Eva en haar nageslacht waren reeds verloren toen zij met de slang ging redetwisten, terwijl ze hem had moeten weerstaan. Het is veilig tegenstand te bieden; het is gevaarlijk te redeneren en te disputeren. Hij die staande wil blijven in de ure der verzoeking, moet met Christus de satan antwoorden: "Er staat geschreven". Hij die over verzoeken wil triomferen, moet ze steeds weer afslaan met: "Er staat geschreven."

Toen tegen keizer Constantijn gezegd werd dat zijn melaatsheid alleen genezen kon worden als hij zich in het bloed van kinderen zou baden, antwoordde hij onmiddellijk: Ik wil liever niet genezen worden dan zulk een middel te gebruiken. Een ander, die verzocht werd om voor veel geld Christus te verzaken, gaf dit uitnemende antwoord: Laat niemand ooit denken dat hij die zijn eigen goederen verlaten heeft om Christus te volgen, de goederen van een ander wil aannemen om Hem te verloochenen. De satan is brutaal en onbeschaamd, en als Gij niet vastberaden zijt in uw tegenstand, zal hij u telkens weer aanvallen. Het is uw grootste eer en uw voornaamste wijsheid, de eerste bewegingen van een verzoeking te weerstaan, want daarna is er vaak geen tegenmiddel meer, het komt te laat.

Catharina Bretteger zei eens, in een hevige strijd met de satan: "Redeneer niet met mij, ik ben maar een zwakke vrouw. Als gij iets te zeggen hebt, zeg het dan tegen mijn Christus. Hij is mijn Advocaat, mijn Sterkte, en mijn Verlosser. Hij zal het voor mij opnemen." Gij moet niet proberen satans listen met list te weerstaan, maar gij moet hem openlijk trotseren. Gij komt in het straatje van de satan, als gij meent hem door redeneren en redetwisten te kunnen afwijzen. Zodra een verzoeking zich aandient, moet gij tegen de verzoeking hetzelfde zeggen als wat Efraïm tegen zijn afgoden deed: "Henen uit, wat heb ik meer met u te doen." Of wat David tegen de zonen van Zerúja zeide: "Gij zijt harder dan ik." Hij die de verzoeken zo weerstaat, zal daardoor nooit het onderspit delven.

Weersta satans verzoeken met kracht en volhardend, en leg op uw hart de volgende overwegingen: Gods eer, Gods liefde, en mijn vereniging en gemeenschap met God zijn er mee gemoeid. Ook gaat het om het bloed van Christus, de dood van Christus, de hartelijke liefde van Christus, de voorspraak van Christus en de heerlijkheid van Christus. Daarbij gaat het tegen de stem van de Geest, de raadgevingen van de Geest, de vertroosting van de Geest, de inwoning van de Geest, het zegel van de Geest, de fluisteringen van de Geest, de bevelen van de Geest, de ondersteuning van de Geest en het getuigenis van de Geest. Voorts is het alles waard de verzoeken te weerstaan vanwege de heerlijkheid des hemels, de uitnemendheid der genade, de schoonheid der heiligheid, de waarde der ziel, en vanwege de vuilheid, bitterheid en het kwaad der zonde; want de kleinste zonde is een groter kwaad dan de grootste verzoeking in de wereld.

Zie toe dat gij niet alleen sterke weerstand, maar ook aanhoudend weerstand biedt. De satan zal met nieuwe verzoeken aanvallen als de vorige te zwak blijken te zijn. Zelfs Christus heeft dat ondervonden. "De satan week van Hem voor een tijd", Luk. 4:13. Zelfs had Christus geen rust, totdat Hij met alle soorten verzoeken tot het einde toe verzocht was. Bereid u voor een storm voor, als het kalm en mooi weer is. De verzoeker is rusteloos, onbeschaamd en listig. Hij past zijn verzoeken aan bij uw gesteldheid en neigingen. Hij houdt ervan met de wind mee te zeilen.

- Als uw kennis gering is, zal hij u tot dwaling brengen.
- Als uw consciëntie teer is, zal hij u verzoeken tot angstvalligheid en te grote nauwgezetheid, zoals: u te doen denken dat gij niets anders moogt doen dan te horen, te bidden en te lezen.
- Als u een ruime consciëntie hebt, zal hij u tot vleselijke gerustheid verzoeken. Bent u vreesachtig, hij zal trachten u tot wanhoop te brengen.
- Bent u meegaande, hij tracht u tot onstandvastigheid te verzoeken.
- Bent u trots en onbuigzaam, hij doet u in dwaasheid vallen. Zo tracht hij door herhaalde aanvallen, voet voor voet, grond te winnen.

Als gij een verzoeking te boven zijt gekomen, verslap dan niet, zorg dat uw boog strak gespannen blijft. Houdt u gereed om met de volgende in het strijdperk te treden. Zoals zelfwantrouwen de moeder der veiligheid is, zo is zelfverzekerdheid de poort waardoor de gevaren binnenkomen. Een mens behoort er het meest bevreesd voor te zijn, als hij helemaal niet bevreesd is. Als de satan altijd briesende is, behoren wij altijd wakende te zijn en hem te weerstaan. Gewis, hij die de verzoeken des satans met kracht en volharding wederstaat, zal in het heden voldoende veilig zijn en niet door zijn verzoeken te gronde gaan, en hij zal aan het einde boven zijn verzoeken uit geraken.

Ten slotte, bedenk dat het gevaarlijk is om aan de kleinste zonde toe te geven opdat gij van de hevigste verzoeking af zult komen. Wie deze weg volgt, doet als iemand die denkt dat hij zich met inkt schoon kan wassen, of die een licht kruis, van papier, voor een zwaar ijzeren bloedig kruis wil ruilen. De geringste zonde die zich in de consciëntie vastzet, zal de ziel meer verwonden, kwellen en verdrukken, dan al de verzoeken in de wereld kunnen doen. Wie zo handelt, wordt des te meer verzocht en kan de verzoeken des te minder weerstaan. Wilt u door oneerlijke middelen, door te zondigen, van verzoeken bevrijd worden om tot rust te komen, gij zult weldra ondervinden dat gij zeer onrustig en vermoeid wordt. Geef daarom nooit toe aan de kleinste zonde om van de grootste verzoeking af te komen.

IV SATANS LISTEN OM ALLERLEI RANGEN EN STANDEN VAN MENSEN IN DE WERELD TE VERSTRIKKEN EN TE VERDERVEN

I. Listen tegen de groten en aanzienlijken der aarde.

1. DE EERSTE LIST VAN DE SATAN IS DAT HIJ ERVOOR ZORGT DAT ZIJ ER HUN BEZIGHEID VAN MAKEN OM ZICHZELF TE ZOEKEN

De satan zorgt ervoor dat zij er hun bezigheid van maken om te zoeken hoe zij zich groot kunnen maken, zich kunnen verheffen, zich kunnen verrijken en zich kunnen beveiligen. U kunt dit zien in Farao, Achab, Rehábeam, Jeróbeam, Absalom, Joab, Haman en anderen. Het zoeken van zichzelf overstroomt als de zondvloed de gehele aarde. Al zou de Heilige Schrift echter hierover zwijgen, onze eigen ervaringen bewijzen overvloedig dat dit de weg en de methode van de satan is om de groten en aanzienlijken te verderven, om hun namen in het stof te begraven en hun eigen zielen in de hel. Hij haalt hen over geheel om zichzelf, alleen om zichzelf, in alle dingen om zichzelf en altijd om zichzelf te denken. "Zij zoeken allen het hunne", zegt de apostel in Filippenzen 2:21. Hij zegt "allen", bij wijze van vergelijking met het geringe aantal dergenen die hun persoonlijke belangen vergeten en alle achting voor zichzelf in de verheerlijking van God en het welzijn van anderen laten opgaan.

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze list van de satan zijn de volgende:

a. Het eerste middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat het zoeken van zichzelf een zonde is die de mensen tot een wereld van zonden zal verleiden, van zonden niet alleen tegen de wet van God en tegen het Evangelie, maar ook van zonden tegen de wet van de natuur, die door de val des mensen zo erg verduisterd is. Eigenliefde is de wortel van haat jegens anderen, 2 Tim. 3:2. De natuurkundigen merken op dat de dieren die het wreedst jegens anderen zijn, de meeste liefde jegens zichzelf hebben. Eigenliefde maakte de farizeeërs tot haters van Christus, Judas tot verrader van Christus, en Pilatus tot veroordeler van Christus. Ze bracht Géhazi tot liegen, Bileam tot vloeken, en Saul en Absalom tot samenzwering tegen David. Ze bracht Farao en Haman ertoe middelen uit te denken om die Joden te vernietigen die God voorgenomen had door Zijn machtige arm te verlossen. Deze zonde doet de mensen verkeerde weegschalen en valse gewichten gebruiken. Ze leert de mensen anderen te onderdrukken en "de rechtvaardige voor geld te verkopen en de nooddrufte om een paar schoenen", Amos 2:6. Ik ken geen enkele zonde in de wereld, of deze zonde van het zoeken van zichzelf zal de mensen hiertoe verleiden, al leidt dit ook tot hun eeuwige ondergang.

b. Het tweede middel tegen deze list van satan is, met ernst te bedenken dat zelfzucht een mens buitengewoon verlaagt. Ze berooft hem van al zijn koninklijke eer. Ze maakt de mens van een heer tot een slaaf van het schepsel, ja, vaak van de ergste schepselen, zelfs tot een slaaf van de slaven. U ziet dat in Judas, Demas, Bileam, de farizeeën en schriftgeleerden. Een zoeker van zichzelf is vanbinnen een Nero. Zelfzuchtigen buigen zich neer voor de schepselen, zoals duizenden van Gídeon voor het water knielden. Zelfzucht veroorzaakt dat een mens alles zegt, alles doet en alles wil zijn, om de wellusten van anderen te behagen en voordelen op anderen te behalen. Zelfzucht veran-

dert een mens in alle gedaanten en vormen. Nu eens doet ze een mens op een engel des lichts gelijken, dan weer op een engel der duisternis. Nu eens schijnen zoekers van zichzelf vóór God te zijn, dan weer zijn ze openlijk tegen God. Nu eens zult gij hen horen roepen: "Hosanna in de hoogste hemelen!" en dan weer: "Kruis Hem, kruis Hem!" Nu eens zult gij hen zien meewerken met de heiligen, dan weer zult gij hen zien samenzweren tegen de heiligen, zoals die zelfzuchtigen in de tijd van Ezra en Nehemia deden. Zelfzuchtigen zijn de laagste van alle mensen. Er is geen werk te gemeen, te arm of te laag, of ze nemen het op zich. Ze kunnen hun eigen wellusten en de genieting van het schepsel niet te boven komen. Deze zijn voor hen de voornaamste voorwerpen, Rom. 1:25.

c. Het derde middel tegen deze list van satan is, met ernst die vreselijke vloeken en weeën te overdenken die van de hemel tegen zoekers van zichzelf aangekondigd worden: "Wee degenen die huis aan huis trekken, akker aan akker brengen, totdat er geen plaats meer zij en dat gijlieden alleen inwoners gemaakt wordt in het midden des lands", Jes. 5:8. "Wee dien, die vermeerdert hetgeen dat zijne niet is, hoe lange, en dien, die op zich laadt dik slijk", Hab. 2:6. "Wee dien, die met kwade gierigheid giert voor zijn huis, opdat hij in de hoogte zijn nest stelle, om bevrijd te zijn uit de hand des kwaads. Gij hebt schaamte beraadslaagd voor uw huis; uitroeiende vele volken, zo hebt gij gezondigd tegen uw ziel. Want de steen uit den muur roept en de balk uit het hout antwoordt dien. Wee dien, die de stad met bloed bouwt, en die de stad met onrecht bevestigt", vs. 9-12. De materialen van het huis dat door onderdrukking gebouwd is, zullen gezamenlijke getuigen zijn. De stenen uit de muur zullen roepen: Heere, we zijn door bloed en geweld opgebouwd; en de balk zal antwoorden: Ja, Heere, zo is het. De stenen zullen roepen: Wraak, Heere, over deze zelfzuchtigen: en de balk zal antwoorden: Wee hem, die zijn huis met bloed gebouwd heeft!

Zo ook Jesaja 10:1-2: "Wee dengenen die ongerechte inzetten inzetten, en den schrijvers die moeite voorschrijven; om de armen van het recht af te wenden, en om het recht der ellendigen mijns volks te roven, opdat de weduwen hun buit worden, en opdat zij de wezen mogen plunderen." En Amos 6:1: "Wee den gerusten te Sion en den zekeren op den berg van Samaría, die de voornaamsten zijn van de eerstelingen der volken, en tot dewelke die van het huis Israëls komen." "Gij, die den bozen dag verre stelt, en den stoel des gewelds nabij brengt. Die daar liggen op elpenbenen bedsteden en weelderig zijn op hun koetsen, en eten de lammeren van de kudde en de kalveren uit het midden van den meststal. Die wijn uit schalen drinken en zich zalven met de voortreffelijkste olie, maar bekommeren zich niet over de verbreking van Jozef", Amos 6:3-6. En Micha 2:1 en 2: "Wee dien die ongerechtigheid bedenken, en kwaad werken op hun legers; in het licht vaarden morgenstond doen zij het, dewijl het in de macht van hunlieder hand is. En zij begeren akkers en roven ze, en huizen en nemen ze weg; alzo doen zij geweld aan den man en zijn huis, ja, aan een iegelijk en zijn erfenis." Uit deze teksten blijkt dat zelfzoekers in arbeid zijn als een barende vrouw. Maar de geboorte wordt hun dood en het vermaak wordt hun moeite, hontroost wordt hun pijn, hun heerlijkheid hun schande en hun verhoging wordt hun vernedering. Een keizer van Rome, Tacitus, heeft eens gezegd: *Hij die te veel om zichzelf denkt, kan niet goed zijn voor anderen.*

d. Het vierde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat zij die zichzelf zoeken, zichzelf zullen verliezen en verwoesten. Absalom en Judas zoeken zichzelf; de één wordt opgehangen en de ander verhangt zichzelf. Saul zoekt zichzelf en doodt zichzelf. Achab zoekt zichzelf en verliest zijn kroon, zijn koninkrijk en zichzelf.

Farao zoekt zichzelf en verdrinkt met zijn machtig leger in de Rode Zee. Kain zoekt zichzelf en doodt er twee tegelijk: zijn broeder en zijn eigen ziel. Géhazi zocht andere kleding, maar God bekleedde hem met melaatsheid. Haman zocht zichzelf en verloor zichzelf. De vorsten en stadhouders zochten zichzelf in de ondergang van Daniël, maar zij bewerkten de ondergang van zichzelf, hun vrouwen en kinderen. De zelfzuchtigen denken dat hetgeen door de hand der gerechtigheid een ijzeren roede zal worden om hen te breken, een staf is om hen te ondersteunen. Hetgeen zij denken fonteinen te zijn om hen te verkwikken, worden golven om hen totaal te doen verzinken. De kruisen van zelfzoekers zullen altijd hun weldaden te boven gaan; zo ook zijn hun smarten meer dan hun genoegens, hun kwellingen meer dan hun vertroosting. Iedere zelfzoeker kwelt zichzelf en verwoest zichzelf. Hij draagt een hel en een scherprechter in zijn eigen hart. Adam zocht zichzelf maar verloor zichzelf, het paradijs en het gezegende beeld Gods wat in hem gedrukt was. Lot zoekt zichzelf, en verliest zichzelf en zijn goederen. Petrus probeert zichzelf te redden, en loopt gevaar zichzelf te verliezen.

e. Het vijfde middel tegen deze list van satan is, veel stil te staan bij die gezegende voorbeelden van die heiligen die zichzelf verloochend hebben en het algemeen welzijn boven hun persoonlijke belangen gesteld hebben. Dit deed Mozes, tegen wie God sprak: "Laat van Mij af, dat Ik hen verdelge en hun naam vanonder den hemel uitdoe; en Ik zal u tot een machtiger en meerder volk maken dan dit is", Deut. 9:14. O, dit aanbod wilde Mozes, die een zelfverloochenende geest had, echter niet aannemen. Hij is vurig in zijn gebeden en begeerten, of het volk vergeving mocht ontvangen en gespaard mocht blijven. Hij zegt: "Vergeef toch de ongerechtigheid dezès volks, naar de grootte Uwer goedertierenheid, en gelijk als Gij ze aan dit volk van Egypteland af tot hertoe vergeven hebt. En de HEERE zeide: Ik heb hen vergeven naar uw woord", Num. 14:19-20. O, zou God zulk een aanbod doen aan velen die zichzelf Mozes noemen en door velen zo genoemd worden; dan ben ik bang, dat zij hun eigen voordeel boven het welzijn van anderen zullen stellen. Ze zullen er niet om geven wat er van het volk wordt, als zij en hun macht maar groot en heerlijk in de wereld mogen worden. Zij zullen er niet om geven, als er een Babel voor hen gebouwd wordt, al gebeurt dit ten koste van de ondergang van hun volk. Lager geesten dan dezen zijn er niet in de hel, nee, niet in de hel, en ik ben er zeker van dat er in de hemel zulke geesten niet zijn. Het hart en de beginselen van zulke mensen moeten vernieuwd worden, of ze zullen voor eeuwig verloren gaan.

Nehemia was een man die steeds het welzijn van zijn volk op het oog had; een man die zijn tijd, zijn kracht en zijn vermogen tot het welzijn en geluk van zijn volk besteedde, Neh. 5:14-19: "Ook van dien dag af, dat hij mij bevolen heeft hun landvoogd te zijn in het land van Juda... twaalf jaren heb ik met mijn broederen, het brood des landvoogds niet gegeten ... Daartoe heb ik ook aan het werk dezès muurs verbeterd ... en al mijn jongens zijn aldaar verzameld geweest tot het werk. Ook zijn van de Joden en van de overheden honderd en vijftig n man en die van de heidenen die rondom ons zijn, tot ons kwamen, aan mijn tafel geweest. En wat voor één dag bereid werd, was een os en zes uitgelezen schapen; ook werden mij vogels bereid, en binnen tien dagen van alle wijn zeer veel; nog heb ik bij dezen het brood des landvoogds niet gezocht, omdat de dienstbaarheid zwaar was over dit volk. Gedenk mijner, mijn God, ten goede, alles wat ik aan dit volk gedaan heb."

Zulk een man was ook Daniël: "Toen zochten de vorsten en de stadhouders gelegenheid te vinden tegen Daniël vanwege het koninkrijk; maar zij konden geen gelegenheid noch misdaad vinden, dewijl hij getrouw was en geen vergrijping noch misdaad in hem

gevonden werd. Toen zeiden die mannen: Wij zullen tegen deze Daniël geen gelegenheid vinden, tenzij wij tegen hem iets vinden in de wet zijns Gods", Dan. 6:5-6. Christus Zelf dacht alleen om het welzijn van Zijn volk. Daartoe heeft Hij zelfs Zijn leven gegeven. O, laat nooit na op deze gezegende voorbeelden zo lang te letten, totdat ook uw ziel opgewekt en verlevendigd wordt het welzijn van anderen meer dan uw eigen voordeel te bevorderen. Ook veel heidense vorsten zijn hierin uitmuntend geweest.

Macrobius schrijft van Keizer Augustus – onder wiens regering Christus geboren is – dat hij zó'n vaderlijke toegenegenheid tot het volk had, dat hij hen noemde: *filiam nam, mijn dochter*. Daarom weigerde hij *dominum*, heer, genoemd te worden. Hij wilde graag *Pater Patria* genoemd worden, *de vader des Vaderlands*, omdat hij niet geëerd wilde worden door vrees, maar door liefde, (per timorem, sed per amorem). Het volk beweeude zijn dood en gebruikte deze woorden: *Och, of hij nooit geboren was geweest; óf nooit gestorven was*.

Zo was het ook met Marcus Regulus. Om zijn land te bevrijden van de ondergang, gaf hij zichzelf over aan de grootste ellende die de woede van zijn vijanden hem konden aandoen.

Zo deden ook Titus en Aristides en vele anderen, die beroemd geweest zijn in het zoeken van het voordeel van anderen, boven dat van zichzelf.

Mijn bede is en zal zijn of al onze regeerders zo door God bezielde mogen worden, dat ze zichzelf verloochenen, hun zondig ik met hun voeten vertrappen tot eer van God en tot het welzijn van hun volk; opdat noch de heiligen, noch de heidenen getuigen tegen hen zullen zijn in die dag waarin de harten en daden van alle vorsten der wereld naakt en open zullen liggen voor Hem Die de wereld in gerechtigheid zal oordelen.

f. Het zesde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat het eigen-ik een grote verhindering is in Goddelijke zaken. Daarom waren de profeten en apostelen gewoonlijk buiten zichzelf als zij de helderste, hoogste en heerlijkste openbaringen ontvingen. Zelfzucht verblindt de ziel, zodat ze geen schoonheid in Christus, noch uitnemendheid in heiligheid kan zien. Ze maakt het gehemelte ziek, zodat een mens geen zoetigheid smaakt in het Woord van God, noch in de wegen Gods, noch in het gezelschap van het volk van God. Ze sluit de hand voor al de zielsverrijkende aanbiedingen van Christus; ze verhardt het hart tegen al de kloppingen en smekingen van Christus. Ze maakt de ziel tot een ledige wijnstok en een kale woestijn: "Israël is een uitgeledigde wijnstok, hij brengt weder vrucht voor zich", Hos. 10:1.

Er is niets dat zo sterk bewijst dat een mens ledig van God, van Christus en van genade is als de zelfzucht. De Farizeeën waren grote zelfzoekers; daarom verachtten zij Christus, Zijn Woord en Zijn Geest. Er is geen groter verhindering voor al de oefeningen tot Godzaligheid dan zelfzucht. O, dit is het dat menige ziel weerhoudt om op God en de kostelijke dingen der eeuwigheid te letten. Ze kunnen niet op God wachten, noch voor God handelen, noch in die wegen blijven waarin zij God zouden ontmoeten, en dat vanwege hun eigen-ik. Zelfzucht is hetgeen dat menig mens de dingen van zijn vrede doet verachten en verwaarlozen. Zelfzoekers willen zelf niet in het Koninkrijk ingaan, noch anderen toestaan daarin te gaan, die dat Koninkrijk met geweld zouden willen nemen. U ziet dat in de Farizeeën en schriftgeleerden. O, maar een begenadigde ziel handelt geheel anders, zoals u kunt lezen in Hooglied 7:13: "Aan onze deuren zijn allerlei edele vruchten, nieuwe en oude, o mijn Liefste, die heb ik voor U weggelegd." Al wat de Kerk heeft en is, is alleen voor Hem. Laat anderen vrucht voor zichzelf dragen en voor zichzelf opleggen, maar begenadigde zielen zullen ze voor Christus verbergen en ze voor Christus opleggen. Zelfzoekers, zoals Ezels, hebben

liever een schotel linzenmoes dan hun eerstgeboorterecht. Zij kiezen met de mannen van Sichem liever de doornenbos dan de olijfboom, de vijgenboom en de wijnstok; ja, ledige dingen boven een volle Christus en lage dingen boven een heerlijke Christus. Al de Goddelijke pogingen en vruchten der heiligen eindigen in Gods hart. Ze ontledigen zich in Zijn schoot. Zoals Christus voor hen Zijn verdiensten, Zijn genaden, Zijn vertroosting en Zijn kroon voor hen opgelegd heeft, zo leggen zij al hun vruchten, al hun liefde, al hun genade, al hun ervaringen en al hun diensten alleen op voor Hem Die de ziel van hun vertroosting en de kroon en top van al hun heerlijkheid is. Het motto van de heiligen is: Propter te; Domine propter te. *Voor U Heere, voor U alleen.*

2. DE TWEDE LIST VAN DE SATAN IS, DAT HIJ DE GROTEN DER AARDE OPZET TEGEN HET VOLK VAN DE ALLERHOOGSTE GOD

De satan zet hen op tegen hen die Zijn juwelen, Zijn lieflijk erfdeel, de vreugde Zijner ogen en de verheuging Zijns harten zijn. Zo dreef hij Farao aan, de kinderen Israëls te verdrukken en te vervolgen, en dit werd Farao's ondergang. Zo zette hij Haman op tegen de Joden, en zo bracht hij deze aan de galg die deze Haman zelf opgericht had voor Mordechai. Zo deed hij de vorsten en stadhouders tegen Daniël strijden, hetgeen hem met de hunnen tot een prooi der leeuwen maakte. In Openbaring 20:7-9 staat: "En wanneer de duizend jaren zullen geëindigd zijn, zal de satan uit zijn gevangenis ontbonden worden; en hij zal uitgaan om de volken te verleiden, die in de vier hoeken der aarde zijn, den Gom en den Magog, om hen te vergaderen tot den krijg; welker getal is als het zand aan de zee. En zij zijn opgekomen op tic breedte der aarde, en omringden de legerplaats der heiligen en de geliefde stad; en er kwam vuur neder van God uit den hemel, en heeft hen verslonden."

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze list van de satan zijn de volgende:

a. Het eerste middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen, dat niemand tegen de heiligen gestreden heeft, of hij is door de God der heiligen te gronde gericht. De Goddelijke rechtvaardigheid is te hard geweest voor allen die tegen de heiligen gestreden hebben. Dit blijkt in Farao, Saul en Haman: "Hij bestrafte koningen om hunnentwil, zeggende: Tast Mijn gezalften niet aan, en doet Mijn profeten geen kwaad", ps. 105:14-15. Als mannen die de geest en de beginselen van Bileam hadden, tegen de heiligen gestreden hebben, hoe is dan de Engel des HEEREN hun in de weg tegengekomen en heeft hen tegen de muur gedrukt! Hoe heeft Hij hun rug en nek gebroken en hen door Zijn uitgetrokken zwaard in het begin hunner dagen en in de hoogte van hun zonden afgesneden. O, wat een oogst heeft de hel in onze dagen binnengehaald van hen die tegen het Lam en tegen Zijn uitverkorenen en gelovigen gestreden hebben! O, hoe heeft de Goddelijke rechtvaardigheid hun bloed als water op de grond vergoten! Hoe heeft Hij de eer en heerlijkheid in het stof gelegd van hen die net als Farao in de trotsheid en dolheid huns harten zeiden: "We zullen vervolgen, we zullen achterhalen; we zullen de buit delen, onze ziel zal van hen vervuld worden; we zullen ons zwaard uittrekken, onze hand zal hen uitroeien", Ex. 15:9. In de dingen waarin zij trots gesproken en gehandeld hebben, stond de rechtvaardigheid boven hen. De geschiedenis is vol van zulke voorbeelden.

b. Het tweede middel tegen deze list van satan is, om iedere morgen enige tijd te mediteren over de volgende Schriftplaatsen, waarin God Zichzelf verbonden heeft Zijn volk bij te staan en hen te doen zegevieren over hun grootste en meest wijze vijanden.

Jesaja 8:9-10: "Vergezelt u tezamen, gij volken, doch wordt verbroken; en neemt ter ore, allen gij die in verre landen zijt; omgordt u, doch wordt verbroken; omgordt u, doch wordt verbroken. Beraadslaagt een raad, doch hij zal vernietigd worden; spreekt een woord, doch het zal niet bestaan, want God is met ons.

Jesaja 41:14-16: "Vrees niet, gij wormken Jakobs, gij volksken Israëls. Ik help u, spreekt de Heere, en uw Verlosser is de Heilige Israëls. Zie, Ik heb u tot een scherpe nieuwe dorsslede gesteld, die scherpe pinnen heeft; gij zult bergen dorsen en vermalen, en heuvelen zult gij stellen gelijk kaf. Gij zult hen wannen en de wind zal hen wegnemen, en de stormwind zal hen verstrooien; maar gij zult u verheugen in den Heere, in den Heilige Israëls zult gij u roemen."

Jesaja 54:17: "Alle instrument dat tegen u bereid wordt, zal niet gelukken, en alle tong die in het gericht tegen u opstaat, zult gij verdoemen; dit is de erve der knechten des Heeren, en hun gerechtigheid is uit Mij, spreekt de Heere."

Micha 4:11-13: "Nu zijn wel vele heidenen tegen u verzameld, die daar zeggen: Laat ze ontheilgd worden, en laat ons oog schouwen aan Sion. Maar zij weten de gedachten des HEEREN niet, en verstaan Zijn raadslag niet, dat Hij hen vergaderd heeft als garven tot den dorsvloer. Maak u op en dors, o dochter Sions, want Ik zal uw hoorn ijzer maken en uw klauwen koper maken, en gij zult vele volken verpletteren; en Ik zal hunlieder gewin den HEERE verbannen, en hun vermogen den Heere der ganse aarde."

Zacharia 12:2-3: "Zie, Ik zal Jeruzalem stellen tot een drinkschaal der zwijmeling allen volken rondom; ja, ook zal zij zijn over Juda, in de belegering tegen Jeruzalem. En het zal te dien dage geschieden, dat Ik Jeruzalem stellen zal tot een lastigen steen allen volken; allen die zich daarmee beladen, zullen gewisselijk doorsneden worden; en al de volken der aarde zullen zich tegen haar verzamelen."

c. Het derde middel tegen deze list van satan is, te overwegen dat u niet tegen de heiligen kunt strijden, of u moet tegen God Zelf strijden, vanwege die nauwe en gezegende vereniging die er tussen hen en God is, Hand. 5:39. Dit schijnt genomen te zijn van de fabel van de reuzen, van wie gezegd wordt dat ze de goden wilden bestrijden. O, wat is er groter krankzinnigheid dan dat de zwakheid zelf strijdt tegen een almachtige kracht! De nauwe vereniging die er tussen de Heere en de gelovigen is, wordt vergeleken bij die nauwe vereniging die er tussen een man en een vrouw is: Die twee zullen tot één vlees wezen. Deze verborgenheid is groot, doch ik zeg dit ziende op Christus en de gemeente", Ef. 5:32. Die nauwe vereniging wordt vergeleken bij die vereniging die er tussen het hoofd en de leden is, die één lichaam vormen; ook bij die vereniging die er tussen de rank en de wijnstok is, en die door inenting tot één gemaakt worden. De vereniging tussen de Heere en een gelovige is zo nauw, dat u een gelovige niet kunt treffen, of de Heere gevoelt het en neemt het op alsof het Hem Zelf aangedaan is: "Saul, Saul, wat vervolgt gij Mij?" en: "In al hun benauwdheid was Hij benauwd." O zielen, wie heeft er ooit tegen God gestreden en voorspoed gehad? Wie heeft er ooit het zwaard tegen Hem opgenomen en is daardoor niet omgekomen? God kan u naar verkiezing in de hel werpen. Het is uw grootste belang uw wapens aan Zijn voeten neer te leggen en de Zoon te kussen, opdat Hij niet toorne en gij op de weg vergaat, Ps. 2:12. De zaligheid der ziel bestaat in niets anders dan in haar vereniging met God, en haar ellende ligt in niets anders dan in haar afscheiding van God.

d. Het vierde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat gij strijdt tegen de heiligen, terwijl zij diegenen zijn die oorzaak zijn van de weldaden die gij geniet, en die ook oorzaak zijn dat menig oordeel, dat anders tot uw ondergang vóór deze dag had kunnen dienen, voorkomen of weggenomen wordt. Ware het niet ter wille van de heiligen, dan zou God spoedig de hemelen van koper en de aarde van ijzer maken; God zou u spoedig van uw koninklijke klederen en heerlijkheid ontdoen en u met Job op de mesthoop zetten. De heiligen zijn de steunpilaren die verhinderen dat de wereld op u valt en die de ijzeren roede tegenhouden die anders uw beenderen zouden breken, Ps. 106:23: "Dies Hij zeide, dat Hij hen verdelgen zou, tenware Mozes, Zijn uitverkorene, in de scheur voor Zijn aangezicht gestaan had, om Zijn grimmigheid af te keren, dat Hij hen niet verdierf."

O, hadden de heiligen zich niet menigmaal in de breuk tussen Gods toorn en u geworpen, gij zoudt reeds lang uit het land der levenden afgesneden zijn en zoudt uw deel ontvangen hebben met degenen van wie de namen in het stof geschreven zijn. Iemand heeft eens van Luther gezegd: *Hij kon van God krijgen wat hij wilde*. Het gebed is de poort des hemels, en de sleutel die ons in het paradijs inlaat.

Een Frans spreekwoord zegt: *Als het gevaar voorbij is, is de heilige vergeten*. Dit ondervinden de heiligen voortdurend. Menig land, menig gezin wordt omringd met zegeningen omwille van een Jozef, die in hun midden leeft, en ze worden voor veel rampen en ellenden bewaard omwille van een Mozes, een Daniël, een Noach en een Job, die in hun midden leven. Het is een lieflijk woord in Spreuken 10:25: "Gelijk een wervelwind voorbijgaat, alzo is de goddeloze niet meer, maar de rechtvaardige is een eeuwige grondvest", het fundament van de wereld, Eng. vert. Zo staat er in Psalm 75:4: "Het land en al zijn inwoners waren versmolten; maar ik heb zijn pilaren vastgemaakt. Sela." De rechtvaardige is het fundament van de wereld, die, als zij er niet waren, spoedig zou schudden en ten onder gaan.

Keizer Marcus Antonius werd in Allemanië (Duitsland) met zijn leger door zijn vijanden in een droge landstreek ingesloten. Zij dreigden van dorst om te komen. Een van de aanvoerders vertelde hem, dat hij had gehoord dat de christenen door hun gebeden alles van God konden verkrijgen. De keizer, die een legioen christenen in zijn leger had, verzocht hen daarop tot hun God te bidden om hem en zijn leger te verlossen. Onmiddellijk na hun gebed werden de vijanden door een zwaar onweder verschrikt en verjaagd en stroomde een overvloed van regen op de Romeinen, waardoor zij hun dorst konden lessen. Daarom werd hun legioen het legioen des donders genoemd.

Maria, koningin der Schotten, zei gewoonlijk *dat ze de gebeden van John Knox meer vreesde dan een leger van tienduizend man*. Ik zal dit laatste middel besluiten met de lieflijke woorden van de psalmdichter: "God is bekend in Juda; Zijn Naam is groot in Israël. En in Salem is Zijn hut, en Zijn woning in Sion. Aldaar heeft Hij verbroken de vurige pijlen van den boog, het schild en het zwaard en den krijg. Sela", Ps. 76:2-4.

3. Listen tegen de geleerden en wijzen

De satan heeft zijn listen om de geleerden en wijzen te verstrikken en te verwoesten, en dat soms door hen te bewerken zich op hun gaven en talenten te verhoovaardigen; soms door hen op die gaven en talenten te doen rusten; soms door hen diegenen te doen verachten die zulke gaven en talenten missen, hoewel ze hen in genade en heiligheid overtreffen; en soms door hen hun gaven en talenten te doen aanwenden in die wegen en zaken die tegen de eer van Christus, de blijdschap des Geestes, de uitbreiding van het Evangelie en de vrijheid der heiligen ingaan. U kunt dat zien in de geleerde Farizeeën en schriftgeleerden, Joh. 5:44. Zie ook 1 Kor. 1:18-29.

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze list van de satan zijn de volgende:

a. Het eerste middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat u niets hebt wat u niet ontvangen hebt, want Christus is zowel de Fontein van de algemene gaven als van de zaligmakende genade. Wat u ook bent, u hebt het aan Hem te danken Die u heeft geschapen; en wat u ook hebt, u hebt het aan Hem te danken Die u verlost heeft, 1 Kor. 4:7: "Wat hebt gij, dat gij niet ontvangen hebt; en zo gij het ook ontvangen hebt, wat roemt gij, alsof gij het niet ontvangen hadt?" Er zijn er die hun eigen zaligheid zouden willen uitdenken, zoals de spin opklimt langs de draad die ze zelf geweven heeft. Van al de gaven en talenten die u hebt, kunt u terecht zeggen wat de jongeman van i zijn bijl zeide: Ach, mijn heer; want het was geleend", 2 Kon. 6:5. Ach, Heere, alles wat ik heb, is maar ontleend aan die Fontein Die al de vaten in hemel en op aarde vult en doet overlopen. Mijn gaven zijn veel meer van U dan van mij: "Want het is alles van U en wij geven het U uit Uw hand", 1 Kron. 29:14.

b. Het tweede middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat de wijsheid der mensen en hun vertrouwen op hun eigen gaven en talenten ten gevolge had dat zij volkomen te gronde zijn gegaan. U kunt dat zien in Achitófel, in de vorsten en stadhouders tegen Daniël en in de Farizeeën en schriftgeleerden. God houdt ervan de mensen in hun zelfvertrouwen te schokken. Gezamenlijke raadslagen zijn zelden voorspoedig, omdat de mensen vol zelfvertrouwen en leunend op hun eigen verstand handelen, en meer hun zegepraal dan de waarheid op het oog hebben. Hij die op zijn gaven en talenten vertrouwt, staat slechts op drijfzand, dat hem gewis zal doen zinken. Er is niets in de wereld dat God meer tergt om Zich aan de ziel te onttrekken dan dit; en hoe kan de ziel staande blijven, als zijn kracht van hem geweken is? Alles waarop een mens steunt buiten God, zal een pijl worden die zeker zijn hart fel zal doorboren. O, hoevelen hebben in deze dagen hun goederen, hun vrienden, hun leven en hun ziel verloren door op hun bewonderde gaven en talenten te steunen. De heiligen worden gekenmerkt door hun leunen op hun Liefste, de Heere Jezus, Hoogl. 8:5. Hij die alleen aan de boezem van Christus rust, leidt het meest gezegende, veiligste en lieflijkste leven. De ellenden liggen bij de mensen aan de deur, als zij op iets anders dan op Christus steunen. Zo'n mens verkeert het meest in gevaar, en het is niet de kleinste plaag dat hij denkt veilig te zijn. Het is de grootste wijsheid in de wereld om de raad van de wijze man op te volgen: "Vertrouw op den Heere met uw ganse hart, en steun op uw verstand niet", Spr. 3:5.

c. Het derde middel tegen deze list van satan is, te overwegen dat u anderen in gaven en talenten niet meer overtreft dan zij u in genade en heiligheid overtreffen. Er kunnen zijn en er zijn vaak grote gaven en talenten, waar maar weinig genade, ja, zelfs geen genade is; en er kan zijn en er is vaak zeer veel genade, waar maar geringe gaven en talenten discipelen hadden genade, snaar zwakke gaven. U kunt hoger dan anderen staan in de gaven van kennis, welsprekendheid en wijsheid, maar die onontwikkelde kunnen boven u staan in gemeenschap met God, in hun vreugde in God, in hun afhankelijkheid van God, in hun liefde tot God en in hun ootmoedige, heilige en onberispelijke wandel voor God. Is het geen dwaasheid, ja, krankzinnigheid in een mens om iemand die niet zo rijk aan ijzer en lood is als hij, te verachten, terwijl die iemand duizenden malen rijker is in zilver en goud, in juwelen en paarden? En is het geen uiterste dwaasheid en krankzinnigheid in degenen die grotere gaven en talenten hebben dan anderen, dat ze die anderen

daarom verachten; terwijl die personen die veracht worden, duizendmaal meer genade hebben dan zij? En toch, o, hoe overheerst deze boze geestesgesteldheid in de wereld.

Het was de droeve klacht van Augustinus in zijn tijd, als hij zegt: De ongeleerden of ongeletterden doen geweld op de hemel en nemen dat Koninkrijk in; terwijl wij met al onze geleerdheid in de hel neergeworpen zullen worden. Het is droevig te zien hoeveel rabbi's in onze tijd een afgod van hun gaven en talenten maken, en met welk een oog van trots, hoon en verachting zij neerzien op hen die zulke gaven missen en die niet de afgod aanbidden die zij in hun eigen hart hebben opgericht.

Paulus, die de grote doctor der heidenen was, ging in alle gaven en talenten de doctoren en rabbi's van onze tijd wonderlijk te boven, en toch, o, hoe ootmoedig, hoe teer en hoe vriendelijk gedroeg hij zich jegens de geringste en zwakste: "Ik ben den zwakken geworden als een zwakke, opdat ik de zwakken winnen zou; allen ben ik alles geworden, opdat ik immers enigen behouden zou", 1 Kor. 9:22. "Wie is er zwak, dat ik niet zwak ben? Wie wordt er geërgerd, dat ik niet brande?", 2 Kor. 11:29. "Daarom, indien, de spijze mijn broeder ergert, zal ik in der eeuwigheid geen vlees eten, opdat ik mijn broeder niet ergere", 1 Kor. 8:13.

Maar helaas, hoe weinig wordt er van deze zachtmoedige geest gevonden in de doctoren van onze eeuw, die zuur kijken en bitter spreken tegen degenen die niet zien zoals zij zien, en die niet kunnen spreken zoals zij spreken. Geleerde heren, de Geest des Heeren zal zelfs in de meest verachte heiligen te sterk voor u zijn; en Zijn verschijning in hen, in deze laatste dagen, zal zo vol geestelijke schoonheid en heerlijkheid zijn, dat die datgene zal verduisteren dat gij zo gaarne uw heerlijkheid acht en noemt. De Geest des Heeren zal niet toestaan dat Zijn kostbaarste juweel, de genade, altijd onder het stro en de stoppels van gaven en talenten begraven blijft, Jes. 60:13-17.

d. Het vierde middel tegen deze list van satan is, dat er geen zekerder weg is waarlangs de mensen hun gaven en talenten zullen zien verminderen en verkwijnen, dan wanneer zij er zo hoogmoedig op worden, en er zo op vertrouwen dat ze degenen die ze missen, minachten en gaan strijden tegen die personen, wegen en zaken, waarop Jezus Christus Zijn hart heeft gezet. O, hoe heeft God de gaven en talenten van velen onder ons, die eens beroemde en schijnende lichten geweest zijn, doen verwelken en verdwijnen. Becanus heeft eens gezegd dat de boom der kennis veel bladeren, maar weinig vruchten droeg. Och, dat het met velen in onze dagen ook niet zo gesteld was! Hoe is de zon van velen verduisterd en hun heerlijkheid bewolkt! Zach. 11:17: "Het zwaard zal over zijn arm zijn en over zijn rechteroog; zijn arm zal ten enenmale verdorren en zijn rechteroog zal ten enenmale donker worden." Dit is stof tot vernedering en klacht. Veel heiligen onderscheiden en zien dit, en zij wenen er in het verborgen om. O, waren die hoogmoedigen er maar gevoelig voor dat God Zich van leen onttrekt, opdat zij zich zouden bekeren, vernederen, zich vriendelijk jegens Gods juwelen zouden gedragen, en alleen op de Heere en niet op hun gaven en talenten zouden leunen; opdat zo de Heere zij met vreugde mocht bezoeken met Zijn genade, en wel zodanig, dat hun aangezichten heerlijker dan ooit mochten blinken, en zij de eer van Christus en het geloof der heiligen meer mochten dienstbaar zijn dan ze vroeger geweest zijn.

3. Listen tegen de heiligen

De satan heeft zijn listen om de heiligen en begenadigde zielen te verwoesten, en een zeer grote list die hij daartoe heeft is, dat hij hen bewerkt om ze eerst van elkaar te vervreemden, dan om bitter en jaloers op elkaar te worden, en daarna om elkander te bijten en te vereten, Gal. 5:15. Onze eigen bittere ervaring is een maar al te groot bewijs hiervan. De Israëlieten in Egypte kwelden elkaar niet erger dan de christenen in onze dagen elkaar doen, hetgeen de aanleiding en oorzaak is geweest dat er een dodelijke vertering op sommigen gevallen is. Ontbinding is de dochter van de tweedracht. Als we gaan slaan, maken we brokken.

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze list van de satan, zijn de volgende:

a. Het eerste middel tegen deze list van satan is, dat we meer acht moeten geven op elkanders genaden dan op elkanders zwakheden en gebreken. Het is droevig, te bedenken dat de heiligen veel ogen hebben om op elkaars gebreken te letten, en geen oog hebben om elkaars genaden te zien; dat ze liever een bril zouden gebruiken om elkaars zwakheden te zien, dan een spiegel om elkaars genaden te zien.

Keizer Flavius Vespasianus was vlugger geneigd de fouten van zijn vrienden te bedekken, dan hun deugden. Christenen, wilt u er wel ernstig aan denken, dat de heidenen u te boven gaan, en niet beschaamd worden?

Erasmus vertelt van iemand die al de gebrekkige en verkeerde gedeelten in Homerus' werken verzamelde; maar al hetgeen daarin uitnemend was oversloeg. U, was dit maar niet de praktijk van velen die elkaar in de hemel zullen ontmoeten; waren ze maar niet zo zorgvuldig en bekwaam om al de zwakheden van anderen te verzamelen en aan al die dingen die uitnemend in hen zijn, voorbij te gaan. De Korinthiërs zagen meer op de zonde van de bloedschender, dan op zijn oprechte droefheid, hetgeen hetzelfde was als hem in zijn tranen te doen verdrinken.

Vertel mij eens, heiligen, is het niet een lieflijker, troostvoller en vreugdevoller zaak, meer op elkanders genaden dan op elkanders gebreken te zien? Wat voor genoeg, vreugde en troost ligt er nu in, als we op de vijanden, de wonden, de zweren, de ziekten, de kwalen en de naaktheid van onze vrienden zien? Welnu, u weet dat de zonden de vijand van de ziel, de wonden van de ziel, de zweren van de ziel, de ziekte van de ziel, de kwaal van de ziel en de naaktheid van de ziel zijn. O, wat een hart heeft die mens die met graagte daarnaar kijkt! Genade is de schoonste bloem in de gehele tuin van een christen; ze is het rijkste juweel in heel zijn kroon; ze vormt zijn vorstelijke kleding; ze is een koninklijke schat. Daarom moet genade wel het aangenaamste, lieflijkste en heerlijkste voorwerp zijn waarop een begenadigd oog zich vestigen kan. De zonde is duisternis; genade is licht; de zonde is de hel; de genade is de hemel.

Welnu, wat een krankzinnigheid is het om meer naar de duisternis dan naar het licht; meer naar de hel dan naar de hemel te zien. Zeg mij, heiligen, ziet God niet meer op de genaden van Zijn volk dan op hun zwakheden? Gewis, dat doet Hij. Hij zag meer naar de oprechtheid van David en Asaf dan naar hun gebreken, hoe groot en veel de laatste ook waren. Hij zag meer op de lijdzaamheid van Job dan op zijn drift en ongeduld, jak. 5:11; "Gij hebt de verdraagzaamheid van Job gehoord"; er staat geen woord over zijn onlijdzaamheid. God legt Zijn hand over de littekens van Zijn volk, opdat er geen vlek in hen gezien zal worden. O heiligen, laat hierin het toppunt van uw heerlijkheid bestaan, dat u daarin op uw hemelse Vader gelijkt. Als u dit doet, zou er veel zonde voorkomen worden, en de plannen van de goddelozen zouden verijdeld worden, de

satan zou beschaamd staan, veel wonden genezen worden, veel harten vervrolijkt worden, en God zou overvloediger geëerd worden. De zonde is satans werk; de genade is Gods werk. Is het daarom niet het meest gepast, dat het kind het meest op het werk van Zijn Vader zou zien en letten?

b. Het tweede middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat liefde en eenheid het meest uw veiligheid en zekerheid bevorderen. We zullen onoverwinnelijk zijn, als we onafscheidelijk zijn. De wereld mag u boos aankijken en tegen u samenzweren, maar ze kan u niet beschadigen. Eenheid is de sterkste band tot veiligheid in iedere kerk en staat.

Scythian, een koning die op het punt stond te sterven, liet aan zijn zonen een bundel pijlen geven, die samengebonden waren. Ze moesten trachten die te breken, maar dat gelukte hen niet. Toen liet de koning de band doorsnijden, waardoor ze iedere afzonderlijke pijl met gemak konden breken. De koning maakte deze toepassing: Mijn zonen, zolang jullie verenigd blijven, zullen jullie onoverwinnelijk zijn; maar als de band van de vereniging tussen jullie verbroken wordt, zullen jullie ook gemakkelijk in stukken gebroken worden. Zolang als de heiligen één blijven, zal niets hun ondergang kunnen bewerken; maar als zij verdeeld worden, lopen ze gevaar te verzinken.

Pancirolos zegt dat de kostbaarste parel onder de Romeinen de *Unie der eenheid* genoemd werd.

c. Het derde middel tegen deze list is, dat gij met aandacht stilstaat bij die geboden van God die bevelen dat gij elkander liefhebt. O, wanneer gij tegen elkaar verbitterd wordt, leg dan de geboden Gods op uw hart en zeg tegen uw ziel: O, heeft de eeuwige God u niet bevolen hen lief te hebben die de Heere liefhebben? En bestaat het leven niet daarin, dat gij gehoorzaamt, en de dood daarin, dat gij rebelleert? Zie dan toe, dat gij de geboden des Heeren gehoorzaamt, want Zijn geboden kunnen niet gemakkelijk krachteloos gemaakt worden; ze zijn als de geboden der Meden en Perzen, die ook niet veranderd konden worden.

O, denk veel na over deze geboden Gods: "Een nieuw gebod geef Ik u, dat gij elkander liefhebt; gelijk Ik u liefgehad heb, dat ook gij elkander liefhebt", Joh. 13:34. Het wordt een nieuw gebod genoemd, omdat het in het Evangelie vernieuwd wordt en door Christus" voorbeeld bevestigd is, en omdat het een gebod is dat meer dan andere geboden zeldzaam en opmerkelijk van aard is. "Dit is Mijn gebod, dat gij elkander liefhebt, gelijkerwijs Ik u liefgehad heb", Joh. 15:12. "Dit gebied Ik u, opdat gij elkander liefhebt", Joh. 15:17. "Zijt niemand iets schuldig, dan elkander lief te hebben; want die den ander liefheeft, die heeft de wet vervuld", Rom. 13:8. "Dat de broederlijke liefde blijve", Hebr. 13:1. "Geliefden, laat ons elkander liefhebben, want de liefde is uit God; en een iegelijk die liefheeft, is uit God geboren en kent God", 1 Joh. 4:7. "Hebt elkander vuriglijk lief uit een rein hart", 1 Petrus 1:22. "En eindelijk, zijt allen eensgezind, medelijdend, de broeders liefhebbende, met innerlijke barmhartigheid bewogen, vriendelijk", 1 Petrus 3:8. "Want dit is de verkondiging, die gij van den beginne gehoord hebt, dat wij elkander zouden liefhebben", 1 Joh. 3:11. "En dit is Zijn gebod, dat wij geloven in den Naam van Zijn Zoon Jezus Christus, en elkander liefhebben, gelijk Hij ons een gebod gegeven heeft", VS. 23. "Geliefden, indien God ons alsoo lief heeft gehad, zo zijn ook wij schuldig elkander lief te hebben", 1 Joh. 4:11. O, overdenk deze dierbare geboden zo, dat uw liefde tot elkaar mag ontbranden! In vroeger tijden viel de aandacht van de heidenen sterk op het feit dat vaders en moeders hun kinderen in de steek konden laten, maar dat de christenen, die overigens vreemdelingen van elkaar waren, in de diepste ellende trouw aan elkaar bleven. Hun

liefde tot de dienst van God was sterker dan natuurlijke liefde. O, was er maar meer van die geestesgesteldheid onder de heiligen in onze dagen! Eens werd de wereld verwoest door water vanwege de hitte der begeerlijkheden, en men denkt dat ze nog eens verwoest zal worden door vuur vanwege de koudheid der liefde.

d. Het vierde middel tegen deze list van satan is, dat u meer moet letten op de uitnemende en lieflijke dingen waarin u met elkaar overeenkomt, dan op die dingen waarin u van elkaar verschilt. O, als u dit maar deed, hoe zou uw zondig hart vernederd, uw liefde opgewekt en uw gemoedsgesteldheid jegens anderen zachter gestemd worden! U komt in het meeste met elkaar overeen, en verschilt in weinig dingen van elkaar. U komt in de grootste en gewichtigste zaken overeen met elkaar, zoals in die aangaande God, Christus, de Heilige Geest en de Schrift. U verschilt alleen in die zaken die reeds lange tijd onder mannen van de grootste gaven en vroomheid betwistbaar waren. U komt met elkaar overeen in het erkennen van het gezag van de Heilige Schrift. U erkent samen Christus als het Hoofd en wilt samen naar de wet van het nieuwe schepsel wandelen. Zullen Herodes en Pilatus het eens zijn met elkaar? Zullen Turken en heidenen met elkaar overeenkomen? Zal een legioen duivelen in één lichaam wonen? En zullen de heiligen niet met elkaar overeenkomen, als ze alleen maar in die dingen verschillen die het minst van Gods hart hebben, maar die geen verandering zijn om elkaar in de hemel te ontmoeten? Hoe droevig is het dat een heiden moest zeggen: *Er zijn geen beesten die zo boosaardig jegens mensen zijn, als de christenen dit jegens elkaar zijn.*

e. Het vijfde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat God gaarne Deus pacis, dat wil zeggen, de God des vredes, en Christus Princeps pacis, dat wil zeggen, *de Vorst des vredes* en Koning van Salem, Koning des vredes; en de Heilige Geest een Geest des vredes genoemd willen worden. "De vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede...", Gal. 5:22. O, waarom zouden dan de heiligen geen kinderen des vredes moeten zijn? Gewis, mensen met een lastige, onrustige en grimmige geest kunnen geen lieflijk bewijs van hun deel aan de God des vredes, aan de Vorst des vredes en aan de Geest des vredes hebben, zoals die kostelijke zielen hebben die alles wat tot liefde en vrede dient, beoefenen.

De naam vrede is op zichzelf reeds lieflijk en vol troost, de vrucht daarvan aangenaam en nuttig, en begeerlijker dan ontelbare overwinningen. Vrede is een zegen die een menigte andere zegeningen voortbrengt, 2 Kor. 13:14. Waar vrede is, daar is Christus, want Christus Zelf is onze Vrede. De ouden waren gewoon de vrede te schilderen in de gedaante van een vrouw met de hoorn van overvloed in haar hand. O, vrede en liefde onder de heiligen is hetgeen hen en hun weldaden zal veilig stellen; ja, ze zullen hun zegeningen vermenigvuldigen; ze zullen de God des vredes en der barmhartigheid verbinden om hen met de kostelijkste weldadigheden te kronen. Vrede en liefde zullen hen voor de wereld onoverwinnelijk, allerverschrikkelijkst en voorspoedig maken. Vrede en liefde onder de heiligen is datgene dat de raadslagen der vijanden verijdelen en dat al hun ondernemingen onvruchtbaar maakt. Vrede en liefde verzwakken het meest hun handen, verwonden hun hoop en doden hun hart.

f. Het zesde middel tegen deze list van satan is, dat u met meer zorg er uw consciëntie van maakt om uw vrede met God te bewaren. O christenen, ik vrees dat uw nalatigheid hierin zoveel oorzaak tot die gemelijkheid, bitterheid en verdeeldheid die onder u is, heeft gegeven. Er bestaat geen vrees dat men te veel zal weten; maar er bestaat veel vrees dat men te weinig in praktijk brengt. O, u hebt niet, zoals u betaamde, uw vrede

met God bewaard, en daardoor komt het dat u uw vrede onder elkaar zo vreselijk verstoort. De Heere heeft beloofd: "Als iemands wegen den HEERE behagen, zo zal Hij ook zijn vijanden met hem bevredigen", Spr. 16:7. O, hoeveel te meer zal dan God zorgen, dat de kinderen des vredes vrede met elkaar houden, als hun wegen Hem slechts behagen! Alle schepselen worden door Hem geregeerd en bestuurd. Laban achtervolgde Jakob met een bende; Ezau kwam hem met een andere bende tegen; beiden met vijandige bedoelingen; maar omdat Jakobs wegen de HEERE behaagden, bestuurde God het door Zijn almachtige kracht zo, dat Laban met een kus van Jakob afscheid nam en Ezau hem met een kus begroette. De een zweert hem een eed; de ander begroet hem met tranen; beiden sluiten vrede met hem. Als wij getrouw blijven aan God, zal God het tot Zijn eer en heerlijkheid maken om onze vrede met de mensen te onderhouden; als de mensen echter zorgeloos hun vrede met God breken, is het rechtvaardig dat God hen aan een geest van trots, afgunst, hartstocht, twist, verdeeldheid en verwarring overgeeft. Ze gaan elkaar dan bijten en vereren, totdat ze elkaar verteerd hebben.

g. Het zevende middel tegen deze list van satan is, dat u zeer veel acht geeft op de nauwe betrekking en vereniging die er tussen u onderling bestaat. Deze overweging had een lieflijke invloed op Abrams hart: "En Abram zeide tot Lot: Laat toch geen twisting zijn tussen mij en tussen u, en tussen mijn herders en tussen uw herders; want wij zijn mannen broeders", Gen. 13:8. Het is een lieflijk woord in Psalm 133:1: "Zie, hoe goed en lieflijk is het, dat broeders ook tezamen wonen!" Er staat niet: lieflijk en niet goed, of goed en niet lieflijk; maar er staat goed en lieflijk. Sommige dingen kunnen goed en niet lieflijk zijn, zoals geduld en tucht. Andere dingen kunnen lieflijk maar niet goed zijn, zoals vleeselijke genoegens en wellusten. Sommige dingen zijn noch goed noch aangenaam, zoals boosheid en afgunst, en de droefheid der wereld. Sommige dingen zijn zowel goed als aangenaam, zoals godsvrucht, liefde, vrede en eenheid onder de broeders. En o, konden we hiervan maar meer zien onder hen die elkaar eens in het Koninkrijk van hun Vader zullen ontmoeten om daar voor eeuwig verenigd te zijn! En zoals zij broeders zijn, zo zijn zij allen van hetzelfde lichaam. "Gijlieden zijt het lichaam van Christus, en leden in het bijzonder", 1 Kor. 12:27. "Want wij zijn leden Zijns lichaams, van Zijn vlees en van Zijn beenderen", Ef. 5:30. Zullen de leden van het natuurlijk lichaam dienstbaar en nuttig voor elkaar zijn, en zullen de leden van dit geestelijk lichaam elkaar pijnigen en verwoesten? Is het niet tegen de wet der natuur, dat de natuurlijke leden elkaar slaan en pijnigen? En is het niet veel meer tegen de wet der natuur en der genade, dat de leden van Christus" heerlijk lichaam elkaar zo behandelen? En zoals u allen medeleden zijt, zo bent u ook allen medestrijders onder dezelfde overste Leidsman, de Heere Jezus, die strijden tegen de wereld, het vlees en de duivel. En zoals u allen medestrijders zijt, zo bent u allen medelijders onder dezelfde vijanden, de duivel en de wereld. En zoals u allen medelijders zijt, zo bent u medereizigers naar het land Kanaän, het nieuwe Jeruzalem, dat boven is. "Wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstige." De erfgenamen des hemels zijn vreemdelingen op aarde. En zoals u allen medereizigers zijt, zo bent u allen mede-erfgenamen van dezelfde erfenis en kroon.

h. Het achtste middel tegen deze list van satan is, scherp te letten op de ellenden die door tweedracht ontstaan. Ontbinding is de dochter van de tweedracht. O, hoe lijdt de Naam van Christus en de weg van Christus door de onenigheid onder de heiligen! Hoe worden velen, die op de wegen Gods beginnen te wandelen, gehinderd en bedroefd; hoe wordt de mond der goddelozen geopend en hun hart tegen God en Zijn wegen verhardt door de tweedracht van Zijn volk! Bedenk het, de onenigheid der christenen is de triomf

van de duivel, en wat is het een droevige zaak, dat christenen aan de satan oorzaak geven om te triomferen. Het is een merkwaardig gezegde van iemand: Neem de twist weg en roep de vrede terug; opdat gij uw vrienden niet verliest, en de duivel, uw vijand, zich daarover verblijdt. Onze tweedracht is een van de grootste struikelblokken voor anderen. Kunt gij dit zonder een bloedend hart aanzien?

i. Het negende middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat het geen vernedering voor u is om de eerste te zijn die vrede en verzoening zoekt; maar het is eerder een eer voor u dat gij begonnen zijt vrede te zoeken. Abram was de oudere en meerdere van Lot, zowel in de genade alsook in de natuur, want hij was de oom van Lot, en toch zoekt hij het eerst vrede met zijn mindere, hetgeen God tot zijn eer heeft laten optekenen. Zij die het eerst beginnen de vrede na te jagen, hebben de naam en het merkteken, de troost en de eer, dat zij het meest op God gelijken. O, hoe zoekt de God des vredes, door Zijn Geest en gezanten, de vrede met arme schepselen! God doet het eerst ons een aanbod des vredes: "Zo zijn wij dan gezanten van Christus' wege, alsof God door ons bade; wij bidden u van Christus' wege: Laat u met God verzoenen", 2 Kor. 5:20. Gods genade knielt eerst voor ons neer, en wie kan zijn rug toekeren naar zulke gezegende en bloedende omhelzingen, dan alleen die zielen in wie de satan, de god van deze wereld, koning speelt?

God is de beledigde Partij, en toch zoekt Hij het eerst vrede met ons: "Tot het volk dat naar Mijn Naam niet genoemd was, heb Ik gezegd: Zie, hier ben Ik, zie, hier ben Ik", Jes. 65:1. Het wordt tweemaal geroepen, om Gods uiterste bereidwilligheid te tonen om aan dat volk genade en gunst te bewijzen. O, hoe openbaren zich de lieflijkheid, de vrijheid en de rijkdommen van Zijn genade, en hoe schitteren zij voor de ogen van arme zielen. Als een mens zich van de zon verwijderd, achtervolgen hem de zonnestrallen; zo ook, als wij ons van de Zon der gerechtigheid verwijderen, achtervolgen ons nochtans de stralen van Zijn liefde en barmhartigheid. Christus zond de vrouwen eerst tot hen die Hem hadden verlaten, en tot Petrus, die Hem had verloochend. "Doch gaat heen, zegt Zijn discipelen en Petrus, dat Hij u voorgaat naar Galiléa; aldaar zult gij Hem zien, gelijk Hij ulieden gezegd heeft", Mark. 16:7. O zielen, het is geen geringe en lage zaak, maar een Gode-gelijkende zaak, als wij, al zijn we door anderen verongelijkt, nochtans de eersten zijn om de vrede te zoeken. Dit bewijst zeer sterk dat er veel van God in die mens woont.

Christenen, het wordt niet aan uw wijsheid overgelaten of u de vrede niet of wel wilt najagen; maar het is een plicht die op u ligt. Gij wordt door een uitdrukkelijk gebod verbonden de vrede te zoeken, en al lijkt ze van u te vlieden, toch moet u ze najagen: "Jaagt de vrede na met allen, en de heiligmaking, zonder welke niemand den Heere zien zal", Hebr. 12:14. "Wijk af van het kwade en doe het goede; zoek den vrede en jaag hem na", Ps. 34:15. Het Hebreeuwse woord dat vertaald is door "zoek", betekent ernstig, onstuimig, met toegenegenheid en met inspanning zoeken. En "jaag die na" is een beeldspraak, ontleend aan de gretigheid waarmee wilde dieren en roofvogels hun prooi snel en ver achtervolgen, om die zeker te kunnen grijpen.

Zo dringt de apostel deze zelfde plicht bij de Romeinen aan: "Zo dan laat ons najagen hetgeen tot den vrede en hetgeen tot de stichting onder elkander dient", Rom. 14:19. O, gij weerbarstige, norske en onhandelbare christenen, kunt gij zonder tranen en zonder schaamte deze geboden Gods aanhoren?

Een heiden ging eens uit eigen beweging naar zijn vijand en zei: *Zullen wij zo lang onverzoend blijven voortleven, totdat iedereen in het land er schande van spreekt?*

Zijn vijand antwoordde dat hij zeer gaarne in vrede met hem wilde leven.

Bedenk dan, zei de heiden, dat ik, hoewel ik de oudste ben, u het eerst opgezocht heb.

Zijn vijand antwoordde: *Gij zijt werkelijk beter dan ik, want ik begon de twist, maar gij zoekt de verzoening.*

Mijn gebed zal zijn, dat deze heiden niet in het oordeel zal opstaan tegen de bloeiende belijders van onze tijd, die hun tongen scherpen als een zwaard, een bitter woord aanleggen als een pijl, om in verborgen plaatsen de oprechte te schieten, Ps. 64:4-5.

j. Het tiende middel tegen deze list van satan is, dat de heiligen zich verenigen en samen wandelen in de wegen der genade en der heiligheid, zover als zij overeenstemmen niet elkaar, daarbij het Woord als hun enige toetssteen en rechter over hun daden gebruikend. Het is een lieflijke raad die de apostel geeft: "Ik jaag naar het wit, tot den prijs der roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus. Zovelen dan als wij volmaakt zijn, laat ons dit gevoelen; en indien gij iets anderszins gevoelt, ook dat zal u God openbaren. Doch daar wij toe gekomen zijn, laat ons daarin naar denzelfden regel wandelen, laat ons hetzelfde gevoelen", Filipp. 3:14-16.

Och christenen, God verliest veel, u verliest veel, maar de satan gewint veel, doordat gij niet in liefde met elkaar wandelt en wilt wandelen, zover als uw wegen samengaan. Het is uw zonde en schande, dat gij niet samen bidt, samen luistert, samen overlegt en samen weent; noch dit wil doen, omdat gij in sommige veel onbetekenender zaken niet met elkaar overeenstemt. Wat een dwaasheid en krankzinnigheid is het in degenen van wie de weg van honderd mijl, voor negen en negentig mijl samenloopt, en die toch niet zover willen samen wandelen, omdat ze de andere mijl niet samen kunnen gaan. Toch is het dwaasheid en krankzinnigheid van vele christenen in deze dagen, dat ze niet vele dingen willen doen die ze kunnen doen; omdat ze niet alles kunnen doen wat ze behoren te doen. Ik vrees dat God hen met Zijn zweep in een betere gezindheid zal brengen, eer Hij met hen afgehandeld heeft. Hij zal hun beenderen breken en hun harten doorsteken; maar Hij zal hen van deze ziekte genezen.

Verzuim het echter niet, dat gij het Woord als de enige toetssteen en rechter over alle personen en daden maakt: "Tot de Wet en tot de Getuigenis, zo zij niet spreken naar dit Woord, het zal zijn dat zij geen dageraad zullen hebben", Jes. 8:20. Het is de beste en veiligste weg om nu tot een oordeler van alle mensen en zaken te maken, dat in de laatste dag alles en allen zal oordelen. "Het Woord dat Ik gesproken heb, dat zal hem oordelen ten laatsten dage", zegt Christus, joh. 12:48. Maak niet uw duister licht, uw begrippen, uw inbeeldingen en uw meningen tot een oordeler van de daden der mensen, maar oordeel steeds naar de regel van het Woord en zeg: Er staat geschreven.

Toen een ijdel, lastig mens in een twist met een heilig man uitriep: Luister naar mij, luister naar mij! antwoordde de heilige: Luister niet naar mij, ook wil ik niet naar gij luisteren, maar laten wij beiden naar het Woord luisteren.

Keizer Constantijn wilde in al de twistgesprekken met de Arianen steeds naar het Woord als de enige raadsman vragen, zo niet om hen te bekeren, dan toch om hun mond te stoppen.

k. Het elfde middel tegen deze list van satan is, dat u veel bezig zijt in het oordelen van uzelf. "Want indien wij onszelf oordeelden, zo zouden wij niet geoordeeld worden", 1 Kor. 11:31. O, waren de harten van de christenen maar meer bezet in het oordelen en veroordelen van zichzelf; dan zouden ze niet zo sterk geneigd zijn om anderen te oordelen en te veroordelen, en om zich zo nors en bitter te gedragen tegenover degenen die van hen verschillen. Van Nero wordt gezegd dat hij, omdat hij zelf onkuis was, dacht dat alle mensen het waren. Er zijn geen zielen op de wereld die zo bevreesd zijn om anderen te oordelen, als zij die zichzelf het meest oordelen, en die zo voorzichtig zijn om een rechtvaardig oordeel over mensen en zaken uit te spreken, als zij die

zichzelf hoogst nauwkeurig oordelen. Er zijn er geen in de wereld die er voor beven om kwaad van anderen te denken, of te spreken, of om anderen kwaad te doen, als zij die steeds weer zichzelf onderzoeken. Er zijn er geen die mensen en zaken zo met liefde oordelen, als zij die het bekwaamst zijn in het oordelen van zichzelf.

Eén verzoek heb ik aan u die vaak anderen oordeelt en weinig uzelf oordeelt, aan u die zo sterk geneigd bent ruw, vals en onrechtvaardig te oordelen, en dat is of gij iedere morgen een weinig de volgende Schriftplaatsen wilt overdenken: Mattheüs 7:1-2: "Oordeelt niet, opdat gij niet geoordeeld wordt, want fileet welk oordeel gij oordeelt, zult gij geoordeeld worden, en met welke maat gij meet, zal u wedergemet worden." Johannes 7:24: "Oordeelt niet naar het aanzien, maar oordeelt een rechtvaardig oordeel." Romeinen 14:3: "Die daar eet, verachte hem niet die niet eet; en die niet eet, oordele hem niet die daar eet; want God heeft hem aangenomen." Vers 10 en 13: "Wij zullen allen voor den rechterstoel van Christus gesteld worden. Laat ons dan elkander niet meer oordelen; maar oordeelt dit liever, namelijk dat gij den broeder geen aanstoot of ergernis geeft." 1 Korinthe 4:5: "Zo dan, oordeelt niets voor den tijd, totdat de Heere zal gekomen zijn, Welke ook in het licht zal brengen hetgeen in de duisternis verborgen is, en openbaren de raadslagen der harten; en alsdan zal een iegelijk lof hebben van God." Jakobus 4:11-12: "Broeders, spreekt niet kwalijk van elkander. Die van zijn broeder kwalijk spreekt en zijn broeder oordeelt, die spreekt kwalijk van de wet en oordeelt de wet. Indien gij nu de wet oordeelt, zo zijt gij geen dader der wet, maar een rechter. Er is een enig Wetgever, Die behouden en verderven kan." Romeinen 14:4: "Wie zijt gij die eens anderen huisknecht oordeelt? Hij staat of hij valt zijn eigen heer; doch hij zal vastgesteld worden, want God is machtig hem vast te stellen."

Een zekere Delphidius, die iemand anders voor de keizer beschuldigde zonder dat hij het kon bewijzen, zei, toen de aangeklaagde zijn schuld loochende: Als het genoeg is om zijn schuld te ontkennen, wie zal dan ooit schuldig bevonden worden? De keizer antwoordde: *En als het voldoende is beschuldigd te worden, wie kan dan ooit onschuldig zijn?* U bent wijs genoeg hoe u dit moet toepassen.

1. Het twaalfde middel tegen deze list van satan is vooral dit: Zijt steeds met de ootmoedigheid bekleed! Ootmoed maakt een mens vreedzaam onder broederen, vruchtbaar in weldoen, blijmoedig in het lijden, en bestendig in een heilige wandel, 1 Petrus 5:5. Ootmoed bekwaamt ons voor de grootste diensten die wij Christus schuldig zijn, en zal ons tevens de geringste dienst aan de minste heilige niet doen veronachtzamen, Joh. 13:5. Ootmoed is tevreden met het karigste maal en wordt tevens gevoed met de heerlijkste lekkernijen, zoals God, Christus en de heerlijkheid. De ootmoed doet een mens degene die hem vervloekt zegenen, en bidden voor degene die hem vervolgt. Een ootmoedig hart is een woning voor God, een leerling voor Christus, een metgezel der engelen, een bewaarplaats der genade, en een toebereider voor de heiligheid.

Ootmoed is de voedster van onze genaden, de bewaarster van de weldaden, en ze bevordert een heilige wandel. De ootmoed kan aan deze zijde van de hemel drie dingen niet vinden: *ze kan geen verzadiging in het schepsel vinden, geen zoetheid in de zonde, en geen leven in een ordinantie zonder Christus.* Een ootmoedig mens vindt altijd drie dingen aan deze zijde van de hemel: een ziel die ledig is, Christus Die vol is, en iedere weldaad en plicht die lieflijk is, wanneer God daarin genoten wordt. De ootmoed kan wenen over de zwakheden van anderen en zich verheugen over de genade van anderen. De ootmoed zal een mens rustig en vergenoegd maken in de laagste toestand, en ze zal een mens behoeden afgunstig te zijn op de voorspoed van andere mensen, 1 Thess. 1:2-3. De ootmoed eert degenen die sterk zijn in genade en legt twee handen onder degenen die zwak zijn in genade, Ef. 3:8. De ootmoed maakt een mens rijker dan andere

mensen, en ze doet een mens zichzelf de armste onder de mensen achten. De ootmoed zal een mens veel goeds buiten zichzelf doen zien, terwijl hij maar weinig goeds in zichzelf kan vinden.

O christen, hoewel het geloof de kampioen der genade en de liefde de moeder der genade is, is nochtans de ootmoed datgene dat de genade schoon maakt; ze werpt een algemene heerlijkheid over al de genaden in de ziel! O, werd er in christenen meer overvloed aan ootmoed gevonden, ze zouden minder bitter, nors en bars zijn; en ze zouden teerder, zachtmoediger en lieflijker in hun geest en praktijk zijn! De ootmoed doet een mens hoge gedachten van anderen en lage gedachten van zichzelf hebben. Ze zal een mens meer heerlijkheid en uitnemendheid in anderen en veel geringheid en zondigheid in zichzelf doen zien. Ze zal anderen rijk en zichzelf arm, anderen sterk en zichzelf zwak, anderen wijs en zichzelf dwaas vinden. De ootmoedige ziel is gelijk die bloem die laag groeit, het kopje neer laat hangen, en zich met haar eigen bladeren bedekt. Als haar heerlijke geuren haar niet aan de mensen openbaar maakten, zou ze het liefst in haar vredige verborgenheid leven en sterven. De ootmoed zal een mens uitnemend maken in het bedekken van gebreken van anderen, in het vermelden van hun goede daden, en in het zich verblijden in hun genaden. Ze maakt een mens blij met ieder licht dat sterker straalt dan het zijne, en met iedere wind die waait ten goede van anderen. De ootmoed gelooft eerder de genade in anderen, dan dat ze die in twijfel trekt. Een ootmoedige ziel zegt: Ik oordeel dat het met deze christenen nu wel is, maar het zal hierna veel beter met hen zijn. Ze zijn nu aan de grenzen van het nieuwe Jeruzalem, en ze zullen welhaast Jeruzalem binnengaan. Een ootmoedige ziel is geneigd om te zeggen: *De hemel is voor die mens meer dan voor mij; Christus is meer voor die gelovige dan voor mij, en God is meer zijn Verbondsgod dan de mijne.* O, waren de christenen ootmoediger, dan zou er minder vuur en meer liefde onder hen zijn dan nu!

IV. List tegen arme en onkundige zielen

Zoals de satan zijn list heeft om begenadigde zielen te verwoesten, zo heeft hij ook zijn list om arme onkundige zielen te verwoesten, en dat soms door hen over te halen de onkunde te begunstigen, en de middelen om kennis te verkrijgen te verwaarlozen en te verachten. Onkunde is de moeder der vergissingen en de oorzaak van dwalingen, moeite en schrik. Het is de hoofdweg naar de hel, en ze maakt de mens zowel tot een gevangene als tot een slaaf van de duivel, Hos. 4:6; Matth. 22:29. Onkunde ontmenst een mens en maakt hem tot een beest, ja, maakt hem ellendiger dan de beesten, die vergaan, Jes. 1:3, Ps. 49:13. Niemand wordt zo gemakkelijk en zo vaak in satans strikken gevangen als onwetende zielen. Ze dansen de hele dag graag met de duivel en dromen ervan 's nachts met Christus Avondmaal te houden.

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze list van de satan, zijn de volgende:

a. Het eerste middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat een onwetend hart een boos hart is: "Ook is de ziel zonder wetenschap niet goed", Spr. 19:2. Zoals een onwetend hart een ondeugend hart is, zo is het ook een duister hart, en in een duister hart kan geen goed komen. "Indien uw oog boos is, zo zal geheel uw lichaam duister zijn", Matth. 6:23. Een melaats hoofd en een melaats hart zijn onafscheidelijke metgezellen. Onwetende harten zijn zo boos dat ze niet nalaten hun vergif zelfs in Gods aangezicht te spuwen, zoals Farao deed toen een dikke duisternis over heen heerste

b. Het tweede middel tegen deze list van satan is, te overwegen dat onkunde de mismaktheid of wangestalte van de ziel is. Zoals blindheid het gelaat misvormt, zo misvormt de onwetendheid de ziel. Zoals het gemis van lichamelijke ogen de schoonheid van het gelaat bederft, zo bederft het gemis van geestelijke ogen de schoonheid van de ziel. Een mens zonder kennis is gelijk een werkmans zonder handen, gelijk een schilder zonder ogen, gelijk een reiziger zonder benen, of een schip zonder zeilen, of een vogel zonder vleugels, of een lichaam zonder ziel.

c. Het derde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat onkunde de mensen tot voorwerpen van Gods haat en toorn maakt. "Altijd dwalen zij met het hart en zij hebben Mijn wegen niet gekend. Zo heb Ik dan gezworen in Mijn toorn: Indien zij in Mijn rust zullen ingaan", Hebr. 3:10-11. "Het is geen volk van enig verstand; daarom zal Hij Die het gemaakt heeft, Zich deszelve niet ontfermen", Jes. 27:1. Christus heeft gezegd, dat Hij zal komen: "Met vlammend vuur wraak doende over degenen die God niet kennen", 2 Thess. 1:8. Onkunde zal in wraak eindigen. Als gij een arme blinde man hier ziet, hebt gij geen afschuw van hem; ook haat gij hem niet, maar gij hebt medelijden met hem. O, maar blindheid der ziel maakt u gruwelijk in Gods ogen. God heeft gezworen dat onkundige mensen nooit in de hemel zullen komen. De hemel zelf zou voor onwetenden een hel zijn. Zij die Gods wegen niet kennen, moeten wel dwalen. Toch kunnen ze niet zover afdwalen dat ze de hel mislopen. "Mijn volk is uitgeroeid, omdat het zonder kennis is; dewijl gij de kennis *verworpen* hebt, heb Ik u ook *verworpen*", Hos. 4:6. In het Hebreeuws staat: , afsnijden.

Chilo, een van de zeven wijzen, antwoordde toen hem gevraagd werd wat God gedaan had: Hij heeft de nederigen verhoogd en de trotse onwetende dwazen vernederd. Rome zegt dat onkunde de moeder van de godsvrucht is, maar de Heilige Schrift zegt dat onkunde de moeder der verwoesting is.

d. Het vierde middel tegen deze list van satan is, te overwegen dat onkunde een zonde is die tot alle zonden leidt. In de onkunde ligt de kiem van alle zonden. "Gij dwaalt, niet wetende de Schriften", Matth. 22:29. Onkunde doet de mensen de heiligen haten en vervolgen: "Zij zullen u uit de synagogen werpen; ja, de ure komt dat een iegelijk die u zal doden, zal menen Gode een dienst te doen. En deze dingen zullen zij u doen, omdat zij de Vader niet gekend hebben noch Mij", Joh. 16:2-3. Paulus wijt al zijn wreedheden tegen de christenen aan zijn onwetendheid: "Ik was tevoren een godslasteraar, en een vervolger, en een verdrukker; maar mij is barmhartigheid geschied, dewijl ik het onwetend gedaan heb", 1 Tim. 1:13.

Het schijnt recht om op te merken, dat de apostel zijn onwetendheid niet bijbrengt als de grond waarop hem barmhartigheid geschied is. Hij was voor zijn onwetendheid verantwoordelijk; maar hij noemt ze als de bron en verklaring voor zijn zonde en geweld. De zin: "Mij is barmhartigheid geschied" staat tussen haakjes, en het is van belang dit op te merken. Het was de onkunde die de Joden ertoe bracht om Christus te kruisigen. "Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen", zegt Hij van Zijn moordenaars. "Indien de oversten dezer wereld de wijsheid Gods gekend hadden, zo zouden zij den Heere der heerlijkheid niet gekruist hebben", 1 Kor. 2:8.

Eerst was de zonde de oorzaak der onwetendheid; maar nu is de onwetendheid de oorzaak van alle zonde. "Omdat er geen kennis van God in het land is, breken ze door in vloeken en liegen en doodslaan en stelen en overspel doen", Hos. 4:1-2.

Niemand wandelt zo vaak en zo onbeschaamd in de wegen der zonde als de onwetende ziel. Zij geeft er niet om wat ze tegen God, Christus, de hemel, de heiligheid en zichzelf

zegt en doet. "Wij zullen de overhand hebben met onze tong, onze lippen zijn onze; wie is heer over ons?", Ps. 12:5. "Zij spreken boselijk van verdrukking, zij spreken uit de hoogte; zij zetten hun mond tegen den hemel, en hun tong wandelt op de aarde", Ps. 73:8-9. "Hebben dan alle werkers der ongerechtigheid geen kennis, die mijn volk opeten alsof zij brood aten? Zij roepen den HEERE niet aan", Ps. 14:4. Zij doen als een koningszoon, die zijn vader vermoordde en dacht dat het zijn vijand was.

AANHANGSEL I
NOG EENS VIJF LISTEN VAN SATAN WAARDOOR HIJ ARME ZIELEN
TEGENHOUDT OM IN CHRISTUS TE GELOVEN

Vijf andere listen van de satan, waardoor hij arme zielen tegenhoudt om tot hun eeuwige gelukzaligheid, op grond van en overeenkomstig het Evangelie, in Christus te geloven, om Christus aan te nemen en te omhelzen, om op Christus te leunen en in Hem te rusten.

1. DE EERSTE LIST: DE SATAN HOUDT AAN DE ZIEL DE GROOTHEID EN DE
WALGELIJKHEID VAN ZIJN ZONDEN VOOR

Wat, zegt de satan, denkt gij dat gij ooit genade door Christus zult ontvangen; gij die met zulk een opgeheven hand tegen Christus gezondigd hebt? U hebt de aanbiedingen der genade veracht. U hebt de Geest der genade bedroefd. U hebt het Woord der genade niet gewaardeerd. U hebt het bloed des verbonds, waardoor je verzoend, gerechtvaardigd, gereinigd en gezaligd had kunnen worden, met voeten getreden. U hebt al het kwaad dat je bedenken kon, gesproken en gedaan.

Nee, nee, zegt de satan, Hij heeft genade voor anderen, maar niet voor u. Hij schenkt vergeving aan anderen, maar niet aan u. Hij bekleedt anderen met Zijn gerechtigheid, maar niet u. Daarom is het voor u tevergeefs om te denken dat u in Christus mag geloven en dat u uw schuldige ziel op Christus zou mogen werpen, Jer. 3:5.

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze list van de satan, zijn de volgende:

a. Het eerste middel tegen deze list van satan is, te overwegen dat gij, hoe groter uw zonden zijn, des te meer een Zaligmaker nodig hebt. Hoe groter uw last is, des te meer hebt gij iemand nodig om hem voor u te dragen. Hoe dieper de wonde is en hoe gevaarlijker uw kwaal is, des te meer hebt gij een Heelmeester nodig. Alleen wie dwaas is, zal als volgt redeneren: Mijn last is zwaar, daarom zal ik niet om een helper roepen. Mijn wond schrijnt hevig, daarom zal ik geen balsem begeren. Mijn kwaal is dodelijk, daarom zal ik niet naar de Medicijnmeester gaan. O, het is geestelijke krankzinnigheid, het is logica van de duivel aldus te redeneren: Mijn zonden zijn groot, daarom wil ik niet naar Christus gaan en durf ik niet op Christus te leunen en in Hem te rusten. Wie de wijsheid heeft die van boven is, spreekt juist andersom: Hoe groter mijn zonden zijn, des te meer heb ik genade en barmhartigheid nodig. Daarom zal ik tot Christus gaan, Die mij vreugde, barmhartigheid en genade wil betonen. Hij vergeeft de zonde om Zijns Naams wil, en Hij kan en wil niet alleen penningen schuld, maar ook talenten schuld, niet alleen één zonde, maar ook talloze zonden vergeven, Jes. 43:25; Micha 7:18.

b. Het tweede middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat de belofte van genade en barmhartigheid gedaan wordt aan wederkerende zondaren. Daarom, al zijt gij nog zo goddeloos, indien gij wilt wederkeren, wil God uw God zijn, en Hij zal u barmhartigheid en vergeving schenken, 2 Kron. 30:9: "Want als gij u bekeert tot den Heere, zullen uw broederen en uw kinderen barmhartigheid vinden voor het aangezicht dergenen die hen gevangen hebben, zodat zij in dit land zullen wederkomen; want de Heere, uw God, is genadig en barmhartig, en zal het aangezicht van u niet afwenden, zo gij u tot Hem bekeert." Zo staat er in Jeremia 3:12: "Ga heen en roep deze woorden uit tegen het noorden, en zeg: Bekeer u, gij afgekeerde Israël, spreekt de Heere, zo zal Ik

Mijn toorn op ulieden niet doen vallen, want Ik ben goedertieren, spreekt de Heere, Ik zal de toorn niet in eeuwigheid behouden." Joël 2:13: "En scheurt uw hart en niet uw klederen, en bekeert u tot den Heere, uw God; want Hij is genadig en barmhartig, lankmoedig en groot van goedertierenheid, en berouw hebbende over het kwade." Jesaja 55:7: "De goddeloze verlate zijn weg en de ongerechte man zijn gedachten, en hij bekere zich tot den Heere, zo zal Hij Zich zijner ontfermen, en tot onzen God, want Hij vergeeft menigvuldiglijk." Het Hebreeuws kan ook betekenen: Hij zal de vergeving vermenigvuldigen.

O zondaar, het zijn niet uw grote overtredingen, die u van de barmhartigheid zullen uitsluiten als gij uw zonden door bekering wilt afbreken en tot de Fontein van barmhartigheid wilt wederkeren. Christus' hart en Christus' armen zijn wijd geopend om wederkerende verloren zonen te omhelzen. Het is niet op zichzelf de grootheid van uw zonden, maar veel meer het hardnekkig volharden in de zonde, dat uw eeuwige ondergang zal veroorzaken.

c. Het derde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat de grootste zondaars genade hebben verkregen, en dat daarom al de engelen in de hemel, al de mensen op de aarde en al de duivelen in de hel niet het tegendeel, als zoudt gij geen genade kunnen verkrijgen, kunnen beweren. Manasse was een berucht zondaar. Hij richtte altaren op voor Baäl; hij aanbad en diende het ganse heir des hemels; hij deed zijn zonen door het vuur gaan; hij nam de toevlucht tot waarzeggerij en tovenarij; hij deed Juda goddelozer zondigen dan de heidenen die de Heere voor de kinderen Israëls verdelgde; hij deed de straten van Jeruzalem stromen van onschuldig bloed, 2 Kon. 21. O, welk een gevleesde duivel was hij in zijn daden! De Joodse rabbi's schrijven dat hij de profeet Jesaja, zijn schoonvader, gedood heeft. Toen hij zich echter verootmoedigde en de Heere zocht, liet God Zich verbidden en bracht hem die tevoren als een gevleesde duivel handelde, in Jeruzalem terug; maakte hem aan zichzelf bekend en kroonde hem met goedertierenheid en barmhartigheid, 2 Kron. 33.

Zo was Paulus eens een godslasteraar, een vervolger en verdrukker der gemeente. Nochtans is hem barmhartigheid geschied, 1 Tim. 1:13. Maria Magdaléna was een beruchte lichtekooi, een hoer, uit wie Christus zeven duivelen wierp en aan wie Hij vergeving schonk. Op de morgen van Zijn opstanding is Hij het eerst aan haar verschenen.

Jansenius zegt dat het zeer opmerkelijk is, dat onze Zaligmaker eerst aan Maria Magdaléna verschenen is en daarna aan Petrus alleen. Beiden hadden zwaar gezondigd, maar Hij toont hierdoor dat zelfs de ergste zondaars bemoedigd en getroost kunnen worden om tot Christus te komen, in Hem te geloven en hun ziel op Christus te werpen, om hier barmhartigheid en hierna heerlijkheid te verkrijgen.

Het is een zeer kostbare waarheid, waaraan de ergste zondaar zich kan vastklemmen, Ps. 68:19: "Gij zijt opgevaren in de hoogte; Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd; Gij hebt gaven genomen om uit te delen onder de mensen; ja ook de wederhorigen om bij U te wonen, o HEERS God!" Als gij een wederhorig kind of een opstandige dienstknecht zijt, wat dan nog? Als gij een weerspannige vloeker, dronkaard of sabbatonheiliger zijt, wat dan nog? Christus heeft gaven ontvangen voor u, zelfs voor de wederhorigen. Hij heeft de gave van vergeving, de gave der gerechtigheid, ja, alle gaven des Geestes voor u, waardoor uw hart tot een gelukkige woning voor God gemaakt kan worden om in te wonen.

John Bodin vertelt van een grote opstandeling, die een grote samenzwering tegen een Romeins keizer smeedde, het volgende: De keizer liet weten dat hij die de oproerling dood of levend bij hem kon brengen, een zeer grote beloning zou ontvangen. Toen de

opstandeling dit ook hoorde, kwam hij zichzelf bij de keizer aandienen en eiste de beloning. Als ik hem nu ter dood zou laten brengen, zei de keizer, dan zou de hele wereld zeggen dat ik dit deed om mijn geld te redden. Dus schonk hij de oproerling genade en betaalde de beloning uit.

O zondaars, zal dit een heiden doen, die maar een druppel barmhartigheid en medelijden in zich heeft, en zal dan Christus, Die al de volheid der genade, barmhartigheid en heerlijkheid in Zichzelf heeft, niet oneindig veel meer willen doen? Gewis, de innerlijke bewegingen Zijner barmhartigheid gaan uit naar de ergste opstandelingen. O, als gij u maar als oproerling aan Hem overleveren wilt, zult gij ondervinden dat Hij gewillig is om te vergeven. Ja, Hij is Iemand Die geheel uit vergevende barmhartigheid bestaat. O, die gereedheid en bereid willigheid van Jezus Christus om de grootste oproerlingen in gunst te ontvangen! De Vader der barmhartigheden omhelsde de verloren zoon en kuste de mond die hoeren had gekust en zwijnendraf had willen eten, Kol. 1:19, 2:3-4. Nehemia riep uit: "Gij zijt een God van vergevingen", Neh. 9:17. Efraïm had afgoderij bedreven en was van God afgeweken. Hij was schuldig aan lauwheid en ongeloof. Toch zegt God: "Is niet Efraïm Mij een dierbare zoon, is hij Mij niet een troetelkind? Mijn ingewand rommelt over hem; Ik zal Mij zijner zekerlijk ontfermen", Jer. 31:20 vgl. met Hos. 4:17; 5:3; 6:10; 12:15; 13:12. Wel, zegt God, al is Efraïm schuldig aan karmozijnrode zonden, toch is hij een zoon, een dierbaar kind. Al ziet hij zwart van het zondevuil en al is hij rood van schuld, toch ben Ik met innerlijke ontferming over hem bewogen. Ik zal hem genadig, zekerlijk genadig zijn.

O zondaars, als deze innerlijke bewegingen der barmhartigheid u niet doen versmelten en inwinnen, dan zal Gods rechtvaardigheid een snelle getuige tegen u zijn, en u in de eeuwige ellende doen verzinken, omdat gij God op Zijn hart getrapt hebt. Christus hangt nog steeds de witte vlag der genade en der barmhartigheid uit voor wederkerende zondaars die zich aan Zijn voeten vernederen. Blijven zondaars echter hardnekkig wederstaan, dan zal Christus Zijn rode, bloedige vlag uitsteken, en ze zullen door de hand der rechtvaardigheid voor eeuwig omkomen. Zondaars, er is geen andere weg om door Christus" ijzeren roede niet gedood te worden dan Zijn gouden scepter te kussen.

d. Het vierde middel tegen deze list van satan is, te overwegen dat Jezus Christus nergens in de ganse Heilige Schrift de grootste der zondaren, die gewillig worden en zijn om Hem aan te nemen, in Hem te geloven en tot hun gelukzaligheid op Hem te rusten, heeft uitgezonderd. O zondaars, waarom zoudt gij wreder en onbarmhartiger voor uw eigen ziel zijn dan Christus is? Christus heeft u niet van de barmhartigheid uitgesloten; waarom zoudt gij dan uw eigen ziel buiten de barmhartigheid sluiten? O, ik wens dat gij veel mocht peinzen over die kostbare woorden van Johannes: "Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen, en die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen", Joh. 6:37.

Wel, zegt Christus, zo iemand wil komen of tot Mij komende is, hij moge meer of minder zondig zijn, meer of minder onwaardig, hij moge nog zo schuldig zijn, nog zo vuil, nog zo weerspanning, nog zo melaats zijn, nochtans, indien hij maar komen wil, Ik zal hem geenszins uitwerpen. Dit bewijst ook 1 Korinthe 6:9-11: "Of weet gij niet, dat de onrechtvaardigen het Koninkrijk Gods niet zullen beërven? Dwaalt niet: noch hoereerders, noch afgodendienaars, noch overspelers, noch ontuchtigen, noch die bij mannen liggen, noch dieven, noch gierigaards, noch dronkaards, geen lasteraars, geen rovers zullen het Koninkrijk Gods beërven. En dit waart gij sommigen, maar gij zijt afgewassen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt gerechtvaardigd in den Naam van den Heere Jezus en door den Geest onzes Gods."

O zondaars, denkt niet dat Hij Die zulke beruchte wederkerende zondaars in barmhartigheid ontvangen heeft, u zal verwerpen. Hij is gisteren en heden Dezelfde en in der eeuwigheid, Hebr. 13:8. Christus werd in een herberg geboren, om te tonen dat Hij alle komenden ontvangen wil. Zijn kleed werd in vieren gedeeld, om te tonen dat wij, uit welke hoek van de wereld wij ook komen, ontvangen zullen worden. Als we naakt zijn, heeft Christus kleding om ons te bedekken; hebben we geen schuilplaats, Christus wil het voor ons zijn. Zeer aanmoedigend is het ook wat Petrus gezegd heeft: "Ik verneem in der waarheid, dat God geen aannemer des persoons is. Maar in allen volke is die Hem vreest en gerechtigheid werkt, Hem aangenaam", Hand. 10:3_4-35. Het opschrift boven het kruis was in het Grieks, Latijn en Hebreeuws geschreven, om te getuigen dat Christus de Koning der Joden was. Elke taal drukte in hun verscheiden bewoordingen deze enkelvoudige grondstelling uit, dat Christus een algenoegzaam Zaligmaker is en "een drievoudig snoer wordt niet licht verbroken." De apostel stelt dit buiten alle twijfel in: "Waarom Hij ook volkomenlijk kan zaligmaken degenen die door Hem tot God gaan, alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden", Hebr. 7:25. Nu, Hij zou geen algenoegzame Zaligmaker zijn, als Hij niet zowel de grootste als de kleinste zondaar zou kunnen zaligmaken. O zondaars, zegt tot Jezus dat Hij u van de barmhartigheid niet heeft uitgesloten, en dat u daarom besloten hebt neer te gaan zitten om te wenen, te wachten en op de deur der genade te kloppen, totdat Hij zeggen zal: "Wees welgemoed, uw zonden zijn u vergeven; uw personen zijn gerechtvaardigd en gij zult zalig worden."

e. Het vijfde middel tegen deze list van satan is, te overwegen dat gij voor Christus, hoe groter zondaar gij zijt, des te dierbaarder zult zijn, als Hij u zal beschouwen als de arbeid Zijner ziel: "Om de arbeid Zijner ziel zal Hij het zien en verzadigd worden", Jes. 53:11. Hoe duurder we iets betalen, des te waardevoller is het voor ons. Christus heeft voor de grootste zondaars het hoogste betaald, het meeste gebeden, het diepste gezucht, en daarom zijn ze dierbaarder voor Christus dan anderen die minder zondig zijn. Rachel was voor Jakob dierbaarder dan Lea, omdat ze hem meer gekost had. Hij werkte, verdroeg en leed dag en nacht meer voor haar dan voor Lea. O zondaars, de grootheid van uw zonden doet de vrijheid en rijkdom van Christus" genade en Zijn vrije liefde des te helderder uitkomen. Dit doet de hemel en de aarde weergalmen van Zijn lof, dat Hij liefheeft die het meest onbeminlijk zijn, dat Hij de grootste gunst bewijst aan hen die het zwaarst tegen Hem gezondigd hebben. Paulus, Maria Magdaléna en anderen uit de Heilige Schrift zijn daarvan sprekende voorbeelden. Wie hebben meer tegen Christus gezondigd dan dezen? En wie hebben zoeter en uitnemender openbaringen der Goddelijke liefde en gunst ontvangen dan dezen?

f. Het zesde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat uw zonden, hoe langer gij van Christus wegblijft, steeds groter en sterker zullen worden. Alle Goddelijke kracht en sterkte tegen de zonde vloeit uit de zielsvereniging en zielsgemeenschap met Christus, Rom. 8:10, 1 Joh. 1:6-7. Als gij buiten Christus blijft, onttrekt gij u aan die kracht en sterkte die alleen in staat zijn de Goliaths, die Christus uitdagen, neer te slaan. Alleen het geloof in Christus doet een mens over zonde, satan, wereld en hel triomferen, 1 Joh. 5:4. Alleen het ongeloof in Christus bindt de handen en de voeten van die sterke vijand. Het geloof alleen stelt de vloed des bloeds, maakt een mens sterk in het tegenstaan, en voorspoedig in de overwinning, Mark. 5:15-35. De zonde sterft altijd het meest waar het geloof het meest leeft. De meest gelovige ziel is de meest gedode ziel. O zondaar, bedenk dat er op de aarde geen andere weg is om krachtadig van de schuld, het vuil en de kracht der zonde bevrijd te worden, dan door en in de Zaligmaker te geloven. Het is niet het besluiten nemen; het is niet het klagen en

wenen; maar het is het geloven dat u Goddelijk doet zegevieren over dat lichaam der zonde dat tot heden te sterk is voor u, en dat gewis uw ondergang zal worden, als het door de hand des geloofs niet uitgeroeid zal worden.

g. Het zevende middel tegen deze list van satan is, met wijsheid te overwegen dat er niets in Christus is om de grootste zondaren te ontmoedigen om in Hem te geloven; maar dat er wel alles in Christus is om in Hem te geloven, dat is, om op Hem te leunen en in Hem te rusten tot zaligheid, Hoogl. 1:3. Als gij Zijn natuur, Zijn gesteldheid, Zijn Namen, Zijn ambten als Koning, Priester en Profeet beschouwt, zult gij niets vinden dat de grootste zondaren ontmoedigt om in Hem te geloven, maar wel veel dingen om hem aan te moedigen, Hem aan te nemen en in Hem te geloven. Christus is het grootste Goed, het uitnemendste Goed, het voornaamste Goed, het meest gepaste Goed, en het noodzakelijkste Goed. Hij is een zuiver Goed, een wezenlijk Goed, een allesomvattend Goed, een eeuwig Goed, en een ziel verzadigend Goed.

Zondaars, zijt gij arm? Christus heeft goud om u rijk te maken. Zijt gij naakt? Christus heeft koninklijke klederen, witte klederen, om aan te trekken. Zijt gij blind? Christus heeft ogenzalf om u te verlichten. Zijt gij hongerig? Christus is het Manna om u te voeden. Zijt gij dorstig? Hij wil een Fontein van levend water zijn om u te verkwikken. Zijt gij verwond? Gij vindt genezing onder Zijn vleugelen. Zijt gij ziek? Hij is de ware Medicijnmeester om u te genezen. Zijt gij gevangenen? Hij heeft een losprijs voor u betaald. O zondaars, zeg mij, of vertel mij of er iets in Christus is dat u weerhoudt om in Hem te geloven. Nee toch? Is er niet alles in Christus dat u kan aanmoedigen om in Hem te geloven? Ja toch? O, geloof dan in Hem! Al zijn dan uw zonden als scharlaken, ze zullen wit worden als sneeuw; al waren ze rood als karmozijn, ze zullen worden als witte wol, Jes. 1:18. Zelfs zullen uw ongerechtigheden dan niet alleen vergeven, maar ook vergeten worden. Ze zullen niet meer gedacht worden. God zal ze achter Zijn rug werpen, Hij zal ze in de diepten der zee werpen, Jes. 43:25; 38:17; Micha 7:19.

h. Het achtste middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat het absoluut noodzakelijk is om in Hem te geloven. De hemel is te rein en te schoon om ongelovigen te herbergen. Hun verblijfplaats is bereid in de hel: "Maar den vreesachtigen en ongelovigen ... is hun deel in de poel die daar brandt van vuur en sulfer, hetwelk is de tweede dood", Openb. 21:8. Indien gij niet gelooft, dat Ik Die ben, gij zult in uw zonden sterven", heeft Christus gezegd, Joh. 8:24. En hij die in zijn zonden sterft, komt in zijn zonden ten oordeel en gaat naar de hel. Iedere ongelovige is een veroordeeld mens. "Hij die niet gelooft, is alrede veroordeeld, dewijl hij niet heeft geloofd in den Naam van den eniggeboren Zoon van God", zegt Johannes. "En hij die niet in den Zoon gelooft, zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem", Joh. 3:18, 36.

O zondaars, de wet, het Evangelie en uw eigen consciëntie hebben het oordeel der verdoemenis over u uitgesproken, en er is geen ander middel om dit oordeel weg te nemen dan het geloof in Christus. Daarom raad ik u: Wekt uzelf op om op de Heere Jezus te zien, en te wachten op Hem van Wien alle goede en volmaakte gift komt. Geeft Hem geen rust, totdat Hij u de parel van het geloof gegeven heeft. Deze is meer waard dan hemel en aarde, en zal u in dit leven gezegend, in het sterven onbevreesd, en in de dag van Christus heerlijk maken.

Ziehier de middelen tegen deze eerste list van satan, waardoor hij duizenden weerhoudt om in Christus te geloven.

2. DE TWEEDE LIST: DE SATAN STELT DE ZONDAARS HUN ONWAARDIGHEID VOOR OGEN

Ach, zegt de satan, evenals gij de grootste ellende waardig zijt, zo zijt gij de kleinste kruimel genade onwaardig. Wat, denkt gij dat Christus ooit zo'n onwaardige ellendeling als gij zijt, te ontvangen, omhelzen en eigenen? Nee, nee! Als er enige waardigheid in u was, dan, ja dan zou Christus gewillig zijn om door u ontvangen te worden. Gij zijt het echter niet waardig Christus in uw huis te ontvangen, hoeveel temeer zijt gij onwaardig om Christus in uw hart te ontvangen.

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze list van de satan, zijn de volgende:

a. Het eerste middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat God nergens in Zijn Woord enige waardigheid in het scheepsel vereist voordat het in Christus geloven mag. Als gij naarstig Zijn gehele Woord onderzoekt, zult gij vanaf de eerste regel in Genesis tot de laatste regel in Openbaring niet één woord vinden dat spreekt van enige vereiste waardigheid in de mens voordat hij in Christus gelooft en tot zijn zaligheid op Hem leunt en in Hem rust. Waarom zou dat dan een verhindering voor uw geloof zijn om tot Christus te komen, als God nergens eist dat gij enige waardigheid in uzelf zoekt en vindt? O zondaars, bedenkt dat satan u op uw onwaardigheid wijst alleen met het doel om Christus en uw ziel voor eeuwig gescheiden te houden. Gelooft daarom in Christus, ondanks al uw onwaardigheid en gij wordt voor eeuwig zalig Ooh. 6:40, 47.

b. Het tweede middel tegen deze list van satan is, met wijsheid te overwegen dat niemand ooit Christus aannam, Christus omhelsde, en genade en vergeving van Christus ontving, dan alleen onwaardigen. Zeg eens, welke waardigheid was er in Mattheüs, Zachéüs, Paulus en anderen, voordat ze tot Christus kwamen en eer zij in Christus geloofden? O zondaars, gij behoort aldus te spreken: Christus heeft de uitnemendste weldaden, de grootste gunsten, de hoogste waardigheid, de zoetste voorrechten aan onwaardige zondaren geschonken. Daarom, o mijn ziel, bezwijk niet, wanhoop niet, maar wacht lijdzaam en rustig op het heil des Heeren. Wie weet, vrije genade en barmhartigheid kunnen over u lichten, al zijt gij onwaardig. Ze kunnen ons een deel geven onder die gezegenden die nu in de hemel triomferen.

c. Het derde middel tegen deze list van satan is, te bedenken dat uw ziel, als ze wil wachten totdat ze het waardig is, zich nooit met Christus zal verenigen en Hem nooit zal omhelzen. Ze zal nooit één met Christus worden, maar in eeuwige smart neerliggen, Jes. 50:11. God heeft alle waardigheid in Christus gelegd, opdat de mens zal weten waar ze te zoeken en te vinden is. Er is geen andere weg op de aarde, die onwaardige zielen waardig maakt, dan door in Christus te geloven, Jak. 2:23. Het geloof in Christus zal u van slaven tot vrije zonen, van vijanden tot waardige vrienden maken. God zal nooit iemand waardig achten, waardig noemen, noch iemand iets om zijn waardigheid schenken, dan alleen gelovigen, die waardig gemaakt worden door de waardigheid van Christus" Persoon, Christus" gerechtigheid, Zijn voldoening en voorbede, Openb. 3:4.

d. Het vierde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat een nauwgezet onderzoek in uw eigen hart u zal openbaren dat het de hoogmoed en dwaasheid van uw hart zijn die u aanzetten om voor Christus enige waardigheid op te brengen. O, gij zoudt graag iets aan Christus willen geven, om u aangenamer bij Hem te maken. Gij zijt er afkerig van met lege handen te komen. De Heere roept uit: "O, alle gij

dorstigen, komt tot de wateren, en gij, die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja komt, koopt zonder geld en zonder prijs, wijn en melk. Waarom weegt gijlieden geld uit voor hetgeen geen brood is, en uw arbeid voor hetgeen niet verzadigen kan"?, Jes. 55:1-2. Hier roept de Heere straatarme, nietswaardige zielen, om vrij te komen en in Zijn gunst te delen. Maar zondaars zijn trots en dwaas. Omdat ze geen geld en geen waardigheid kunnen meebrengen, willen ze niet komen, hoewel Hij hen lieflijk nodigt. O zondaars, wat is er rechtvaardiger dan dat gij voor eeuwig verloren gaat? Gij hebt liever zwijnendraf dan melk en wijn, waaronder de lieflijke en kostbare zegeningen van het Evangelie, die u vrij aangeboden worden, verstaan worden. Wel zondaars, bedenk dit, het is niet zozeer het gevoel van uw onwaardigheid als wel uw hoogmoed, die u ervan weerhoudt om u met de Heere Jezus te verenigen.

3. DE DERDE LIST: DE SATAN WIJST DE ZONDAARS EROP DAT ZIJ BEPAALDE VOORBEREIDINGEN EN GESCHIKTHEDEN MISSEN

Hij zegt: Gij zijt niet voorbereid om Christus te ontvangen; gij zijt niet vernederd en rechtvaardig genoeg; gij zijt niet ziek van de zonde; gij zijt niet onder die en die angsten en verschrikkingen geweest; gij moet daarom blijven staan totdat gij voorbereid zijt en hoedanigheden genoeg hebt om de Heere Jezus aan te nemen.

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze list van de satan, zijn de volgende:

a. Het eerste middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat velen die zulke voorbereidingen en hoedanigheden zoals de satan voorstelt, niet hadden, Christus aangenomen hebben, in Christus geloofd hebben en door Christus gezaligd zijn. Matthéüs werd geroepen toen hij nog in het tolhuis zat. Er ging zulk een kracht uit van de roeping van Christus, dat hij Hem terstond volgde. Wij lezen niet dat hij, eer Christus hem riep, verschrikkingen en angsten had. Zeg mij eens, welke voorbereidingen en hoedanigheden werden er in Zachéüs, Paulus, de stokbewaarder en Lydia gevonden vóór hun bekering? God wint sommigen in door de lieflijke en stille stem van het Evangelie, en gewoonlijk zijn zij die zo tot Christus gebracht worden, de uitnemendste, ootmoedigste en vruchtbaarste christenen. God is vrij door de wet of het Evangelie, door glimlachen of toorn, door de hemel of de hel aan zondaren voor te stellen, te werken. God dondert op sommige zielen van de berg Sinaï en overwint hen daardoor. Gij die door de wet tot Christus gedreven werdt, oordeel en veroordeel hen niet die door het Evangelie tot Christus gebracht werden. En u die door het Evangelie tot Christus gebracht werd, veracht hen niet die door de wet tot Christus gebracht werden. Sommigen worden door vuur, stormen en orkanen tot Christus gebracht; anderen door de zachte bewegingen des Geestes. De Geest is vrij in het werk der bekering. Hij is als de wind die blaast wanneer, waarheen en hoe hij wil. Driewerf gelukkig zijn zij die tot Christus gebracht zijn, hetzij door een winterse nacht of op een zomerse dag.

b. Het tweede middel tegen deze list van satan is, met ernst de volgende Schriftuurplaatsen te overdenken, die duidelijk bewijzen dat arme zondaren, die zulke voorbereidingen en hoedanigheden missen om Christus te ontmoeten, om de Heere Jezus Christus te omhelzen, desnietteenstaande in Christus mogen geloven en, naar het Evangelie, tot hun gelukzaligheid in Hem mogen rusten. Lees daartoe Spreuken 1:20-33; 8:1-11; 9:1-6; Ezechiël 16:1-14; Johannes 3:14-18; Openbaring 3:15-20. In het laatstgenoemde gedeelte, Openbaring 3, staat de Heere Jezus Christus te kloppen aan de

deur van Laodicéa. Hij zou graag avondmaal met hen willen houden, opdat zij met Hem een nauwe gemeenschap mochten hebben. Welnu, vertel mij eens, wat voor voorbereidingen en hoedanigheden hadden deze Laodicezen om Christus te ontvangen? Gewis, geen enkele. Ze waren lauw, noch koud noch heet. Ze waren ellendig, jammerlijk, arm, blind en naakt. Toch, om Zijn vrije genade en Zijn neerbuigende liefde te openbaren, nodigt Hij zelfs de ergste zondaren om voor Hem het hart te openen, al hadden ze in geen enkel opzicht enige geschiktheid om Hem te ontvangen.

c. Het derde middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat de Heere nergens in de Heilige Schrift zulke voorbereidingen en hoedanigheden vereist voordat men tot Christus komt, in Hem gelooft en Hem omhelst. De grote zaak die God door de ganse Schrift heen aan zondaren gebiedt, is te geloven in Christus. Wie Zijn Woord onderzoekt, zal dit erkennen.

Maar, zullen sommigen tegenwerpen, zegt Christus niet: "Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven"?, Matth. 11:28. Hierop zal ik drie dingen antwoorden:

1. Hoewel de nodiging aan hen die vermoeid en belast zijn gedaan wordt, is de belofte dat Hij rust zal geven verbonden aan het komen, het geloven.
2. Deze woorden bewijzen en openbaren wel dat zij die onder de zware last der zonde zuchten en dreigen te bezwijken, en die beladen zijn met de schuld der zonde en met het gevoel van Gods toorn, tot Christus behoren te komen om rust te verkrijgen; maar ze bewijzen niet dat zij het alleen zijn die tot Christus mogen en moeten komen. Ze betekenen ook niet dat alle mensen zo vermoeid en belast moeten zijn met het gevoel van hun zonde en de toorn van God, eer zij tot Christus komen. Arme zondaars onder het gevoel der zonde en de toorn van God zijn zeer geneigd om van het ene schepsel naar het andere, van de ene plicht naar de andere, en van de ene ordinantie naar de andere te vluchten om rust te vinden. Zouden zij in een van die zaken rust kunnen vinden, dan zou Christus nooit van hen horen. In Zijn lieflijke nodiging bemoedigt de Heere hen echter tot Hem te komen, en Hij verbindt Zich om hen rust te geven. Komt, zegt Christus, en Ik zal u rust geven; Ik zal u geen rust laten zien, ook niet enkel en alleen over rust met u praten, maar Ik zal u rust geven; Ik ben de getrouwheid Zelf en kan niet liegen; Ik zal u rust geven, Ik, Die de hoogste macht heb, de grootste gewilligheid heb, en ook het hoogste recht heb om het te geven; komt tot Mij, beladen zondaars en Ik zal u rust geven. Rust is het meest begeerde goed, het meest gepaste goed, en voor u het grootste goed. Komt, zegt Christus. Dit betekent: Geloof in Mij, en Ik zal u rust geven; Ik zal u vrede met God en vrede in uw consciëntie geven; Ik zal uw storm in een eeuwige stilte veranderen; Ik zal u zulk een rust geven die de wereld u niet kan geven en niet van u weg kan nemen.
3. Een tekst spreekt niet alles uit wat in God is. Vergelijk daarom slechts deze tekst met die teksten bij het tweede middel genoemd, en het zal duidelijk zijn dat, als mensen alzo beladen met hun zonden en vervuld met vrees en schrik tot Christus komen, zij de Heere Jezus Christus mogen omhelzen.

c. Het vierde middel tegen deze list van satan is, te overwegen dat al uw leed over de zonde, al uw smart, schaamte en treuren, die Gode aangenaam zijn en die bij God vermogen, voortvloeien uit het geloof in Christus, zoals de stroom uit de bron en de

tak uit de stam voortkomen. Die vruchten zijn uit Hem: "Zij zullen Mij aanschouwen, Dien zij doorstoken hebben, en zij zullen over Hem rouwklagen", Zach. 12:10. Alle evangelische droefheid is een vrucht van het geloven. Zij zullen eerst aanschouwen, dán rouwklagen. U weet dat al wat uit het geloof niet is, zonde is, Rom. 14:33. Zolang iemand geen geloof in Christus heeft, zijn zelfs zijn beste werken slechts glinsterende zonden.

4. DE VIERDE LIST: DE SATAN FLUISTERT EEN ZONDAAR IN DAT CHRISTUS NIET GEWILLIG IS OM HEM ZALIG TE MAKEN

Het is waar, zegt de satan, Christus is machtig om te verlossen, maar is Hij wel gewillig? Gewis, al is Hij machtig, Hij is vast niet gewillig om zo'n wrak als gij zijt zalig te maken. Gij hebt Zijn bloed onder uw voeten vertreden en gij zijt al de dagen van uw leven openlijk een rebel tegen Hem geweest.

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze list van de satan, zijn de volgende:

1. Christus heeft die grote reis van de hemel naar de aarde ondernomen met het doel om zondaren zalig te maken, en dit wijst duidelijk aan dat Hij gewillig is om hen te zaligen. Mattheus 9:13: "Ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot bekering." 1 Timotheüs 1:15: "Dit is een getrouw woord en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om de zondaren zalig te maken."
2. Om Zijn gewilligheid om hen zalig te maken te bewijzen, ontdeed Hij Zich van Zijn heerlijkheid. Hij verliet de schoot Zijns Vaders; Hij legde Zijn blinkend witte kleding af; Hij legde Zijn heerlijke kroon opzij en nam afscheid van Zijn schitterende hovelingen, de engelen. Dit alles deed Hij opdat Hij de zaligheid van zondaren zou verwerven.
3. Die zee van zonde, die zee van toorn, die zee van verdrukkingen, die zee van bloed, waardoor Jezus Christus waadde opdat zondaren verzoend, gerechtvaardigd en gezaligd zouden worden, bewijst onbetwistbaar duidelijk dat Hij gewillig is om zondaren zalig te maken, 2 Kor. 5:19-20.
4. Dat Hij vroeg en laat Zijn gezanten zendt om zondaren van Zijnentwege te bidden: Laat u met God verzoenen, verkondigt met open mond Zijn gereedheid en gewilligheid om zondaars te verlossen.
5. Zijn klachten over hen die Hem afwijzen, Hem de rug toekeren en niet door Hem gezaligd willen worden, openbaren evenzeer duidelijk dat Hij hen gaarne zou willen redden. "Hij is gekomen tot het Zijne, en de Zijnen hebben Hem niet aangenomen", Joh. 1:11. En: "Gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven moogt hebben", Joh. 5:40.
6. Ook de vreugde en blijdschap, die Hij heeft in de bekering van zondaren, spreken ontegenzeggelijk Zijn gewilligheid uit om hen zalig te maken. "Ik zeg ulieden, dat er also blijdschap zal zijn in den hemel over één zondaar die zich bekeert, meer dan over negen en negentig rechtvaardigen, die de bekering niet van node hebben", Luk. 15:7. God de Vader verheugde Zich in de terugkeer van de verloren zoon; Christus verheugt Zich als Hij de vrucht van de arbeid Zijner ziel ziet; de Geest verheugt Zich dat Hij weer een tempel heeft om in te wonen, en de engelen verheugen zich dat ze er weer een broeder bij hebben, Jes. 53:11.

5. DE VIJFDE LIST: DE SATAN HOUDT EEN ZONDAAR MEER BEZIG MET DE VERBORGEN RAAD EN BESLUITEN VAN GOD DAN MET ZIJN PLICHT

Waarom is het nodig uzelf zo druk te maken over het aannemen en omhelzen van Christus, zegt de satan; als gij uitverkoren zijt, zult gij zalig worden; zo niet, dan zal alles wat gij kunt doen, u geen goed doen. Zelfs zal hij de ziel niet alleen doen twijfelen aan haar verkiezing, maar ook zal hij haar doen vaststellen dat zij niet uitverkoren is en dat daarom alles wat zij doet, vergeefs is.

Nu, de hulpmiddelen en raad tegen deze list van de satan, zijn de volgende:

1. Het eerste middel tegen deze list van satan is, met ernst te overwegen dat al de engelen in de hemel, noch alle mensen op aarde, noch al de duivelen in de hel kunnen zeggen dat gij geen uitverkoren persoon bent. Gij kunt hier zeker van zijn, dat God de satan nooit deelgenoot heeft gemaakt in Zijn geheime raad. God heeft hem nooit de namen en de personen op wie Hij van eeuwigheid Zijn liefde gezet heeft, bekendgemaakt.
2. Het tweede middel hiertegen is, dat gij alleen acht geeft op hetgeen waartoe gij geroepen wordt. "De verborgen dingen zijn voor den HEERE, onzen God, maar de geopenbaarde zijn voor ons en voor onze kinderen", Deut. 29:29. Uw werk, zondaar, is allereerst weder te keren naar de Heere en in Hem te geloven. Uw werk is uzelf op Christus te werpen, aan Zijn voeten te gaan liggen, in Zijn weg op Hem te wachten, en Hem niet met rust te laten, totdat Hij zal zeggen: Zondaar, Ik ben uw Deel, Ik ben uw Heil, en niets zal tussen Mij en u scheiding maken.

AANHANGSEL II ZEVEN EIGENSCHAPPEN VAN VALSE LERAARS

Tenslotte zal ik hier nog voorstellen, 7 merktekenen van valse leraars, daarna enkele stellingen aangaande satan en zijn listen en vervolgens het nut aantonen u hiertegen te waarschuwen.

De satan werkt door middel van valse leraars, die zijn boodschappers of gezanten zijn, uit alle macht om de kostbare zielen van de mensen te bedriegen, te misleiden en voor eeuwig naar de ondergang te voeren. "Ik heb wel ongerijmdheid gezien in de profeten van Samaria, die door den Baäl profeteerden en Mijn volk Israël verleidden", Jer. 23:13. "De profeten verleiden Mijn volk", Micha 3:5. Zij verleiden hen en brengen hen van de rechte weg op bijpaden en in de dichte wirwar van dwaling, godslastering en goddeloosheid, waar zij voor eeuwig verloren gaan. "Maar wacht u van de valse profeten, dewelke in schaapsklederen tot u komen, maar vanbinnen zijn zij grijpende wolven", Matth. 7:15. "Ziet op de honden, ziet op de kwade arbeiders, ziet op de versnijding", Filipp. 3:2. Die wolven en honden likken en zuigen het bloed der zielen. Ze kussen en doden. Ze roepen: Vrede, vrede; totdat de zielen in de eeuwige vlammen storten, Spr. 7.

Welnu, de beste weg om de arme zielen voor de misleiding en verwoesting van deze boden van satan te behoeden, is, hen in hun kleuren te schilderen, opdat arme zielen, hen kennende, hen mogen schuwen, en van hen, als van de hel zelf, mogen wegluchten.

Welnu, u kunt de valse leraars aan de volgende kentekenen kennen:

1. Valse leraars zijn mensenbehagers. Zij preken meer om het oor te strelen dan om het hart ten voordeel te zijn: "Die daar zeggen tot de zieners: Ziet niet, en tot de schouwers: Schouwt ons niet wat recht is; spreekt tot ons zachte dingen, schouwt ons bedriegerijen", Jes. 30:10. "Een schrikkelijke en afschuwelijke zaak geschiedt er in het land. De profeten profeteren valselyk, en de priesters heersen door hun handen, en Mijn volk heeft het gaarne alzo; maar wat zult gij ten einde van dien maken?", Jer. 5:30-31. Zij behandelen de heilige dingen liever geestig en dartel dan met vreze en eerbied.
2. Valse leraars zijn zielenmoordenaars. Zij gelijken op onbekwame dokters, die een pleister op de wond doen, maar deze niet genezen. Vleierij werd de ondergang van Achab en Heródes, Nero en Alexander. Valse leraars doen hun uiterste best om de hel vol te maken. Valerianus, de Romeinse keizer, heeft gezegd: Niet de bittere woorden, maar de vleiende woorden doen alle kwaad. Zulke zachte, gladde leraars vergiftigen de zielen, Jer. 23:16-17. Als gij een ezel onder zijn buik streelt, kunt gij ongestoord de zwaarste last op zijn rug leggen. Ware leraars zijn anders: "Want predik ik nu de mensen of God? Of zoek ik mensen te behagen? Want indien ik nog mensen behaagde, zo ware ik geen dienstknecht van Christus", Gal. 1:10.
3. Valse leraars zijn gedurig werkzaam om modder, hoon en smaad op de personen, namen en reputatie van Christus" meest getrouwe gezanten te werpen. Zo beschuldigden Korach, Dathan en Abiram Mozes en Aäron, dat zij zich over de gemeente des Heeren verhieven, terwijl toch de ganse vergadering, zij allen, heilig waren, Num. 16:3. Zij bedoelden: Jullie nemen te veel macht, te veel eer en aanzien, te veel heiligheid aan; want wat zijn jullie meer dan anderen, dat u zich zoveel toeëigent? Zo vielen Achabs valse profeten de profeet Micha aan, en Achab zette hem in de gevangenis, 1 Kon. 22:10-26. Zelfs Paulus, de grote apostel der heidenen, werd in zijn bediening ondermijnd, en zijn goede naam werd door valse leraars bezoedeld: "Want de brieven, zeggen zij zijn wel gewichtig en krachtig, maar de tegenwoordigheid des lichaams is zwak en de rede is verachtelijk", 2 Kor. 10:10. Ze verachten hem liever dan hem te bewonderen; ze beschouwen hem liever als een domoor dan als een leraar. Dezelfde harde behandeling ontving onze Heere Jezus van de farizeeën en de schriftgeleerden, die alles deden wat maar mogelijk was om hun goede naam te bouwen op de puinhopen van Zijn goede Naam. Nooit heeft de duivel hierin meer op deze manier gearbeid dan in onze dagen, Matth. 27:63. O, de modder, het vuil en de hoon, die geworpen wordt op hen welker de wereld niet waardig is. Ik denk dat valse leraars geen acht geven op het gezegde van Augustinus: *Hij die vrijwillig mijn goede naam onteert, vermeedert zonder het te willen mijn loon.*
4. Valse leraars spreken over raadslagen en visioenen, die ze in hun eigen hart en hoofd uitbroeden. "En de HEERE zeide tot mij: Die profeten profeteren vals in Mijn Naam; Ik heb hen niet gezonden, noch hun bevel gegeven, noch tot hen gesproken; zij profeteren ulieden een vals gezicht, en waarzegging, en nietigheid, en bedriegerij huns harten", Jer. 14:4. "Zo zegt de HARRE. der heirscharen: Hoort niet naar de woorden der profeten, die u profeteren; zij maken u ijdel, zij spreken het gezicht huns harten, niet uit des HEEREN mond", Jer. 23:16. Zijn er niet menigten in dit land wier visioenen slechts gouden zinsbegoochelingen, leugenachtige beuzelingen en krankzinnige fantasieën zijn? Dezen zijn satans grote weldoeners, en de

Goddelijke rechtvaardigheid zal ze als de grootste kwaaddoeners in de hel werpen, indien de Heelmeester der zielen het niet verhoedt.

5. Valse leraars zien de grote en gewichtige zaken van Wet en Evangelie lichtvaardig over het hoofd, en leggen de meeste nadruk op die zaken die voor de zielen der mensen van het minste belang en gewicht zijn. "Maar het einde des gebods is liefde uit een rein hart, en uit een goede consciëntie, en uit een ongeveinsd geloof; van dewelke sommigen afgeweken zijnde, zich gewend hebben tot ijdelspreking; willende leraars der wet zijn, niet verstaande, noch wat zij zeggen, noch wat zij bevestigen", 1 Tim. 1:5-7. "Wee u, gij schriftgeleerden en farizeeën, gij geveinsden; want gij vertient de munte en de dille en den komijn; en gij laat na het zwaarste der wet, namelijk het oordeel en de barmhartigheid en het geloof", Matth. 23:23. Deze dingen moest men doen en de andere niet nalaten.
6. Valse leraars zijn stipt in de mindere dingen der wet en zeer slordig in de grotere. "Indien iemand een andere leer leert, en niet overeenkomt met de gezonde woorden van onzen Heere Jezus Christus, en met de leer die naar de Godzaligheid is, die is opgeblazen en weet niets; maar hij raast omtrent twistvragen en woordenstrijd, uit welke komt nijd, twist, lasteringen, kwade nadenkingen, verkeerde krakelingen van mensen, die een verdorven verstand hebben en van de waarheid beroofd zijn, menende dat de Godzaligheid een gewin is. Wijk af van dezulken", 1 Tim. 6:3-5. Als zulke leraars geen huichelaars in de dop zijn, dan weet ik het niet meer, Rom. 2:22. De aarde kreunt onder hun gewicht, en de hel is een gepaste plaats voor hen.
7. Valse leraars bedekken en kleuren hun gevaarlijke beginselen en zielsbedrog met zeer schone woorden en innemende voorwendsels, met hoogdravende begrippen en vergulde uitdrukkingen. Velen worden er in onze dagen betoverd en bedrogen door de welsprekende woorden, gezwollen toon en deftige uitdrukkingen van deze bedriegers, die het over verlichting, openbaringen en vergoddelijking hebben. Zoals slechte vrouwen hun aangezicht beschilderen en hun bed welriekend maken om onnozele zielen te lokken en te misleiden, zo zullen valse leraars hun gevaarlijkste beginselen en lasteringen versieren en kleuren, opdat ze daardoor des te beter arme onwetende zielen kunnen bedriegen en misleiden. Zij weten dat gesuikerd vergif onopgemerkt gegeten wordt; zij vergulden hun verderfelijke en zieldodende pillen. In de dagen van keizer Hadrianus, vergaderde een zekere Ben-Cosbi een menigte Joden om zich heen en noemde zichzelf Ben-Cochba, de *zoon van een ster*. Hij paste de belofte uit Numeri 24:17, dat er een ster uit Jakob voort zou gaan, op zichzelf toe. Maar hij bleek een *Bar-chosaba*, de *zoon van een leugen* te zijn. Zo zullen alle valse leraars met al hun zwier en fanfares ten slotte zonen der leugens blijken te zijn.
8. Valse leraars streven er meer naar om de mensen tot hun meningen over te halen, dan om ze in hun wandel te verbeteren. "Wee u, gij schriftgeleerden en farizeeën, gij geveinsden, want gij omreist zee en land om één Jodengenoot te maken; en als hij het geworden is, zo maakt gij hem een kind der hel, tweemaal meer dan gij zijt", Matth. 23:15. Zij maken zich het meest druk om het hoofd der mensen, en hun werk is niet om het hart en het leven der mensen te verbeteren. Hierin gelijken zij veel op hun vader, de duivel, die geen moeite zal sparen om proselieten of volgelingen te winnen.

9. Valse leraars maken een koopmanschap van hun volgelingen. "En er zijn ook valse profeten onder het volk geweest, gelijk ook onder u valse leraars zijn zullen, die verderfelijke ketterijen bedektelijk invoeren zullen; ook den Heere, Die hen gekocht heeft, verloochenende, en een haastig verderf over zichzelf brengende. En velen zullen hun verderfenissen navolgen, door welke de weg der waarheid zal gelasterd worden. En zij zullen door gierigheid, met gemaakte woorden, van u een koopmanschap maken; over welke het oordeel van overlang niet ledig is, en hun verderf sluimert niet", 2 Petrus 2:1-3. Zij hebben meer het oog op uw goederen dan op het goede voor u. Zij dienen meer zichzelf dan de zaligheid van uw ziel. Zo nemen zij uw vermogen in bezit en bekommeren zich er niet om dat de satan uw ziel in bezit neemt, Openb. 18:11-23. Opdat zij des te gemakkelijker uw beurs te pakken zullen krijgen, zullen zij zulke beginselen voorstaan die uw vlees zeer behagen. Valse leraars zijn de grote aanbidders van het gouden kalf, Jer. 6:13. Een heiden wierp zijn geld in de zee, opdat het geld hem niet zou verdrinken. Valse leraars echter geven er niet om wie zij verdrinken, als ze hun geld maar te pakken krijgen.

Welnu, door bovengenoemde eigenschappen kunt gij hen onderkennen en zo hen schuwen. Zo kunt u uw ziel uit hun gevaarlijke strikken bevrijden. Opdat u daarin voorspoedig zult zijn, zal ik mijn gebeden bij de uwe voegen aan de troon der genade. Om nu uw tegenwerpingen te voorkomen, zal ik enige stellingen en conclusies aangaande de satan en zijn listen geven; dan zal ik de redenen geven waarom dit alles behandeld werd, en ten slotte zal ik van het geheel de toepassing op onszelf maken.

AANHANGSEL III ZES STELLINGEN AANGAANDE DE SATAN EN ZIJN LISTEN

1ste stelling.

Hoewel de satan zijn listen heeft om de zielen tot zonde te verleiden, moeten wij toch voorzichtig zijn dat we al onze verzoeken niet aan de satan toeschrijven; dat we hem daarin ongelijk aandoen, en hem datgene in de schoenen schuiven dat we op rekening van onze eigen verdorven harten moeten schrijven. Ik geloof dat de mensen vaak de duivel beschuldigen van datgene waarvan ze hun eigen harten moeten beschuldigen: "En de HEERS God zeide tot de vrouw: Wat is dit, dat gij gedaan hebt? En de vrouw zeide: De slang heeft mij bedrogen, en ik heb gegeten", Gen. 3:13. De zonde en het beschuldigen van anderen kwamen samen tegelijk in de wereld. "Zodra we geboren worden, worden we in een moeras van goddeloosheid begraven", Cicero. Het is geen kleine boosheid van onze harten dat ze ijdel en goddeloos zijn, en dat wij die goddeloosheid aan de satan toeschrijven. De mens heeft een boze wortel in zich. Al was er geen duivel om hem te verzoeken; al waren er geen goddelozen in de wereld om hem te verleiden; toch zou de wortel der bitterheid, die vervloekte zondige natuur die in hem is, hem in de zonde trekken, ook al weet hij van tevoren dat de bezoldiging der zonde de dood is, Rom. 6:23. "Want uit het hart komen voort boze bedenkingen, doodslagen, overspelen, hoererijen, dieverijen, valse getuigenissen, lasteringen", Matth. 15:19. De gehele gesteldheid van de mens is ontwricht. Het verstand is duister, de wil verkeerd, het geheugen is een zeef, de genegenheden zijn verdraaid, de consciëntie is verdorven, de tong vergiftigd, en het hart is geheel boos, alleen boos en voortdurend boos. Zou God de satan in ketenen opsluiten en hem geen vrijheid geven om de mensenkinderen te verzoeken en te verleiden tot ijdelheid of dwaasheid, toch zouden ze niet anders willen en niet anders kunnen dan tegen Hem zondigen vanwege die vervloekte natuur die in de

mens is en die nog steeds hem zal aandrijven tot die zonden die de toorn van God tegen hem zullen uitdagen en opwekken.

De satan heeft alleen een overredende behendigheid, maar geen dwingende macht. Hij kan ons verzoeken, maar hij kan ons zonder onszelf niet overwinnen. Hij kan ons verlokken, maar hij kan ons zonder onszelf niet beschadigen. Ons hart draagt de grootste slag in iedere zonde. De satan kan de mens nooit zonder hemzelf in het verderf storten, maar een mens kan wel zichzelf zonder de satan gemakkelijk in het verderf storten. De satan kan alleen de gouden beker aanbieden; maar hij heeft geen macht om ons te dwingen het vergif dat in de beker is, te drinken. Hij kan ons alleen de heerlijkheid der wereld laten zien; maar hij kan ons niet dwingen voor hem neer te vallen en hem te aanbidden, om daardoor van de wereld te genieten. Hij kan alleen zijn strikken uitzetten, maar hij heeft geen macht om ons te dwingen midden in zijn strikken te trappen. Doe daarom de duivel zoveel recht, dat gij uzelf niet verontschuldigt door hem te beschuldigen, en de last die gij op uw eigen hart behoort te leggen, op hem te werpen. Het vuur is ons hout, al is het de vlam van de duivel.

2° stelling.

De satan heeft een sterke hand in de meeste zonden. Het was de satan die onze eerste ouders tot opstand verzocht. Het was de satan die David aanporde om het volk te tellen. Het was de satan die Petrus aandreef om Christus te bestraffen. Daarom zegt Christus: "Ga weg achter Mij, satanas." Het was de satan die Kaïn aandreef om de rechtvaardige Abel te vermoorden. Daarom wordt de satan een moordenaar van den beginne genoemd. Het was de satan die het verraad in het hart van Judas Iskariot werkte: Na het avondmaal voer de satan in Judas om Christus te verraden. Het was de satan die Ananias deed liegen. Petrus zeide: "Ananias, waarom heeft de satan uw hart vervuld, dat gij den Heiligen Geest liegen zoudt?" Zoals Joabs hand was in het verhaal van de vrouw van Tekóah, zo is de hand des satans gewoonlijk in al de zonden die de mensen begaan. De boosaardigheid van de satan tegen God en zijn nijdigheid tegen de mens is zodanig, dat hij op de een of andere manier een hand wil hebben in al de zonden; ook al weet hij dat al de zonden waarmee hij anderen tergt, tot zijn eeuwig wee en eeuwige kwelling op hem gelegd zullen worden.

Ambrosius stelt de duivel voor als tegen Christus zich beroemende en Judas als zijn eigendom opeisende. Hij laat de duivel zeggen: Judas is niet van U, Heere Jezus; hij is van mij; zijn gedachten gelden mij; hij eet met U, maar wordt door mij gevoed; hij neemt brood van U, maar geld van mij; hij drinkt wijn met U, maar verkoopt Uw bloed aan mij. Zijn boosaardigheid tegen Christus, en zijn toorn en woede tegen de mens is zo groot, dat hij van alle gunstige gelegenheden zal profiteren om de mensen te verleiden tot datgene dat hem bevoordeelt, om voor eeuwig over Christus en de zielen der mensen te triomferen indien zulks mogelijk was.

3° stelling.

De satan moet een dubbele toestemming hebben, voordat hij iets tegen ons kan doen. Hij moet toestemming van God en toestemming van ons hebben, voordat hij iets tegen onze zaligheid kan doen. Hij moet zijn opdracht van God krijgen, zoals het voorbeeld van Job ons laat zien., Job 1:11-12 en 2:3-5. Al had de duivel boosaardigheid genoeg om hem te vernietigen, nochtans had hij niet eens zoveel macht om hem zelfs aan te raken, totdat God het hem toeliet. De duivelen konden niet eens in de zwijnen varen zonder de toestemming van Christus. De satan zou graag met Petrus gestreden hebben, maar dit kon hij niet doen zonder verlof. "De satan heeft ulieden zeer begeerd te ziften als de tarwe", Luk. 22:31. Zo kon de satan Saul en Achab alleen ten val brengen door de

toestemming van God, 1 Kon. 22. O, wat een hartversterking, wat een troost behoort dit voor de heiligen te zijn, dat hun grootste, listigste en meest wakkere vijand hen niet kan bezeren of beschadigen, zonder toestemming van Hem Die hun allerlieftelijkste Zaligmaker, hun dierbaarste Man en hun allerbeste Vriend is. Zoals de satan verlot van God moet hebben, zo moet hij ook toestemming van ons hebben. Als hij verzoekt, moeten wij toestemmen; als hij aanbiedingen doet, moeten wij luisteren; als hij beveelt, moeten wij gehoorzamen, of anders zullen al zijn arbeid en verzoeken verijdeld worden, en het kwaad waartoe hij ons verzoekt, zal alleen op zijn rekening gezet worden.

Het is een opmerkelijk gezegde in Handelingen 5:3: "Waarom heeft de satan uw hart vervuld, dat gij den Heiligen Geest liegen zoudt?" Petrus spreekt niet met de satan over deze zaak. Hij zegt niet: Satan, waarom hebt gij Ananias' hart vervuld, zodat hij de Heilige Geest liegen moest? Neen, Petrus spreekt Ananias' over dit geval aan en zegt: Ananias, waarom heeft de satan uw hart vervuld? Waarom hebt gij hem de gelegenheid gegeven om uw hart met ongeloof, geveinsdheid en hardnekkige vermetelheid te vervullen, waardoor gij de Heilige Geest gelogen hebt? Het is alsof Petrus zegt: De satan heeft dit nooit in u kunnen doen waardoor u voor eeuwig verloren gaat, indien u hem geen toestemming gegeven had. Als een mens, wanneer hij verzocht wordt, uitroept en zegt: *O Heere, hier komt een verzoeking die mij wil dwingen, die mijn ziel wil verkrachten, en ik heb geen kracht om haar te weerstaan; o, help mij, help mij, ter wille van Uw eer, ter wille van Uw Zoon en ter wille van Uw belofte.* Dan is dat een teken dat de satan uw toestemming niet verkregen heeft, maar hij zelf het is die uw ziel door zijn geweld onteert, en daarvoor zal hij duur betalen. Het zijn de ergste en grootste leugenaars, die de godsdienst en de Geest voorwenden, en toch alleen door vleselijke beginselen tot vleselijke doeleinden handelen.

4^e stelling.

Alleen geestelijke wapens zullen voor de ziel nuttig en dierbaar zijn in de strijd tegen de duivel. Hierop wijst de apostel in Efëze 6:13: "Daarom, neemt aan de gehele wapenrusting Gods, opdat gij kunt wederstaan in den bozen dag, en alles verricht hebbende, staande blijven." Zo zegt dezelfde apostel in 2 Korinthe 10:4: "Want de wapenen van onzen krijg zijn niet vleselijk, maar krachtig, door God tot nederwerping der sterkten." U hebt niet met een zwakke, maar met een machtige vijand te doen, en daarom moet u erop toezien dat ook uw wapenen krachtig zijn, en dat kunnen ze alleen zijn als ze geestelijk zijn. Vleselijke wapenen hebben geen macht noch geest in zich om de overwinning op de satan te behalen. We lezen van velen, die groot van geest zijnde, tegen de natuurlijke krachten weerstand konden bieden; maar ten einde raad waren als ze met een verdorvenheid of verzoeking te kampen hadden. Het is God Die de overwinning geeft. Het waren niet Davids slinger, of de vijf gladde stenen, die hem de eer en het voordeel gaven, dat hij zijn voet op Goliath kon zetten; maar het was zijn geloof in de Naam van de HEERE der heirscharen: "Gij komt tot mij met een zwaard en met een spies en met een schild; maar ik kom tot u in den Naam van den HEERE der heirscharen, de God der slagorden van Israël, Dien gij gehoond hebt", 1 Sam. 17:45. Hij die tegen de satan vecht, in de kracht van zijn eigen besluiten, gesteldheid en opvoeding, zal zeker voor hem vluchten en vallen. De satan zal voor zulk een ziel te sterk zijn, en hij zal haar naar eigen goedvinden gevangennemen. De enige weg om staande te blijven, te overwinnen en te zegevieren, is nog steeds uit te roepen: Er staat geschreven. Dit heeft Christus ook gedaan, Matth. 4:10. Er is geen ander zwaard dan het tweesnijdend scherp zwaard des Geestes, dat van beproefd metaal bevonden zal worden als de ziel de strijd tegen de satan moet aanbinden. Als u daarom tot onreinheid verzocht

wordt, zeg dan: Er staat geschreven: "Zijt heilig, want Ik ben heilig", 1 Petrus 1:16, en: "Laat ons onszelven reinigen van alle besmetting des vleses en des geestes, voleindigende de heiligmaking in de vreze Gods", 2 Kor. 7:1.

Als hij u verzoekt om Gods voorzienigheid en Vaderlijke zorg over u te wantrouwen, zeg dan: Er staat geschreven: "Die den HEERE vrezen, of zoeken, hebben geen gebrek van enig goed", Ps. 34:10-11. En er staat geschreven: "De HEERE zal genade en ere geven; Hij zal het goede niet onthouden dengenen die in oprechtheid wandelen", Ps. 84:12.

Als hij u verzoekt tot vrees, dat gij nog eens zult bezwijken en vallen, zodat u nooit het einde van de loopbaan die u is voorgesteld, zult bereiken, wijs er dan op: Er staat geschreven: "En de rechtvaardige zal zijn weg vasthouden, en die rein van handen is, zal in sterkte toenemen", Job 17:9. Er staat geschreven: "En Ik zal een eeuwig verbond met hen maken, dat Ik van achter hen niet zal afkeren, opdat Ik hun weldoe; en Ik zal Mijn vreze in hun hart geven, dat zij niet van Mij afwijken", Jer. 32:40. Er staat geschreven: "Maar die den HEERE verwachten, zullen de kracht vernieuwen; zij zullen opvaren met vleugelen, gelijk de arenden, zij zullen lopen en niet moede worden, zij zullen wandelen en niet mat worden", Jes. 40:31.

Als de satan u verzoekt te denken, dat, omdat de zon nu door een wolk bedekt is, ze daarom nooit meer zal opgaan; dat het aangezicht van God nooit meer over u zal lichten; dat uw beste dagen nu aan een einde zijn, en dat gij al uw dagen in droefheid en zuchten zult moeten doorbrengen, welnu, antwoord dan hierop: Er staat geschreven: "Hij zal Zich onzer weder ontfermen; Hij zal onze ongerechtigheden dempen; ja, Gij zult al hun zonden in de diepten der zee werpen." Er staat geschreven: "Voor een klein ogenblik heb Ik u verlaten, maar met grote ontfermingen zal Ik u vergaderen. In een kleinen toorn heb Ik Mijn aangezicht van u een ogenblik verborgen, maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij uwer ontfermen, zegt de HEERE, uw Verlosser", Jes. 54:7-8. Er staat geschreven: "Want bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond mijns vredes zal niet wankelen, zegt de HERE, uw Ontfermer", vs. 10. Er staat geschreven: "Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over de zoon haars buiks? Ofschoon deze vergate, zal Ik toch u niet vergeten. Zie, Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd; uw muren zijn steeds voor Mij", Jes. 49:15-16.

Als u ooit de satan te sterk wilt zijn, en na al zijn aanvallen uw boog in stevigheid wilt houden, neem dan het Woord van God, dat het tweesnijdend scherp zwaard des Geestes is, met u, en het schild des geloofs, waarmee gij al de vurige pijlen des bozen zult kunnen uitblussen, Ef. 6:16-17. Het is niet het spuwen op de naam van de satan, ook niet het slaan van een kruis, ook niet het steunen op uw eigen besluiten, dat u de overwinning doet behalen.

Luther vertelt van Staupitius, een leraar in Duitsland, dat deze moest belijden dat hij honderden malen tegen een bepaalde zonde besluiten nam en geloften deed, en haar nooit kon overwinnen. Ten slotte zag hij, toen hij de vrije en almachtige genade van God recht leerde verstaan, dat de reden van zijn nederlagen was: het vertrouwen op zijn eigen besluiten. Weest dan bedreven in het Woord der gerechtigheid en in de oefeningen des geloofs op Christus en Zijn overwinning, en op de kroon der heerlijkheid, die u voorgesteld wordt; dan zal de satan gewis van u vlieden, Jak. 4:7.

5° stelling.

Wij kunnen veel van de natuur en de gesteldheid van de satan weten uit de verschillende namen en toenames die hem in de Heilige Schrift gegeven worden. Soms wordt hij Behémoth genoemd, waardoor de grote wreedheid en dierlijkheid van de duivel wordt

voorgesteld, Job 40:10-15. Die boze geesten worden soms beschuldigers genoemd om hun lasteringen en hoon, en bozen vanwege hun kwaadaardigheid. Satan is *Adversarius*, een tegenstander, die kwelt, verontrust en leed aan doet, 1 Petrus 5:8, en Abaddon, of verwoester, Openb. 9:11. Het zijn verzoekers vanwege hun inblazingen, draken om hun wreedheid, leeuwen omdat ze verscheuren, en slangen vanwege hun listigheid. Zoals zijn namen zijn, zo is de satan; zijn namen komen overeen met zijn natuur. Hij draagt de slechtste namen en heeft de slechtste natuur van alle geschapen wezens.

6° stelling.

God zal welhaast de satan onder de voeten der heiligen verpletteren. Christus, onze Overwinnaar, heeft reeds het veld gewonnen en zal binnenkort onze voeten op de nek van onze geestelijke vijanden zetten. De satan is een overwonnen vijand; Christus heeft hem gevangen geleid en over hem gezegevierd aan het kruis. Christus heeft hem reeds overwonnen en u wapenen in uw hand gegeven, opdat gij hem ook zult overwinnen en uw voet op zijn nek zult zetten. Hoewel de satan een briesende leeuw is, toch zal Christus, Die de leeuw uit de stam van Juda is, zorgen, dat de satan voor u zal vluchten en vallen. Laat de satan het ergste doen dat hij kan, toch zult gij de eer en het geluk hebben, dat gij over hem triomfeert. Schept moed, o kostelijke kinderen van Sion; want de zekerheid en het zoete van de overwinning zal u rijkelijk al de moeiten, die gij gedaan hebt om de verzoeken van de satan te weerstaan, vergoeden. De gebroken hoornen van de satan zullen de trompetten van onze zegepraal en de hoornen van onze vreugde zijn.

5 REDEN WAAROM DIT ALLES BEHANDELD WERD.

1° reden.

De eerste reden is, dat gij uw hart in een ootmoedige, biddende en wakende gesteldheid zult houden. O, heeft de satan zoveel listen om de zielen der mensen te verstrikken en ten ondergang te brengen, hoe behoort dit slaperige en botte zielen wakker te maken en hen op hun wacht te doen staan! Een heilige behoort als de serafijn te zijn, geheel met ogen en lichten bezet, opdat hij de strikken van satan zal ontwijken en vast zal staan in de ure der verzoeking. De Heere heeft in de Heilige Schrift de verscheidene strikken, complotten en listen, die de duivel heeft om de zielen der mensen in het verderf te storten, geopenbaard, opdat zij, tevoren gewaarschuwd en tevoren gewapend, altijd op hun wachttorens zullen staan, en hun wapenen in de hand zullen houden, zoals de Joden in Nehemía's tijd deden.

2° reden.

De tweede reden is, dat de satan vol van boosheid, nijdigheid en vijandschap tegen de zielen der mensen is. De satan zit vol nijdigheid en vijandschap, en dat maakt hen zeer ijverig om zijn strikken en netten aan te passen bij de geaardheid, gesteldheid, verbeelding en werkkring der mensen; opdat hij hen zo even ellendig zal maken als hij zelf is. Boosaardigheid geeft er niet om, wat ze zegt, of doet; als ze maar kan kwellen en doden. Er is een volk, dat zo boosaardig is, dat ze iemand sommige van zijn eigen goederen in het huis van zijn hater laat verbergen, en die hater daarna beschuldigen, dat hij ze gestolen heeft. Zo verbergt de satan, uit boosheid tegen de zielen der mensen, zijn goederen en waren, om zo te zeggen, in de zielen der mensen en gaat hen dan voor de Heere beschuldigen. Zo zijn er duizenden andere manieren, waarlangs de boosheid, nijdigheid en vijandschap van de satan hem aanzetten de kostelijke zielen der mensen te verderven.

3° reden.

De derde reden wordt ontleend aan die lange ervaring die de satan heeft. Hij is een geest die machtige gaven en bekwaamheden heeft, en zijn vermogen om ons strikken te spannen, is door die lange en grote ervaring geweldig toegenomen. Hij is een geest die meer dan vijfduizend jaar oud is. Hij heeft tijd genoeg gehad om al die wegen en manieren die het meest geschikt zijn om de zielen der mensen te verstrikken en te verderven, te bestuderen. En zoals hij tijd genoeg heeft, zo heeft hij het tot zijn gehele studie, zijn enige studie en zijn voortdurende studie gemaakt om strikken, diepten en listen uit te vinden die de zielen der mensen verwarren en ten val brengen. Toen hij nog maar een jonge slang was, kon hij onze eerste ouders reeds gemakkelijk bedriegen en verschalken, Gen. 3. Maar nu is hij die oude slang, zoals Johannes hem noemt in Openbaring 12:9. Hij is even oud als de wereld en is door ervaring zeer listig geworden.

4° reden.

De vierde reden is, dat het behandelde voor de wereldlingen ten oordeel is, zodat zij zullen struikelen en vallen en voor eeuwig verstrikt zullen worden. Goddelozen, die de aanbiddingen der genade tegenstaan en de Geest der genade verachten, die niet willen opendoen, al klopt God nog zo hard door Zijn Woord en roede, door Zijn Geest en consciëntie, worden door een rechtvaardige hand overgegeven om door de satan verhard, bedrogen en verstrikt te worden tot hun eeuwige ondergang, 1 Kon. 22:23. En wat kan er rechtvaardiger zijn dan dat zij door satans listen bekoord en gevangen worden, omdat zij herhaaldelijk geweigerd hebben om door de Geest der genade bekoord te worden, hoe wijs en lieflijk Hij ook gelokt en genodigd heeft.

5° reden.

De vijfde reden is, dat de uitnemendheid en kracht van Gods genade meer opgeluisterd en geopenbaard zal worden door de mensen bekwaam te maken met deze machtige tegenstander te worstelen, en dat God, niettegenstaande al de complotten, kunstgrepen en listen, hen hier overwinnaars doet zijn en hen hierna met heerlijkheid zal kronen. Hoe sterker en listiger de vijanden van de kinderen Israëls waren, des te schoner schitterden en fonkelden de Goddelijke kracht, wijsheid en goedheid, en Hij bracht hen, niettegenstaande al hun macht, complotten en listen, ten slotte toch in Kanaän. Als Paulus dit overwogen heeft, zet hij zich neer en roemt in zijn zwakheden, noden, en de vuistslagen des satans, opdat de kracht van Christus in hem wone.

AANHANGSEL IV.

HOOFDZAKELIJK TIEN BIJZONDERE HULPMIDDELEN EN REGELS TEGEN SATANS LISTEN

De toepassing van het behandelde.

Als de satan zulk een wereld van listen en kunstgrepen heeft om de zielen der mensen te verstrikken en te verderven, zet u dan neer en, in plaats van u te verwonderen, dat er zo weinig zalig worden, wees verbaasd, dat er nog enigen zalig worden; en dat er nog enigen aan de strikken van deze sluwe vogelvanger ontsnappen, want hij spreidt zijn netten en werpt zijn aas uit in alle plaatsen, in alle omstandigheden en in alle gemeenschappen. Mijn voornaamste bezigheid zal nu echter zijn om u enige bijzondere regels en hulpmiddelen tegen al zijn listen te geven.

1° hulpmiddel.

Als gij niet door een van satans listen gevangen wilt worden, wandel dan naar de regel van Gods Woord, Spr. 12:24 en Gal. 6:16. Hij die aldus wandelt, wandelt het veiligst. Hij die aldus wandelt, wandelt het meest met ere. Hij die aldus wandelt, wandelt het lieflijkst. Als de mens het Woord verwerpt, dan verwerpt God hem, en dan neemt de satan hem bij de hand en leidt hem, naar eigen goedvinden, in strikken. Hij die zich te goed vindt om door het Woord geleid te worden, zal te slecht bevonden worden om door God erkend te worden, en als God hem niet in acht neemt of wilt nemen, dan zal de satan hem door zijn listen de baas worden. Zij die zich aan de regel houden, zullen in de ure der verzoeking bewaard en staande blijven: "Omdat gij het woord Mijner lijdzaamheid bewaard hebt, zo zal Ik ook u bewaren uit de ure der verzoeking, die over de gehele wereld komen zal, om te verzoeken die op de aarde wonen", Openb. 3:10.

2° hulpmiddel.

Als gij niet door een van satans listen gevangen wilt worden, zie dan toe, dat gij de Heilige Geest Gods niet bedroeft en ergert. De Goddelijke Geest is zeer teer. Als gij Hem bedroeft, zal Hij zeker uw kostelijke ziel bedroeven en ergeren, Klaagl. 1:16. Het is de Geest van de Heere Jezus Christus Die het beste in staat is om de listen van de satan tegen ons te openbaren. Hij alleen kan al zijn strikken aanwijzen, al zijn manieren van werken openleggen, en de mens in staat stellen om die valkuilen te ontwijken die hij voor zijn kostelijke ziel gegraven heeft. O, als gij die lieflijke en gezegende Geest bedroeft, Die u alleen tegen satans diepten kan beveiligen, door wie kunt gij dan nog beveiligd worden? De mens is een zwak schepsel en geenszins bekwaam om satans strikken te ontdekken en nog minder te ontwijken, tenzij de Geest des Heeren daartoe bekwaam maakt en kracht geeft. Daarom, wie u ook bedroeft, waak er voor, dat gij de Geest niet bedroeft door uw gruweldaden; ook niet door de hartversterkingen en troost, die Hij wil werken, te weigeren; ook niet door Zijn genadige werkingen in anderen te verachten; ook niet door oprechtheid huichelarij en geloof inbeelding te noemen; nog minder door die dingen aan de Geest toe te schrijven die de vruchten van uw eigen hart zijn, Jes. 63:10; 1 Thess. 5:19. De Geest des Heeren is uw Raadgever, uw Trooster, uw Ondersteuner, uw Versterker. Het is alleen de Geest Die een mens te sterk maakt om door de satan overwonnen te worden: "Hij is meerder, Die in u is, dan die in de wereld is", 1 Joh. 4:4.

3° hulpmiddel.

Als gij niet door een van satans listen gevangen wilt worden, zorg er dan voor, dat gij toeneemt in hemelse wijsheid. Plato, een heiden, heeft gezegd: Als de mensen de schoonheid der wijsheid maar met hun sterfelijke ogen konden zien, zouden zij haar liefhebben. O, zielen, gij verkeert veel in het duister; gij hebt maar een beetje van wat anderen hebben en van wat u had kunnen hebben, als u zelf niet in gebreke was gebleven. Er zijn veel zielen die kennis hebben, maar er zijn maar weinig zielen die wijs zijn. Er is vaak zeer veel kennis, waar maar een heel klein beetje wijsheid is om die kennis te benutten. Kennis zonder wijsheid is als de vurigheid in een blind paard, die de ruiters vaak ten val brengt, of zijn benen tegen de muur stoot. Het is niet de christen met de meeste kennis, maar die met de meeste wijsheid, die de strikken van de satan ziet, ontwijkt of ontsnapt. "De weg des levens is den verstandige naar boven, opdat hij afwijke van de hel beneden", Spr. 15:24.

De hemelse wijsheid geeft de mens vreugde om hoog te vliegen, en hoe hoger iemand stijgt, des te verder is hij buiten het bereik van satans strikken. O zielen, gij hebt zeer veel hemelse wijsheid nodig om te zien waar en hoe de satan zijn aas legt en zijn

strikken spant. Gij hebt die wijsheid nodig om geschikte middelen tegen zijn listen te vinden, om die middelen op de juiste tijd innerlijk toe te passen en krachtadig te maken voor uw eigen hart; opdat gij zo de strikken zult ontwijken die de boze voor uw kostelijke zielen heeft uitgezet.

4° hulpmiddel.

Als gij niet door een van satans listen gevangen wilt worden, biedt dan onmiddellijk weerstand tegen de eerste bewegingen van de satan. Het is veilig tegen te staan; het is gevaarlijk te redeneren of te redetwisten. Eva redetwist en valt in het paradijs. Job wederstaat en overwint op de mesthoop. Hij die met het aas van de satan wil spelen, zal spoedig aan de haak van de satan geslagen worden. De belofte van overwinning wordt gedaan aan het wederstaan en niet aan het redetwisten: "Wederstaat den duivel en hij zal van u vlieden", Jak. 4:7. O zielen, waart gij meer bezig met weerstand bieden dan met redeneren, hoewel gij misschien in beide niet erg bedreven bent, dan zouden uw verzoeken minder zijn, en uw kracht om staande te blijven zou groter zijn dan ze nu is.

5° hulpmiddel.

Als gij niet door een van satans listen gevangen wilt worden, zoek dan vervuld te worden met de Geest. De Geest des Heeren is een Geest van licht en kracht, en wat kan een ziel doen zonder licht en kracht "tegen de geestelijke boosheden in de lucht?", Ef. 6:12. Het is niet genoeg dat gij de Geest hebt; maar gij moet vervuld worden met de Geest, of anders zal de satan, die boze geest, te sterk voor u zijn en zullen zijn listen tegen u voorspoed hebben. Het is een lieflijk woord van de apostel: "Wordt vervuld met den Geest", Ef. 5:18, dat wil zeggen: Begeert naar de overvloed van de Geest. Hij die denkt dat hij genoeg van de Heilige Geest heeft, zal spoedig ondervinden dat hij overwonnen wordt door de boze geest. De satan heeft zijn strikken om u te vangen in voorspoed en tegenspoed, in gezondheid en ziekte, in kracht en zwakte, als gij alleen zijt en als gij in gezelschap verkeert, als gij u tot geestelijke plichten begeeft en als gij uw geestelijke plichten verricht hebt. Als gij dan niet vervuld zijt met de Heilige Geest, zal de satan te sterk en te listig voor u zijn, en hij zal u gemakkelijk en herhaaldelijk in zijn strikken vangen en ten spijt van uw ziel een prooi van u maken. Arbeid daarom dat uw hart meer vervuld wordt met de Geest, dan dat uw hoofd met begrippen, uw winkels met goederen, uw kisten met zilver, of uw zakken met goud vervuld worden; dan zult gij aan de netten van deze vogelvangster ontsnappen en over al zijn listen triomferen.

Luther zegt: *Een heilige gulzigheid is voorraad te vergaderen, flink te eten en te drinken, totdat we met de liefde en met de overvloed van de Geest vervuld worden.* O, was er maar meer van zulk een heilige gulzigheid in de wereld!

6° hulpmiddel.

Als u niet gevangen wilt worden door een van satans strikken, wees dan met ootmoed bekleed. Een nederig hart wil liever in het stof liggen dan in goddeloosheid oprijzen, en eerder van alles afstand doen dan van de vrede ener goede consciëntie. Ootmoed houdt de ziel vrij van veel pijlen die de satan afschiet, en van veel strikken die hij uitspreidt. Zo zijn de lage struiken vrij van hevige windvlagen, die de bomen doen schudden en ontwortelen. De duivel heeft de minste macht om hem in een verzoeking te vangen die het meest ootmoedig is. Hij die een genadige mate van ootmoed heeft, wordt niet door satans aanbiedingen bekoord, noch door zijn bedreigingen verstrikt.

Van satan wordt verteld dat hij tegen een geleerd man aldus sprak: Gij overwint me altijd; als ik u wil verhogen en bevorderen, houdt gij uzelf nederig, en als ik u neer wil

werpen, dan heft gij uzelf in de verzekering des geloofs op. Ik heb gelezen van iemand die in een visioen de vele strikken en netten zag die de satan over de wereld uitzette. Hij zette zich neer en klaagde bij zichzelf: Wie zal daar doorheen komen? Daarop hoorde hij een stem, die sprak: De ootmoed zal u erdoor brengen.

God heeft gezegd dat Hij de zachtmoedigen Zijn weg zal leren, en dat Hij bij dien die van een verbrijzelde en nederige geest is, wil wonen, en dat Hij de nederigen genade geeft, Ps. 25:9; Jes. 57:15 en Jak. 4:6. En als de onderwijzingen van God, het inwonen van God en de genade van God de ziel niet bewaren zullen voor het vallen in satans strikken, dan weet ik niet wat het wel zal doen. Daarom, als u voorspoedig wilt zijn in het weerstaan van de satan, en gezegend wilt worden in het zegevieren over de satan en al zijn strikken, houd u dan ootmoedig. Ik zeg nog eens: *wees nederig*.

7^e hulpmiddel.

Als gij niet in een van satans strikken gevangen wilt worden, houd dan sterk, nauw en voortdurend aan in het waken. Overdenk met ernst de vele Schriftuurplaatsen waarin de plicht der waakzaamheid zo sterk wordt aangedrongen, zoals Mattheus 26:40, Markus 13:33-37 en 1 Korinthe 16:13.

Een slapende ziel is reeds een verstrikte ziel. Die ziel die niet tegen verzoeken wil waken, zal gewis voor de kracht der verzoeken vallen. De satan werkt het sterkst op de verbeelding wanneer de ziel slaperig is. De zekerheid der ziel is de gelegenheid voor de satan om de ziel aan te vallen en te verderven, zoals Jozua de mannen van Ai deed. De beste manier om voor al de aanvallen van satan veilig te zijn is, met Nehemia en de Joden te waken en te bidden, te bidden en te waken. Door deze middelen werden ze te sterk voor hun vijanden, en het werk des Heeren ging door hun handen voorspoedig voort. Gedenk hoe Christus Zijn trage discipelen bestrafte: "Kunt gij dan niet één uur met Mij waken? Hoe zult gij dan met Mij kunnen sterven? Als gij Mijn woorden niet kunt verdragen, hoe zult gij dan Mijn wonden kunnen verdragen?" De satan zelf houdt listig de wacht, en zullen christenen dan niet heilig en geestelijk waken?

De gezegende Latimer heeft gezegd: Leer, tot schaamte van de duivel, te waken, daar gij ziet dat de duivel zelf zo waakzaam is. Of gij overwint of verliest, gun u nooit rust. Ons hele leven is bezet met verzoeken. De satan neemt alle gelegenheden waar om onze vrede te verstoren, onze consciëntie te verwonden, onze troost te verminderen, onze genade te verzwakken, onze bewijzen te verdonkeren, en onze verzekering te doven. O, hoezeer hebben wij het dan nodig steeds op onze wachttorens te staan, opdat wij door deze sluwe, listige slang niet overvallen worden. Waakzaamheid houdt in dat onze ziel waakt en daartoe opgewekt wordt. Ze is een voortdurend, zorgvuldig waarnemen van ons hart en onze wegen in al de wendingen van ons leven, opdat wij ons steeds dicht bij God en Zijn Woord houden. Waakzaamheid is niets anders dan het heen en weer, het op en neer gaan van de ziel, overal druk in de weer. Het hart is dan bezig in naarstig opmerken van hetgeen van binnen uit ons komt en van hetgeen van buiten in ons komt. O zielen, u bent alleen maar veilig en geborgen als gij op uw wacht staat. Een waakzame ziel is een ziel op vleugelen, een ziel die buiten schot is, een ziel op een rots, een ziel in een kasteel, een ziel boven de wolken, en een ziel die in en door eeuwige armen vastgehouden wordt.

Ik zal dit zevende hulpmiddel besluiten met deze raadgeving: Bedenk dat de slang listig is en de olifant in het oor bijt en dan zijn bloed uitzuigt; want hij weet dat dit de enige plaats is, waar de olifant niet bij kan met zijn slurf om zich te verdedigen. En ook onze vijanden zijn zo listig, dat ze ons zullen bijten en treffen daar waar ze ons het meest

kwaad kunnen doen. Daarom gaat het ons zeer veel aan, dat wij altijd op onze hoede zijn.

8° hulpmiddel.

Als gij niet door een van satans strikken en listen gevangen wilt worden, onderhoud dan een nauwe gemeenschap met God. Uw sterkte om de vurige pijlen van de satan uit te blussen en staande te blijven, komt uit uw gemeenschap met God.

- Een ziel, nauw in gemeenschap met God, kan verzocht worden, maar zal niet gemakkelijk overwonnen worden. Zulk een ziel zal het ten dode toe uitvechten.
- Gemeenschap met God voorziet de ziel van de grootste en uitnemendste beweegredenen om satans verzoeken te weerstaan.
- Gemeenschap is de vrucht van vereniging.
- Gemeenschap is een wederzijdse wisseling tussen Christus en een begenadigde ziel.
- Gemeenschap is de Jakobsladder, waarvan Christus lieflijk nederdaalt in de ziel, en waarlangs de ziel, door Goddelijke invloeden, lieflijk opklimt tot Christus.
- Gemeenschap met Christus is zeer verwarmend, verheffend en versterkend. Zolang Simson zijn gemeenschap met God onderhield, kon geen vijand voor hem staande blijven, maar hij ging voort overwinnende en om te overwinnen; maar toen hij uit zijn gemeenschap met God gevallen was, viel hij snel voor de samenzweringen van zijn vijanden. Zo zal het met uw ziel gaan. Zolang als uw gemeenschap met God duurt, zult gij te sterk zijn voor de geestelijke boosheden in de lucht; maar als gij uit uw gemeenschap met God valt, zult gij, evenals anderen, voor het aangezicht van iedere verzoeking vallen. De zee ebt en vloeit; de maan wast en neemt af; zo is het met de heiligen in hun gemeenschap met God. Plutarchus vertelt van Eudoxus, dat hij bereid was om onmiddellijk door de zon verbrand te worden, als hij maar zo dicht bij haar mocht komen dat hij haar aard leerde kennen. Wat, zouden wij niet tevreden zijn om te lijden, als we maar de gemeenschap met God mogen behouden? Zolang David zijn gemeenschap met God onderhoudt, blijft hij staan en zegeviert over al zijn vijanden; maar als hij vervallen is van zijn gemeenschap met God, dan valt hij voor de vijanden in zijn eigen hart en vlucht voor de vijanden die zijn leven najagen. Zo zal het ook met uw ziel gaan, als gij uw gemeenschap met God niet onderhoudt. Job onderhoudt zijn gemeenschap met God, en overwint de satan op de mesthoop; Adam verliest zijn gemeenschap met God, en wordt door de satan overwonnen in het paradijs.
- Gemeenschap met God is een schild op het land en een anker in zee. Ze is een zwaard om u te verdedigen en een staf om u te ondersteunen. Onderhoud daarom uw gemeenschap!

9° hulpmiddel.

Als gij niet door een van satans strikken gevangen wilt worden, bind dan de strijd tegen de satan niet aan in uw eigen kracht, maar trek iedere dag nieuwe kracht en sterkte uit de Heere Jezus. Mozes deed in Exodus 15:2 een merkwaardige uitspraak: "De HEERE is mijn Kracht en Lied, en Hij is mij tot een Heil geweest." De Heere zegt: "Wendt u naar Mij toe, Eng. vert.: Ziet op Mij, wordt behouden, alle gij einden der aarde", Jes. 45:22. Gewis, die ziel die strijdt tegen enige oude of nieuwe verzoeking zonder nieuwe kracht en nieuwe invloeden van boven, zal voor de kracht der verzoeking vallen. Gij kunt dit zien in Petrus. Hij rustte op vroegere kracht: "Al moest ik ook met U sterven, zo zal ik U geenszins verloochenen, en al werden zij ook allen aan U geërgerd, ik zal nimmermeer aan U geërgerd worden", Matth. 26:33, 35. Daarom valt hij droevig voor een nieuwe verzoeking. Hij vloekt en zweert en verloochent Hem driemaal Die hem

driemaal zo heerlijk verschenen was. O zielen, als de strik gespannen wordt, ziet dan op Jezus Christus, Die in het Evangelie verhoogd is, zoals de koperen slang in de woestijn verhoogd werd, en zegt tot Hem: Lieve Heere, hier wordt een nieuwe strik gelegd om mij te vangen en vroeger geschonken genade, zonder nieuwe voorraad uit Uw gezegend hart, zal mij van deze strik niet bevrijden. O, geef mij nieuwe sterkte, nieuwe kracht, nieuwe invloeden, nieuwe genade, opdat ik zo aan de strikken mag ontkomen.

O zielen, bedenkt dit, dat uw kracht om staande te blijven en te overwinnen, niet verwacht moet worden van vroegere genade, maar van nieuwe en hernieuwde invloeden des hemels. "Zonder Mij kunt gij niets doen", Joh. 15:5. Gij moet meer op Christus dan op uw plichten leunen; gij moet meer op Christus dan op uw geestelijke ervaringen en genietingen steunen; gij moet meer op Christus dan op uw genade vertrouwen, of anders zal de satan u in gevangenschap leiden.

10^e hulpmiddel.

Als gij niet in een van satans strikken gevangen wilt worden, wees dan veel in het gebed. Het gebed is een beschutting voor de ziel, een offerande aan God, en een gesel voor de duivel. Davids hart was dikwijls meer ontstemd dan zijn harp. Hij bidt en roept dan, de duivel ten spijt, uit: "Mijn ziel, keer weder tot uw rust!" Het gebed is de poort des hemels en een sleutel die voor ons het paradijs opent. Er is niets dat satans listen meer vruchteloos maakt dan het gebed. Daarom zegt Christus: "Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt", Matth. 26:41.

Toen Haman zijn complotten gesmeed en zijn strikken gelegd had om de Joden uit te roeien, baden zij, en hun zielen werden bevrijd. Zo was het ook in de dagen van Hizkia, toen op zijn gebed Jeruzalem van Sanherib verlost werd. David zag veel strikken voor zijn voet gespannen, en dit doet hem bidden: "Bewaar mij voor het geweld des striks, dien zij mij gelegd hebben, en voor de valstrikken der werkers der ongerechtigheid", Ps. 141:9. "Dat de goddelozen elk in zijn garen vallen, tezamen, totdat ik zal zijn voorbijgegaan", vers 10. "De hovaardigen hebben mij een strik verborgen, en koorden; zij hebben een net uitgespreid aan de zijde des wegs; valstrikken hebben zij mij gezet. Sela. Ik heb tot den HEERE gezegd: Gij zijt mijn God; neem ter ore, o HEERE, de stem mijner smekingen", Ps. 140:6-7. Saul en vele anderen hadden David strikken gelegd, en dit deed David bidden, en zo werden de strikken gebroken en David bevrijd.

O zielen, neemt deze woorden met u en vertelt God dat de satan in alle plaatsen en in alle gezelschappen zijn netten heeft uitgezet; zegt God dat hij diep graaft en dat hij de ene strik na de andere spant, en dat hij de ene list na de andere beraamt, en dat om u ten verdere te voeren; zegt God dat gij noch bekwaamheid noch macht hebt om aan zijn strikken te ontkomen; vertelt God dat het een te groot en moeilijk werk is voor enig geschapen wezen om uzelf te bevrijden, tenzij Hij Zijn eigen eeuwige armen onder u legt; zegt God hoe Zijn eer ermee gemoeid is om u bij te staan en uit te helpen, zodat u niet door zijn complotten ondergaat; vertelt God hoe de goddelozen zouden triomferen als gij in satans strikken zoude vallen; spreekt met God over de liefde van Christus, het bloed van Christus en de voorspraak van Christus voor u, opdat er een weg gevonden mag worden voor u om aan de strikken te ontkomen. Vraagt God of Hij het tot Zijn eer wil maken en u ervoor te bewaren dat u in satans strikken valt, opdat het uw eer mag worden van Zijn goedheid te spreken en uit Zijn barmhartigheid te leven. De weg van het gebed is de enige weg die overblijft om aan satans strikken te ontkomen.

Reden tot dankbaarheid

De volgende nuttigheid is een oorzaak van dankbaarheid. Zij die aan satans strikken ontkomen zijn, en die niet naar zijn wil door hem gevangen zijn, hebben alle reden tot dankbaarheid. O christenen, gij hebt met die koninklijke profeet David alle reden om uw ziel aan te spreken en te zingen: "Loof den HEERE, mijn ziel, en al wat binnen in mij is, Zijn heilige Naam. Loof den HEERE, mijn ziel, en vergeet geen van Zijn weldaden", Ps. 103:1-2. Die ons niet als een prooi aan de satan heeft overgegeven en ons niet deed vallen in de strikken die hij voor onze ziel gespannen had. Het gevoel van deze grote gunst wekte Davids hart op tot lofprijzing: "De HEERE zij geloofd, Die ons in hun tanden niet heeft overgegeven tot een roof. Onze ziel is ontkomen als een vogel uit den strik der vogelvangers; de strik is gebroken, en wij zijn ontkomen", Ps. 124:6-7. O christenen, bedenkt dat het grootste deel van de wereld, ja, zelfs het grootste deel van de belijders in satans strikken gevangen zitten. Kunt gij met ernst hieraan denken, en u niet schamen over uw ondankbaarheid? Wat zijt gij beter dan anderen? Wat hebt gij verdiend van God, of gedaan voor God meer dan anderen, dat gij met de hulp van de Goddelijke hand ontkomen bent aan de strikken, terwijl anderen tot hun eeuwige ondergang in de strikken van de duivel gevangen en vastgehouden worden? Zijt gij dankbaar dat gij ontkomen zijt aan de strikken die mensen voor uw leven en goederen gespannen hadden, en zult gij niet veel meer dankbaar zijn dat gij ontkomen zijt uit die strikken die satan voor uw kostbare ziel uitgezet had?

Bedenkt dit, dat de bevrijding uit satans strikken de helderste en grootste bewijzen zijn dat God Zijn hart op ons gezet heeft. Menigeen ontkomt door de gewone voorzienigheid aan vele strikken die de mens voor hem heeft gespannen; maar die toch niet ontkomt aan de strikken die de satan voor hem uitgezet heeft. Saul, Judas en Demas ontkwamen ongetwijfeld aan veel strikken der mensen, maar niemand van hen ontkwam aan de strikken des duivels. Velen zijn uitgetild boven de strikken der mensen door de gewone hand der voorzienigheid, die toch overgegeven worden om in de strikken des duivels te vallen door een hand van rechtvaardigheid. Dat gij uit satans strikken verlost of daarvoor bewaard wordt, dat is een vrucht van bijzondere liefde. Kunt gij dit zo bezien en niet dankbaar zijn? Ik denk van niet.

Vermaning tot hemelsgezindheid.

Het laatste gebruik van dit leerstuk is, om christenen te vermanen dat ze verlangen om Thuis te zijn. Augustinus wenste dat hij drie dingen mocht zien: *De bloei van Rome, Paulus predikende, en Christus zoals Hij met de mensen op aarde verkeerde*. Beda verbetert later de derde wens en zegt: *Ja, maar laat mij de Koning in Zijn schoonheid, en Christus in Zijn hemels Koninkrijk zien*.

O, verlang ernaar om aan de boezem van Christus te zijn! Verlang ernaar om in het hemelse Kanaän te zijn! Want deze wereld, deze woestijn is vol strikken. Alle bezigheden zijn vol strikken, en alle genietingen zijn vol strikken. De satan heeft in burgerlijke zaken zijn strikken om ons te verwarren en heeft in geestelijke zaken zijn strikken om ons te vangen. Alle plaatsen zijn vol strikken: de stad en het land, de winkel en de binnenkamer, de zee en het land. Ook zijn al onze weldaden omringd van strikken. Er zijn strikken om onze tafels en strikken om onze bedden. Ja, zelfs is de satan zo machtig en listig, dat hij vaak onze grootste en dierbaarste weldaden tot onze grootste strikken kan maken. Soms zal hij de vrouw een strik voor de man doen zijn, zoals met Job en Simson het geval was. Soms zal hij het kind een strik doen zijn, zoals

Absalom en de zonen van Eli dat waren. Soms wil hij de meesteres een strik voor de dienstknecht doen zijn, zoals de vrouw van Pótifar voor Jozef.

O zielen, de satan is zo listig en doortrapt, dat hij uw bekers, uw kleding, uw huizen, uw tuinen en al uw ontspanningen tot strikken kan maken. O, hoe behoort de overweging van deze dingen al uw zielen op te wekken en met de Kerk te doen zeggen: "Kom haastelijk, mijn Liefste, en wees Gij gelijk een ree, of gelijk een welp der herten, op de bergen der specerijen", Hoogl. 8:14.

Zal de ongetrouwde maagd niet naar de huwelijksdag verlangen, en de slaaf naar zijn vrijlating? De gevangene naar zijn loslating? De reiziger naar zijn herberg, en de zeeman naar zijn haven? Zal dan het volk des Heeren niet veel meer verlangen om in de boezem van Christus te zijn, omdat daar de enige plaats is die niet omgeven is door satans strikken?, Filipp. 1:23 en 2 Kor. 5:2, 4.

Hetgeen Paulus eens zeide van de banden en verdrukkingen, die hem in iedere plaats zouden treffen, dat kunnen al de heiligen van de strikken zeggen, dat deze hen in iedere plaats vergezellen, hetgeen hen moest doen uitroepen: Migremus hinc; migremus hinc. *Laten wij vanhier gaan, laten wij vanhier gaan!* Laten we met Monica, de moeder van Augustinus zeggen: *Quid hic faciemus? Cur non hinc avolamus? Wat doen we hier? Waarom vertrekken we niet vanhier? Waarom gaan we niet vlugger voort?*

O zielen, zolang u niet tot Christus opgenomen bent, zal uw troost niet volkomen, zuiver en bestendig zijn. Tot aan die tijd zal de satan u nog steeds neerstoten en zijn strikken uitzetten om u te vangen. Daarom behoort gij altijd met de Kerk uit te roepen: *"Kom, Heere Jezus!"*, Openb. 22:20. Is Christus niet de ster van Jakob, Die verlicht degenen die in duisternis zijn? Is Hij niet de Vorst des vredes, Die de olijftak brengt aan zielen die in verwarring verkeren? Is in Hem niet de grootste waarde en weelde? Zijn niet de uitnemendheden en volmaaktheden van alle geschapen wezens in Hem begrepen? Is Hij niet de Kroon der kronen, de Heerlijkheid der heerlijkheden en de Hemel der hemelen? O, verlang dan altijd naar een volkomen, klare en voortdurende genieting van Christus in de hemel. Tot die tijd toe zal de satan u nog steeds listen en lagen blijven leggen. De satan werkt met onvermoeide kracht en zal u nooit met rust laten, totdat u opgenomen wordt in de eeuwige rust, in de boezem van Christus.

UIT